

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนិវิកังค

พระวินัยปีฎก

เล่ม ๓

กิกขุนិវิកังค

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ปาราชิกกัณฑ์

ปาราชิกสิกขานบทที่ ๑

เรื่องกิกขุนិសุนทรีนatha

[๑] โดยสมยนั้น พระนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ อนาคตบิณฑิกชนดี เขตพระนครล่าวตติ . ครั้งนั้น นาياสาพหะหลานของมีความมาตา มีความประสงค์ จะสร้างวิหารถวายกิกขุนិสุงม . ครั้งนั้นและนายสาพหะหลานของมีความมาตา . จึงเข้าไปหาหนา ภิกขุนិทั้งหลาย และความประสงค์ แม่เจ้า ภารณะอย่างล้วงวิหารถวายกิกขุนិสุงม ขอเม่ เจ้าจะโปรดให้กิกขุนិผู้อำนวยการก่อสร้างรูปหนึ่งแก่ภารณะ . ครั้งนั้นมีสาว ๔ พื้นดง ชื่อหนา ๑ ชื่อ หนาดี ๑ ชื่อสุนทรีนatha ๑ ชื่อคุลลันatha ๑ นาขอยู่ในสำนักกิกขุนិ บรรดาภิกขุนិสุนทรีนatha ๔ นั้น กิกขุนិสุนทรีนatha เป็นบรรพชิตสาวทรงโฉมไว นำพิศ พึงชุม เป็นบุณฑิต เลี้ยบแหลม มี ปรีชา ขยัน ไม่เกียจคร้าน กอประดายปัญญาเลือกพันอันเป็นทางดำเนินในการงานนั้นๆ สามารถ พอทั่วทำกิจการงานนั้นๆ ให้ลุล่วงไป . ครั้งนั้นแลเจึงกิกขุนិสุงมได้ลงมติกิกขุนិสุนทรีนatha ให้ เป็นผู้อำนวยการก่อสร้างแก่เหล่าภิกขุนิสุนทรีนatha ไปสู่ เรือนของนายสาพหะ หลานมีความมาตาเสมอ โดยเจ้งว่า จะให้เม็ด งให้ขาว ใจให้ฟัง ใจ ให้ชอบ ใจให้ลิว . แม่นายสาพหะ หลานมีความมาตา ก็ไปสู่สำนักนายกิกขุนិสุงม เพื่อทราบ กิจการที่ทำแล้ว ที่ยังมิได้ทำ เขาทั้งสองได้มิจิตปฏิพธกัน เพราะเห็นกันอยู่เสมอ . ครั้งนั้นนายสาพหะ หลานมีความมาตา ไม่ได้โอกาสที่จะประทษร้ายกิกขุนិสุนทรีนatha จึงได้ตกแต่งกัตตาหารถวายกิกขุนិ สุงม เพื่อมุงจะประทษร้ายกิกขุนិสุนทรีนatha . ครั้งนั้นแล นายสาพหะหลานมีความมาตา ให้ป้าสนะในโรงสนน จัดอาสนะสำหรับกิกขุนិทั้งหลายที่แก่กว่ากิกขุนិสุนทรีนatha ไว้ส่วนหนึ่ง สำหรับกิกขุนិทั้งหลายที่อ่อนกว่ากิกขุนិสุนทรีนatha ไว้ส่วนหนึ่ง จัดอาสนะสำหรับกิกขุนិสุนทรี นatha ไว้ในสถานที่อันกำบังนองอกฝ่าเรือน ให้กิกขุนិผู้กระทั้งหลายพึงเข้าใจว่า นานนែຍู่ในสำนักพาก กิกขุนិผู้นวงะ แมกิกขุนិผู้นวงะทั้งหลายกิพึงเข้าใจว่า นานนែຍู่ในสำนักพากกิกขุนិผู้กระ .

ครั้งนั้นจัดเสร็จแล้ว นายสาพหะหลานมีความมาตา ได้ให้คนไปแจ้งกัตตากลากแก่กิกขุนិสุงม ว่า ได้เวลาอาหารแล้ว เจ้าข้า ภัตตาหารเสร็จแล้ว .

กิกขุนិสุนทรีนathaทราบได้ดีว่า นายสาพหะ หลานมีความมาตา ไม่ได้ทำอะไร ไรมากนายน ได้ ตกแต่งกัตตาหารไว้ถวายกิกขุนិสุงม ด้วยเรอเมื่อความประสงค์จะประทษร้ายเรา ถ้าเราไป ความอื้อฉาว จักมีเก่าเรา จึงใช้กิกขุนិอันตัวสินีไปด้วยสั่งว่า เธอจะไปนำบิณฑบาตมาให้เรา และผู้ได้ตามถึงเรา เรื่องงบก่าวอาพาธ .

กิกขุนិอันเตาสินีนั้นรับคำสั่งของกิกขุนិสุนทรีนathaแล้วว่าดีแล้วพระแม่เจ้า .

สมัยนั้น นายสาพหะ หลานมีความมาตา ยืนค้อยอยู่ที่ชั้นประดุจห้องนอก ถามถึงกิกขุนិ สุนทรีนatha ไปข้างไหน ขอรับ แม่เจ้าสุนทรีนatha ไปข้างไหน ขอรับ ?

เมื่อเขามาถึงอย่างนั้นแล้ว กิกขุนិอันเตาสินีของนางสุนทรีนathaตอบแบบเบาดังนี้ว่า อาพาธ คง ดีฉันเจอกับบิณฑบาตไปถวาย .

ครั้งนั้นเขาก็คิดว่า การที่เราได้ตกแต่งอาหารถวายกิกขุนិสุงม ก็เพราเหตุแม่เจ้าสุนทรีนatha ใจสังคันให้เลี้ยงดูกิกขุนិสุงมแล้วเลี้ยงไปทางสำนักกิกขุนិสุงม .

กิลัมัยนั้น กิกขุนិสุนทรีนathaยืนค้อยมองนายสาพหะ หลานมีความมาตาอยู่ข้างนอกซึ่มประ ตุวัด นางเห็นเขามาเดินมาเดิ่กลึงเหลบเข้าสู่สำนัก นอนคลุมตีระยะอยู่บนเตียง .

ครั้งนั้นเข้าไปหาแล้ว ได้ถามนางว่า แม่เจ้าไม่สบายหรือขอรับ ทำ ใจเจ็บปวดเสียเล่า ? .

นางตอบว่า นาย การที่เลตติรริกได้รักบคนที่เข้า ไม่รักตอบ ยอมเป็นเช่นนี้แหละค่ะ .

เขากล่าวว่า ทำ ไม่พอจะ ไม่รักแม่เจ้า ขอรับ แต่ผมหาโอกาสที่จะประทษร้ายแม่เจ้าไม่ได้ แล้วมีความกำหนดด ได้ถึงความเคล้าลึงด้วยกายกับนางสุนทรีนatha ผู้มีความกำหนด .

กิลัมัยนั้นแล กิกขุนិรูปหนึ่งผู้ชราทุพพลภาพ เท้าเจ็บ นอนอยู่ในห้องจากกิกขุนិสุนทรี นatha . นางกิกขุนិนั้นได้แลเห็นนายสาพหะ หลานมีความมาตา ถึงความเคล้าลึงด้วยกายกับกิกขุนិ สุนทรีนathaผู้กำหนด ครั้งนั้นแลเข้าใจพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนั้นเเจ้สุนทรีนatha จึง ได้มีความกำหนดด ยินดีการเคล้าลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนดแล . ครั้งนั้นแล นางกิกขุนិนั้น ได้เจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุนិทั้งหลาย . บรรดาภิกขุนិผู้มีความเม็กน้อย สันโดษ มีความละอาย มีความ รังเกယ ผู้เครื่องต่อสึกษา ต่างกิพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนั้นเเจ้สุนทรีนatha จึงได้มี ความกำหนดด ยินดีการเคล้าลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนดแล . ครั้งนั้นแล นางกิกขุนិเหล่านั้น จึงแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุนិทั้งหลาย . กิกขุนិเหล่านั้นพากันพงโทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนั้น จึงแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุนិทั้งหลาย . ครั้งนั้นแล กิกขุนិเหล่านั้นเเจ้สุนทรีนatha จึงได้มีความกำหนดแล .

ประชุมลงชื่อทรงสอบถาม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภัค
จำดับนั้น พระผู้มีพระภาคครับสั่งให้ประชุมกิกขณ์ ในพระเหตุเป็นค่ามูลนั้น ใน
พระเหตุแรกเกิดนั้น แล้วทรงสอบถามกิกขหั้งหลาวย่า ดูกรกิกขหั้งหลาย ข่าวว่า กิกขณ์สุนทรี
นั้นทำมีความกำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนด จริงหรือ?

กิกขหั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขหั้งหลาย การกระทำของกิกขณ์สุนทรีนั้นทำ
ไม่เหมาะ ไม่สม ไม่ควร ไม่ใช่กิจของสมณะ ใช่ไม่ได้ ไม่ควรทำ ใจนกิกขณ์สุนทรีนั้นทำจึงได้
มีความกำหนด ยินดีการเคล้าคลึงด้วยกายของบุรุษบุคคลผู้กำหนดแล้ว การกระทำของนั้นไม่เป็น
ไปเพื่อความเลื่อมใสของขุนชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยิ่งของขุนชนที่เลื่อมใสแล้ว
โดยที่แท้ การกระทำของนั้น เป็นไปเพื่อความไม่เลื่อมใสของขุนชนที่ยังไม่เลื่อมใสและเพื่อความ
เป็นอย่างอื่นของชนบนาพากที่เลื่อมใสแล้ว. ครั้นพระองค์ทรงตีเตียนกิกขณ์สุนทรีนั้นทำโดย
อนenkปริยาแล้ว จึงตรัสโทげแห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก ความเป็นคนบำรุงยาก ความเป็นคนมักมาก
ความเป็นคนไม่สันโดษ ความคลุกคลี ความเกียจคร้าน ตระสกุณแห่ง ความเป็นคนเลี้ยงง่าย ความ
เป็นคนมั่งมั่งง่าย ความมักน้อย ความสันโดษ ความขัดเกลา ความกำจัด อาการที่น่าเลื่อมใส การไม่
สะสม การประภากความเพียร โดยอนenkปริยา แล้วทรงกระทำธรรมมีกิจที่สมควรแก่เรื่องนั้น ที่
หมายรวมแก่เรื่องนั้น แก่กิกขหั้งหลาย และรับสั่งว่า

ดูกรกิกขหั้งหลาย เพาะเหตุนั้นแล เราชักบัญญัติสิกขบทแก่กิกขณ์หั้งหลาย อาศัย
อำนาจประโยชน์ ๑ ประการ คือ เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความสำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อ
ชุมกิกขณ์ผู้เกื้อกยอก ๑ เพื่อยั่งสำราญแห่งกิกขณ์ผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสาจะบังเกิด
ในปวงบุน ๑ เพื่อกำจัดอาสาจะบังเกิดในอนาคต ๑ เพื่อความเลื่อมใสของขุนชนที่ยังไม่เลื่อมใส
๑ เพื่อความเลื่อมใสยิ่งของขุนชนที่เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธิธรรม ๑ เพื่อถือตาม
พระวินัย ๑

ดูกรกิกขหั้งหลาย ก็แล้วกิกขณ์จะยังยกสิกขบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๕. ๑. อนึ่ง กิกขณ์ได มีความกำหนด ยินดีการลุบกีด คลำกีด จับกีด ต้องกีด
บีบเคล้นกีด ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ให้รากขวัญลงไป เหนือเข้าขึ้นมา แม่กิกขณ์นี้ก็เป็น
ปราชิก ชื่ออุพกานธนัณฑลิกา หาสังวาสมิได.

เรื่องกิกขณ์สุนทรีนั้นทำ จบ.

สิกขบทวิภัค

[๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือผู้เช่นใด มีการงานอย่างใด มีชาติอย่างใด
มีชื่อย่างใด มีโสดอย่างใด มีปกติอย่างใด มีธรรมเครื่องอยู่อย่างใด มีอรรถเมืองใด เป็น
เกรกีตาม เป็นนากะกีตาม เป็นนัชชีมีกีตาม นี้พระผู้มีพระภาคตรัสว่า อนึ่ง . . . ได.

บทว่า กิกขณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่าเป็นผุขอ ชื่อว่า กิกขณ์
เพาะอรรถว่า ประพฤติกิกขขาวริยวัตร ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่าทรงผ้าที่ถูกทำลายแล้ว
ชื่อว่า กิกขณ์ โดยสมญา ชื่อ กิกขณ์ โดยปฏิญาญา ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่าเป็น
เอหกิกขณ์ ชื่อ กิกขณ์ เพาะอรรถว่าเป็นผุขอสมบทแล้วด้วย ได้สารณคมน ชื่อว่า กิกขณ์
เพาะอรรถว่าเป็นผุขอเจริญ ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่ามีสารธรรม ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถ
ว่าเป็นพระเศษ. ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่าเป็นพระเศษ ชื่อว่า กิกขณ์ เพาะอรรถว่า
เป็นผุขอสมบทลองฝ่ายพร้อมเพรียงกันอปสมบทให้ด้วยญัตติจตุกรรม อันไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะ
บรรดาภิกขณ์เหล่านั้น กิกขณ์อันสมส่องฝ่ายพร้อมเพรียงกันอปสมบทให้ด้วยญัตติจตุกรรม อัน
ไม่กำเริบ ควรแก่ฐานะ นี้ชื่อว่า กิกขณ์ ที่ทรงประสัคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า มีความกำหนด ได้แก่ หยັງหรือชาบมีความกำหนดมาก มีความเพ่งเลึง มี
จิตปฏิพิทักษ.

ที่ชื่อว่า บุรุษบุคคล ได้แก่ มนุษยผู้ชาย ไม่ใช้บัญชีผู้ชาย ไม่ใช่เบตผู้ชาย ไม่ใช่
ลัตต์ดิรัจฉานตัวผู้ เป็นคนรักความ เป็นผู้สามารถ เพื่อถึงความเคล้าคลึงด้วยกาย.

บทว่า ให้รากขวัญลงไป คือ เป็นจ้ำแห่งรากขวัญลงไป.

บทว่า เหนือเข้าขึ้นมา คือ เป็นบนแห่งมณฑลเข้าขึ้นมา.

ที่ชื่อว่า ลุบ คือ เพียงจับไป.

ที่ชื่อว่า คลำ คือ จับเบาๆ ไปข้างโน้นข้างนี้.

ที่ชื่อว่า จับ คือ เพียงจับตัว.

ที่ชื่อว่า ต้อง คือ เพียงถูกต้องตัว.

บทว่า ยินดี . . . การบีบเคล้นกีด คือยินดีการจับต้องอวัยวะแล้วบีบเคล้น.

บทว่า แม่กิกขณ์นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียบเคียงกิกขณ์รูปก่อน.

คำว่า เป็นปราชิก อธิบาย บุรุษถูกตัดศีรษะแล้วไม่อาจมีสรีระคุณกันนั้นเป็นอยู่ ชื่อ
แม้ฉันได กิกขณ์กีฉันเหมือนกัน มีความกำหนด ยินดีการลุบกีด คลำกีด จับกีด ต้องกีด บีบเคล้น
กีด ของบุรุษบุคคลผู้กำหนด ให้รากขวัญลงไป เหนือเข้าขึ้นมา ย้อมไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นธิดาของ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
พระคากยบตร เพราะเหตุนั้นจึงตรัสว่า เป็นparaชิก。

บทว่า หาสั่งสาวมีได้ ความว่า ที่ซึ่งสาวล ได้แก่กรรมที่พึงกระทำร่วมกัน อุเทศ
ที่พึงสาวร่วมกัน ความเป็นผู้มีสิทธิเสมอ กัน นี้ซึ่งสาวล สั่งสาวนั้น ไม่มีร่วมกับกิกขุนีนั้น
เพราะเหตุนั้นจึงตรัสว่า หาสั่งสาวมีได้.

บทภาชนี

[๓] เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความกำหนด ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกาดด้วยกาด ได้รากขวัญลงไป
เหนือเข้าขึ้นมา กิกขุนีต้องอาบัติparaชิก . ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติถลัจจัย ถูกกาด
ด้วยของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติถลัจจัย . ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ด้วยของที่เนื่องด้วยกาด
ต้องอาบัติทุกกฎ . ถูกกาดด้วยของที่โภนให้ ต้องอาบัติทุกกฎ . ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ด้วยของ
ที่โภนให้ ต้องอาบัติทุกกฎ . ถูกของที่โภนให้ ด้วยของที่โภนให้ ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๔] กายต้อกาดถูกกัน เหนือรากขวัญขึ้นไป ได้เข้าลงมา กิกขุนีต้องอาบัติถลัจจัย .
ของที่เนื่องด้วยกาดกับกาดถูกกัน ต้องอาบัติทุกกฎ . กาดกับของที่เนื่องด้วยกาดถูกกัน ต้องอาบัติ-

*ทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาด กับของที่เนื่องด้วยกาดถูกกัน ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของไปถูกกาด
ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภน
มา ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๕] ฝ่ายหนึ่งมีความกำหนด กายต้อกาดถูกกัน ได้รากขวัญลงไป เหนือเข้าขึ้นมา กิกขุนี
ต้องอาบัติถลัจจัย . กาดถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด
ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาด ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไป
ถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภนมา ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๖] กาดถูกกาด เหนือรากขวัญขึ้นไป ได้เข้าลงมา ต้องอาบัติทุกกฎ . กาดถูกของที่
เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วย
กาดถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกของ
ที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภนมา ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๗] เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความกำหนด จันต้องกาดด้วยกาด ของบักษา กีด เปรตเก็ต
บัณฑะ กีด สัตว์ริจจานที่มีกายคล้ายมนุษย์ กีด ได้รากขวัญลงมา เหนือเข้าขึ้นไป ต้องอาบัติ
ถลัจจัย . กาดถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด ต้องอาบัติ
ทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาด ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกกาด ต้องอาบัติ
ทุกกฎ . โภนของถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภนมา ต้อง
อาบัติทุกกฎ .

[๘] ถูกกาดด้วยกาด เหนือรากขวัญขึ้นไป ได้เข้าลงมา ต้องอาบัติทุกกฎ . กาดถูกของ
ที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาด
ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกของที่
เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภนมา ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๙] ฝ่ายหนึ่งมีความกำหนด ถูกกาดด้วยกาด ได้รากขวัญลงมา เหนือเข้าขึ้นไป ต้อง
อาบัติทุกกฎ . กาดถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด ต้องอาบัติ
ทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกกาด ต้องอาบัติ-
*ทุกกฎ . โภนของถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของไปถูกกาดที่โภนมา ต้องอาบัติ-
ทุกกฎ .

[๑๐] กาดถูกกาด เหนือรากขวัญขึ้นไป ได้เข้าลงมา ต้องอาบัติทุกกฎ . กาดถูกของ
ที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาดถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่เนื่องด้วยกาด
ถูกของที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของไปถูกกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . โภนของถูกของ
ที่เนื่องด้วยกาด ต้องอาบัติทุกกฎ . ของที่โภนไปถูกกาดที่โภนมา ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร่าง

[๑๑] กิกขุนีไม่ตั้งใจ ๑ เพลอ ๑ ไม่รู้ตัว ๑ ไม่ยินดี ๑ วิกเจริต ๑ มีจิตฟุ่งซ่าน ๑
กระสันกระส่ายเพราะเวทนา ๑ กิกขุนีอาทิกัมมิคิ ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

paraชิกสิกขานบทที่ ๑ จบ .

paraชิกสิกขานบทที่ ๒

เรื่องกิกขุนีสันทิรนันทา

[๑๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ
อนาคตบินทิกคหนดี เขตพระนครล่าวตี . ครั้งนั้นกิกขุนีสันทิรนันทามีครรภ์กับนายสาฟะ หลาน
มีคามมาตา . นางได้ปกปิดไว้จนเมื่อรักอ่อนๆ เมื่อครรภ์แก่แล้วนางจึงสึกออกมาคลอดบุตร . กิกขุนี
ทั้งหลายได้ตามเรื่องนั้นกับกิกขุนีถลัจจัยทั่ว แม่เจ้า นางสุนทิรนันทาสึกไม่นานนัก ก็คลอดบุตร
ชารอบนางจะมีครรภ์ทั้งเป็นกิกขุนีกระแสเจ้าช้า?

กล. อายุนั้น เจ้าช้า.

กิก. ก็แม่เจ้ารู้อยู่ว่ากิกขุนีล่วงอาบัติparaชิก เหตุไวนจึงไม่โจทัด้วยตน ไม่บอกแก่คณะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัติค เลา?

กล. ไทยอันไดของเรอ นั้นเป็นโทษของดีฉัน การเสื่อมเกียรติอันไดของเรอ นั้นเป็น การเสื่อมเกียรติของดีฉัน การลี่อเมยศักดิ์อันไดของเรอ นั้นเป็นการเสื่อมยกของดีฉัน การเสื่อมลาก อันไดของเรอ นั้นเป็นการเสื่อมลากของดีฉัน ใจนดีฉันจักบกโทษของตน การเสื่อมเกียรติ ของตน การเสื่อมยกของตน การเสื่อมลากของตน แก่คนเหล่านี้แล้ว.

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพงโทย ติติยน โพนทะนาว่า แม่เจ้าถูลน้นทาง รู้อยู่ชีวิกิษณ์ล่วงอาบัติปาราชิก ใจนจึงไม่โจทัดวยตน ไม่บอกแก่คณจะเล่า. ครั้งนั้นแล่นางกิกษณ์ เหล่านั้นแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกษณ์ทั้งหลาย. กิกษณ์ทั้งหลายทราบทุกความเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค.

ประชุมสงฆ์ทรงสอบถาม

ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมกิกษณ์สงฆ์ ในพระเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในพระเหตุแรกเกินนั้น ทรงทำธรรมเม็กตา แล้วทรงสอบความกิกษณ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษณ์ทั้งหลาย ข่าวว่ากิกษณ์ถูกลน้นทาง รู้อยู่ชีวิกิษณ์ล่วงอาบัติปาราชิก ไม่โจทัดวยตน ไม่บอกแก่คณจะจริงหรือ?. กิกษณ์ทั้งหลายทราบทุกความเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค.

ทรงติดียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดียนนว่า ดูกรกิกษณ์ทั้งหลาย กิกษณ์ถูกลน้นทางรู้อยู่ชีวิกิษณ์ ล่วงอาบัติปาราชิก ใจนจึงไม่โจทัดวยตน ไม่บอกแก่คณ การกระทำของเรอันนี้ ไม่เป็นไปเพื่อ ความเลื่อมใส ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว โดย โดยที่แท้ การกระทำของเรอันนี้ เป็นไปเพื่อความไม่เลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส และเพื่อ ความเป็นอย่างอื่นของชุมชนบางพากที่เลื่อมใสแล้ว . . .

ดูกรกิกษณ์ทั้งหลาย กิจเหลพากกิกษณ์ จงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่า ดังนี้:-

พระบัญญัติ

๖.๒. อนึ่ง กิกษณ์ใด รู้อยู่ชีวิกิษณ์ล่วงอาบัติปาราชิก ไม่โจทัดวยตน ไม่บอกแก่ คณ ในเวลาที่กิกษณ์นั้นยังดำรงเพศอยู่ก็ตี เคลื่อนไปแล้วก็ตี ถูกนาสนะแล้วก็ตี ไปเข้ารีด เดียรรย์เสียก็ตี ภายในห้องน้ำ แม่เจ้า เจ้าช้า เมื่อก่อนดีฉันรู้จักกิกษณ์นั้น ได้ดีที่เดียวว่า นางเป็นพิทักษ์ น้องหญิง มีความประพฤติเช่นนี้และมีความประพฤติเช่นนี้ แต่ดีฉันไม่โจทัดวยตน ไม่บอกแก่คณ แม่กิกษณ์นี้ก็เป็นปาราชิก ข้อวัชชปฏิจจาทิกา หาสังวาสมีได้.

เรื่องกิกษณ์สุนทรีนนทาง จบ.

สิกขานบทวิภัค

[๑] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชั่นได . . .

บทว่า กิกษณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกษณ์ เพาะอรรถว่าเป็นผู้ชั่น . . .
นี้ชื่อว่า กิกษณ์ ที่ทรงประஸกในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า รู้อยู่ คือ รู้เองก็ตี คนอื่นบอกแก่เรอก็ตี เจ้าตัวบอกก็ตี.

คำว่า ล่วงอาบัติปาราชิก คือ ต้องอาบัติปาราชิกข้อใดข้อนหนึ่ง ในปาราชิก ๔.

คำว่า ไม่โจทัดวยตน คือ ไม่โจทเอง.

คำว่า ไม่บอกแก่คณ คือ ไม่บอกแก่กิกษณ์อื่นๆ

[๒] พากย์ว่า ในเวลาที่กิกษณ์นั้น ยังดำรงเพศอยู่ก็ตี เป็นต้น อธิบายว่า กิกษณ์ ผู้ดำรงอยู่ในเพศของตน ตัวสเรียกว่า ผู้ยังดำรงเพศอยู่ ผู้ถึงมารณะพาร ตัวสเรียกว่า ผู้เคลื่อนไป ผู้สึกเองก็ตาม ถูกอุ้นนานสนะเสียก็ตาม ตัวสเรียกว่า ผู้ถูกนาสนะ เข้าไปสลั่วหรือเดียรรย์ ตัวสเรียกว่า เข้ารีดเดียรรย์.

[๓] สองพากย์ว่า ภายในห้องน้ำ แม่เจ้า เจ้าช้า เมื่อก่อนดีฉันรู้จัก กิกษณ์นั้น ได้ดีที่เดียวว่า นางเป็นพิทักษ์ น้องหญิง มีความประพฤติเช่นนี้ และมีความประพฤติเช่นนี้ แต่ดีฉันไม่โจทัดวยตน นั้น คือ ไม่โจทเอง.

คำว่า ไม่บอกแก่คณ คือ ไม่บอกแก่กิกษณ์อื่นๆ

[๔] บทว่า แม่กิกษณ์นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียนเดียงกิกษณ์รูปก่อ.

คำว่า เป็นปาราชิก มืออธิบายว่า ใบไม้เหลืองหลุดจากข้าวแล้ว ไม่ควรเพื่อจะเป็นของเชี่ยว สดขึ้นได้ ชื่อเมล็ดนั้นได กิกษณ์ก็ลั่นนั้นแหลก รู้อยู่ชีวิกิษณ์ล่วงปาราชิกธรรมแล้ว เมื่อเรอ ทอดธระร่าจักไม่โจทัดวยตน จักไม่บอกแก่คณดังนี้ท่านนั้น เรอຍ่อมไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นอัดาของพระภาคยบุตร เพาะเหตุนั้น จึงตรัสว่า เป็นปาราชิก.

บทว่า หาสังวาสมีได ความว่า ที่ชื่อว่า สังวาส ได้แก่กรรมที่พึงทำร่วมกัน อุทกที่ พึงสาดร่วมกัน ความเป็นผู้มีสิกขานามอภัน นี้ชื่อว่า สังวาส สังวาสนั้นไม่มีร่วมกับกิกษณ์นั้น เพาะเหตุนั้น จึงตรัสว่า หาสังวาสมีได.

อนาคตตัววาร

[๕] กิกษณ์ไม่บอกด้วยเกรงว่า ความบาดหมาง ความทะเลาะ ความแก่งแย่ง ความวิวาท จักมีแก่สังฆ ๑ ไม่บอกด้วยเข้าใจว่า สงฆ์จักแตกกัน สงฆ์จักร้าวรานกัน ๑ ไม่บอกด้วย แน่ใจว่า กิกษณ์นี้เป็นคนร้ายกาจ หยาบคาย จักทำอันตรายแก่ชีวิต หรือพรหมจรรย์ ๑ ไม่พบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิวัังค์
กิกขณีอื่นๆ ที่สมควรจะบอก จึงไม่บอก ๑ ไม่ประسنคจะปกปิด แต่ยังมิได้บอก ๑ ไม่บอกด้วย
สำคัญว่า จักปรากฏด้วยการกระทำการของเขาวง ๑ กิกขณีวิกලจริต ๑ กิกขณีอาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง
อาบดีแล.

ปาราชิกสิกขานบทที่ ๒ จบ

ปาราชิกสิกขานบทที่ ๓

เรื่องกิกขณีกอลนันทา

[๑๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิดพิคหนดิ เขตพระนครสาลวัตติ. ครั้งนั้น กิกขณีกอลนันทาประพฤติตามพระอริภูษะผู้เฝ้าพราณ
แร้ง ที่ถูกสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว. บรรดา กิกขณีที่เป็นผู้มั่นกันอยู่ . . . ต่างก็เพ่งโถะ ตีเตียน
โโพหะนาว่า ไวนแผลเจ้ากอลนันทาจึงได้ประพฤติตามพระอริภูษะผู้เฝ้าพราณแร้ง ซึ่งถูกสงฆ์ผู้
พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว . . . แล้วกราบทูลเรื่องนั้นเด่นพระผู้มีพระภาค.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขณีกอลนันทา
ประพฤติตามอริภูษะกิกขุผู้เฝ้าพราณแร้ง ซึ่งถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ไวนกิกขณีกอลนันทา จึงได้
ประพฤติตามอริภูษะกิกขุผู้เฝ้าพราณแร้ง ซึ่งถูกสงฆ์ผู้พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว เกิดการกระทำการ
เช่นนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนี้ทั้งหลาย จยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๗. ๓. อนึ่ง กิกขณีได พึงประพฤติตามกิกขุผู้ถูกสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว
ตามธรรม ตามวินัย ตามสัตตคคลาน ผู้ไม่อื่อเพื่อ ไม่ทำคืนอาบดี มิได้ทำกิกขุผู้มีสังวาส
เสมอ กันให้เป็นสหาย กิกขณีนั้น อันกิกขณีทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า กิกขณีนั้น
แล อันสังฆผู้พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว ตามธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตตคคลาน เป็นผู้ไม่อื่อ
เพื่อ ไม่ทำคืนอาบดี มิได้ทำกิกขุผู้มีสังวาสเสมอ กันให้เป็นสหาย แม่เจ้าอย่างประพฤติตาม
กิกขุนี้แล แล กิกขณีนั้น อันกิกขุนี้ทั้งหลายว่ากล่าวอย่างย่ออย่างนั้นที่ยา
กิกขณีนั้น อันกิกขุนี้ทั้งหลายพึงสวามุนิกาส กว่าจะครบสามจบ เพื่อให้สละกรรมนั้นเสีย หาก
หากนางคุกสวามุนิกาส กว่าจะครบสามจบอยู่ สละกรรมนั้นเสีย การสละได้อย่างนี้ นั้นเป็นการ
ดี หากนางไม่สละเสีย แม่กิกขุนี้เก็บเป็นปาราชิก ซึ่งอุกขิตทานวุตติคากา หาสังวาสมิได.

เรื่องกิกขณีกอลนันทา จบ

สิกขานทวิภังค์

[๒๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขณี เพาะารค่าเป็นผู้ข้อ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขณี
ที่ทรงประسنคในอรรถนี้.

ลงที่ซึ่ว่า พร้อมเพรียงกัน คือ มีสังวาสเสมอ กัน อยู่ในสิมนาเดียว กัน.

ที่ซึ่ว่า ถูกยกเสียแล้ว คือ ถูกยกเสียในเพาะารไม่เห็นอาบดี ในเพาะารไม่ทำคืนอาบดี
หรือในเพาะารไม่สละทิภูธิบาน.

ลงบทว่า ตามธรรม ตามวินัย คือ โดยธรรมอันได โดยวินัยอันได.

บทว่า อันเป็นสัตตคคลาน คือ เป็นคำสั่งสอนของพระผู้ชั่นະกิเลส ได้แก่พระพุทธศาสนา.

ที่ซึ่ว่า ไม่อื่อเพื่อ คือ ไม่เชื่อสงฆ์ บุคคล หรือกรรม.

ที่ซึ่ว่า ไม่ทำคืนอาบดี คือ ถูกสงฆ์ยกแล้ว ลงยัง ไม่เรียกเข้าหมู่.

ที่ซึ่ว่า มิได้ทำกิกขุผู้มีสังวาสเสมอ กันให้เป็นสหาย คือ กิกขุทั้งหลายผู้มีสังวาสเสมอ
กัน ตัวสเรียกว่า กิกขุนี้ไม่ร่วมกับ กิกขุผู้สหายเหล่านั้น เพาะารเหตุนั้น จึงตรัสว่า มิได้
ทำกิกขุผู้มีสังวาสเสมอ กันให้เป็นสหาย.

บทว่า พึงประพฤติตามกิกขุนี้ ความว่า กิกขุนี้มีความเห็นอย่างใด มีความพอใจ
อย่างใด มีความชอบใจอย่างใด แม่กิกขุนี้นั้นมีความเห็นอย่างนั้น มีความพอใจอย่างนั้น มีความ
ชอบใจอย่างนั้น.

[๒๑] บทว่า กิกขณีนั้น ได้แก่ กิกขุผู้ประพฤติตามกิกขุผู้ถูกสงฆ์ยกเสียแล้วนั้น.

บทว่า อันกิกขุนี้ทั้งหลาย ได้แก่ กิกขณีเหล่านั้น คือ กิกขณีที่ไดเห็นไดยินทั้งหลาย
พึงว่ากล่าวดังนี้ว่า แม่เจ้า กิกขณีนั้นแล อันสังฆผู้พร้อมเพรียงกันยกเสียแล้ว ตามธรรม ตามวินัย
ตามสัตตคคลาน เป็นผู้ไม่อื่อเพื่อ ไม่ทำคืนอาบดี มิได้ทำกิกขุผู้มีสังวาสเสมอ กันให้เป็นสหาย แม่
เจ้าอย่างประพฤติตามกิกขุนี้. พึงว่ากล่าวแม่คัรรั่งที่สอง พึงว่ากล่าวแม่คัรรั่งที่สาม. หากนางสละได
การสละได้ดังนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่สละ ต้องอาบดีทุกกฎ. กิกขุนี้ทั้งหลายทราบเรื่องแล้วไม่
ว่ากล่าว ต้องอาบดีทุกกฎ. กิกขณีนั้น อันกิกขุนี้ทั้งหลายพึงคุณตัวไปสู่ท่ากลางลง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ว่า แม่เจ้า กิกขุนนและอันสัมพันธ์ร่วมเพรียงกันยกเสียแล้ว ตามธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตถุศาสตร์
เป็นผู้ไม่เอื้อเพื่อ ไม่ทำคืนอาบัติ มีได้ทำกิกขุนีผู้มีลักษณะเสมอ กันให้เป็นสหาย แม่เจ้าอย่างไรก็
ตามกิกขุนนแลย . พึงว่าก่อมาเม็ครั้งที่สอง พึงว่าก่อมาเม็ครั้งที่สาม . หากเรอสละได้ การสละได้
ดังนี้นั่นเป็นการดี หากไม่สละ ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๒๑] กิกขุณนีน อันกิกขุณนทั้งหลายพึงสาวดมนุภาส . ดุกรกิกขุนทั้งหลายก็แลกิกขุณนทั้ง
หลายพึงสาวดมนุภาสอย่างนี้ .

กิกขุณนีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สัมพันธ์ทราบด้วยญัตติจิตตุกรรมวจ่า ว่าดังนี้ :-

กรรมวจารามนุภาส

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอสัมพันธ์จงฟังดินน กิกขุณนีชื่อนี้ผู้นี้ประพฤติตามกิกขุนีผู้อันสัมพันธ์ร่วม
เพรียงกันยกเสียแล้ว ตามธรรม ตามวินัย ตามสัตถุศาสตร์ ไม่เอื้อเพื่อ ไม่ทำคืนอาบัติ มีได้
ทำกิกขุนีผู้มีลักษณะเสมอ กันให้เป็นสหาย นาบั้งไม่ยอมสละวัตถุนั้น . ถ้าความพร้อมพรังของ
สัมพันธ์ที่นี้แล้ว สัมพันธ์พึงสาวดมนุภาสกิกขุณนีผู้มีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัตถุนั้น . นี้เป็นญัตติ .

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอสัมพันธ์จงฟังดินน กิกขุณนีชื่อนี้ผู้นี้ประพฤติตามกิกขุนีผู้อันสัมพันธ์ร่วม -
เพรียงกันยกเสียแล้ว ตามธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตถุศาสตร์ ไม่เอื้อเพื่อ ไม่คืนอาบัติ มีได้
ทำกิกขุนีผู้มีลักษณะเสมอ กันให้เป็นสหาย นาบั้งไม่ยอมสละวัตถุนั้น . สัมพันธ์พึงสาวดมนุภาสกิกขุณนีผู้
มีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัตถุนั้น . การสาวดมนุภาสกิกขุณนีผู้มีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัตถุนั้น ขอบแก่
แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพูด .

ดิฉันกล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง . . .

ดิฉันกล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม . . .

กิกขุณนีชื่อนี้ อันสัมพันธ์สาวดมนุภาสแล้ว เพื่อให้สละวัตถุนั้น . ขอบแก่สัมพันธ์ เหตุนั้น
จึงนิ่ง . ดิฉันทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

[๒๒] จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรมวจารามส่องครั้ง ต้องอาบัติถลัจจัย จบกรรมวจารา
ครั้งสุด ต้องอาบัติปาราชิก .

[๒๓] บทว่า กิกขุณนีแม่นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียบเคียงกิกขุณนีรูปก่อน .

คำว่า เป็นปาราชิก มือธนียาว ศีลาหนาแตกสองเสียงแล้วเป็นของลับต่อ กันสนิทไม่
ได้ดันได้ กิกขุณนีพึ่นนั้นแล อันสัมพันธ์สาวดมนุภาสอยู่ถึงครั้งที่สาม ยังไม่สละ ย้อมไม่เป็นลมขณะ
ไม่ใช่ชีวิตของพระภาคยะบุตร เพราะเหตุนั้น จึงตรัสว่า เป็นปาราชิก .

บทว่า หาสังวาสมิได้ ความว่า ที่ชื่อว่า สังวาส ได้แก่กรรมที่พึงทำร่วมกัน อุทกที่
พึงสาวดร่วมกัน ความเป็นผู้มีลักษณะเสมอ กัน นั่นชื่อว่าสังวาส สังวาสนั้น ไม่มีร่วมกับกิกขุนนี้
เพราะเหตุนั้น จึงตรัสว่า หาสังวาสมิได้ .

บทภาษาเนี้ย

ติกะปาราชิก

[๒๔] กรรมเป็นธรรม กิกขุณนีสำคัญว่ากรรมเป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบัติปาราชิก .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณนีลงสัย ไม่สละ ห้องอาบัติปาราชิก .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณนีสำคัญว่ากรรมไม่เป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบัติปาราชิก .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณนีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม . . . ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณนีลงสัย . . . ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณนีสำคัญว่ากรรมไม่เป็นธรรม . . . ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๒๕] ยังไม่ถูกสาวดมนุภาส ๑ ยอมเสียสละ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่
ต้องอาบัติแล .

ปาราชิกสิกขานบทที่ ๓ จบ

ปาราชิกสิกขานบทที่ ๔

เรื่องกิกขุณนีพัพพัคคี

[๒๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเขตวัน วาระของอนาคต -
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาลวัตตี . ครั้งนั้น กิกขุณนีพัพพัคคีมีความกำหนดยินดีการที่บุรุษบุคล
ผู้กำหนดจับมือบ้าง จับชายผ้าสังฆาฏิบ้าง ยืนด้วยบ้าง สนทนад้วยบ้าง ไปสู่ที่นัดแนะบ้าง ยินดี
การที่บุรุษมาหาตามนัดบ้าง เข้าไปสู่ที่มุงด้วยกันม้า ทอดกายเพื่อประโภชนแก่นรุขนั้น เพื่อประสงค์
จะເສພອສัทธธรรมนั้นบ้าง . บรรดา กิกขุณนีที่เป็นผู้มีกันอยู่ . . . ต่างก็เพงโทย ติดเตียน โนนทะนารว่า ใจน
กิกขุณนีพัพพัคคี จึงได้มีความกำหนดยินดีการที่บุรุษบุคลผู้กำหนดจับมือบ้าง จับชายผ้าสังฆาฏิบ้าง
ยืนด้วยบ้าง สนทนاد้วยบ้าง ไปสู่ที่นัดแนะกันบ้าง ยินดีการที่บุรุษมาหาตามนัดบ้าง เข้าไปสู่ที่
มุงด้วยกันบ้าง ทอดกายเพื่อประโภชนแก่นรุขนั้น เพื่อประสงค์จะເສພອສัทธธรรมนั้นบ้างแล้ว . . . และ
กราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค .

ทรงสอนกما

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

จำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามว่า ดุกรกิษณหั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณนี้พัดศักดิ์มีความกำหนดนัด ยินดีการที่บุรุษบุคคลผู้กำหนดนัดจับมือบ้าง จับชายผ้าสังฆภูมิบ้าง ยืนด้วยบ้าง สนทนาร่วมด้วยบ้าง ไปสู่ที่นัดแห่งกันบ้าง ยินดีการที่บุรุษมาหาตามนัดบ้าง เข้าไปสู่ที่มุ่งด้วยกันบ้าง ทอดกายนเพื่อประโยชน์แก่บุรุษนั้น เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้นบ้าง จริงหรือ?

กิกษณหั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคทรงตีเตียนว่า ดุกรกิษณหั้งหลาย ใจนกิกขุณนี้พัดศักดิ์มีความกำหนดนัด ยินดีการที่บุรุษบุคคลผู้กำหนดนัดจับมือบ้าง จับชายผ้าสังฆภูมิบ้าง ยืนด้วยบ้าง สนทนาร่วมด้วยบ้าง ไปสู่ที่นัดแห่งกันบ้าง ยินดีการที่บุรุษมาหาตามนัดบ้าง เข้าไปสู่ที่มุ่งด้วยกันบ้าง ทอดกายนเพื่อประโยชน์แก่บุรุษนั้น เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้นบ้าง การกระทำของพากงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของมนุษย์บ้าง ไม่เลื่อมใส...

ดุกรกิษณหั้งหลาย กีกิกษณหั้งหลาย จงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๔.๔. อนึง กิกษณ์ได มีความกำหนดนัด ยินดีการที่บุรุษบุคคลผู้กำหนดนัดจับมือก็ตี จับชายผ้าสังฆภูมิก็ตี ยืนด้วยก็ตี สนทนาร่วมด้วยก็ตี ไปสู่ที่นัดหมายกันก็ตี ยินดีการที่บุรุษมาหาตามนัดก็ตี เข้าไปสู่ที่มุ่งด้วยกันก็ตี ทอดกายนเพื่อประโยชน์แก่บุรุษนั้น เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้นก็ตี แม่กิกขุณนี้เป็นปราชาชิก ชื่ออัญชัญตถุกา หาสังวาสมีได.

เรื่องกิกษณ์พัดศักดิ์ จบ.

สิกขานทวิวังค์

[๒๗] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกษณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกษณ์ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกษณ์ ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า มีความกำหนดนัด คือ มีความยินดียิ่ง มีความเพ่งเลึง มีจิตปฏิพัทธ.

ที่ชื่อว่า ผู้กำหนดนัด คือ กำหนดนัดแล้ว มีความเพ่งเลึง มีจิตปฏิพัทธ.

ที่ชื่อว่า บุรุษบุคคล ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย ไม่ใช่ยักษ์ผู้ชาย ไม่ใช่เปรตผู้ชาย ไม่ใช่สัตว์ ดิรัจนาตัวผู้ เป็นผู้รู้ความ เป็นผู้สามารถเพื่อถึงความเคล้าคลึงด้วยกาย.

บทว่า ยินดีการจับมือก็ตี ความว่า ที่ชื่อว่า มือ กำหนดดึงแต่ข้อศอก ถึงปลายเล็บ กิกษณ์ยินดีการจับอวัยะหนึ่งอีกขึ้นไป ได้เข้าลงมา เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า ยินดีการจับชายผ้าสังฆภูมิก็ตี คือ ยินดีการจับผ้านั่งก็ตี ผ้าห่มก็ตี เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า ยืนด้วยก็ตี ความว่า ยืนอยู่ในระยะช่วงมือของบุรุษ เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า ไปสู่ที่นัดแห่งกันก็ตี ความว่า บุรุษพูดนัดว่า โปรดมาสุสานที่ชื่อนี้ ดังนี้ กิกษณ์ไปเพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตทกกฎกุฎา ก้าว พอย่างเข้าระยะช่วงมือของบุรุษ ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า ยินดีการที่บุรุษมาหาตามนัดก็ตี ความว่า ยินดีการมาตามนัดของบุรุษ เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า เข้าไปสู่ที่มุ่งด้วยกันก็ตี ความว่า พอย่างเข้าสุสานที่อันมุงไว้ด้วยวัตถุอย่างใด อย่างหนึ่ง เพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

บทว่า ทอดกายนเพื่อประโยชน์แก่บุรุษนั้นก็ตี ความว่า อยู่ในระยะช่วงมือของบุรุษ และ ทอดกายนเพื่อประสบคุณสภาพสัทธิธรรมนั้น ต้อง abaตติกลัจจัย.

[๒๘] บทว่า แม่กิกขุณนี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทยบเดียงกิกขุณรูปก่อน.

บทว่า เป็นปราชาชิก มืออิบ้ายว่า ต้นตามมียอดด้วนแล้วไม่อ่างอกอึกได ชื่อแม่ลันได กิกษณ์ก็ลันนั้นเหมือนกัน ทำวัตถุนึงที่ ๙ ไม่ใช่สมณะ ไม่ใช่ฉิดาของพระภาคบุตร เพาะเหตุนั้น จึงตรัสรสวา เป็นปราชาชิก.

บทว่า หาสังวาสมีได ความว่า ที่ชื่อว่าสังวาส ได้แก่กรรมที่พึงทำร่วมกัน อุทศที่ พึงสร้างร่วมกัน ความเป็นผู้มีสิกขานเสนอกัน นี้ชื่อว่าสังวาส สังวาสนั้น ไม่มีรวมกับกิกขุณนี้ เพราะเหตุนั้น จึงตรัสรสวา หาสังวาสมีได.

อนาคติวาร

[๒๙] ไม่จะใจ ๑ แพลสติ ๑ ไม่รัตต้า ๑ ไมยินตี ๑ วิกลจิริต ๑ มีจิตฟุ่งชาน ๑ กระลับกระล่ายเพราเวทนา ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaตติแล.

ปราชาชิกสิกขานบทที่ ๔ จบ.

[๓๐] แม่เจ้าหั้งหลาย ธรรมคือปราชาชิก ๘ สิกขานบท ๑- ดิฉันยกขึ้นแสดงแล้วแล กิกขุณ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
ต้องอาบติปราชิกอย่างโดยย่างหนึ่งแล้ว ย้อมไม่ได้อยู่ร่วมกับกิกขุณีทั้งหลาย ในภายหลัง เมื่อใน
ในการก่อน เป็นปราชิก หาสังวาสมีได้ ดิฉันขอถามแม่ครรช์ที่สองว่า แม่จ้าทั้งหลายบริสุทธิ์แล้วหรือ
แม่จ้าทั้งหลายบริสุทธิ์แล้วหรือ ดิฉันขอถามแม่ครรช์ที่สามว่า แม่เจ้าทั้งหลายบริสุทธิ์แล้วหรือ? แม่เจ้าทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ใน
อาบติปราชิกเหล่านี้แล้ว เหตุนั้น จึงนิ่ง ดิฉันทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้แล .

ปราชิกกัณฑ์ จบ

๑๑ สิกขานบทที่ ๕ ถึง ๘ เมื่อในของกิกขุ แต่ใช้สำนวนต่างโดยการแก่เพศ ส่วนใน อุกโโตปิติโมกข์ นับส่วนที่เมื่อใน
๑๒ของกิกขุ ตั้งเป็นจำนวนครบ ๔ แล้ว จึงนับส่วนของกิกขุณีต่อจำนวน ๘

สัตตราสกัณฑ์

แม่เจ้าทั้งหลาย กิธรรมคือสังฆาทิเสส ๑๗ สิกขานบทนี้แล มาสู่อุทค .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๑

เรื่องอบาสกันกิกขุณีกุลลันนา

[๓๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนบดี เขตพระนครล่าวตติ . ครั้งนั้น อุบาสกคนหนึ่งถายโรงเก็บของแก่กิกขุณีสังฆ์แล้ว
ถึงอนิกรรม . เขาบิตรอยู่ ๒ คน คนหนึ่งเป็นคนไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส อุกคนหนึ่งเป็นคนมี
ครัวหา เลื่อมใส . บตรทั้งสองนั้นแบ่งสมบัติของบิดาแล้ว ต่ำบุตรคนที่ไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส
จึงได้พดกับบุตรคนที่มีครัวหาเลื่อมใสไว้ โรงเก็บของของเรဉญ์มีอยู่ เรนาแบ่งกันเกิด . เมื่อเข้าพูด
อย่างนั้นแล้ว บุตรคนที่มีครัวหาเลื่อมใสพูดห้ามว่า เจ้าอย่าได้พูดอย่างนี้ โรงเก็บของนั้น มีด้านของ
เราได้ถวายกิกขุณีสังฆ์แล้ว .

แม่ครรช์ที่สอง บุตรคนที่ไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส ก็พูดว่า โรงเก็บของของเรา เราจะแบ่งกัน .
ครั้งนั้นแล บุตรคนที่มีครัวหาเลื่อมใสก็พูดห้ามว่า เจ้าอย่าได้พูดอย่างนี้ โรงเก็บของนั้น มีด้านของเรา
ได้ถวายแก่กิกขุณีสังฆ์แล้ว .

แม่ครรช์ที่สาม บุตรคนที่ไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส ก็พูดว่า โรงเก็บของของเรา เราจะแบ่งกัน .
ครั้งนั้นแล บุตรคนที่มีครัวหาเลื่อมใสจึงคิดว่า ถ้าโรงเก็บของนั้นจักเป็นของเรา เรา ก็จักถวายแก่
กิกขุณีสังฆ์ แล้วกล่าวว่า เราจะแบ่งกันเกิด . บังเอิญโรงเก็บของที่เข้าทั้งสองแบ่งกันนั้น ได้ตกแก่
บุตรคนที่ไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส .

ครั้งนั้นแล จึงบุตรคนที่ไม่มีครัวหา ไม่เลื่อมใส ได้เข้าไปหา กิกขุณีทั้งหลาย แล้วอกว่า
เขัญแม่เจ้าทั้งหลายยกไปเกิด เจ้าช้า เพาะะโรงเก็บของเป็นของข้าพเจ้า .

เมื่อเข้าบอกรอย่างนั้นแล้ว กิกขุณีกุลลันนาได้พูดว่า นายอย่าพูดอย่างนี้ มีด้านของพากนาย
ได้ถวายแก่กิกขุณีสังฆ์แล้ว .

ต่างถียงกันอยู่ว่า ถวายแล้ว ไม่ได้ถวาย แล้วฟ้องมหาอมาตย์ผู้พิพากษา . มหาอมาตย์
ตามว่า แม่เจ้า ได้แล้วจะทราบว่าได้ถวายแล้วแก่กิกขุณีสังฆ์?

เมื่อเข้ามาอวย่างนั้นแล้ว กิกขุณีกุลลันนาท้ายอ้อนถวามพากมหาอมาตย์เหล่านั้นว่า พาก
ท่านได้เห็นหรือได้ยินบ้างไหมว่า ทานที่เข้าถวายกันต้องตั้งพยานด้วย?

จึงมหาอมาตย์เหล่านั้นพูดว่า แม่เจ้าพูดจริงแท้ แล้วได้ตัดสินโรงเก็บของนั้นให้แก่
กิกขุณีสังฆ์ .

ครั้นบุรุษนั้นแพ็คดีแล้ว จึงเพ่งโถะ ติเตียน โพนทะนาว่า กิกขุณีโล้นเหล่านี้ไม่เป็น^{สมณะ}
เป็นหญิงฉ้อโง ใจนจึงได้ให้ผู้พิพากษาเริบโรงเก็บของของเราเสียแล้ว .

กิกขุณีกุลลันนาได้แจ้งความเรื่องนั้นแก่มหาอมาตย์ . มหาอมาตย์ได้ให้ปรับใหม่บุรุษนั้น .

ครั้นบุรุษนั้นถูกปรับใหม่แล้ว ได้ให้สร้างที่พักอาศัยไว้ก็ล้ำ สำนักกิกขุณี แล้วส่งพาก
อาศัยไปอยู่ด้วยสังฆ์ จงช่วยกันกล่าวล่วงเกินกิกขุณีพากนั่น .

กิกขุณีกุลลันนาได้แจ้งความนั้นแก่มหาอมาตย์ . มหาอมาตย์ได้ให้ห้องจำเข้าแล้ว . พาก
ช่วยบ้านพากนั้นเพ่งโถะ ติเตียน โพนทะนาว่า ครั้งแรกพากกิกขุณีได้ให้เจ้าหน้าที่รับโรงเก็บของ
ครรช์ที่สองให้ปรับใหม่ ครรช์ที่สามให้จ้าง ครรช์นี้เห็นที่จะให้ประหารชีวิต . พากกิกขุณีได้ยิน
ช่วยบ้านพากนั้นเพ่งโถะ ติเตียน โพนทะนาอยู่ . บรรดาที่เป็นผู้นักกิกขุณี . . . ต่างก็เพ่งโถะ ติเตียน
โพนทะนาว่า ใจนั้นเเจ้งเจ้ากุลลันนาจึงได้ขอเป็นคนกล่าวหาเรื่องแล้ว แล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุ
ทั้งหลายฯ ได้กราบบุรุษเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอนภาน

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีกุลลันนา^{ชบก}
กล่าวหาเรื่อง จริงหรือ?

กิกขุเหล่านั้นกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนั้นเเจ้งเจ้ากุลลันนา จึงได้ขอ^{บก}
กล่าวหาเรื่องแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิลลิกขุณีทั้งหลาย จงกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

พระบัญญัติ

๙.๑. อนึ่ง กิกขุณได ขอบกล่าวหาเรื่องกับคหบดีก็ตี บุตรคหบดีก็ตี ท้าสก็ตี กรรมกร ก็ตี โดยที่สุด แม้มسامประพิพาช กิกขุณนี้ต้องธรรมดีอสังฆาทิเสส ชื่อนิลสารณียะ มีอันให้ ต้องอาบติขณะแรกท่า .

เรื่องจบสักกับกิกขุณนี้ถูลนั้นทา จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๓๒] บทว่า อธิบาย . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .
บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณ เพราэрารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณ ที่ ทรงประஸคในอรรถนี .

ที่ซื้อว่า กล่าวหารเรื่อง ได้แก่ ที่เข้าเรียกว่าผู้ก่อคดี .

ที่ซื้อว่า คหบดี ได้แก่ บุรุษผู้ครอบครองเรือนคนใดคนหนึ่ง .

ที่ซื้อว่า บุตรคหบดี ได้แก่ บุตรหรือพี่น้องชายคนใดคนหนึ่ง .

ที่ซื้อว่า ท้า ได้แก่ ท้าสที่เกิดในเรือนนี้ย ท้าสิโน ໄก ท้าเชลย .

ที่ซื้อว่า กรรมกร ได้แก่ คนรับจ้าง คนที่ถูกเกณฑ์มา .

ที่ซื้อว่า สมณะประพิพาช ได้แก่บุรุษคนใดคนหนึ่งผู้เข้าบวชเป็นประพิพาช เว้นกิกขุณ สิกขามانا สามเณร และสามเณรี .

กิกขุณแสวงหาเพื่อนก็ตี เดินไปก็ตี ด้วยตั้งใจว่า จักก่อคดี ต้องอาบติทกกฎ บอกแจ้ง เรื่องของคนหนึ่ง ต้องอาบติทกกฎ แจ้งเรื่องของคนที่สอง ต้องอาบติกลัวจัจัย คดีก็ตีที่สุด ต้อง อาบติสังฆาทิเสส .

[๓๓] บทว่า มีอันให้ต้องอาบติขณะแรกท่า ความว่า ต้องอาบติพร้อมกับล่วงวัตถุ โดยไม่ต้องสาดสมนugas .

ที่ซื้อว่า นิลสารณียะ ได้แก่ ขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า สังฆเท่านั้น ให้มานัตเพื่ออาบตินั้น ขักเข้าหาอาบติเดิม เรียกเข้าหมู่ ไม่ใช่คุณมากรุปด้วยกัน ไม่ใช่กิกขุณรูปเดียว เพราจะนั้น จึงตรัสเรียกว่าสังฆา- ทิเสส คำว่า สังฆาทิเสส เป็นการนนานนาม คือเป็นชื่อของอาบตินิกายนั้นแล แม้เพราจะเหตุนั้น จึงตรัสเรียกว่า สังฆาทิเสส .

อนาคตติวาร

[๓๔] กิกขุณถูกมนุษย์ Hague ไป ๑ ขอรักษา ๑ นอกไม่เจาะตัว ๑ วิกฤติ ๑ กิกขุณถูกอาบติกันมีก้า ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๑ จบ .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๒

เรื่องขยายเจ้าลิจฉวิกับกิกขุณถูลนั้นทา

[๓๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต- บีบิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น ชายของเจ้าลิจฉวิองค์หนึ่งในพระนครเวสสាធ ประพฤติ不佳 จึงเจ้าลิจฉวิองค์นั้นรับสัง堪นาว่าเจ้างดเว้นได้เป็นการดี เรายักทำความพินาศ ให้แก่เจ้า . แม่นางถูกกล่าวว่าอย่างนี้ก็ไม่เชื่อฟัง . ก็สมัยนั้นแล คณะเจ้าลิจฉวิแห่งพระนครเวสสាធ กำลังประชุมกันด้วยกรณียะงบากอย่าง . จึงเจ้าลิจฉวิองค์นั้นได้กล่าวกะเจ้าลิจฉวิเหล่านั้นว่า ท่านผู้มี กียรติทั้งหลาย ของโปรดอนญาตสตรีผู้หนึ่งให้แก่ข้าพเจ้า .

คณะกรรมการว่า ตรีผู้นั้นคือใคร?

เจ้าชายสามีของนางตอบว่า คือ ภารยาของข้าพเจ้า ประพฤตินอกใจ ข้าพเจ้าจักมานาง .

คณะกรรมการว่า จงเข้าใจเจ้าเอง รู้เจ้าเองเกิด .

ตรีผู้นั้นทราบข่าวว่า สามีครับจักฆ่าเรา จึงก็บังสิบของที่ดีๆ หนึ่งไปยังพระนครสาวัตถี เข้าหาเหล่าเดียรลิข์ของบัวช พากเดียรลิข์ไม่ประทานจะให้หนางบัวช นางจึงเข้าไปหากิกขุณ ขอ บัวช แมกิกขุณที่ทั้งหลายก็ไม่ประทานจะให้หนางบัวช จึงเข้าไปหาภิกขุณถูลนั้นทา แสดงห่อของ แล้วขอบัวช กิกขุณถูกลนั้นทารับห่อของ แล้วให้หนางบัวช .

ครั้นเจ้าลิจฉวินั้นทรงสืบหาตรีนั้นไปถึงพระนครสาวัตถี พบนางบัวชอยู่ในสำนักกิกขุณ จึงเข้าเฝ้าพระเจ้าปีเสนทิโภคลกิริบุตรทูลว่า ขอเดช ชายของหมื่นล้านผู้นั้นเกิด พระพุทธเจ้าข้า .

พระราชารับสั่งว่า พนาย ถ้าเช่นนั้น เชิญท่านค้นหา พนแล้วมาบอก .

เจ้าลิจฉวิกรีบหันว่า หมื่นล้านเห็นนางบัวชอยู่ในสำนักกิกขุณ พระพุทธเจ้าข้า .

พระราชาตรัสว่า ถ้านางบัวชอยู่ในสำนักกิกขุณ เรายกที่ทำอะไร ไม่ได้ เพราจะประหารมัน พระผู้มีพระภาคตรัสดีแล้ว ของนางจะประพุติพรมจรรย์เพื่อทำที่สดทกข์โดยชอบเกิด .

จึงเจ้าลิจฉวินั้นเฟงโทย ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนแหลกภิกขุณจึงได้ให้หนูยิงใจราขเล่า .

กิกขุณทั้งหลายได้ยินเจ้าลิจฉวินั้นเฟงโทย ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกิเฟงโทย ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนแหลกภิกขุณจึงได้ให้หนูยิงใจราขเล่า แล้วแจ้งเรื่อง นั้นแก่กิกขุณทั้งหลาย .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

ทรงสอบถาม

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณี
กุลลันนาให้หนูยิงโจรากษาหรือ จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทุจลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคทรงตีเตียนน่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนักกิกขุณีกุลลันนา จึงได้ให้
หนูยิงโจรากษา การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊กแลกภิกขุณีทั้งหลาย จยอกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๐. ๒. อนึ่ง กิกขุณีได้ รู้อยู่ว่าหนูยิงเป็นโจร ผู้ปรากฏ เป็นนักโทษประหาร ไม่
บอกกล่าวพระราชา หมู่ คณะ นายหมวดหรือนายกอง รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว กิกขุณี
แม้นก็ต้องธรรมคือสังฆาทิเสส ชื่อนิสารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ .

เรื่องข่ายเจ้าลิจฉาวิกันภิกขุณีกุลลันนา จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๓๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชนได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะารครว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้. ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า รู้ คือ รู้องค์ตาม คนอื่นบอกแก่นักตาม เจ้าตัวบอกค์ตาม .

ที่ชื่อว่า ใจ ความว่า สตรีไดถือเอาทรัพย์ที่เจ้าของมิได้ให้ อันเป็นส่วนของมิได้ราดา
ห้ามาสก็ตี เกินกว่าห้ามาสก็ตี สตรีนั้นชื่อว่าเป็นโจร .

ที่ชื่อว่า ถูกประหาร ไดแก่ ผู้ทำกรรมลงถูกฆ่า .

ที่ชื่อว่า ผู้ปรากฏ คือ ผู้ที่คนอื่นรู้กันแล้วว่า นางนี้จะต้องถูกประหาร .

บทว่า ไม่บอกกล่าว คือ ไม่บอกอนญาต .

ที่ชื่อว่า พระราชา ความว่า พระราชาทรงปกครองในถืนได ต้องขอพระบรมราชานุญาต
ในถืนนั้น .

ที่ชื่อว่า หมู่ ตัวสหมายหมุกภิกขุณี ต้องบอกหมุกภิกขุณี .

ที่ชื่อว่า คณะ ความว่า คณะปกครองในถืนได ต้องบอกคณะในถืนนั้น .

ที่ชื่อว่า นายหมวด ความว่า นายหมวดปกครองในถืนได ต้องบอกนายหมวดในถืนนั้น .

ที่ชื่อว่า นายกอง ความว่า นายกองปกครองในถืนได ต้องบอกนายกองในถืนนั้น .

บทว่า เว้นแต่บัวชมาแล้ว ความว่า เว้นสตรีที่บัวชมาแล้ว .

ที่ชื่อว่า บัวชมาแล้ว มีสอง คือ บัวชมาแล้วในสำนักเดียรรคี ๑ บัวชมาแล้วในสำนัก
ภิกขุณีเหล่าอื่น ๑ .

เว้นแต่สตรีที่บัวชมาแล้ว กิกขุณีรับว่าจักให้บัวช แล้วแสวงหาคณะก็ตี อาจารนิกตี นาตร
ก็ตี จิวรก็ตี หรือสมมติสีมา ต้องอาบัติทุกกฎ จนภัยตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรม瓦จาสอง
ครั้ง ต้องอาบัติถูลจัจย จบกรรม瓦จากครั้งสุด อปุชฌายา ต้องอาบัติสังฆาทิเสส คณะและอาจารนี
ต้องอาบัติทุกกฎ .

[๓๗] บทว่า กิกขุณีแม้นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทบยนเคียงภิกขุณีรูปก่อนๆ

บทว่า มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ คือ ต้องอาบัติพร้อมกับล่วงวัตถุโดย ไม่ต้องสาด
สมนugas .

ที่ชื่อว่า นิสารณียะ ไดแก่ ขับออกจาหมู่ .

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า สังฆ์เท่านั้น ให้манตเพ้ออาบัตินั้น . . . แม้พระเหตุนั้น
จึงตรัสเรียกว่า สังฆาทิเสส .

บทภาณนี้

[๓๘] หนูยิงโจร กิกขุณีสำคัญว่าหนูยิงโจร รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ต้องอาบัติ-

*สังฆาทิเสส .

หนูยิงโจร กิกขุณีลงสัย รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ต้องอาบัติทุกกฎ .

หนูยิงโจร กิกขุณีสำคัญว่าไม่ใช่หนูยิงโจร รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ไม่ต้องอาบัติ .

ไม่ใช่หนูยิงโจร กิกขุณีสำคัญว่าหนูยิงโจร รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ใช่หนูยิงโจร กิกขุณีลงสัย รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ใช่หนูยิงโจร กิกขุณีสำคัญว่าไม่ใช่หนูยิงโจร รับให้บัวช เว้นแต่บัวชมาแล้ว ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคติวาร

[๓๙] ไม่รู้ รับให้บัวช ๑ ขออนญาตแล้ว รับให้บัวช ๑ บัวชมาในฝ่ายอื่นแล้ว รับให้
อยู่ในสำนัก ๑ วิกลจาริต ๑ อาทิกมเมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๒ จบ .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๓

เรื่องอันแต่瓦สินีของพระเครือภพกาปีลานี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

[๔๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคตบิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีอันแต่瓦สินีของพระเกริกทิพยากราปีลาณี ทะเลาะกับกิกขุณี หัวเหลยแล้วหนีไปสกลญาติในหมู่บ้านตำบลหนึ่ง . พระเกริกทิพยากราปีลาณีไม่เห็นนา จึงตามกิกขุณี หัวเหลยมา ภิกขุณีเมื่อชื่อนี้หายไปไหน?

กิกขุณีหัวเหลยตอบว่า เออทะเละกับภิกขุณีหัวเหลย แล้วก็หายไป เจ้าค่ะ .

พระเกริกขอร้องว่า สกลญาติของเรออยู่ที่ตำบลบ้านโน้น ขอเม่เจ้าช่วยโปรดไปสืบถามดู ที่บ้านทันนี .

ภิกขุณีหัวเหลยไปที่บ้านนั้น พบร่องรอยแล้วทราบว่า แม่เจ้า ทำไม่เรอจีมานเดียวกัน ไม่ ถูกคนรังแกบ้านหรือ?

ภิกขุณีหัวเหลย ไม่ถูก เจ้าช้ำ .

บรรดาภิกขุณีหัวเหลยที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพงโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนภิกขุณีจึง ได้ไปในละแวกบ้านคนเดียวกัน . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุหัวเหลยว่า ดูกรภิกขุหัวเหลย ข่าวว่าภิกขุณีผู้เดียวไป ในละแวกบ้าน จริงหรือ?

ภิกขุหัวเหลย จริงพระพุทธเจ้าช้ำ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกขุหัวเหลย ใจนภิกขุณีผู้เดียวจึงได้ไปใน ละแวกบ้านแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกขุหัวเหลย ก็แลภิกขุณีหัวเหลยจงยกสิกขบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๑. ๓. อนึ่ง ภิกขุณีได้ผู้เดียวไปสุลละแวกบ้าน ภิกขุณีแม่นี้ ก็ต้องธรรมคือ-

*สังฆาติเสล ชื่อนิสสารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ .

ก็สิกขบทนี่บ่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่ภิกขุณีหัวเหลยด้วยประการจะนี่ .

เรื่องอันแต่瓦สินีของพระเกริกทิพยากราปีลาณี จบ .

เรื่องภิกขุณีสองรูป

[๔๑] สมัยต่อมา ภิกขุณีสองรูปเดินทางจากเมืองสาเกตไปพระนครสาวัตถี ในระหว่าง ทางต้องข้ามแม่น้ำ . จึงภิกขุณีสองรูปนั้นเข้าไปหาพากคนพายเรือแล้ววิจารณ์ ขอทานได้โปรด ลงเคราะห์ให้พากข้าพเจ้าข้ามพากลักษณ์น้อย .

พากคนเรือกล่าวว่า แม่เจ้าหัวเหลย พากข้าพเจ้าไม่สามารถให้ข้ามแม่น้ำคราวเดียวสองรูป ได้ คนเรือคนหนึ่ง ยังภิกขุณีรูปหนึ่งให้ข้ามฟาก . เข้าข้ามถึงฝั่งแล้วได้ขึ้นใจภิกขุณีรูปที่ข้ามฟาก . คนเรือที่ยังไม่ข้ามฟากมาก็ขึ้นใจภิกขุณีรูปที่ยังไม่ข้ามฟากมา .

เรอหัวเหลยสองนั้นภักดีแล้วกันแล้วถามกันขึ้นว่า เออไม่ถูกรังแกดอกหรือ?

รูปที่ถูกถามตอบว่า ดีฉันถูก เจ้าค่ะ ก็เออไม่ถูกรังแกหรือ?

อีกรูปหนึ่งตอบว่า ดีฉันก็ถูก เจ้าค่ะ .

ครั้นภิกขุณีเหล่านั้น ไปถึงพระนครสาวัตถีแล้ว ได้แจ้งเรื่องนั้นแก่ภิกขุณีหัวเหลย . บรรดา ภิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพงโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนภิกขุณีรูปเดียว จึงไปฝังแม่น้ำ แล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่ภิกขุหัวเหลยฯ ทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุหัวเหลยว่า ดูกรภิกขุหัวเหลย ข่าวว่าภิกขุณีรูปเดียว ไปฝังแม่น้ำ จริงหรือ?

ภิกขุหัวเหลย หุลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าช้ำ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกขุหัวเหลย ใจนภิกขุณีรูปเดียว จึงได้ไป ฝังแม่น้ำแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกขุหัวเหลย ก็แลภิกขุณีหัวเหลยจงยกสิกขบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระอนุบัญญัติ ๑

๑๑. ๓ ก. อนึ่ง ภิกขุณีได้ผู้เดียวไปสุลละแวกบ้านก็ ผู้เดียวไปสุฟังแม่น้ำก็ ภิกขุณีแม่นี้ก็ต้องธรรมคือสังฆาติเสล ชื่อนิสสารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ .

ก็แลสิกขบทนี่ บ่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่ภิกขุณีหัวเหลย ด้วย ประการจะนี่ .

เรื่องภิกขุณีสองรูป จบ .

เรื่องภิกขุณีหล่ายรูป

[๔๒] สมัยต่อมา ภิกขุณีหล่ายรูปได้พากันไปสู่พระนครสาวัตถีในโภคลชนบท เข้าถึง บ้านตำบลหนึ่งในเวลาเย็น . ในบรรดาภิกขุณีเหล่านั้น รูปหนึ่งทรงโผลมวิไล น่าพิศ พึงชม . บุรุษ ผู้หนึ่งพอได้สบนางก็มีจิตปฏิพธ์ . จึงเมื่อเข้าตกลงที่พักแรมถวายภิกขุณีเหล่านั้น ได้จัดที่พักแรม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
สำหรับกิกขุณีสายนันไว ณ สวนข้างหนึ่ง คราวนั้น นางก้าหนดรู้ได้ทันทีว่า บรรพผู้นี้ภาระคากล้มรุม
แล้ว ถ้ากลางคืนเข้าจักษา ความเสียหายจักมีแก่เรา แล้วไม่บอกลา กิกขุณีทั้งหลาย หนีไปพักแรม^๑
ในสกุลอื่น ครั้นเวลาตราตรีบุรุษนั้นมาค้นหา กิกขุณีสายนัน ได้กระทำก็อกกิกขุณีทั้งหลาย กิกขุณี
ทั้งหลาย ไม่เห็นกิกขุณีสายนัน จึงพุดกันอย่างนี้ว่า นางตามผู้ช่วยไปแล้วเป็นแน่.

ครั้นราตรีนั้นผ่านไป กิกขุณีสายนันเข้าไปหา กิกขุณีทั้งหลาย กิกขุณีทั้งหลายถามนางว่า เธอ
เดินออกไปกับผู้ชายอื่นหรือ?

นางปฏิเสธว่า ไม่ได้เดินกับผู้ชาย เจ้าค่ะ แล้วเจ้าเรื่องนั้นแก่ กิกขุณีทั้งหลาย.

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มาก่อนอยู่ . . . ต่างก็เพ่งโถชี ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนั้นในเวลาตราตรี
กิกขุณีจึงได้อวยุเต็มปีจากพากเพียร . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีผู้เดียวอยู่
ปราสาทจากพากในราตรี จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย ใจนั้น กิกขุณีผู้เดียว จึงได้อวย
ปราสาทจากพากในราตรี ล่า การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส หรือเพื่อความลือมิสัยของชุมชนที่ลือมิสแล้ว . . .

ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระอนุบัญญัติ ๒

๑. ๓. ๙. อนึ่ง กิกขุณีได้ ผู้เดียวไปสุสัมภากับบ้านก็ตี ผู้เดียวไปสุสัมภามเฝ้าก็ตี ผู้
เดียวอยู่ปราสาทจากพากในราตรีก็ตี กิกขุณีแม่นี้ก็ต้องธรรมคือสังฆา thi-sess ชื่อนิสสารณียะ มี
อันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ.

กิกขานบทนี้ ย่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่ กิกขุณีทั้งหลาย ด้วยประการ
จะนี้.

เรื่อง กิกขุณีหลายรูป จบ.

เรื่อง กิกขุณีหลายรูป

[๔๓] สมัยต่อมา กิกขุณีหลายรูปเดินทางไกลไปพระนครสาวัตถี ในโภคตนชนบท กิกขุณี
รูปหนึ่งในจำนวนนั้นป่วยด้วยไข้ จึงได้เดินล้าหลังไปแต่ผู้เดียว พากชาวบ้านพบนางแล้ว ได้ข่มขืน
ใจ ต่อมานางเข้าไปหา กิกขุณีพากนั้น กิกขุณีพากนั้น ได้ถามว่า ทำไม่หรือเจิงเดินล้าหลังแต่ผู้เดียว
แล้ว ไม่ถูกคนรังแกเดอกหรือ?

นางตอบว่า ถูกรังแกเผล้ว.

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มาก่อนอยู่ . . . ต่างก็เพ่งโถชี ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนั้น กิกขุณีจึงเดินปลิว
ไปจากคณะแต่ผู้เดียวแล้ว . . . แล้วทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีเดินปลิวไป
จากคณะแต่ผู้เดียวจริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย ใจนั้น กิกขุณีผู้เดียว จึงได้เดินปลิวไปจาก
คณะแล้ว การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกร กิกขุณีทั้งหลาย กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระอนุบัญญัติ ๓

๑. ๓. ๑. อนึ่ง กิกขุณีได้ ผู้เดียวไปสุสัมภากับบ้านก็ตี ผู้เดียวไปสุสัมภามเฝ้าก็ตี ผู้เดียว
อยู่ปราสาทจากพากในราตรีก็ตี ผู้เดียวเดินปลิวไปจากคณะก็ตี กิกขุณีแม่นี้ก็ต้องธรรมคือ-
สังฆา thi-sess ชื่อนิสสารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ.

เรื่อง กิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวีกังค์

[๔๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอrroranii.

บทว่า ผู้เดียวเดินไปสุสัมภากับบ้านก็ตี ความว่า บ้านที่มีเครื่องล้อม ย่างเท้าล่วงเข้าเขต
ล้อมก้าวที่หนึ่ง ต้องอาบัติถอลลัจจัย ก้าวที่สอง ต้องอาบัติสังฆา thi-sess บ้านที่ไม่มีเครื่องล้อม ย่าง
เท้าล่วงอุปจาร ก้าวที่หนึ่ง ต้องอาบัติถอลลัจจัย ก้าวที่สอง ต้องอาบัติสังฆา thi-sess.

บทว่า ผู้เดียวเดินไปสุสัมภามเฝ้าก็ตี ความว่า สถานที่ที่นางกิกขุณีกรองผ้าปูดมณฑล
สามเดินข้ามหน้าในที่ได้ที่หนึ่ง ผ้าอันตรวาสก์เปียก ซื้อว่า เม่น้ำ. ย่างเท้าข้ามก้าวที่หนึ่ง ต้องอาบัติ-

* ถอลลัจจัย ย่างเท้าข้ามก้าวที่สอง ต้องอาบัติสังฆา thi-sess.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
บทว่า ผู้เดียวอยู่ปราศจากพากในราตรีดี ความว่า จานจะละหัตถบาสเพื่อนกิกขุนี
พร้อมกับอรุณขึ้น ต้องอาบติดคลังขี้ ละแล้ว ต้องอาบติดสังฆา thi เสส .

บทว่า ผู้เดียวเดินปลกไปจากคณะก็ดี ความว่า ในป่าไม่มีหมู่บ้าน จานจะละอปจารแห่ง^{๔๕} การมองเห็น หรือได้ยินเสียงพื่อนกิกขุนี ต้องอาบติดคลังขี้ ละแล้ว ต้องอาบติดสังฆา thi เสส .

[๔๕] บทว่า กิกขุนีแม้นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียนเคียงกิกขุนีรูปก่อน .

บทว่า มีอันให้ต้องอาบติดคณะแรกทำ ความว่า ต้องอาบติดพร้อมกับการล่วงวัตถุ โดยไม่
ต้องสาดสมนุสสาส .

ที่เข่าว่า นิสารณียะ แปลว่า ถูกขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆา thi เสส ความว่า สงฆ์เท่านั้นให้มานัต . . . แม้พระเหล่านั้น จึงตรัสเรียกว่า
สังฆา thi เสส .

อนาคตตัวว่า

[๔๖] มีเพื่อนกิกขุนีไปตามด้วยก็ดี สักแล้วก็ดี ถึงมรณภาพแล้วก็ดี ไปเข้าริดเดียรดี
ก็ดี ๑ มีอันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิกา ๑ ไม่ต้องอาบติดแล .

สังฆา thi เสสสิกขนาบทที่ ๓ จบ .

สังฆา thi เสสสิกขนาบทที่ ๔

เรื่องกิกขุนีจันทากลี

[๔๗] โดยสมัยนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาคารของอนาคต-
**บันทึกหนดี เขทดพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุนีจันทากลีเป็นผู้ก่อความบาดหมาง ก่อความ
ทะเลาะ ก่อความวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิกรณในสงฆ์ . เมื่อสงฆ์จะลงทัณฑกรรมแก่นาง
แต่กิกขุนีถลันนทากล้าไว . ครั้งนั้น กิกขุนีถลันนทากล้าได้ไปสูญคำบ้านหนึ่งด้วยกิจจำเป็นบาง
อย่าง . ครั้งกิกขุนีลงมือทราบว่ากิกขุนีถลันนทากล้าไปแล้ว จึงยกกิกขุนีจันทากลีเสียจากหมู่พระ
ไม่เห็นอาบติด . กิกขุนีถลันนทากล้าเสริจารณียะนั้นในบ้านแล้ว กลับมาสัพพระนครสาวัตถิตามเดิม .
เมื่อนางมาถึง กิกขุนีจันทากลีไม่ป่วยนะ ไม่เข้าไปจัดตั้งน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า
ไม่ลุกรับน้ำตราชีวะ ไม่ต้อนรับด้วยน้ำดื่ม . นางจึงถามกิกขุนีจันทากลีว่า เหตุไวนะเมื่อเรามาถึง
เรอจึงไม่ป่วยนะ ไม่จัดตั้งน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ไม่ลุกรับน้ำตราชีวะ ไม่ต้อนรับ
ด้วยน้ำดื่มเล่า?

กิกขุนีจันทากลีตอบว่า การที่เป็นเช่นนั้นนี้ เพราะดิฉันเป็นกิกขุนีไม่มีที่พึ่ง เจ้าค่ะ .

กิกขุนีถลันนทากล้าว่า เหตุไวนะ เรอจึงเป็นคนไม่มีที่พึ่ง?

กิกขุนีจันทากลีชี้แจงว่า เพราะกิกขุนีเหล่านี้คงเข้าใจดิฉันว่า นางนี้เป็นคนไม่มีที่พึ่ง ไม่มีเควรรู้จัก กิจจันเป็นหน้าที่ของนางคนนี้ก็ไม่มีสักอย่าง จึงได้ยกดิฉันเสียจากหมู่ เพราะไม่เห็น
อาบติด เจ้าค่ะ .

กิกขุนีถลันนทากล้าว่า กิกขุนีเหล่านั้นเป็นพลา ไม่ฉลาด ไม่รู้จักรมหรือโทษของ
กรรม กรรมวิบัติ หรือกรรมสมบัติ เราเท่านั้นจึงจะรู้จักรม โทษของกรรม กรรมวิบัติ และ
กรรมสมบัติ เราจะพึงทำการมที่เราไม่ได้ร่วมทำ หรือจะพึงบังกรรมที่เขาทำแล้วให้กำเริบ แล้วให้
ประชุมกิกขุนีสงฆ์ดวน เรียกกิกขุนีจันทากลีให้เข้าหมู่ .

บรรดาภิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งไฟ ติดเตียน โภนทะนาว่า ไวนแม่เจ้าถลันนทากล
ไม่บอกกล่าวการกงสุนี ไม่รู้ฉันทะของคณะ จึงได้เรียกภิกขุนีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่
แห่งความธรรม ตามวินัย ตามสัตถกุศลสน์แล้วให้เข้าหมู่แล . . . แล้วกราบทูลเร่องนั้นแด่พระผู้มี-
**พระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ถูกภิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุนีถลันนทากล
ไม่บอกกล่าวการกงสุนี ไม่รู้ฉันทะของคณะ เรียกภิกขุนีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่
ตามธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตถกุศลสน์แล้วให้เข้าหมู่แล จึงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายตอบว่า จริง พระพุทธเจ้า .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ถูกภิกขุทั้งหลาย ไวนภิกขุนีถลันนทากล ไม่บอก
กล่าวการกงสุนี ไม่รู้ฉันทะของคณะ จึงได้เรียกภิกขุนีผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่ ตาม
ธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตถกุศลสน์แล้วให้เข้าหมู่แล . . . การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความ
เลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ถูกภิกขุทั้งหลาย ก็แล้วภิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๙. ๔. อนึ่ง ภิกขุนีใด ไม่บอกกล่าวการกงสุนี ไม่รู้ฉันทะของคณะ เรียกภิกขุนี
ผู้ซึ่งสงฆ์พร้อมเพรียงกันยกเสียจากหมู่ ตามธรรม ตามวินัย อันเป็นสัตถกุศลสน์แล้วให้เข้า
หมู่ ภิกขุนีแม้นี้ก็ต้องธรรมคือสังฆา thi เสส ชื่อนิสารณียะ มีอันให้ต้องอาบติดคณะแรกทำ .

เรื่องกิกขุนีจันทากล จบ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค

สิกขานทวิภัค

[๔๘] บพวฯ อันง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บพวฯ กิกขุณ ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้. ซึ่ว่า กิกขุณ ที่ทรงประஸคในอรรถนี้.

ลงมที่ซึ่ว่า พร้อมเพรียงกัน คือ มีสัจวาสเสมอ กัน อยู่ในสัมมาเดียกัน.

ที่ซึ่ว่า ยกเสียจากหมุ คือ ถูกยกเสียจากหมุ เพราะไม่เห็นอब्दि หรือพระไม่ทำดี อาบ्दि หรือพระไม่สละคืนที่ภูริบาน.

บพวฯ ตามธรรม ตามวินัย คือ ตามธรรมได ตามวินัยได .

บพวฯ อันเป็นลัตถคุสาน ได้แก่ ธรรมนั้น วินัยนั้นเป็นคำสั่งสอนของพระชินะ คือ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า.

บพวฯ ไม่เบอกกล่าวการลงมท คือ ไม่เบอกเล่าการลงมทผู้ทำกรรมให้ทราบ.

บพวฯ ไม่รู้จักแห่งของคน คือ ไม่รู้ความพอใจของคน.

กิกขุณประஸคจะเรียกเข้าหมุ แสวงหาคุณกีด สมมติสิมากีด ต้องอาบดิทุกกฎ จบัญญติ ต้องอาบดิทุกกฎ จบกรรมว่าจางครั้ง ต้องอาบดิถลัจจัย จบกรรมว่าจางครั้งสุด ต้องอาบดิ- *สังฆาทิเสส.

[๔๙] บพวฯ กิกขุณแม้นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียนเดย়กิกขุณรูปก่อนๆ .

บพวฯ มีอันให้ต้องอาบดิขณะแรกทำ ความว่า ต้องอาบดิพร้อมกับการล่วงวัตถุ โดยไม่ต้องสาดสมนugas.

ที่ซึ่ว่า นิสารณิ ได้แก่ ถูกขับออกจากหมู่สังฆ.

บพวฯ สังฆาทิเสส ความว่า ลงมท์ท่านนี้ให้มานัต . . . แม้พระเหตุนั้น จึงตรัสเรียกว่า สังฆาทิเสส .

บพวชนี้

ติกะสังฆาทิเสส

[๕๐] กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม เรียกเข้าหมุ ต้องอาบดิสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณลงสัย เรียกเข้าหมุ ต้องอาบดิสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม เรียกเข้าหมุ ต้องอาบดิสังฆาทิเสส .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม . . . ต้องอาบดิทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณลงสัย . . . ต้องอาบดิทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม . . . ต้องอาบดิทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๕๑] บอกกล่าวการลงมทผู้ทำกรรม เแล้วเรียกเข้าหมุ ๑ รู้จักแห่งของคน แล้วเรียกเข้าหมุ ๑ เรียก กิกขุณผู้ประพฤติชอบแล้วเข้าหมุ ๑ เรียกเข้าหมุในเมื่อการลงมทผู้ทำกรรมไม่มี ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์ ๑ ไม่ต้องอาบดิแล.

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๔ จบ .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๕

เรื่อง กิกขุณสุนทรีนันทา

[๕๒] โดยสัมยานนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาคารของอนาคต- *บินทิกคหนดิ เขตพระนครล่าวตตี. ครั้งนั้น กิกขุณสุนทรีนันทาเป็นผู้ทรงโฉมวิไล นาพิคพิงชุม. ตนหงหงายแลเห็นนางที่ในโรงฉันแล้วมีความพึงพอใจ ต่างถวายโกรณาหารที่ดีๆ แก่นางผู้มีความพึงพอใจ. นางฉันได้พ่อแก่ความประஸค. กิกขุณรูปอื่นๆ ไม่ได้ฉันตามต้องการ.

บรรดา กิกขุณที่เป็นผู้มีน้ำ oily . . . ต่างเกิดเพงไทย ติดเตียน โนพนหน่าว่า ใจนแนมแล้วเจ้าสุนทรีนันทา จึงได้มีความยินดีรับของคียวของฉันด้วยมือของตนเอง จากมือของบุรุษบุคคลผู้มีความพึงพอใจ แล้วคียวฉันแล . . . แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.

ทรงสอนตาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุทึ้งหลายว่า ดูกร กิกขุทึ้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณสุนทรีนันทา มีความยินดีรับของคียวของฉันด้วยมือของตนเอง จากมือของบุรุษบุคคลผู้มีความพึงพอใจ และคียวฉัน จริงหรือ?

กิกขุทึ้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงดีเตียนแล้วบัญญติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดีเตียนว่า ดูกร กิกขุทึ้งหลาย ใจน กิกขุณสุนทรีนันทา จึงได้ยินดีรับของคียวของฉันด้วยมือของตนเอง จากมือของบุรุษบุคคลผู้มีความพึงพอใจแล้วคียวฉันแล . . . การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกร กิกขุทึ้งหลาย ก็แลก กิกขุณทึ้งหลาย จงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
๓๐. ๕. อนึ่ง กิกขุณได มีความพึงพอใจ รับของเคี้ยว ก็ตี ของนันกีตี ด้วยมือ^๔
ของตนเอง จากมือของบุรุษบุคคลผู้มีความพึงพอใจแล้ว เคี้ยว ก็ตี นันกีตี กิกขุณแม่นี้ก็ต้อง^๕
ธรรมคือสังฆาทิเสส ชื่อนิสสารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ .

เรื่องกิกขุณสุนทรีนatha จบ .

สิกขานบทวิวัังค์

[๔๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .
บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณนี
ที่ทรงประஸกในอารถนี .

ที่ซื้อว่า มีความพึงพอใจ คือ มีความยินดียิ่งนัก มีความเพ่งเลึง มีจิตปฏิพัทธ์ .

ที่ซื้อว่า ผู้มีความพึงพอใจ คือ มีความยินดียิ่งนัก มีความเพ่งเลึง มีจิตปฏิพัทธ์ .

ที่ซื้อว่า บุรุษบุคคล ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย ไม่ใช่ยักษ์ผู้ชาย ไม่ใช่เบรตผู้ชาย ไม่ใช่-
สัตว์ดิรัจฉานตัวผู้ เป็นผู้รู้ความ สามารถเพื่อจะยินดียิ่งนัก .

ที่ซื้อว่า ของเคี้ยว คือ ยกเว้นโภชนะ ๔ อายุ กับน้ำและไม้สีฟัน อกนันซึ่ว่าของเคี้ยว .

ที่ซื้อว่า ของลัน ได้แก่ โภชนะหั้งห้า คือ ข้าวสุก ๑ ขنمสด ๑ ขnmแห้ง ๑ ปลา ๑ เนื้อ ๑ .

กิกขุณรับประคนด้วยตั้งใจว่า จักเคี้ยว จักฉัน ต้องอาบัติถลัจจัย กลืนกิน ต้องอาบัติ-
สังฆาทิเสส ทุกๆ คำกลืน .

[๕๐] บทว่า กิกขุณแม่นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียบเคียงกิกขุณรูปก่อนๆ
บทว่า มีอันให้ต้องอาบัติขณะแรกทำ คือ ต้องอาบัติพร้อมกับการล่วงรัตถุ โดยไม่ต้อง^๖
สาดสมนุญาส .

ที่ซื้อว่า นิสสารณียะ ได้แก่ ถูกขับออกจากหมู่สังฆ

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า ลงมหานัต . . . แม้พระเหตุนั้น จึงตรัสเรียกว่า
สังฆาทิเสส .

รับประคนน้ำและไม้ชำระฟัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทภาชนี้

[๕๑] ฝ่ายหนึ่งมีความพึงพอใจ รับประคนด้วยตั้งใจว่า จักเคี้ยวจักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ .
กลืนกิน ต้องอาบัติถลัจจัยทุกๆ คำกลืน รับประคนน้ำและไม้ชำระฟัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

ทั้งสองฝ่ายมีความพึงพอใจ รับประคนจากมือยักษ์ผู้ชาย เบรตผู้ชาย บันดาะก์ หรือ
หรือสัตว์ดิรัจฉานตัวผู้ที่มีกายคล้ายมนุษย์ ด้วยตั้งใจว่า จักเคี้ยว จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

กลืนกิน ต้องอาบัติถลัจจัย ทุกๆ คำกลืน . รับประคนน้ำและไม้ชำระฟัน ต้องอาบัติทุกกฎ .
เขามีความพึงพอใจฝ่ายเดียว รับประคนด้วยตั้งใจว่า จักเคี้ยว จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

กลืนกินต้องอาบัติทุกกฎ ทุกๆ คำกลืน รับประคนน้ำและไม้ชำระฟัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๕๒] ทั้งสองฝ่ายไม่มีความพึงพอใจ ๑ รู้อยู่ว่าเขาไม่มีความพึงพอใจจึงรับประคน ๑
วิกฤติ ๑ อาทิกมภิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๕ จบ .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๖

เรื่องกิกขุณสุนทรีนatha

[๕๓] โดยสมัยนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
บิณฑิกหนวดี เนพะวนครสาวัตถี . ครั้งนี้ กิกขุณสุนทรีนatha เป็นผู้ทรงโน้มวิ่ง นำพิศพึงชม .
คนทั้งหลายพบนาทีในโรงนั้นแล้ว ตามมีความพอใจ ถาวรโภชนาหารที่ดีๆ แก่นาง นางรังเกิลจไม่
รับประคน . กิกขุณผู้นั้นรกรำดับจึงถามนางว่า แม่เจ้า เหตุไรแม่เจ้าจึงไม่รับประคนแล้ว เจ้าค่ะ ?

นางตอบว่า เพราะเขามีความพอใจ เจ้าค่ะ .

กิกขุณนั้นถามว่า ก็แม่เจ้ามีความพอใจด้วยหรือ ?

ส. ไม่มี เจ้าค่ะ .

ก. แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้น มีความพอใจก็ตาม ไม่มีความพอใจก็ตาม จักทำอะไรแก่
แม่เจ้าได เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์ก็ติด เจ้าค่ะ บุรุษบุคคลนั้นจักถวายของสิ่งใด
เป็นของเคี้ยว หรือของฉันก็ตาม แก่แม่เจ้าๆ จงรับประคนของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้ว เคี้ยว
หรือฉันก็ติด เจ้าค่ะ .

บรรดา กิกขุณที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โน่นกิกขุณจึงได้
กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้น มีความพอใจก็ตาม ไม่มีความพอใจก็ตาม จักทำอะไรแก่
แม่เจ้าได เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์ก็ติด เจ้าค่ะ บุรุษบุคคลนั้นจะถวายของสิ่งใด
เป็นของเคี้ยวหรือของฉันก็ตาม แก่แม่เจ้า แม่เจ้าจะรับประคนของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้ว
เคี้ยวหรือฉันก็ติด เจ้าค่ะ . . . แล้วกราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณกล่าวอย่างนี้
ว่า แม่เจ้า บุรุษบุคคลนั้น มีความพอใจก็ตาม ไม่มีความพอใจก็ตาม จักทำอะไรแก่แม่เจ้าได เพรา-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
แม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิด เจ้าจะ บุรุษบุคลนั้นจะถาวรสิ่งใด เป็นของเคียวกิตาม
ของฉันกิตาม แก่เม่เจ้า แม่เจ้าจะรับประคุณของสิ่งนั้น ด้วยมือของตน แล้วเคียวหรือฉันเกิด
ดังนี้ จริงหรือ?

กิกขุหั้ง流星หูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุหั้ง流星 ใจนักกิกขุที่จึงได้กล่าวอย่างนี้ว่า
แม่เจ้า บุรุษบุคลนั้น มีความพอใจกิตาม ไม่มีความพอใจกิตาม จักทำอะไรแก่เม่เจ้าได้ เพราะ
แม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิดเจ้าจะ บุรุษบุคลนั้นจะถาวรสิ่งใด เป็นของเคียวกิตาม
ของฉันกิตาม แก่เม่เจ้า แม่เจ้าจะรับประคุณของสิ่งนั้น ด้วยมือของตน แล้วเคียวหรือฉันเกิด
ดังนี้แล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุหั้ง流星 กิกขุและกิกขุที่หั้ง流星 จยอกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๙. ๖. อนึ่ง กิกขุณีได้ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า บุรุษบุคลนั้น มีความพอใจ
กิตาม ไม่มีความพอใจกิตาม จักทำอะไรแก่เม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์
เกิด เจ้าจะ บุรุษบุคลนั้นจะถาวรสิ่งใด เป็นของเคียวหรือของฉันกิตาม แก่เม่เจ้า
ขอเม่เจ้า จงรับประคุณของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้วเคียวหรือฉันเกิด ดังนี้ กิกขุณีเม้นนี
กิต้องธรรมคือสังฆาธิเสส ชื่อนิสสารณียะ มีอันให้ต้องอาบดิขณะแรกทำ .

เรื่องกิกขุณีสุนทรีนนทา ๖๖.

สิกขานทวิวัังค์

[๔๘] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่าผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังคนในอุรรานนี.

บทว่า กล่าวอย่างนี้ คือ พุดส่งเสริมว่า แม่เจ้า บุรุษบุคลนั้น มีความพอใจกิตาม ไม่มี
ความพอใจกิตาม จักทำอะไรแก่เม่เจ้าได้ เพราะแม่เจ้าไม่มีความพอใจ นิมนต์เกิด เจ้าจะ บุรุษ
บุคลนั้น จะถาวรสิ่งใด เป็นของเคียว หรือของฉันกิตาม แก่เม่เจ้า ขอเม่เจ้าจะรับประคุณ
ของสิ่งนั้นด้วยมือของตน แล้วเคียวหรือฉันเกิด ดังนี้ ต้องอาบดิทกกฎ .

กิกขุณีรับประคุณตามคำของกิกขุณีผู้พุดนั้น ด้วยประสังค์จะเคียวจะฉัน กิกขุณีผู้พุดนั้น
ต้องอาบดิทกกฎ .

กิกขุณีนั้นฉันอาหารเสริจ กิกขุณีผู้พุด ต้องอาบดิสังฆาธิเสส .

บทว่า กิกขุณีเม้นนี พระผู้มีพระภาคตั้ลสเทียบเคียงกิกขุณีรุก่อนฯ

บทว่า มีอันให้ต้องอาบดิขณะแรกทำ คือ ต้องอาบดิพร้อมกับการล่วงวัตถุ โดยไม่
ต้องสาดสมนugaras .

ที่ชื่อว่า นิสสารณียะ ไดแก่ ถูกขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆาธิเสส ความว่า ลงมห์เท่านั้นให้манต . . . เพราะเหตุนั้น จึงตรัสเรียกว่า
สังฆาธิเสส .

กิกขุณีพุดส่งเสริมว่า จงรับประคุณหน้าและไม่ชำระฟัน ต้องอาบดิทกกฎ .
กิกขุณีรับประคุณตามคำของกิกขุณีผู้พุดนั้น ด้วยประสังค์จะเคียวจะฉัน กิกขุณี ผู้พุดนั้น ต้อง
อาบดิทกกฎ .

บทภาษาญี่

[๕๙] ฝ่ายหนึ่งมีความพอใจ กิกขุณีพุดส่งเสริมว่า แม่เจ้า จงเคียวกิตาม จงฉันกิตาม
ซึ่งของเคียวกิตาม ของฉันกิตาม ที่รับจากมือของยักษ์ก็ดี เปรตผู้ชายก็ดี บันนาทะก์ผู้ชายก็ดี สัตว์
ตัวร้ายจันตัวผู้มีกายคล้ายมนุษย์ก็ดี ดังนี้ ต้องอาบดิทกกฎ .

กิกขุณีรับประคุณตามคำของผู้พุดนั้น ด้วยประสังค์ว่าจะเคียวจะฉัน กิกขุณีผู้พุด ต้องอาบดิ
ทกกฎ . กิกขุณีนั้นฉัน กิกขุณีผู้พุด ต้องอาบดิทกกฎ ทุกๆ ค่ำคืน . กิกขุณีนั้นฉันเสริจ กิกขุณีผู้พุด
ต้องอาบดิคุลลัจจัย .

พุดส่งเสริมว่า จงรับประคุณหน้าและไม่ชำระฟัน ต้องอาบดิทกกฎ . กิกขุณีรับประคุณตาม
คำของกิกขุณีนั้น ด้วยประสังค์ว่าจะเคียวจะฉัน กิกขุณีผู้พุดต้องอาบดิทกกฎ .

อนาคติวาร

[๖๐] รู้อยู่ว่าเราไม่มีความพอใจ พุดส่งเสริม ๑ พุดส่งเสริมโดยเข้าใจว่าเขาໂกรธกัน
นางคงไม่รับประคุณ ๑ พุดส่งเสริมโดยเข้าใจว่า นางจักไม่รับประคุณ เพราะความເອັນດູແກ່ສຸກລ ๑
ວິກລຈົວຕ ๑ ອາທິກົມມີກາ ๑ ໄມຕ້ອງอาบดิແລ .

สังฆาธิเสสสิกขานบทที่ ๖ ๖๖.

สังฆาธิเสสสิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุณีจันทาภล

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

[๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ เชตวัน อารามของอนาคตเมืองทึ-
*คหบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีจัณฑกาลีทະกาลีทั้งหลาย โกรธ ขัดใจ
แล้วกล่าวอย่างนิ่ว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระธรรม ข้าพเจ้าข้อบอกรคีน
พระสงฆ์ ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณีที่ชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีเหล่ากาภิรัตน์เมื่อไร
แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความรังเกียจ ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจะไปประพฤติ
พระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้.

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียนโน่นหนาไว้ ใจน แม้เจ้าจัณฑกาลี
จึงได้โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนิ่ว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า . . . ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณี
ที่ชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีเหล่ากาภิรัตน์เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความ
รังเกียจ ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจักประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้แล้ว . . .
แล้วราบหูลเรื่องนี้เดพพระผู้มีพระภาค.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุณีจัณฑกาลี
โกรธ ขัดใจ แล้วกล่าวอย่างนิ่ว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า . . . ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณี
ที่ชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีเหล่ากาภิรัตน์เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความ
รังเกียจ ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจักไปประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้
จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายรับว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนนิ่ว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจน กิกขุณีจัณฑกาลีจึงได้โกรธ
ขัดใจ กล่าวอย่างนิ่ว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า . . . ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณีที่ชื่อว่า
สมณี จะมีเฉพาะสมณีเหล่ากาภิรัตน์เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความรังเกียจ
ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจักไปประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้แล้ว การกระทำ
ของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิเลภิกขุณีทั้งหลาย จยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๙. ๑. อนึ่ง กิกขุณีได้ โกรธ ขัดใจ พึงกล่าวอย่างนิ่ว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีน
พระพุทธเจ้า ข้อบอกรคีนพระธรรม ข้อบอกรคีนพระสงฆ์ ข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณีที่ชื่อว่าสมณี
จะมีเฉพาะสมณีหากยิດิชาเหล่านี้เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความรังเกียจ
ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจักประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้นั่น กิกขุณี
นั้นอันกิกขุณีทั้งหลายพึงกล่าวอย่างนิ่ว แม้เจ้าอย่าได้โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนิ่ว ข้าพเจ้า
ข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า ข้อบอกรคีนพระธรรม ข้อบอกรคีนพระสงฆ์ ข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณีที่
ชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีหากยิດิชาเหล่านี้เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มี
ความรังเกียจ ควรต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจักไปประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น
ดังนั้น กิกขุณีทั้งหลายจึงกล่าวว่า แม้เจ้าจะยินดียิ่ง พระธรรมอันพระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว จง
ประพฤติพระมหาจารย์ เพื่อทำให้สุดทุกโน้มถอยขอเกิด และกิกขุณีนั้น อันกิกขุณีทั้งหลาย
ว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียว กิกขุณีนั้นอันกิกขุณีทั้งหลาย พึงสวัสดิ์
กว่าจะครบสามจบ เพื่อให้ลัลธรรมนั้น ถ้าเรื่องกำลังถูกสาดสมนภัยกว่าจะครบสามจบอยู่ สละ
กรรมนั้นเสีย สละได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากเรื่องไม่สละ กิกขุณีแม้ก็ต้องธรรมดี
สังฆาทีเสีย ซึ่งนิลสารณียัง มีอันให้ต้องอาบัตติในเมื่อสาดสมนภัยกว่าจะครบสามจบ.

สิกขานทวิวังค์

[๒๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ประสังคในอรรถนี่.

บทว่า โกรธ ขัดใจ คือไม่พอใจ แคนนิจ เจ็บใจ.

บทว่า กล่าวอย่างนี้ คือ กล่าวว่า ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า . . . ข้อบอกรคีนสิกขา กิกขุณี
ที่มีชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีเหล่ากาภิรัตน์เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย มีความ
รังเกียจ ผู้ใดร่ต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจะไปประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้น ดังนี้.

๑๗ สิกขานบทที่ ๑๕, ๑๖, ๑๗ เป็นสาระนบัญญัติ ฉะนั้นสิกขานบทที่ ๑๗ นี้ จึงเป็นที่ ๑๘

[๒๓] บทว่า กิกขุณีนั้น ได้แก่ กิกขุณีผู้ที่พุดอย่างนั้น.

บทว่า อันกิกขุณีทั้งหลาย ได้แก่กิกขุณีเหล่านี้ คือ จำพากที่ได้เห็น ได้ยิน เหล่านั้น
พึงกล่าวว่า แม้เจ้าอย่าได้โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนิ่ว ข้าพเจ้าข้อบอกรคีนพระพุทธเจ้า . . . ข้อบอกรคีน
สิกขา กิกขุณีที่ชื่อว่าสมณี จะมีเฉพาะสมณีหากยิດิชาเหล่านี้เมื่อไร แม้สมณีเหล่านี้ที่มีความละอาย
มีความรังเกียจ ควรต่อสิกขา กิยมี ข้าพเจ้าจะไปประพฤติพระมหาจารย์ในสำนักสมณีเหล่านั้นดังนี้
พึงกล่าวว่า แม้เจ้าจะยินดียิ่ง พระธรรมอันพระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว จงประพฤติพระมหาจารย์ เพื่อทำ
ที่สุดทุกโน้มถอยขอเกิด พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สาม หากนางสละเสีย สละ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
ได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่สละ ต้องอาบติทุกกฎ . กิกขุณทึ้งหลายทราบข่าวแล้วไม่วากล้า
ต้องอาบติทุกกฎ . กิกขุณนี้อันกิกขุณหึ้งหลายพึงคุณตัวมาสู่ท่านกลางลง แล้วว่ากล่าวว่า แม่เจ้า
อย่าได้กราช ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้าขอของคืนพระพุทธเจ้า . . . ขอบอกคืนสิกขາ กิกขุณ
ที่ชื่อว่าสมณ จะมีเดพะสมณศักดิ์เดล้านี้เมื่อไร แม้สมณเหล่านี้ที่มีความละเอียด มีความรัง
เกียจ ผู้ใดคร่ต่อสิกขາ ก็ยังมี ข้าพเจ้าจะไปประพฤติธรรมจรรยาในสำนักกิกขุณเหล่านี้ ดังนี้ พึง
กล่าวว่า แม่เจ้าจงยินดียิ่ง พระธรรมอันพระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว จะประพฤติธรรมจรรยาพือทำที่
สุดทักษิโถดยขอบเดกิດ พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สาม ถ้ากิกขุณนี้สละเสีย
สละได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่สละ ต้องอาบติทุกกฎ .

วิธีสาวสุมนภก

[๘๔] กิกขุณนี้อันกิกขุณสิงห์พึงสาวสุมนภก . ดูกรกิกขุหึ้งหลาย ก็แผลสุมนภกนั้น
พึงสาวอย่างนี้ อันกิกขุณผู้ดลาด ผู้สามารถ พึงประการให้ส่งฟุ่ทราบด้วยญัตติจตุตกรรมมาจาก ว่า
ดังนี้ :-

กรรมว่าจารสุมนภก

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอส่งฟุ่งฟิ้งข้าพเจ้า กิกขุณมีชื่อนี้ผู้นี้ กราช ขัดใจ กล่าวอย่างนี้
ว่า ข้าพเจ้าขอของคืนพระพุทธเจ้า ขอบอกคืนพระธรรม ขอบอกคืนพระสิงห์ ขอบอกคืน
สิกขາ กิกขุณที่ชื่อว่าสมณจะมีเดพะสมณศักดิ์เดล้านี้เมื่อไร แม้สมณเหล่านี้ที่มีความ
ละเอียด มีความรังเกียจ ผู้ใดคร่ต่อสิกขาก็ยังมี ข้าพเจ้าจักไปประพฤติธรรมจรรยาในสำนัก
สมณเหล่านี้ ดังนี้ นางยังไม่สละวัตถุนั้น ถ้าความพร้อมพร่องของสมณก็คงที่แล้ว ลงห์พึงสาว
สุมนภกสิกขุณมีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัตถุนั้น นีเป็นญัตติ .

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอส่งฟุ่งฟิ้งข้าพเจ้า กิกขุณมีชื่อนี้ผู้นี้ กราช ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า
ข้าพเจ้าขอของคืนพระพุทธเจ้า ขอบอกคืนพระธรรม ขอบอกคืนพระสิงห์ ขอบอกคืนสิกขາ
กิกขุณที่ชื่อว่าสมณจะมีเดพะสมณศักดิ์เดล้านี้เมื่อไร แม้สมณเหล่านี้ที่มีความละเอียด
มีความรังเกียจ ผู้ใดคร่ต่อสิกขาก็ยังมี ข้าพเจ้าจักไปประพฤติธรรมจรรยาในสำนักสมณเหล่านี้
ดังนี้ นางยังไม่สละวัตถุนั้น ลงห์สุดสุมนภกนี่ชื่อนี้ เพื่อให้สละวัตถุนั้น ขอบแก้ແນ้เจ้าผู้ใด แม่เจ้านั้นพึงนึง ไม่ชอบแก่
แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม . . .

กิกขุณมีชื่อนี้ อันส่งฟุ่สุดสุมนภกแล้ว เพื่อให้สละวัตถุนั้นขอบแก่ลงห์ เหตุนั้น
จึงนึง ข้าพเจ้าทรงความนี้ໄว้ด้วยอย่างนี้ .

[๘๕] จบญัตติ ต้องอาบติทุกกฎ . จบกรรมว่าจารส่องครั้ง ต้องอาบติดคลัจชัย . จบกรรม
ว่าจารรังสุด ต้องอาบติสังฆาทิเสส . เมื่อต้องอาบติสังฆาทิเสส อาบติทุกกฎพระญัตติ อาบติ
คลัจชัยเพรากรรมว่าจารส่องครั้ง บ่อมระจับ .

[๘๖] บทว่า แม้นี่ พระผู้มีพระภาคตรัสรเทียนเคียงกิกขุณรูปก่อน .

บทว่า มีอันให้ต้องอาบติในเมื่อสุดสุมนภกครบสามจบ คือ ต้องอาบติเพราสุด
สุมนภกสูบครั้งที่สาม ไม่ใช่ต้องพร้อมกับการล่วงวัตถุ .

ที่ชื่อว่า นิสารณิยะ ได้แก่ ถูกขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า ลงห์ท่านนี้ให้มานัต . . . แม้เพราเหตุนั้น จึงตรัสว่า
สังฆาทิเสส .

บทภาชนีย

ติกะสังฆาทิเสส

[๘๗] กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบติสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณสังสัย ไม่สละ ต้องอาบติสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบติสังฆาทิเสส .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสังสัย . . . ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๘๘] กิกขุณผู้ยังไม่ถูกสุดสุมนภก ๑ กิกขุณผู้เสียสละได้ ๑ วิกලจิต ๑ อาทิกัมมิกา ๑
ไม่ต้องอาบติแล .

สังฆาทิเสสสิกขាបทที่ ๗ จบ

สังฆาทิเสสสิกขាបทที่ ๙

เรื่องกิกขุณจันทากลี

[๘๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๐ วินัยปิกุลที่ ๗ กิกขนีวิภัค
านาถมิณฑิกหนบดี เขตพระนครสวัสดิ์ . ครั้งนี้ กิกขุณีจันทากลีถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์
เรื่องหนึ่ง โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกขุณีถึงฉันหากติด โถสักติ ไม่หากติด และภยาคติ
ดังนี้ บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มีภักดีอยู่ . . . ต่างก็เพ่งโถช ตีเตียน โน่นหน่าว่า ใจนแนมเจ้าจันทากลีถูก
ตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว โกรธ ขัดใจ จึงได้กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกขุณีถึงฉันหากติด . . .
และภยาคติ ดังนี้แล้ว เล้าการบพหลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอนความกิจทั้งหลายว่า ดกรกิจทั้งหลาย ข่าวว่ากิจยุณีจันทากลี ถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิจยุณีถึงพันทากติ ให้สาคติ ไม่หาคติ และภากติ ดังนี้ จริงหรือ?

กิกษ์ทั้งหลายกราบเท้า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานพ

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติ่งยันว่า ดกรกิษยาทั้งหลาย เหตุไนนิกายณิจันทากลี ถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้วจึงได้กรรชั่ดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากภิกษยณิสังฆันทากติ โภสกติ โมสกติ และภยาคติ ดังนี้แล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ ชุมชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ด้วยภารกิจทั้งหลาย ก็แล้วกิจภารกิจทั้งหลายจะยกสิ่งของที่นี่ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๙. ๘. อนึ่ง กิจยุทธ์ได้ ถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว กิจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกษณีถึงพันทากติ โถสักดิ ไม่หาคติ และภายาคติ ดังนี้ กิจยุทธ์นั้น อันกิจยุทธ์ทึ้งหลายพิงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว อย่า โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกษณีถึงพันทากติ โถสักดิ ไม่หาคติ และภายาคติ ดังนี้ แม่เจ้าต่างหาก ถึงพันทากติบ้าง โถสักดิบ้าง ไม่หาคติบ้าง ภายาคติบ้าง และกิจยุทธ์นั้น อันกิจยุทธ์ทึ้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียบ กิจยุทธ์นั้น อันกิจยุทธ์ ทึ้งหลายพิงสวัสดิสมนุภาพสกาว่าจะครบสามจบ เพื่อให้สละกรรมนั้น หากເຮັດວຽກ ກิจ ว่าจะครบสามจบอยู่ สละกรรมนั้นเสีย ได้ การสละ ได้อวย่างนั้น นั้นเป็นการดี หากເຮັດ ไม่สละ กิจยุทธ์ແມ່ນกີ່ນດີ້ຕ້ອງຮຽມຄືອສັງຫານີເສີສ ຂອນສາරະເພີຍ ມີອັນໃຫ້ຕ້ອງຈາບັດໃນເມືອ ສວດສົມນຸກປາສຄຽບສາມາຈນ.

เรื่องกิจกรรมจิตอาสา จว.

สิ่งที่ดีที่สุด

[๗๐] บหว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกษณ์ ความน่า ที่เชื่อว่า กิกษณ์ เพาะะอรรยาเป็นผู้ขอ . . . นี่เชื่อว่า กิกษณ์ ที่ทรงประสงค์ในอธรรมนี้.

ที่เขียนว่า อธิการณ์ ในบทว่า อธิการณ์เรื่องหนึ่งนั้น ได้แก่ ก่ออธิการณ์ ๔ คือ วิชาทางอธิการณ์ ๑ อนุวิชาทางอธิการณ์ ๓ อาปัตตาอธิกรณ์ ๑ กิจจาอธิกรณ์ ๑.

ที่ชื่อว่า ถูกตัดสินให้แพ้ ได้แก่ ที่เขารายกันว่าผู้แพ้คดี.

สองบทว่า โกรธ ขัดใจ คือ ไม่พอใจ แค้นใจ เจ็บใจ .

บหว่า กล่าวอย่างนี้ คือ กล่าวว่า พากภิกขณ์ถึงฉันหากติ โภสาคติ โมหาคติ และ กปยคติ ดังนี้.

[๗๑] บหว่า กิกษณีนั้น ได้แก่ กิกษณิรูปที่กล่าวอย่างนั้น .

บทว่า อันกิกขณิทั้งหลาย ได้แก่ กิกขณิพากอื่น คือ พากที่ได้เห็น ได้ทราบเหล่านั้น พึงว่ากล่าวว่า แม่เจ้าถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว อย่าได้กราช ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกขณิถึงฉันหากดี ไม่หากดี และภยากดี แม่เจ้าต่างหากถึงฉันหากดีบ้าง โถสักดีบ้าง ไม่หากดีบ้าง ภยากดีบ้าง ดังนี้ พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สาม หากนางஸະได้ การஸະได้ดังนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่สະ ต้องอาบัติทุกกฎ กิกขณิทั้งหลายทราบข่าวแล้วไม่ว่า กล่าว ต้องอาบัติทุกกฎ กิกขณินั้นอันกิกขณิทั้งหลายพึงคุมด้วยมาเม็สู่ท่ามกลางสมรรถ เลี้ยวว่ากล่าวว่า แม่เจ้าถูกตัดสินให้แพ้ในอธิกรณ์เรื่องหนึ่งแล้ว อย่าได้กราช ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ว่า พากกิกขณิ ถึงฉันหากดี ไม่หากดี และภยากดี ดังนี้ แม่เจ้าต่างหากถึงฉันหากดีบ้าง โถสักดีบ้าง ไม่หากดีบ้าง ภยากดีบ้าง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สาม หากกิกขณินั้นஸະได้ การஸະได้อย่างนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่สະ ต้องอาบัติทุกกฎ .

วิธีสาดสมนึก

[๗๒] กิกษณนั่น วันกิกษณีสัมพิงສาดสมนugas ดกรกิกษ์ทั้งหลายก็เลਸนugasนั่น พึงสาดอย่างนี้ อันกิกษณีผู้ล่าด ผู้สามารถ พึงประการให้สัมพันธ์ทราบด้วยยัตติจตุกกรรมรวมجاว่า กรรมวาจามนugas

ແມ່ເຈົາ ເຈົ້າຂ້າ ຂອສງ໌ຈົງຟັງໜ້າເຈົາ ກົກມະນີມີຂຶ້ນ໌ ຜູ້ນັກຄົດລືນໃຫ້ແພິນອົກຽນ໌
ເຮືອໜຶ່ງແລ້ວ ໂກຮ່ ຂັດໃຈ ກລ່າວຍ່າງນີ້ວ່າ ພາກກົກມະນີສົງສົ່ງຄົນທາຄະຕິ ໂກສາດີ ໡ໂກທາດີ
ແລະກຍາຄີ ດັ່ງນີ້ ນາງບັງໄປສະຫະວັດນັ້ນ. ອາກຄວາມພ້ອມພັ້ນຂອງສົງສົ່ງທີ່ແລ້ວ ສົງສົ່ງພົວດ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภังค์
สมนุภาพสิกขณีชื่อนี้ เพื่อஸละວตถุนน นี้เป็นญตติ .

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอส่งเมืองฟังข้าพเจ้า กิกขณีชื่อนี้ ผู้นี้ถูกตัดสินให้แพ้ ในอธิกรณ์
เรื่องหนึ่งแล้ว โกรธ ขัดใจ กล่าวอย่างนี้ พากกิกขณีถึงฉันหากติ โทสารติ โมหาดติ และ
ภยาดติดตั้งน นางยังไม่ஸละວตถุนนน . สงฆ์สาวสมนุภาพสิกขณีชื่อนี้ เพื่อஸละວตถุนน . การ
สาวสมนุภาพสิกขณีชื่อนี้ เพื่อஸละວตถุนน ขอบแก่เม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นิ่ง
ไม่ชอบแก่เม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพูด .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้เป็นครั้งที่สาม . . .

กิกขณีชื่อนี้ อันทรงสงสารสมนุภาพสิกขณีชื่อนี้ เพื่อஸละວตถุนน ขอบแก่สงฆ์ เหตุนั้น
จึงนิ่ง . ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

[๗๓] จบญตติ ต้องอาบติดทุกกฎ จงกรรมมาจาสองครั้ง ต้องอาบติดกลลัจจัย จงกรรม-

* ว่าจากครั้งสุด ต้องอาบติดสังฆาทิเสส เมื่อต้องอาบติดสังฆาทิเสส อาบติดทุกกฎ เพราะญตติ อาบติด
กลลัจจัยเพรากรรมมาจาสองครั้ง ย้อมรังน .

[๗๔] บทว่า แม่นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียบเคียงกิกขณีรูปก่อน .

บทว่า มีอันให้ต้องอาบติด ในเมื่อสาวสมนุภาพสิกขณ์ตามจบ คือ ต้องอาบติดเพราสวัต-

* สมนุภาพสิกขณีชื่อนี้ ไม่ใช่ต้องพร้อมกับการล่วงวัตถุ .

ที่ซึ่ว่า นิสสรณียะ ได้แก่ ถูกขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า สงฆ์เท่านั้นให้หนานัต . . . แม่เพราเหตุนั้น จึงตรัสว่า สังฆา-

* ทิเสส .

บทภาชนี้

ติกะสังฆาทิเสส

[๗๕] กรรมเป็นธรรม กิกขณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ไม่ஸละ ต้องอาบติดสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขณีลงสัญ ไม่สละ ต้องอาบติดสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบติดสังฆาทิเสส .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบติดทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขณีลงสัญ ต้องอาบติดทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบติดทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๗๖] ยังไม่ถูกสาวสมนุภาพ ๑ ยอมสละ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติดแล .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๙ จบ .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๙

เรื่องกิกขณีอันเตาลินของกิกขณีถูลนันทา

[๗๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาหารของงานาด-

* บันทึกหนดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น เหล่ากิกขณีอันเตาลินของกิกขณีถูลนันทา ขอบอยู่
คลุกคลีปนเปกน มีอาจารย์ท่าน มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะ ไม่ชอบ มักเบี้ยนกิกขณีลงสัญ
ขอบปกปดโทษของพระคพวากกัน . บรรดา กิกขณีที่เป็นผู้มักน้อย สันโดษ . . . ต่างก็เพ่งโทษติดเตียน
โนนหะน่าว่า โนนพากกิกขณีจึงได้อัญคลุกคลีกัน มีอาจารย์ท่าน มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะ
ไม่ชอบ มักเบี้ยนกิกขณีลงสัญ ขอบปกปดโทษของพระคพวาก กันแล . . . แล้วกราบทูลเรื่อง
นั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขณีทั้งหลาย ข่าวว่า พากกิกขณีอยู่
คลุกคลีกัน มีอาจารย์ท่าน มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะ ไม่ชอบ มักเบี้ยนกิกขณีลงสัญ
ขอบปกปดโทษของพระคพวากกัน จริงหรือ ?

กิกขณีทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขณีทั้งหลาย โนนพากกิกขณี จึงได้ขอบอยู่
คลุกคลีกัน มีอาจารย์ท่าน มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะ ไม่ชอบ มักเบี้ยนกิกขณีลงสัญ
ขอบปกปดโทษของพระคพวากกันแล การกระทำของพากนังนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ขุนชันที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขณีทั้งหลาย ก็แลกกิกขณีทั้งหลาย จงยกสิกขานบทนี้เขียนแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญติ

๒๐. ๙. อนึ่ง กิกขณีทั้งหลายอยู่คลุกคลีกัน มีอาจารย์ท่าน มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม
มีอาชีวะ ไม่ชอบ มักเบี้ยนกิกขณีลงสัญ ขอบปกปดโทษของพระคพวากกัน . กิกขณี
เหล่านั้นอันกิกขณีทั้งหลาย พึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า พึงนองหญิงทั้งหลายแลอยู่คลุกคลีกัน มี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
อาจารย์ธรรม มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณีสงฆ์ ขอบปกปิด
ไทยของพระครพากัน แม่เจ้าทั้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได้ ลงชื่อยอมสารเสริมความสัจดอย่างเดียว
แก่พี่น้องหყูงห้ทั้งหลาย และกิกขุณีเหล่านี้ อันกิกขุณีทั้งหลายว่ากล่าวอ่ายบ้างนี่ ยังยกย่องอยู่
อย่างนั้นเทียบ กิกขุณีเหล่านี้ อันกิกขุณีทั้งหลาย พึงสาวดสมนุภาพ ควรจะครบสามจบอยู่ ஸละวัตถุนี้เสียได้
การลละได้อ่ายนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่ลละ กิกขุณีแม่เหล่านี้ก็ต้องธรรมาต้องสักมาทีเสส
ชื่อนิลารณียะ มีอันให้ต้องอาบัติในเมื่อสาวดสมนุภาพครบสามจบ.

เรื่องกิกขุณีอันเตาสิของกิกขุณีกุลนันทา จบ .

ลิกขนาทวิวัังค์

[๗๙] บทว่า อันนี้ กิกขุณีทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสหมายสตรีผู้อุปสมบทแล้ว .

ที่ซึ่ว่า อယุคลกุลกิ้น คือ อယุคลกุลลีด้วยการกุลกุลลีทางภาษาและภาษาอันไม่สมควร .

บทว่า มีอาจารย์ธรรม คือ ประกอบด้วยความประพฤติที่เลว .

บทว่า มีอจารย์ติศักดิ์ไม่งาม คือ อื้อชาดด้วยเสียงเล่าลือที่เสียหาย .

บทว่า มีอาชีวะไม่ชอบ คือ เลี้ยงชีวิตด้วยมิจฉาชีพต่ำช้า .

บทว่า มักเบียดเบียนกิกขุณีสงฆ์ คือ เมื่อสองท่านร่วมกันย้อมคัดค้าน .

บทว่า ชอบปกปิดไทยของพระครพากัน คือ ปกปิดความผิดของกันและกัน .

[๘๐] บทว่า กิกขุณีเหล่านี้ ได้แก่ กิกขุณีพากที่อယุคลกุลลีปะปนกัน .

บทว่า อันกิกขุณีทั้งหลาย ได้แก่ กิกขุณีพากอื่น คือพากที่ได้เทิน ได้ทราบ เหล่านี้
พึงว่ากล่าวว่า พื้นอองหყูงห้ทั้งหลายอยุคลกุลกิ้น มีอาจารย์ธรรมมีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ
มักเบียดเบียนกิกขุณีสงฆ์ ขอบปกปิดไทยของพระครพากัน แม่เจ้าทั้งหลาย จะแยกกันอยู่ก็ได้
ลงชื่อยอมสารเสริมความสัจดอย่างเดียวแก่พื้นอองหყูงห้ทั้งหลาย พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าว
แม้ครั้งที่สาม หากกิกขุณีเหล่านั้นลละได้ การลละได้อ่ายนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่ลละ ต้อง
อาบัติทุกกฎ พากกิกขุณีทราบแล้วไม่ว่ากล่าว ก็ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกขุณีเหล่านี้ อันกิกขุณีทั้งหลายพึงคุมตัวมาสู่ท่ามกลางลงชื่ แล้วว่ากล่าวว่า พื้นออง
หყูงห้ทั้งหลายแล อยุคลกุลกิ้น มีอาจารย์ธรรม มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียน
กิกขุณีสงฆ์ ขอบปกปิดไทยของพระครพากัน แม่เจ้าทั้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได้ ลงชื่อยอมสารเสริม
ความสัจดอย่างเดียวแก่พื้นอองหყูงห้ทั้งหลาย พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม้ครั้งที่สาม . หาก
กิกขุณีเหล่านั้นลละได้ การลละได้อ่ายนี้ นั่นเป็นการดี หากไม่ลละ ต้องอาบัติทุกกฎ .

วิธีสาวดสมนุภาพ

[๘๑] กิกขุณีเหล่านี้ อันกิกขุณีสงฆ์พึงสาวดสมนุภาพ ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แลววิธีสาว
สมนุภาพนั้นพึงสาวดอย่างนี้ อันกิกขุณีผู้นั้นลاد ผู้สามารถ พึงประการให้สัมทรอับด้วยญัตติจตุติ-

*กรรมว่าจ่า ว่าดังนี้ :-

กรรมว่าจารามนุภาพ

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอสัมจงฟังข้าพเจ้า กิกขุณีทั้งหลายมีชื่อนี้ด้วย มีชื่อนี้ด้วย อยุ
คลกุลกิ้น มีอาจารย์ธรรม มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณีสงฆ์
ขอบปกปิดไทยของพระครพากัน เรื่อเหล่านั้นยังไม่ลละวัตถุนั้น ถ้าความพร้อมพรั่งของลงชื่
ถึงที่แล้ว ลงชื่พึงสาวดสมนุภาพกิกขุณีทั้งหลายมีชื่อนี้ด้วย มีชื่อนี้ด้วย เพื่อให้ลละวัตถุนั้น
นี่เป็นญัตติ .

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอสัมจงฟังข้าพเจ้า กิกขุณีทั้งหลายมีชื่อนี้ด้วย มีชื่อนี้ด้วย อยุคลกุล-
กิ้น มีอาจารย์ธรรม มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณีสงฆ์
ขอบปกปิดไทยของพระครพากัน เรื่อเหล่านั้นยังไม่ลละวัตถุนั้น ลงชื่สาวดสมนุภาพกิกขุณี
ทั้งหลาย มีชื่อนี้ด้วย มีชื่อนี้ด้วย เพื่อให้ลละวัตถุนั้น การสาวดสมนุภาพกิกขุณีทั้งหลายมีชื่อ
นี้ด้วย เพื่อให้ลละวัตถุนั้น ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้น ไม่ชอบแก่แม่เจ้าผู้
ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด

ข้าพเจ้าก่าวความนี้แม้ครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้าก่าวความนี้แม้ครั้งที่สาม . . .

กิกขุณีทั้งหลายมีชื่อนี้ด้วย มีชื่อนี้ด้วย อันลงชื่สาวดสมนุภาพแล้ว เพื่อให้ลละวัตถุนั้น
ขอบแก่ลงชื่ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

[๘๒] จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรมว่าจารามนุภาพ ต้องอาบัติถูลัจจัย จบกรรม-

*ว่าจารุมนุภาพ ต้องอาบัติสังฆาทีเสส เมื่อต้องอาบัติสังฆาทีเสสแล้ว อาบัติทุกกฎเพราะญัตติ อาบัติ
ถูลัจจัยเพราะกรรมว่าจารุมนุภาพสองครั้ง ย่อมระวาง .

พึงสาวดสมนุภาพกิกขุณี ๒-๓ รุปตราเดียวกันได้ ไม่พึงสาวดสมนุภาพกิกขุณีมากกว่านั้น .

[๘๓] บทว่า กิกขุณีแม่เหล่านี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเทียบเคียงกิกขุณีรูปอ่อน .

บทว่า มีอันให้ต้องอาบัติเมื่อสาวดสมนุภาพครบสามจบ คือ ต้องอาบัติเพราะสาวดสมนุ-

*ภารุมนุภาพที่สาม ไม่ใช่ต้องพร้อมกับการละเมิดวัตถุ .

ที่ซึ่ว่า นิลารณียะ ได้แก่ ถูกขับออกจากหมู่สงฆ์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวิังค์
บทว่า สังฆาทิสส ความว่า สมมเท่านั้นให้манต . . . เมพะราเหตุนั้น จึงตรัสเรียกว่า
สังฆาทิสส .

บทภาษานี้

ติกะสังฆาทิสส

[๔๓] กรรมเป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ไม่ສลั่ ต้องอาบติสังฆาทิสส .
กรรมเป็นธรรม กิกขุนิลงสัย ไม่ສลั่ ต้องอาบติสังฆาทิสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ไม่ສลั่ ต้องอาบติสังฆาทิสส .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิลงสัย ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๔๔] ยังไม่ถูกສลดมุกกาส ๑ ยอดສลั่ ๑ วิกลจริต ๑ มีจิตฟุ่งช่าน ๑ กระลับ
กระล่ายเพระเวนา ๑ อาทิก้มมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

สังฆาทิสสิกขานบทที่ ๒๙ จบ .

สังฆาทิสส สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องกิกขุนิคลอนนาทา

[๔๕] ไดบัญญัติ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บินทิกหอบดี เขพะรณคราเวตตี . ครั้งนั้น กิกขุนิคลอนนาทากุลสงฆ์สวดสมนุกกาสแล้วยังกล่าว
กิกขุนิทั้งหลายอย่างนิ่ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะรู้อยู่คลุกคลีก็ได อย่าต่างคนต่างอยู่เลย
กิกขุนิแม่เหลาอิน ที่มีอาจารย์เช่นนี้ มีเกียรติศักพ์ เช่นนี้ มีอาชีวะเช่นนี้ มักเบียดเบียนกิกขุนิลงม
เช่นนี้ ขอบปักปิดโทษของพระคพากันเช่นนี้ ก็ยังมีในหมู่สงฆ์ ไม่เห็นลงชื่อว่าจะ ไรกิกขุนิ
เหล่านั้น พากท่านแท้ท่านนักกุลสงฆ์ว่ากล่าวด้วยความดูหมิ่น ด้วยความไม่สุภาพ ด้วยความไม่อุดกลั้น
ด้วยความชุ่มชื้น และเพระความที่พากท่านเป็นคนอ่อนแอดอย่างนิ่ว พื้นอ่องหญิงทั้งหลายแล อยู่
คลุกคลีกันมีอาจารย์ธรรม มีเกียรติศักพ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุนิลงม ขอบ
ปักปิดโทษของพระคพากัน แม่เจ้าทั้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได ลงชื่อย้อมสรรเสริญความสัจด
อย่างเดียวแก่พื้นอ่องหญิงทั้งหลาย ดังนี้ .

บรรดาภิกขุนิที่เป็นผู้มักน้อย สันโดษ . . . ตางกีเพงโทษ ติเตียน โพนทะนานิ ใจนแม่เจ้า
คลอนนาทากุลสงฆ์สวดสมนุกกาสแล้ว จึงยังกล่าวจะกิกขุนิทั้งหลายอย่างนิ่ว แม่เจ้าทั้งหลาย ท่าน
ทั้งหลายจะอยู่คลุกคลีกันก็ได อย่าต่างคนต่างอยู่เลย . . . แม่เจ้าทั้งหลาย จะแยกกันอยู่ก็ได ลงชื่อย้อม
สรรเสริญความสัจดอย่างเดียวแก่พื้นอ่องหญิงทั้งหลาย ดังนี้แล .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุนิคลอนนาทา
ถูกสงฆ์สวดสมนุกกาสแล้ว ยังกล่าวจะกิกขุนิทั้งหลายอย่างนิ่ว แม่เจ้าทั้งหลาย ท่านทั้งหลาย จงอยู่
คลุกคลีกันก็ได อย่าต่างคนต่างอยู่เลย . . . แม่เจ้าทั้งหลาย จะแยกกันอยู่ก็ได ลงชื่อย้อมสรรเสริญ
ความสัจดอย่างเดียวแก่พื้นอ่องหญิงทั้งหลาย ดังนี้แล จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทูลนิ่ว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนนิว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ภิกขุนิคลอนนาทากุลสงฆ์สวด
สมนุกกาสแล้ว ใจนจึงยังกล่าวจะกิกขุนิทั้งหลายอย่างนิ่ว แม่เจ้าทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะอยู่คลุก-
* คลีกันก็ได อย่าต่างคนต่างอยู่เลย . . . แม่เจ้าทั้งหลาย จะแยกกันอยู่ก็ได ลงชื่อย้อมสรรเสริญความ
สัจดอย่างเดียวแก่พื้นอ่องหญิงทั้งหลาย ดังนี้แล การกระทำของนันน ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมล้ำ
ของมนุษนที่ยังไม่เลื่อมล้ำ . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลภิกษุนิทั้งหลายพึงยกลิกขานหนึ่งแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๑. ๑๐. นิ่ง ภิกษุนิได กล่าวอย่างนิ่ว แม่เจ้าทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะอยู่คลุกคลี
กันก็ได อย่าต่างคนต่างอยู่เลย ภิกษุนิแม่เหลาอินที่มีอาจารย์เช่นนี้ มีเกียรติศักพ์ เช่นนี้ มี
อาชีวะเช่นนี้ มักเบียดเบียนภิกษุนิลงม ขอบปักปิดโทษของพระคพากันเช่นนี้ก็ยังมีใน
ลงม ลงม ไม่ว่ากล่าวจะ ไรกิกขุนิพากนน ลงม ว่ากล่าวเฉพาะพากท่าน ด้วยความดูหมิ่น ด้วย
ความไม่สุภาพ ด้วยความไม่อุดกลั้น ด้วยความชุ่มชื้น และเพระความที่พากท่านเป็นคน
อ่อนแอดอย่างนิ่ว พื้นอ่องหญิงทั้งหลายแล อยู่คลุกคลีกัน มีอาจารย์ธรรม มีเกียรติศักพ์ไม่งาม
มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนภิกษุนิลงม ขอบปักปิดโทษของพระคพากัน แม่เจ้าทั้งหลาย
จะแยกกันอยู่ก็ได ลงชื่อย้อมสรรเสริญความสัจดอย่างเดียวแก่พื้นอ่องหญิงทั้งหลาย ดังนี้ ภิกษุนิ
นั้น อันภิกษุนิทั้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนิ่ว แม่เจ้าอย่าได้กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

เกียรติศักดิ์ที่เข่นนี้ มีอาชีวะเช่นนี้ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์เช่นนี้ ขอบปักปิดโถงของพระค-

*พวากันเช่นนี้ กิยังมีในสังฆ ลงไว้ก้าวล่าวะไรกิกขุณเหล่านั้น ลงไว้ก้าวล่าวะเพาะพากท่าน ด้วยความดูหมื่น ด้วยความไม่สุภาพ ด้วยความไม่อุดกลั้น ด้วยความชู้เชัญ และเพระความที่ พวากท่านเป็นคนอ่อนแօอย่างนี้ ว่าพื่น้องหนูยังทึ้งหลายแล อยู่คลุกคลีกัน มีอาจารย์ทราบ มี เกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์ ขอบปักปิดโถงของพระคพวาก กัน แม่เจ้าทึ้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได้ ลงที่บ่อมสรารเสริญความสังดอย่างเดียวแก่พื่น้องหนูยัง ทึ้งหลายดังนี้ และกิกขุณนั้นอันกิกขุณทึ้งหลายก้าวล่าวะอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องอยู่อย่างนั้นเทียบ กิกขุณนั้นอันกิกขุณทึ้งหลายพึงสวัสดิ์สมนุภาพกว่าจะครบสามจบ เพื่อให้สละวัตถุนั้น หากเรื่อ ถูกสาดสมนุภาพกว่าจะครบสามจบอย ลละวัตถุนั้นเสีย สละได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ ลละกิกขุณเม้นกีดังหรร์มคือสังฆาทิเสล ชื่อนิສสารณียะ มีอันให้ต้องอาบตีในเมื่อสาด สมนุภาพครบสามจบ .

เรื่องกิกขุณถอกลั้นนา จบ .

สิกขานทวิังค์

[๙] บันว่า อ涅 . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณ ที่ทรงประสังค์ในอครานน .

บทว่า ก้าวอย่างนี้ คือ ก้าวว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย ท่านทึ้งหลายจะอยู่คลุกคลีกันเกิด อย่างต่างคนต่างอยู่เลย กิกขุณไม่แม่เหลาอื่นที่มีอาจารย์เช่นนี้ มีเกียรติศักดิ์ที่เข่นนี้ มีอาชีวะเช่นนี้ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์เช่นนี้ ขอบปักปิดโถงของพระคพวากกันเช่นนี้ กิยังมีอยู่ในสังฆ ลงไว้ ก้าวล่าวะไรกิกขุณพวากนั้น ลงไว้ก้าวล่าวะเพาะพากท่านเท่านั้น .

บทว่า ด้วยความดูหมื่น ได้แก่ การดูถูก .

บทว่า ด้วยความไม่สุภาพ ได้แก่ ความหยาบคาย .

บทว่า ด้วยความไม่อุดกลั้น ได้แก่ การกรอหেือง .

บทว่า ด้วยความชู้เชัญ ได้แก่ ความกำหารา .

บทว่า เพราะความที่พวากท่านเป็นคนอ่อนแօ คือ มีพากน้อย .

ลงไว้ก้าวอย่างนี้ว่า พื่น้องหนูยังทึ้งหลายแล อยู่คลุกคลีกัน มีอาจารย์ทราบ มีเกียรติ-

*ศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์ ขอบปักปิดโถงของพระคพวาก กัน แม่เจ้าทึ้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได ลงที่บ่อมสรารเสริญความสังดอย่างเดียวแก่พื่น้องหนูยัง ทึ้งหลายดังนี้ แล้วกิกขุณนั้นอันกิกขุณทึ้งหลายพึงสวัสดิ์สมนุภาพกว่าจะครบสามจบ ดังนี้ .

บทว่า กิกขุณนั้น ได้แก่ กิกขุณรูปที่มักกล่าวขานนั้น .

บทว่า อันกิกขุณทึ้งหลาย ได้แก่ กิกขุณพากอื่น คือ จำพากที่ได้เห็น ได้ทราบ เหล่า นั้นพึงว่าก้าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าอย่างนี้ได้ก้าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย ท่านทึ้งหลายจะอยู่คลุกคลีกันเกิด อย่าง ต่างคนต่างอยู่เลย . . . แม่เจ้าทึ้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได ลงที่บ่อมสรารเสริญความสังดอย่างเดียวแก่พื่น้องหนูยังทึ้งหลาย ดังนี้ พึงว่าก้าวอย่างนี้ว่า แม่คั้รั่วที่สอง พึงว่าก้าวอย่างนี้ว่า แม่คั้รั่วที่สาม . หากนางสละได การ ลละได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ลละ ต้องอาบตีทุกกฎ กิกขุณทึ้งหลายทราบแล้วไม่ก้าวอย่าง ที่ต้องอาบตีทุกกฎ .

กิกขุณนั้นอันกิกขุณทึ้งหลายพึงคุณตัวมาแม่สุ่มตามกลางลงห์แล้วก้าวล่าวะว่า แม่เจ้า ท่านอย่า ไดก้าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย ท่านทึ้งหลายจะอยู่คลุกคลีกันเกิด อย่างต่างคนต่างอยู่เลย . . . แม่เจ้า ทึ้งหลายจะแยกกันอยู่ก็ได ลงที่บ่อมสรารเสริญทึ้งหลายดังนี้ พึงว่าก้าวอย่างนี้ว่า แม่คั้รั่วที่สอง พึงว่าก้าวอย่างนี้ว่า แม่คั้รั่วที่สาม . หากนางสละได การลละได้อย่างนี้ นั้นเป็น การดี หากไม่ลละ ต้องอาบตีทุกกฎ .

วิธีสวดสมนุภาพ

[๙] กิกขุณนั้น อันลงห์พึงสวัสดิ์สมนุภาพ ดุกรกิกขุณทึ้งหลาย กี้แลส์มุกานนั้น พึง ลละดอย่างนี้

กิกขุณผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงห์ทราบด้วยญัตติจิตุกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมว่าจารสมนุภาพ

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอลงห์พึงเจ้า กิกขุณมีชื่อผู้นี้ ถูกลงห์สวัสดิ์สมนุภาพแล้วบัง ก้าวจะกิกขุณทึ้งหลายอย่างนี้ว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย ท่านทึ้งหลายจะอยู่คลุกคลีกันเกิด อย่าง ต่างคนต่างอยู่เลย กิกขุณไม่แม่เหลาอื่นที่มีอาจารย์เช่นนี้ มีเกียรติศักดิ์ที่เข่นนี้ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์เช่นนี้ ขอบปักปิดโถงของพระคพวากกันเช่นนี้ กิยังมีในหมู่ลงห์ ลงห์ไม่ก้าวอย่างนี้ว่า รากิกขุณพวากนั้น ลงห์ว่าก้าวล่าวะเพาะพากท่านด้วยความดูหมื่น ด้วยความ ไม่สุภาพ ด้วยความไม่อุดกลั้นด้วยความชู้เชัญ และเพระความที่พวากท่านเป็นคนอ่อนแօ อย่างนี้ว่า พื่น้องหนูยังทึ้งหลายแล อยู่คลุกคลีกันมีอาจารย์ทราบ มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มีอาชีวะ ไม่ชอบ มักเบียดเบียนกิกขุณสิงห์ ขอบปักปิดโถงของพระคพวาก กัน แม่เจ้าทึ้งหลายจะแยก กันอยู่ก็ได ลงที่บ่อมสรารเสริญความสังดอย่างเดียวแก่พื่น้องหนูยังทึ้งหลาย ดังนี้ นางยัง ไม่ลละ วัตถุนั้น ถ้าความพร้อมพรั่งของลงห์ถึงที่แล้ว ลงห์พึงสวัสดิ์สมนุภาพกิกขุณมีชื่อผู้นี้ เพื่อให้ลละ วัตถุนั้น นี้เป็นบัญญัติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

แม่เจ้าทั้งหลาย ขอส่งมาจงฟังข้าพเจ้า กิกขุณมีชื่อนี้ผู้นี้ ถูกลงมาสาดสมนุภาพแล้ว ยังกล่าวจะกิกขุณทั้งหลายอย่างนิ่ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจะอยู่คลอกคลิกันก็ติด อย่า ต่างคนต่างอยู่เลย กิกขุณแม่เหล่านี้ที่มีอาจารย์เช่นนี้ มีเกียรติศักดิ์เช่นนี้ มีอาชีวะเช่นนี้ นักบีบีดเบียนกิกขุณลีสงฆ์เช่นนี้ ขอบปกปีดโถหงของพระครพากันเช่นนี้ ก็ยังเมือยในหมู่สงฆ์ สงฆ์ไม่ว่ากล่าวจะอะไร กิกขุณพากันนั้น สมช้วากล่าวเฉพาะพากหานด้วยความดูหมิ่น ด้วยความ ไม่สุภาพ ด้วยความไม่อุดกลั้น ด้วยความญี่ปุ่น และเพราความที่พากหานเป็นคนอ่อนแอด อายانี้พ่ ที่น้องหญิงทั้งหลายแลอยู่คลอกคลิกัน มีอาจารย์ทราบ มีเกียรติศักดิ์ไม่งาม มี อาชีวะไม่ชอบ มักบีบีดเบียนกิกขุณลีสงฆ์ ขอบปกปีดโถหงของพระครพากัน แม่เจ้าทั้งหลาย จงแยกกันอยู่ก็ติด ลงชี้ย้อมสารเสริญความสั้ดอย่างเดียว แก่พี่น้องหญิงทั้งหลาย ดังนี้ นาง ยังไม่ஸละวัดกุนนั้น สงฆ์สาดสมนึกกิกขุณมีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัดกุนนั้น การสาดสมนุภาพ กิกขุณมีชื่อนี้ เพื่อให้สละวัดกุนนั้น ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ชอบแท้ แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้แม้ครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้แม้ครั้งที่สาม . . .

กิกขุณมีชื่อนี้ อันส่งมาสาดสมนุภาพแล้ว เพื่อให้สละวัดกุนนั้นขอบแก่สงฆ์ เหตุนั้น จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ໄ้ด้วยอย่างนี้ .

[๔๘] จบัญญติ ต้องอาบัติทุกภู . จบกรรมมาจาสองครั้ง ต้องอาบัติกลั้จัย . จบกรรม จากรั้งสุด ต้องอาบัติสังฆาทิเสส . เมื่อต้องอาบัติสังฆาทิเสส อาบัติทุกภู เพราะญี่ตติ อาบัติกลุ - *ลัจจัย เพราะกรรมมาจาสองครั้ง ย่อมระจับ .

[๔๙] บทว่า แม่นี้ พระผู้มีพระภาคตรัสเตียนเคียงกิกขุณรูปก่อน .

บทว่า มีอันให้ต้องอาบัติ ในเมื่อสาดสมนุภาพครบสามจบ คือ ต้องอาบัติเพราสวัด - *สมนุภาพจบครั้งที่สาม ไม่ใช่ต้องพร้อมกับการละเมิดวัดกุ .

ที่ซึ่ว่า นิสารณียะ ได้แก่ ถกขับออกจากหมู่ .

บทว่า สังฆาทิเสส ความว่า สงฆ์เท่านั้นให้มานัตเพื่ออาบัตินั้น ชักเข้าหาอาบัติเดิมเรียก เข้าหมู่ ไม่ใช่คอมาะกรุปด้วยกัน ไม่ใช่กิกขุณรูปเดียว เพราะฉะนั้น จึงตรัสเรียกว่า สังฆาทิเสส คำว่าสังฆาทิเสสเป็นการขนานนาม คือ เป็นชื่อของอาบัตินิกายนั้นแล แม้เพราเหตุนั้น จึงตรัส เรียกว่าสังฆาทิเสส .

บทภาชนី

ติกะสังฆาทิเสส

[๕๐] กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณลงสัย ไม่สละ ต้องอาบัติทุกภู .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ไม่สละ ต้องอาบัติสังฆาทิเสส .

ติกะทุกภู

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกภู .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณลงสัย ต้องอาบัติทุกภู .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกภู .

อนาคตตัวร

[๕๑] ยังไม่ถูกสาดสมนุภาพ ๑ ยอมสละ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

สังฆาทิเสสสิกขานบทที่ ๑๐ จบ .

บทสรุป

[๕๒] แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคือสังฆาทิเสส ๑๗ สิกขานบท ๑ - ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล ๙ สิกขานบท ให้ต้องอาบัติเมื่อแรกทำ ๘ สิกขานบทให้ต้องอาบัติเมื่อสาดสมนึกครบสามจบ กิกขุณลีล่วงสิกขานบทได้สิกขานบทนั้นแล้ว กิกขุณนี้นั้นต้องประพฤติปักหมานั้นในลงช์สองฝ่าย กิกขุณี ประพฤติมานัต แล้วกิกขุณลงช์มีคดนะ ๒๐ อุญในสีมาได พึงเรียก กิกขุณนี้เข้าหมู่ในสีมานั้น หาก กิกขุณลงช์มีคดนะ ๒๐ หย่อนแมรูปหนึ่ง พึงเรียก กิกขุณนี้เข้าหมู่ กิกขุณนี้ก็ไม่เป็นอันลงช์ เรียกเข้าหมู่แล้ว และกิกขุณเหล่านั้นควรถูกตำหนิ นี้เป็นความถูกต้องในกรรมนั้น .

ข้าพเจ้าขอถามแม่เจ้าทั้งหลายในธรรมคือสังฆาทิเสสเหล่านั้นว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วหรือ ข้าพเจ้าขอถาม แม่ครั้งที่สามว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ? แม่เจ้าทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วในธรรมคือ สังฆาทิเสสเหล่านี้ เหตุนี้จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ໄ้ด้วยอย่างนี้แล .

สัตตรสกันธ์ จบ .

๐๑ เติมยาตราติยกในมหาวิภัค อีก ๔ สิกขานบท คือ สิกขานบทที่ ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕ จึงเป็น ๑๗ สิกขานบท นิลสัคคิยกันฑ์

แม่เจ้าทั้งหลาย อนึง ธรรมคือนิลสัคคิยปajiติย ๓๐ สิกขานบทเหล่านี้แล มาสู่อุเทศ .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

เรื่องกิกขุนีฉัพพักดี

[๙๓] โดยสมัยนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาคต-บิษทิกหabdี เนตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีฉัพพักดี พากันสังสมบัตร ไว้มากmany ประชาชนเดินเที่ยวชมเกิร์หารที่แม่น้ำแล้วพากันแหงโภช ติดเตียน โพนหนานฯ ไวนกิกขุนีทึ่งหลาย จึงได้สังสมบัตรไว้มากmany ท่านจักทำการขยับสาร หรือจักออกร้านค้าเครื่องภาชนะ.

กิกขุนีทึ่งหลายได้ยินคนพากันแหงโภช ติดเตียน โพนหนานฯ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกิจแหงโภช ติดเตียน โพนหนานฯ ไวนพากิกขุนีฉัพพักดีจึงพา กันทำการสังสมบัตรเล่า . . . ครั้นแล้วได้แจ้งเรื่องนี้แด่กิกขุนีทึ่งหลายๆ ได้กราบทูลเรื่องนี้แด่พระผู้มีพระภาค.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุนีทึ่งหลายว่า ดูกรกิกขุนีทึ่งหลาย ข่าวว่า พากิกขุนี-ฉัพพักดีทำการสังสมบัตร จริงหรือ?

กิกขุนีทึ่งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุนีทึ่งหลาย ไวนพากิกขุนีฉัพพักดีจึงได้ พากันทำการสังสมบัตรเล่า การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุนีทึ่งหลาย กิลเลกิกขุนีทึ่งหลาย จงยกสิกขานหนึ่นขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๒๖. ๑. อนึ่ง กิกขุนีได้ พึงทำการสังสมบัตร เป็นนิสัยคิดปฏิจิตติย.

เรื่องกิกขุนีฉัพพักดี จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๙๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชนใด . . . บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี ที่ทรงประஸคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า บานา มีสองชนนิด คือบานาเหล็ก ๑ บานารดินเผา ๑

ขนาดของบานา

บานารมี ๓ ขนาด คือ บานารขนาดใหญ่ ๑ บานารขนาดกลาง ๑ บานารขนาดเล็ก ๑

บานารที่ชื่อว่าขนาดใหญ่ จุข้าวสุกแห่งข้าวสารกึ่งอาพหก ของเคียวเท่าส่วนที่สีแห่งข้าวสุก และกับข้าวพօสมควรแก่ข้าวสุกนั้น.

บานารที่ชื่อว่าขนาดกลาง จุข้าวสุกแห่งข้าวสารหนึ่งนาฬิก ของเคียวเท่าส่วนที่สีแห่งข้าวสุก และกับข้าวพօสมควรแก่ข้าวสุกนั้น.

บานารที่ชื่อว่าขนาดเล็ก จุข้าวสุกแห่งข้าวสารหนึ่งปัตตะ ของเคียวเท่าส่วนที่สีแห่งข้าวสุก และกับข้าวพօสมควรแก่ข้าวสุกนั้น.

ใหบัญญัตินี้ไม่ใช่บานาร เลิกบัญญัตินี้ก็ไม่ใช่บานาร.

บทว่า พึงทำการสังสม คือ ไม่ได้อธิฐาน ไม่ได้วิกป.

บานารเป็นนิสัยคิดบ่ คือ เป็นนิสัยคิดพร้อมกับเวลาอุรุขนี้ จำต้องเสียสละแก่สงฆ์ คณะ หรือกิกขุนีรูปหนึ่ง.

ดูกรกิกขุนีทึ่งหลาย กิลเลบานารเป็นนิสัยคิดนั้น กิกขุนีพึงเสียสละ อย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สงฆ์

[๙๕] กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าอtotตราสังค์เณรียงบ่า ทราบเท้ากิกขุนีผู้แก่ พระจากว่าทึ่งหลาย และนั่งกระโloy ปะน姆มือ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าเจ้าช้า บานารใบนี้ของข้าพเจ้า ล่วงราตรีแล้ว เป็นของจ้าจะลະ ข้าพเจ้าลະบานารใบนี้แก่สงฆ์ ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ กิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถพึงรับอาบัติ พึงคืนบานารที่เสียสละให้ด้วยบัญติกรรม瓦จาว่า แม่เจ้าเจ้าช้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า บานารใบนี้ของกิกขุนีมีชื่อนี้ เป็นของจ้าจะลະ เเรอสละแล้วแก่สงฆ์ ถ้าความพร้อมพรั่งของแม่เจ้าทึ่งหลายถึงที่แล้ว แม่เจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงใหบานารใบนี้แก่กิกขุนีมีชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

[๙๖] กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุนีเหล่ายรูป ห่มผ้าอtotตราสังค์เณรียงบ่า ทราบเท้า กิกขุนีผู้แก่ พระจากว่าทึ่งหลาย และนั่งกระโloy ปะน姆มือ กล่าวอย่างนี้ว่า

แม่เจ้า เจ้าช้า บานารใบนี้ของข้าพเจ้า ล่วงราตรีแล้ว เป็นของจ้าจะลະ ข้าพเจ้าลະบานาร บานารใบนี้แก่แม่เจ้าทึ่งหลาย.

ครั้นสละแล้ว พึงแสดงอาบัติ กิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงรับอาบัติ พึงคืนบานารที่เสียสละ ให้ด้วยบัญติกรรม瓦จาว่า ขอแม่เจ้าทึ่งหลายจงฟังข้าพเจ้า บานารใบนี้ของกิกขุนีมีชื่อนี้ เป็นของจ้าจะลະ เเรอสละแล้วแก่เจ้าทึ่งหลาย ถ้าความพร้อมพรั่งของแม่เจ้าทึ่งหลายถึงที่แล้ว แม่เจ้า ทึ่งหลายพึงใหบานารใบนี้แก่กิกขุนีมีชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกขุนีรูปหนึ่ง

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวิภัค

[๓๗] กิษณีรูปนั้น พึงเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง ห่มผ้าอุดตรางค์เจวีงบ่า นั่งกระโถง ประนมมือ กล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า เจ้าช้า บานาทราใบในนี้ของดีฉัน ล่วงราชตระแล้ว เป็นของจำจะสละ ดินน้ำสละบานาทราใบนี้แก่แม่เจ้า ครั้นสละแล้ว พึงแสดงอาบัติ ภิกษุณิพูรับเสียสละนั้นพึงรับอาบัติ พึงคืนบานาทราที่เสียสละให้ด้วยคำว่า ข้าพเจ้าให้บานาทราใบนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้ .

บทกาชนีย

นิสสัคคิยป้าจิตติ์

[๙๔] นาตรล่วงราตรีแล้ว กิกษุนิสำคัญว่า ล่วงแล้ว เป็นนิสัยคือ ต้องอาบติปะจิตติ.

បាតរលៀវរាតិរីឡ៉ា ភិកម្មុនិសសី បើនិសតុកីយ ពេងខាបពិភាគិតីយ .

บаратรังไม่ได้อธิษฐาน กิกขณ์สำคัญว่า อธิษฐานแล้ว เป็นนิสสัคคี ต้องจบด้วยปัจจิตตี้.

บานตรยังไม่ได้วิกก์ กิกชุนสำลักญ่าว่าวิกก์แล้ว เป็นนิสสัคคี ต้องอาบตีป่าจิตติย์.

บารตรังสีไม่ได้ส่องให้ไป กิจกรรมสำคัญๆ ว่า ส่องให้ไปแล้ว เป็นนิสัยคือ ต้อง aba ปฏิภาณดีๆ.

บาร์ยังไม่สูญ กิจยุนีสำคัญว่า สูญแล้ว เป็นนิสัยคือ ต้อง abaติปัจจิตติย.

บานตรไม่หาย กิกษณ์สำคัญว่า หายแล้ว เป็นนิสัยคีบ ต้องอาบติปะจิตติย.

บานตรไม่แทก กิกษณ์สำคัญว่า แทกแล้ว เป็นนิสสัคคีย ต้องอาบติปajiตติย.

บานตรไม่ถูกลักไป ก็ใช้หน้าสำลักว่า ถูกลักไปแล้ว เป็นนิสัยคือต้อง abaดีป้าจิตตี้.

ติํกະທຸກກ່າ

[๙๙] บานตรเป็นนิสัคคีย์ กิจยณียังไม่ได้สละ ใช้สอย ต้อง abaติทกกฎ.

บานตรยังไม่ล่วงราชตระกูลชนิษฐ์แล้วใช้สอย ต้อง Abram ที่ก่อกร.

นาตรยังไม่ล่วงราตรี กิกษณ์ส่งสัย ใช้สอย ต้องอาบตีทักกذا

ไม่ต้อง aba'ati

นาตรังส์ไม่ถ่วงราตรี กิกขณิสำคัญว่า ยังไม่ถ่วง ใช้สอย ไม่ต้องอาบตี.

ฉบับที่ ๑๔๖

[๑๐๐] ภัยในวรรณชื่น กิกขณีอิทธิฐาน ๑ วิกกป ๑ ஸະให้ไป ๑ สูญ ๑ หาย ๑ แตก ๑
อกโภมแยกร่องว้าว [๑] พื้นที่วิสาหะเจ้าว่า [๒] วิกจลวิธี ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม้ตั้งลงบนวันอีแล.

เรื่องไม่ยอมดีนากตรให้

ថាមពេល សិក្សានៅទី ៣

ມະຫວາດ ສາກເມືອນ

[๑๐๒] โดยสมัยนั้น พระมีพิรภากพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต
นิมิตกิคงบดี เนตพระราชสวัสดิ์. ครั้งนั้น กิกขุณีหลายรูปด้วยกันจำพรรษาอยู่ในอาวาสิกลั่นmu-
*บ้านแห่งหนึ่ง เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวัดและอธิษฐาน แต่มีผ้าเก่า มีจีวรเครื่าหมอม ได้พากันไปสู่พระ
นครสวัสดิ์ พากอบญาสกุลบานสิคิเห็นกิกขุณีเหล่านั้นแล้วคิดว่า กิกขุณีเหล่านี้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วย
วัดและอธิษฐาน แต่มีผ้าเก่า มีจีวรเครื่าหมอม ท่านเหล่านี้เห็นจักถูกผู้ร้ายแย่งชิง แล้วได้ถวาย
กาลจีวรแก่กิกขุณีสองรูป กิกขุณีถูลน้นทารือธีฐานว่า กูญเฉพาะรายการนแล้ว ผ้านี้เป็นกาลจีวร แล้ว
ให้แจกภักนอง.

อนาคตอุบลราชธานีทั้งหลายพบที่นักวิชาชีพเหล่านั้นแล้ว ได้ถ้าม่วง แม่เจ้าทั้งหลายได้จิรแล้ว หรือ?

กิบุญมีเหล่านั้นตอบว่า อาวูโซหึ้งหลาย พากดลันไม่ได้จิวะ เพราะแม่เจ้าคุณนั้นทำ
อีนีชราหัวว่า กิบุญพากเรากวนแล้ว ผ้า้มีเป็นกลิ่นจิวะ แล้วให้แจกกันเอง .

อุบลกรอบาสิก้าหิ้งหลายพากันเพ่งโทช ตีเตียน โนนหนานว่า ใจนแม่เจ้ากลันนท่าจึง
ได้อ้อชีฐานผ้าօกาลจิวว ว่าเป็นกาลจิวว แล้วให้แจกกันเองเล่า กิกษณีหิ้งหลายได้ยินอบาสิก้า
เหล่านั้น พากันเพ่งโทช ตีเตียน โนนหนานอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกิเพ่งโทช ตีเตียน
โนนหนานว่า ใจนแม่เจ้ากลันนท่าจึง ได้อ้อชีฐานผ้าօกาลจิวว ว่าเป็นกาลจิวว แล้วให้แจกกันเอง
เล่า ครรั่นแล้ว กิกษณีเหล่านั้นได้เง็งเรื่องนั้นแก่กิกษุหิ้งหลาย . กิกษุหิ้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้น
แด่พระผู้มีพระภาค.

ทัมสันตาม

พระผู้มีพระคุณทรงสอบกิจหน้าที่ของเจ้าฯ ดูกรกิจหน้าที่เหล่าข้าว่าว่ากิจชัณฑ์กลับนั้นทำ
อันใดฐานผ้ากาลจีรัง ว่าเป็นกาลจีรัง แล้วให้แจกอันนั้นเอง จริงหรือ?

กิจทั้งหลายกราบทูล จึงพระพหูเจ้าช้า.

ธรรมติเติมเนาแล้วก็กลับติสิกาวาท

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดกรกิกษทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีกุลนันทาจึงได้อธิษฐานผ้าอุกาลจิวาร ว่าเป็นกาลจิวาร แล้วให้แยกกันเองเล่า การกระทำของนานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลือมใส่ของชุมชนที่ยังไม่เลือมใส่ . . .

ดกรกิกษทั้งหลาย กิเลภิกษุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๗. ๒. อธิษฐานผ้าอุกาลจิวาร ว่าเป็นกาลจิวาร แล้วแยกกัน เป็นนิสัคคิปajiตติย.

เรื่องกิกษณีกุลนันทา จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๑๐๓] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกษณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกษุณี ที่ทรงประสูตในอรรถนี้.

ที่ซึ่ว่า อุกาลจิวาร คือ เมื่อไม่ได้กราโนกูน จิวารเกิดได้ถึง ๑๑ เดือน เมื่อได้กราโนกูน แล้ว จิวารเกิดได้ตลอด ๗ เดือน จิวารที่เข้าเจาะจงถวายแม่ในกาล นี้ก็ซึ่ว่าอุกาลจิวาร.

กิกษณีอธิษฐานว่าเป็นกาลจิวาร แล้วให้แยกกัน เป็นทุกกฎในประโยค เป็นนิสัคคิปajiด้วยได้ จิวารมา ต้องเสียสละแก่สังฆ คณะ หรือกิกษณีรูปหนึ่ง.

ดกรกิกษทั้งหลาย กิเลภิจิราเป็นนิสัคคิปajiนั้น กิกษุณีพึงเสียสละอย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สงฆ์

กิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปทางกิกษณีรูป . . . แม่เจ้า เจ้าช้า อุกาลจิวารพึ�นของข้าพเจ้าอธิษฐานว่าเป็น กากลจิวาร แล้วแยกกัน เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละอุกาลจิวารพึ�นแก่สงฆ์ . . . ลงพิงให้อุกาล จิวารพึ�นแก่กิกษุณีซึ่นดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

กิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปทางกิกษณีรูปหนึ่ง . . . แม่เจ้าทั้งหลายพึงให้อุกาลจิวารพึ�นแก่กิกษุณีมี ชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกษณีรูปหนึ่ง

กิกษุณีรูปนั้นพึงเข้าไปทางกิกษณีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้อุกาลจิวารพึ�นแก่แม่เจ้า ดังนี้.

บทพากษนី

ตั้งนิสัคคิปajiตติย

[๑๐๔] อุกาลจิวาร กิกษุณีสำคัญว่าเป็นอุกาลจิวาร อธิษฐานเป็นอุกาลจิวารแล้วแยกกัน เป็น นิสัคคิปaji ต้องอาบัติปajiตติย.

อุกาลจิวาร กิกษุณีลงสัญ อธิษฐานเป็นอุกาลจิวาร แล้วแยกกัน เป็นนิสัคคิปaji ต้องอาบัติ- *ปajiตติย.

อุกาลจิวาร กิกษุณีสำคัญว่าอุกาลจิวาร อธิษฐานว่าเป็นอุกาลจิวาร แล้วแยกกัน เป็นนิสัคคิปaji ต้องอาบัติปajiตติย.

ทุกๆทุกกฎ

อุกาลจิวาร กิกษุณีสำคัญว่า เป็นอุกาลจิวาร ต้องอาบัติทุกกฎ.

อุกาลจิวาร กิกษุณีลงสัญ ต้องอาบัติทุกกฎ.

ไม่ต้องอาบัติ

อุกาลจิวาร กิกษุณีสำคัญว่าเป็นอุกาลจิวาร ไม่ต้องอาบัติ.

อนาคตตัวรรค

[๑๐๕] สำคัญอุกาลจิวารว่าเป็นอุกาลจิวาร ให้แยกกัน ๑ สำคัญอุกาลจิวารว่าเป็นอุกาลจิวาร ให้ แยกกัน ๑ วิกලจริต ๑ อาทิกมีกิ ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๒ จบ.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๓

เรื่องกิกษณีกุลนันทา

[๑๐๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต- *บิกทิกคหบดี เบทพะนวนครสวางตตี. ครั้งนั้น กิกษุณีกุลนันทากับกิกษุณีรูปหนึ่ง ได้เปลี่ยนจิวารกัน หมา สวนกิกษุณีรูปนั้นพับจิวารที่เปลี่ยนกันนั้นแล้วเก็บไว้ กิกษุณีกุลนันทา ได้ถามกิกษุณีรูปนั้นดัง นี้ว่า แม่เจ้า จิวารที่เรอเปลี่ยนกันกับดิฉันนั้นอยู่ที่ไหน? จึงกิกษุณีรูปนั้นนำจิวารพึ�นออกมาราดง แก่กิกษุณีกุลนันทาฯ จึงพุดกะกิกษุณีรูปนั้นดังนี้ว่า แม่เจ้า เรอจะรับจิวารของเรอไป จงนำจิวาร ของดิฉันพึ�นเน้นมา นี่จิวารของเรอ ก็ต้องเป็นของเรอ นั่นจิวารของดิฉัน ก็ต้องเป็นของดิฉัน เเรอ จงนำจิวารพึ�นของดิฉันมา จงนำจิวารของเรอกลับไป ดังนี้ และได้ชิงอาคีนมา จึงกิกษุณีรูปนั้น ได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกษุณีทั้งหลาย.

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โพนธนาว่า ไฉนแม่เจ้ากุลนันทา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิังค์
เปลี่ยนจิวรกันกับกิกขุนีแล้ว จึงได้ชิงເຄີນມາເລົາ ດຽວແລ້ວໄດ້ແຈ່ງເຮືອງນັ້ນແກກົບທັງໝາຍ .
ກົບທັງໝາຍໄດ້ການຫຼຸລເຮືອງນັ້ນແດ່ພະຜູມີພະກາດ .

ทรงสอนຄາມ

ພະຜູມີພະກາດທຽບສອບຄາມກົບທັງໝາຍວ່າ ດຸກຮົກທັງໝາຍ ຂ່າວວ່າກົບທັງໝາຍຄຸລັນນັ້ນທາ
ເປັນຈິວກັນກົບກົບທັງໝາຍແລ້ວຊີ້ງເຄີນມາ ຈົງහີ້ວ?

ກົບທັງໝາຍການຫຼຸລວ່າ ຈົງ ພະພຸຫອເຈົ້າຂ້າ .

ทรงຕິເຕີຍແລ້ວບໍ່ຢູ່ຕື່ສຶກຂານທ

ພະຜູມີພະກາດພຸຫອເຈົ້າທຽບຕິເຕີຍວ່າ ດຸກຮົກທັງໝາຍ ກົບທັງໝາຍຄຸລັນນັ້ນທາເປັນຈິວກັນ
ກົບກົບທັງໝາຍ ໄນຈຶ່ງໄດ້ຊີ້ງເຄີນມາເລົາ ກາຣະທຳຂອງນາງນັ້ນ ໄນເປັນໄປເພື່ອຄວາມເລື່ອມໃສຂອງ
ໜຸ່ມໜຸ່ມທີ່ຍັງໄມ່ເລື່ອມໃສ . . .

ດຸກຮົກທັງໝາຍ ກົບເລັກຮົກທັງໝາຍຈົບສຶກຂານທີ່ນີ້ແສດງຍ່າງນີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ພະບັນຍຸດ

๒๘.๓. ອົນໆ ກົບທັງໝາຍໄດ້ ເປັນຈິວກັນກົບກົບທັງໝາຍແລ້ວ ນາງພຸດຊື່ນໃນກາຍຫັ້ງອ່າງ
ນີ້ວ່າ ແມ່ເຈົ້າ ເຮົອຈົບຈິວຂອງເຮົອໄປ ຈົນນັ້ນພື້ນໜັ້ນນີ້ ນີ້ຈິວຂອງເຮົອກີ່ຕ້ອງເປັນ
ຂອງເຮົອ ນັ້ນຈິວຂອງຕິດໜັ້ນກີ່ຕ້ອງເປັນຂອງຕິດໜັ້ນ ເຮົອຈົບຈິວພື້ນໜັ້ນຂອງຕິດໜັ້ນມາ ຈົນນັ້ນຈິວຂອງ
ເຮົອກັບໄປ ດັ່ງນີ້ ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງປາຈິຕິຕີ .

ເຮືອກົບທັງໝາຍ ຈະ .

ສຶກຂານທວິກັນຄ

[๑๐๗] ບທວ່າ ອົນໆ . . . ໃດ ຄວາມວ່າ ຜູ້ໄດ້ ຄື່ອ ຜູ້ເຫັນໄດ້ . . .

ບທວ່າ ກົບທັງໝາຍ ຄວາມວ່າ ທີ່ຂໍ້ວ່າ ກົບທັງໝາຍ ເພະອරຄວ່າເປັນຜູ້ຂອງ . . . ນີ້ຂໍ້ວ່າ ກົບທັງໝາຍ ທີ່
ທຽບປະລົງຄືໃນອວຣຸນ .

ບທວ່າ ກົບທັງໝາຍ ດີອື່ອກົບກົບທັງໝາຍ .

ທີ່ຂໍ້ວ່າ ຈິວາ ໄດ້ແກ່ຜ້າ ๖ ຂົນດີ ຂົນດີໃຫຍ່ທີ່ນີ້ ຊົງເຂົາອົງຄົກກຳຫັດແໜ່ງຜ້າຕ້ອງວິກັບ
ເປັນອ່າງຕໍ່າ .

ບທວ່າ ເປັນຈິວ ດີອື່ອກົບທັງໝາຍນີ້ໄວ້ໄມ້ດີກົບຈິວນີ້ອື່ອດີກົບຈິວນີ້ໄວ້ໄມ້ດີ .

ບທວ່າ ຊົງເຄົາ ດີອື່ອກົບທັງໝາຍເອງ ເປັນນີ້ສັດຄືຍ .

ບທວ່າ ໃຫ້ຊົງເຄົາ ດີອື່ອກົບທັງໝາຍ ເພື່ອກົບທັງໝາຍ ສັງຄັງເດີຍຊົງເຄົາແມ່ນມາກຄັ້ງ
ກີ່ເປັນນີ້ສັດຄືຍ ຕ້ອງເສີຍສະລະແກ່ສົງໝົງ ຄວະ ໃຫ້ກົບທັງໝາຍໄວ້ປັ້ນນີ້ .

ດຸກຮົກທັງໝາຍ ກົບເລັກຮົກທັງໝາຍນີ້ ກົບທັງໝາຍພື້ນເສີຍສະລະຍ່າງນີ້ .

ວິວີເສີຍສະລະ

ເສີຍສະລະແກ່ສົງໝົງ

ກົບທັງໝາຍໄວ້ປັ້ນນີ້ເສີຍສະລະ ຂ້າພເຈົ້າໄປຫາກົບທັງໝາຍນີ້ ກົບທັງໝາຍແລ້ວຊົງເຄົາ
ຄືນມາ ເປັນຂອງຈຳຈະສະລະ ຂ້າພເຈົ້າສະລະຈິວພື້ນນີ້ແກ່ສົງໝົງ . . . ສົງໝົງພົງໄຫ້ຈິວພື້ນນີ້ ແກກົບທັງໝາຍນີ້ ດັ່ງນີ້ .

ເສີຍສະລະແກ່ຄວະ

ກົບທັງໝາຍໄວ້ປັ້ນນີ້ເສີຍສະລະແກ່ສົງໝົງ ດີອື່ອກົບທັງໝາຍນີ້ ໃຫ້ຈິວພື້ນນີ້ແກ່ກົບທັງໝາຍນີ້
ດັ່ງນີ້ .

ເສີຍສະລະແກ່ກົບທັງໝາຍ

ກົບທັງໝາຍໄວ້ປັ້ນນີ້ເສີຍສະລະແກ່ສົງໝົງ . . . ຂ້າພເຈົ້າໄຫ້ຈິວພື້ນນີ້ແກ່ມີເຈົ້າ ດັ່ງນີ້ .

ບທກາຫນີ່

ຕິກະນີສັດຄືຍປາຈິຕິ

[๑๐๔] ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສຳຄັນວ່າ ອຸປ້ມບັນ ເປັນຈິວກັນແລ້ວຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງ
ເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງສັດຄືຍ .

ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສົງສັບ ເປັນຈິວກັນແລ້ວ ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງສັດຄືຍ
ຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິ .

ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສຳຄັນວ່າ ອຸປ້ມບັນ ເປັນຈິວກັນແລ້ວ ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາ
ກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງສັດຄືຍ .

ປໍ່ຢູ່ຈະທຸກກູ້

ກົບທັງໝາຍເປັນຈິວບັນຮົບຍ່າງນີ້ ແລ້ວຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງສັດຄືຍ .

ກົບທັງໝາຍເປັນຈິວບັນ ກົບທັງໝາຍສົງສັບ ກົບອຸປ້ມບັນ ແລ້ວຊົງເຄົາກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງເຄົາ
ກີ່ຕ້ອງໃຫ້ຊົງສັດຄືຍ .

ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສຳຄັນວ່າ ອຸປ້ມບັນ ຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິ .

ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສົງສັບ ຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິ .

ອຸປ້ມບັນ ກົບທັງໝາຍສຳຄັນວ່າ ອຸປ້ມບັນ ຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິ .

ອານັປັດຕົວຮ

[๑๐๕] ກົບທັງໝາຍຜົ້ວຮັບເປັນຈິວບັນຄືນໄຫ້ເຈົ້າ ໃຫ້ອົບວິສາສະຕ່ວກົບທັງໝາຍຜົ້ວນັ້ນແປັນຮັບ ๑
ວິກລຈົບຕິ ๑ ອາທິກົມມີກາ ๑ ໄນຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยับปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
ปัตตวรรค สิกขานบที่ ๓ จบ .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๔
เรื่อง กิกขุนีกุลลันนา

[๑๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพಥเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
บิณฑิกหabd เขตพระราษฎร์ ครั้งนั้น กิกขุนีกุลลันนาท้าพಥ มืออาสาคนหนึ่งเข้าไป
เยี่ยมกิกขุนีกุลลันนาท้าสั่นัก แล้วได้ถามนางดังนี้ว่า ข้าแต่เมจฉา ท่านไม่สบายหรือ จกรุณ
ใช้ข้าพเจ้า ให้นำของสิ่งไรมาถวาย .

นางตอบว่า อาวูโลส ฉันต้องการเนยไล .

จึงอุบากันนี้ ได้ไปนำเนยใส่ราคำหนึ่งกหาปะ จากร้านของชาตลาดคนหนึ่ง มาถวาย
กิกขุนีกุลลันนา .

นางกล่าวอย่างนี้ว่า อาวูโลส ความต้องการของฉัน ไม่ใช่เนยไล ฉันต้องการน้ำมัน .

จึงอุบากันนี้ ได้เดินกลับเข้าไปหาชาตลาดคนนั้นแล้วออกจะเข้าดังนี้ว่า แม่เจ้าไม่ต้องการ
เนยไลจัง ต้องการน้ำมัน ขอท่านจงรับคืนเนยใส่ของท่าน โปรดให้น้ำมันแก่ข้าพเจ้า .

ชาตลาดตอบว่า นี่นาย ถ้าพากข้าพเจ้ารับสิ่งของที่ขายไปแล้วคืนมาอีก เมื่อไรสินค้าของ
พากข้าพเจ้าจึงจักขายหมดไป เนยไลท่านซื้อไปด้วยราคานายไลแล้ว จนนำราคากันน้ำมันมา จึงจัก
นำน้ำมันไปได้ .

อุบากันนี้จึงพeng โทษ ติดเตียน โพนทะนาขึ้นในทันใดนั้นแล้ว แม่เจ้ากุลลันนา
ออกปากขอของอย่างหนึ่งแล้ว ใจนึงได้ออกปากขอของอย่างอื่นอีกเล่า .

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินอุบากันนี้พeng โทษ ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็พeng โทษ ติดเตียน โพนทะนาไว ใจน แม่เจ้ากุลลันนาท้าออกปากขอของอย่างหนึ่งได้แล้ว จึงได้
ออกปากขอของอย่างอื่นอีกเล่า แล้วได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุทั้งหลาย กิกขุทั้งหลายได้กราบทูล
เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุนีกุลลันนา
ออกปากขอของอย่างหนึ่งได้แล้ว ออกปากขอของอย่างอื่นอีก จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ใจนึงกิกขุนีกุลลันนาออกปาก
ขอของอย่างหนึ่งได้แล้ว ใจนึงได้ออกปากขอของอย่างอื่นอีกเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แผลกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๒๘.๔. อนึ่ง กิกขุนีได้ ออกปากขอของอย่างหนึ่งได้แล้ว พึงออกปากขอของอื่น
อีกอย่าง เป็นนิสัยคิดป้าจิตติย .

เรื่อง กิกขุนีกุลลันนา จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๑๑] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสคในวรรณนี้ .

บทว่า ออกปากขอของอย่างหนึ่งได้แล้ว คือ ขอของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แล้ว .

บทว่า พึงออกปากขอของอื่นอีกอย่าง ความว่า เว้นของอย่างใดอย่างหนึ่งที่ขอแล้วนั้น
ขอของอย่างอื่นอีก เป็นทุกกฎในประโภค เป็นนิสัยคิดป้าจิตติย ได้ขอมา ต้องเสียสละแก่สังฆ
คณะ หรือกิกขุนีรูปหนึ่ง .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แผลของที่ขอได้มากนั้น กิกขุนีพึงเสียสละอย่างนี้ .

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สังฆ

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ . . . แม่เจ้า ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอ
ของอย่างหนึ่งได้แล้ว จึงขอได้มา เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่สังฆ . . .
สงฆ์พึงให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่กิกขุนีมีชื่อนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่คณะ

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุนีรูปหนึ่ง . . . แม่เจ้าทั้งหลาย พึงให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้
แก่กิกขุนีมีชื่อนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่กิกขุนีรูปหนึ่ง

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุนีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้.
บทพากนี้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ติกะนิสสัคคิป่าจิตติย

[๑๒] ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า ของอย่างหนึ่ง ขอของอื่นอีกอย่าง เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบัติป่าจิตติย

ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสงสัย ขอของอื่นอีกอย่าง เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบัติป่าจิตติย

ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า มีใช้ของอย่างหนึ่ง ขอของอื่นอีกอย่าง เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบัติป่าจิตติย

ทุกๆทุกๆ

มีใช้ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า ของอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกๆ

มีใช้ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสงสัย ต้องอาบัติทุกๆ

ไม่ต้องอาบัติ

มีใช้ของอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า มีใช้ของอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ

อนาคติวาร

[๑๓] ขอของลึกลึกลึนนั้น และขอแเคนของอื่นอีกอย่างรวมกัน ๑ แสดงอนิสส์แล้ว
ขอ ๑ วิกเจริต ๑ อาทิกมเมก้า ๑ ไม่ต้องอาบัติแล้ว
ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๔ จบ .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๕

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๑๔] โดยสมัยนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคติวาร์ กิจกุกุลบดี เขตพะนะคราเวตตี. ครั้งนั้น กิกขุณีกุลนันทาพาธ จึงอุบากุณหนึ่งเข้าไปเยี่ยม กิกขุณีกุลนันทาถึงสำนัก และได้ถามนางดังนี้ว่า ข้าแต่เมจเจ้า ร่างกายยังพอกันได้อยู่หรือ ยังพอให้อดภาพเป็นไปได้อยู่หรือ?

นางตอบว่า อาวาโล ฉันหนนไม่ไหว ยังอัดภาพให้เป็นไปไม่ได.

อุบากุณนั้นประราณ่าว่า ข้าแต่เมจเจ้า ข้าพเจ้าจะฝากห้ามนะไว้ที่ร้านของชาตตลาดชื่อโน้น ท่านต้องการสิ่งใด พึงใช้ให้ได้ ไปนำสิ่งนั้นมาจารวณนั้น .

กิกขุณีกุลนันทาใช้สิกขามานารูปหนึ่งไปด้วยสังว่า แมสิกขามانا เร่องไปนำน้ำมันราคาหนึ่งกหำปะจากร้านของชาตตลาดชื่อโน้นมา.

จึงนางสิกขามานานั้น ได้ไปนำน้ำมันราคานั้นกหำปะจากร้านของชาตตลาดนั้นมาถ่ายแก่ กิกขุณีกุลนันทา.

กิกขุณีกุลนันทาพอดอย่างนี้ว่า แมสิกขามانا ความต้องการของฉัน ไม่ใช่น้ำมัน ฉันต้อง การเนยใส่.

จึงนางสิกขามานานั้น ได้เดินกลับเข้าไปหาชาตตลาดนั้น แล้วบอกจะเข้าดังนี้ว่า ไม่ถูกความประஸงค์จะ แมเนจ ไม่ใช่ต้องการน้ำมัน ต้องการเนยใส่ ขอท่านจะรับคืนน้ำมันของท่าน โปรดให้เนยใส่แก่ฉัน.

ชาตตลาดตอบว่า นี่ແນະມ່ຄຸນ ຄ້າພາກฉັນຈັກຮັບຄືນສິ່ງອີ້ນທີ່ຂຶ້າ ໄປແລ້ວມາອີກ ເມື່ອໄຮສິນຄ້າ ของພາກฉັນຈັກຂາຍໄດ້ ນ້ຳມັນທ່ານຊື້ໄປດ້າຍຮາຄານ້ຳມັນແລ້ວ ຈົນໜ້າຮາຄາຄາເນຍໄສມາ ຈຶ່ງຈັກນຳເນຍໄສ ໄປໄດ້.

ขณะนั้นแล นางสิกขามاناได้ยืนร้องไห.

กิกขุณีทั้งหลาย ได้ถามนางสิกขามานานั้น ดังนี้ว่า ແນະ ແນະສິກຂມານາ ເຮອຮ້ອງໄຫ້ ເພຣະເຫດຖໍໃ?

จึงนางสิกขามานานั้น ได้เจ้งเรื่องให้ทราบ.

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างก็เพ่งໂທຍ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ໄຈນແມ່ເຈົ້າກຸລນັນທາ ສັງໄຟຈ້າຍຂອງอย่างหนึ่งໄດ້ແລ້ວ ຈຶ່ງ ໄດ້ສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງอย่างอื่นອີກເລົາ . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ດຽງກົກຂໍທັງຫຍາຍ ข່າວວ່າກົກຂໍ້ກຸລນັນທາ ສັງໄຟຈ້າຍຂອງอย่างหนึ่งໄດ້ແລ້ວ ສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງอย่างอื่นອີກ ຈຶ່ງຮ້ອງ?

ກົກຂໍທັງຫຍາຍກາບຫຼວ່າ ຈວິງ ພະພູຫຼັງຈ້າ.

ทรงຕິເຕີຍແລ້ວບູນຍູ້ຕິສິກຂານທ

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงຕິເຕີຍນວ່າ ດຽງກົກຂໍທັງຫຍາຍ ໄຈນກົກຂໍ້ກຸລນັນທາສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງอย่างหนึ่งໄດ້ແລ້ວ ຈຶ່ງ ໄດ້ສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງอย่างอื่นອີກເລົາ ກາຮະກະທຳຂອງນາງນັ້ນ ໄປເປັນໄປເພື່ອ ຄາມເລື່ອມໄສຂອງໝາຍນີ້ທີ່ຍັງ ໄນເລື່ອມໄສ . . .

ດຽງກົກຂໍທັງຫຍາຍ ກົ່າແລກກົກຂໍທັງຫຍາຍຈົງຍົກສິກຂານທນີ້ຂຶ້ນແສດງอย่างນີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

พระບັນຫຼຸງຄູ້ຕີ

๓๐.๕. ອົນໆ ກົກຂໍ້ໄດ້ ສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງอย่างหนึ่งແລ້ວ ສິ່ງໃຫ້ຈ້າຍຂອງອື່ນອີກອິກ ເປັນ ນິສສັກຄີປ່າຈິຕິຍ.

ເຮືອງກົກຂໍ້ກຸລນັນທາ ຈບ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวิังค์

สิกขานทวีวังค์

[๑๔] บพทฯ อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บพทฯ กิกขุณิ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณิ เพราะอรรคาว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณิ ที่ทรงประஸคในธรรมนี้.

บพทฯ สังให้จ่ายของอย่างหนึ่งแล้ว คือ สังให้จ่ายของอย่างไดอย่างหนึ่งแล้ว.

บพทฯ สังให้จ่ายของอื่นอีกอย่าง ความว่า เว้นของอย่างไดอย่างหนึ่งที่สังให้จ่ายนั้น สังให้จ่ายของสิ่งอื่นอีก เป็นทุกกฎในประโยค เป็นนิสัคคีย์ด้วยไดของนั้นมา ต้องเสียสละแก่ สงฆ์ คณะ หรือกิกขุณิรูปหนึ่ง.

ดูกรกิกขุหั้งหลาย ก็เหลือของอื่นอีกอย่างที่ขอไดมานั้น อันกิกขุณิพึงเสียสละอย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สงฆ์

กิกขุณิรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ . . . แม่เจ้า ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้ของข้าพเจ้าสังให้จ่ายของสิ่งหนึ่งแล้ว สังให้จ่ายไดมา เป็นของจำสละ ข้าพเจ้าสละของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่สงฆ์ . . . สงฆ์พึงให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่กิกขุณิเมีชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

กิกขุณิรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุณิหลายรูป . . . แม่เจ้าหั้งหลาย พึงให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่กิกขุณิเมีชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกขุณิรูปหนึ่ง

กิกขุณิรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุณิรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ของอื่นอีกอย่าง สิ่งนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้.

บทภาชนី

ติกะนิสัคคีย์ปาราจิตตី

[๑๖] ของอย่างหนึ่ง กิกขุณิสำคัญว่าของอย่างหนึ่ง สังให้จ่ายของอย่างอื่นอีก เป็นนิสัคคีย์ ต้องอาบัติปาราจิตตី.

ของอย่างหนึ่ง กิกขุณิเสงสัย สังให้จ่ายของอย่างอื่นอีก เป็นนิสัคคีย์ ต้องอาบัติปาราจิตตី.

ของอย่างหนึ่ง กิกขุณิสำคัญว่า มีใชของอย่างหนึ่ง สังให้จ่ายของอย่างอื่นอีก เป็นนิสัคคีย์ ต้องอาบัติปาราจิตตី.

ทักษะทุกกฎ

มีใชของอย่างหนึ่ง กิกขุณิสำคัญว่า ของอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฎ.

มีใชของอย่างหนึ่ง กิกขุณิเสงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ.

ไม่ต้องอาบัติ

มีใชของอย่างหนึ่ง กิกขุณิสำคัญว่า มีใชของอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ.

อนาคตตัวร

[๑๗] สังให้จ่ายของสิ่งหนึ่งนั้น และสังให้จ่ายของสิ่งอื่นอีกอย่างรวมกัน ๑ แสดงอาโนสสแล้วสังให้จ่าย ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๕ จบ.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๖

เรื่องกิกขุณิหลายรูป

[๑๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-* บิณฑิกหนวดี เขตพระนครล่าวตี. ครั้งนั้น พากอบาสกอบาลิกาพากันรบรวมสิ่งของเครื่องใช้ที่เข้าเต็มใจทำบุญเพื่อเป็นมูลค่าจิราสำหรับกิกขุณิสงฆ์ ฝากไว้ที่ร้านพ่อค้าผ้าคนหนึ่ง แล้วได้เข้าไปหักกิกขุณิหั้งหลายกล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้าหั้งหลาย เจ้าข้า กปปิยภัณฑ์เพื่อประโยชน์แก่จิรา พากข้าพเจ้าไดฝากไว้ที่ร้านพ่อค้าผ้าซื้อโน้น ขอท่านหั้งหลายกรุณาให้ไว้วยังการไปนำจิราจากร้านพ่อค้าผู้นั้นมาแจกกันเด็ก เจ้าข้า.

กิกขุณิหั้งหลายให้เปลี่ยนกับปิยภัณฑ์นั้นเป็นเกลี้ย แล้วบริโภคเป็นส่วนตัว.

พากอนุสกอบาลิการู้เรื่องแล้วพากันแห่พงโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณิหั้งหลาย จึงได้ให้เงินให้เปลี่ยนกับปิยภัณฑ์ที่เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเขาตั้งใจถวายตั้งใจถวายลงมา เป็นปัจจัยอย่างอื่นไปแล้ว . . .

กิกขุณิหั้งหลายไดยินดูบานสกอบาลิกาเหล่านั้นพากันแห่พงโทษ ติดเตียน โพนทะนาอยู่.

บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกีพงโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณิหั้งหลาย จึงได้ให้เปลี่ยนกับปิยภัณฑ์ที่เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเขาตั้งใจถวายลงมา เป็นปัจจัยอย่างอื่นไปแล้ว . . .

ทรงสอนถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุหั้งหลายว่า ดูกรกิกขุหั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณิหั้งหลายให้เปลี่ยนกับปิยภัณฑ์ที่เข้าถวายเพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่งอุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเขาตั้งใจถวายลงมา เป็นปัจจัยอย่างอื่นไป จริงหรือ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุนีทั้งหลาย จึงได้ให้เปลี่ยนกับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายลงช์ เป็นปัจจัยอย่างอื่นไปแล้ว ดูกรกิกขุทั้งหลาย การกระทำการพากงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานที่เขียนแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๑. ๖. อนึ่ง กิกขุนีได้ ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ด้วยกับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าแก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายลงช์ เป็นนิสัยสักดิย-
*ป้าจิตตี้.

เรื่องกิกขุนีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๑๗๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุนี เพราวรรคาเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุนี ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี.

คำว่า ด้วยกับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง คือ ที่เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างอื่น .

บทว่า ซึ่งเข้าตั้งใจถวายลงช์ คือ เพื่อประโยชน์แก่ลงช์ ไม่ใช่แก่คณะ ไม่ใช่แก่กิกขุนี รูปหนึ่ง.

บทว่า ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ความว่า ทายถวายกับปี้ยักษันท์ไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยได เว้นปัจจัยนั้น ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นทุกกฎในประโยชน์ เป็นนิสัยสักดิยด้วยไดปัจจัยนั้นมา ต้องเสียสละแก่ลงช์ คณะ หรือกิกขุนีรูปหนึ่ง.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลปัจจัยอย่างอื่นที่ไดมานนั้น อันกิกขุนีพึงเสียสละอย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่ลงช์

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหาลงช์ . . . แม่เจ้า ปัจจัยอย่างอื่นนี้ ของข้าพเจ้าให้เปลี่ยนมาด้วย กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายลงช์ เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าจะปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่ลงช์ . . . ลงช์พึงให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้ แก่กิกขุนี มีข้อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุนีหลายรูป . . . แม่เจ้าทั้งหลาย พึงให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้ แก่กิกขุนี มีข้อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกขุนีรูปหนึ่ง

กิกขุนีรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุนีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้ แก่แม่เจ้า ดังนี้.

บทภาชนะนี้

ติกะนิสัยสักดิยป้าจิตตี้

[๑๘๐] กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีสำคัญว่า เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่นเป็นนิสัยสักดิย ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีลงสัยให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสัยสักดิย ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีสำคัญว่าเขามิไดถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสัยสักดิย ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

ไดปัจจัยที่เสียสละแล้วคืนมา พึงน้อมไปในปัจจัยตามที่เข้าถวายไว้เดิม.

ทุกกฎ

มิใช่กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีสำคัญว่าเข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง . . . ต้องอาบัติทุกกฎ.

มิใช่กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีลงสัย . . . ต้องอาบัติทุกกฎ.

ไม่ต้องอาบัติ

มิใช่กับปี้ยักษันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนีสำคัญว่า เขายังไม่ไดถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบัติ.

อนาคติวาร

[๑๘๑] น้อมกับปี้ยักษันท์ที่เหลือไป ๑ ขออนุญาตจากเจ้าของ และน้อมไป ๑ มีอันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีก้า ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๖ จบ.

ปัตตวรรค สิกขานที่ ๗

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

เรื่องกิจชุณีหลายรูป

[๑๒๒] โดยสัมยั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาธรรมของอนาคต-บิณฑิกครบดี เขตพระนครสาลวัตถี。 ครั้งนั้น พากอุบาสกอบาลีกิยาพาภักนรูบรวมสิ่งของเครื่องใช้ ที่เขามาเต็มใจทำบุญเพื่อเป็นมูลค่าจิาร์สำหรับกิษณะสิ่งๆ ฝากไว้ที่ร้านพ่อค้าคนหนึ่ง แล้วได้เข้าไปหา กิษณะทึ่งหลายกล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้าหันหลบ เจ้าข้า กับปี่ยกันดีเพื่อเป็นมูลค่าจิาร์ พากข้าพเจ้า ฝากไว้ที่ร้านพ่อค้าผ้าชื่อโน้น ขอท่านหันหลบกรุณาให้ไวยาวัจกรไปนำจิาร์จากร้านพ่อค้าผ้าผู้นั้นมา แจกกันเถิด เจ้าข้า。

ภิกษุณีทั้งหลายได้ขอให้เปลี่ยนกับปิยกัณฑ์นั้นแหละเป็นเกลี้ยงไปบริโภคเป็นส่วนตัว.

Obama กล่าวว่า “ นโยบายสุขภาพดีที่สุดคือการรักษาสุขภาพดี ” แต่ในประเทศไทย ไม่ใช่เรื่องง่าย ด้วยความต้องการที่จะได้รับสิ่งดีๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิด “ ความต้องการ ” ที่สูงมาก แต่ “ ความต้องการ ” นั้น ไม่ได้หมายความว่า “ ความต้องการ ” ที่ดี แต่เป็น “ ความต้องการ ” ที่ไม่ดี ที่มีผลเสียต่อสุขภาพ ที่มีผลเสียต่อสังคม ที่มีผลเสียต่อประเทศชาติ ดังนั้น จึงต้องมี “ กฎหมาย ” ที่เข้มงวด ที่บังคับใช้ ที่สามารถป้องกัน “ ความต้องการ ” ที่ไม่ดี ที่มีผลเสีย ให้หายไป ไม่ให้เกิดขึ้น ”

กิกษณ์ทึ้งหลายได้ยินอนาคตศาสตร์ให้แล่นแพ่งโถมตีเดียน โพนทะนาอยู่บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถม ตีเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกษณ์ทึ้งหลายจึงได้ให้เปลี่ยนกับปิยภัณฑ์ที่ขาดหายไปเพื่อเป็นมุลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจความสัมฤทธิ์ไปเป็นปัจจัยอย่างอื่น ทั้งของมาเป็นสวนตัวด้วยแล้ว . . .

ทรมสอนถ้าม

พระผู้มีพระคุณทรงสอบความกิจขั้นหลาบว่า ดูกรกิจขั้นหลาบ ข่าวรากิจยืนทึ้งหลาบได้
ให้เปลี่ยนกับปีปักษ์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิคไว้อ่ายางหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวาย
ลงใน ไปเป็นปัจจัยอย่างอื่น ทั้งขอเป็นส่วนตัวด้วย จริงหรือ?

กิจกรรมทั้งหลายกราบถวาย จมิ พระพหุเจ้าฯ

ทรงติเตียนแล้วมั่นคงต่อสิกรานท์

พระผู้มีพระภาคพูดเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกษัตริย์ทุกแห่ง ไวนกิษณิทึ้งหลาย จึงได้ให้เปลี่ยนกับปีบกลันท์ ที่เข้าฉาย ໄ้ไปเพื่อเป็นมูลค่าปักจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อ่ายางหนึ่ง ชื่อขนาดนี้ ใจถายลงม์ ไปเป็นปักจัยอย่างอื่น ทึ้งขอมาเป็นส่วนตัวถ่ายเล่า การกระทำของพวกราชนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของหมูชนที่ซั่ง ไม่เลื่อมใส . . .

doctrinayayang tumpang sari dengan teori dan praktiknya. . . .

พระบรมราชูปถัมภ์

๓๒. ๓. ອົນ ກິບຄຸນໃດ ໃຫເປລີຍນີ້ປັດຈຸບັນຢ່າງເກື້ອນ ດ້ວຍກັບປົປົມກັນທີ່ທີ່ເຂົາຄວາມໄວ້ເພື່ອເປັນມຸລຄ່າປັດຈຸບັນຢ່າງໜຶ່ງ ອຸທຶນໄວ້ຢ່າງໜຶ່ງ ປື້ນເຫັນຕັ້ງໃຈກວາຍສົງໝົງ ແຕ່ຂອມາເປັນສ່ວນຕົ້ວ ເປົ້ນນິສສັດຄິດໄຈຕີ່.

เรื่อง กิจกรรมนักเรียน | ๑๑ -

สิ่งแวดล้อม สิ่กงานทวีกุ๊ด

「ຂ່າຍ」 ແຫວ່າ ອົບ້າ ໄດ້ ລົງ ຜັນໄປ

“ເຕັມ” ເປົ້າອິນດີ . . . ເທົ່ານິມວັດຸຕີ ທີ່ຜູ້ເນື້າເຕີມ . . .
ບໍ່ຫວາ ກີກຂົນ ຄວາມນໍາ ທີ່ຂໍ້ອວ່າ ກີກຂົນ ເພຣະອຣຄວາເປັນປັ້ງອ່າ . . . ນີ້ຂໍ້ອວ່າ ກີກຂົນ
ທີ່ທຽບໄຈສຳໃນລວງຮອງນີ້

ค่าว่า ถ้าเก็บปีกภัยแล้วทิ้งไว้ไม่เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง คือ เผาเผาไปทั้งฟ้าฟ้า

บทวิชาซึ่งเข้าตั้งใจถวายสัมภ์ คือ เพื่อประยุกต์แก่สงฆ์ ไม่ใช่แก่俗衆 ไม่ใช่แก่ มีร่องรอยเป็นอย่างไร

McGrath, J. (2005). The role of the teacher in the classroom. In J. McTigue & J. McGrath (Eds.), *Teaching and learning in the classroom* (pp. 1-12). London: Sage.

วิธีเสียสละ

ສະເພພະ

กิกษ์ที่รุ่นหนึ่งเข้าไปหาสาวๆ . . . แม่เจ้า ปัจจัยอื่นสิ่งนี้ของข้าพเจ้าให้เปลี่ยนมาด้วยกันปิyo-

*กันที่ที่เข้าภายในไว้เพื่อเป็นมุลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุติไว้อวย่างหนึ่ง ซึ่งขาดตั้งใจภายสงฆ์ แต่ขอมาเป็นส่วนตัว เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละปัจจัยอื่นสิ่งนี้แก่สงฆ์ . . . สงฆ์พึงให้ปัจจัยอื่นสิ่งนี้แก่กิริยาภรณ์ไว้ก่อนได้ . . .

ເສື່ອງອານຸມາດ

กิกบุ๊นีรูปนั้นพิงเข้าไปหา กิกบุ๊น หลาวยรู . . . แม่เจ้าทั้งหลาวยังพิงให้ปัจจัยอื่นสิ่งนี้แก่ กิกบุ๊น มีชื่อ
นี้ อ้อ นี่

ເສີ່ມສະແດງກົດລາຍກົດ

ເພີ້ນສະແດງເກມເນົວຫັນ
ຄົນອົກປີໄບນໍາເພີ້ນຂ້າວໄນ້ຄົນອົກປີໄບນໍາ

ພົມເສດຖະກິນ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ติกะนิสสัคคิยปฏิจติย

[๑๒๔] กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบติปฏิจติย .

กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีลงสัญให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบติปฏิจติย .

กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่าเขามิได้ถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสสัคคิย ต้องอาบติปฏิจติย .

ได้ปัจจัยที่เสียสละแล้วคืนมา พึงน้อมเข้าไปในปัจจัยตามที่ทายถวายไว้เดิม .

ทักษะทุกกฎ

มิใช่กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบติทุกกฎ .

มิใช่กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีลงสัญ ต้องอาบติทุกกฎ .
ไม่ต้องอาบติ

มิใช่กับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เขามิได้ถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้องอาบติ .

อนาคตตัวราร

[๑๒๕] น้อมกับปิฎกันที่เหลือไป ๑ ขออนุญาตจากเจ้าของแล้วห้อมไป ๑ มีอันตราย ๑
วิกฤติ ๑ อาทิกัมมีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๗ จบ .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป

[๑๒๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาค-
*บิกขิกหabdี เนทพะนนครสาลวัตติ . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายผู้อัศัยอยู่ในบริเวณหมู่บ้านตำบลหนึ่ง
อัตตคดีด้วยข้าวยาก . จึงชาวบ้านตำบลนั้น ได้รวมบารมีของครึ่งไข่ที่ขาดตีนใจทำบุญเพื่อประஸค
เป็นมูลค่าข้าวยาก สำหรับกิกขุณีทั้งหลาย ฝากไว้ที่ร้านชาวดาดคนหนึ่ง และได้เข้าไปหา กิกขุณี
ทั้งหลายกล่าวคำนี้ว่า แม่งเจ้าทั้งหลาย เจ้าช้า กับปิฎกันที่เพื่อเป็นมูลค่าข้าวยาก พากข้าพเจ้าได้
ฝากไว้ที่ร้านของชาวดาดซื้อโน้น ขอท่านทั้งหลายจะให้ไว้วยังกราบไปนำข้าวสารจากร้านชาวดาด
ผู้นี้นามหุงต้มฉันเกิด .

กิกขุณีทั้งหลายได้ให้เปลี่ยนกับปิฎกันนี้เป็นแกสข ไปบริโภค .

ชาวบ้านตำบลนั้นทราบเรื่องแล้ว พากันแห่โถง ติดเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกขุณีทั้งหลาย
จึงได้ให้เปลี่ยนกับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ชื่นเชา
ตั้งใจถวายแก่กิกขุณีหุ่มมาก เป็นปัจจัยอย่างอื่นไปเล่า .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินเข้าพেงโถง ติดเตียน โพนทะนาอย . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่าง
กิพงโถง ติดเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้เปลี่ยนกับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อ^{*}
เป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ชื่นเชาตั้งใจถวายแก่กิกขุณีหุ่มมาก มาเป็นปัจจัยอย่าง-
*อื่นไปเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า คุกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีทั้งหลายได้
ให้เปลี่ยนกับปิฎกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ชื่นเชาตั้งใจถวาย
แก่กิกขุณีหุ่มมาก มาเป็นปัจจัยอย่างอื่นไป จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า คุกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีจึงได้เปลี่ยนกับปิฎย-

* กันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ชื่นเชาตั้งใจถวายแก่กิกขุณี
หุ่มมาก มาเป็นปัจจัยอย่างอื่นไปเล่า การกระทำการพวนงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

คุกรกิกขุทั้งหลาย กิเเลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๓. ๘. อนึ่ง กิกขุณีได้ ให้เปลี่ยนชื่นปัจจัยอย่างอื่น ด้วยกับปิฎกันที่เข้าถวาย
ไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ชื่นเชาตั้งใจถวายแก่กิกขุณีหุ่มมาก
เป็นนิสสัคคิยปฏิจติย

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๑๒๗] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

ที่ทรงประสูตในอารามนี้ .

คำว่า ด้วยกับปิฎกันท์ ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง
คือ เข้าถวายไว้เพื่อประโภชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง .

บทว่าซึ่งเข้าตั้งใจถวายแก่กิกขุนิหมุ่มาก คือ เพื่อประโภชน์แก่คณะ ไม่ใช่สงฆ์ ไม่ใช่
กิกขุนิรูปเดียว .

บทว่า ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ความว่า ทายถวายกับปิฎกันท์ไว้เพื่อประโภชน์
แก่ปัจจัยได้ เว้นปัจจัยนั้น ให้เปลี่ยนปัจจัยอย่างอื่น เป็นทุกกฎในประโภชน์ เป็นนิสสัคคีด้วย
ได้ปัจจัยนั้นมา ต้องเสียสละแก่สงฆ์ คณะ หรือกิกขุนิรูปหนึ่ง .

ดุกรกิกขุนิทั้งหลาย ก็แล้วปัจจัยอย่างอื่นที่ได้มานั้น อันกิกขุนิพึงเสียสละอย่างนี้ .

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สงฆ์

กิกขุนิรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ . . . แม่เจ้า ปัจจัยอย่างอื่นนี้ของข้าพเจ้าให้เปลี่ยนมาด้วย
กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายแก่
กิกขุนิหมุ่มาก เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่สงฆ์ . . . สงฆ์พึงให้ปัจจัยอย่างอื่น
นี้แก่กิกขุนิรูปนี้ด้วยนี้ .

เสียสละแก่คณะ

กิกขุนิรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุนิหลายรูป . . . แม่เจ้าทั้งหลายพึงให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่กิกขุนิ
นี้ชื่อนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่กิกขุนิรูปหนึ่ง

กิกขุนิรูปนั้นพึงเข้าไปหากิกขุนิรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้ .

บทบาทนี้

ตักนิสสัคคิปราชิตติ

[๑๒๙] กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสำคัญว่า เข้าถวาย
ไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่นเป็นนิสสัคคีด้วย ต้อง Abram ปราชิตติ.

กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสงสัย . . . ให้เปลี่ยนเป็น
ปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสสัคคีด้วย Abram ต้อง Abram ปราชิตติ .

กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสำคัญว่า เขามิได้ถวายไว้
เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสสัคคีด้วย Abram ต้อง Abram ปราชิตติ .

ได้ปัจจัยที่เสียสละแล้วกันมา พึงน้อมไปในปัจจยตามที่ทายถวายไว้เดิม .

ทักษะทักษะ

มิใช่กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสำคัญว่า เข้าถวายไว้
เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้อง Abram ทุกกฎ .

มิใช่กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสงสัย ต้อง Abram ทุกกฎ .
ไม่ต้อง Abram

มิใช่กับปิฎกันท์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุนิสำคัญว่า เขามิได้ถวาย
ไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้อง Abram .

อนาคตตัวราร

[๑๒๙] น้อมกับปิฎกันท์ที่เหลือไป ๑ ขออนุญาตต่อเจ้าของเวลาน้อมไป ๑ มือันตราย
๑ วิกจริต ๑ อาทิตย์ ๑ ไม่ต้อง Abram แล .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๘ จบ .

ปัตตวรรค สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุนิหลายรูป

[๑๓๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-
*บินทิกคหบดี เขตพระนครสาลวัตติ . ครั้งนั้น กิกขุนิทั้งหลาย ผู้อาศัยอยู่ในบริเวณหมู่บ้านต่ำบล
หนึ่ง อัตตคัดด้วยข้าวยาคุ . จึงข้าวบ้านต่ำบลนั้น ได้รับรวมเครื่องใช้สอยที่ขาดแคลนไว้ให้ทำนุญเพื่อเป็น
มูลค่าข้าวยาคุสำหรับกิกขุนิทั้งหลาย ฝากไว้ที่ร้านข้าวตลาดคนหนึ่ง และไว้เดช้าไปหา กิกขุนิทั้งหลาย
กล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย เจ้าช้า กับปิฎกันท์เพื่อเป็นมูลค่าข้าวยาคุ พวกข้าพเจ้าฝากไว้ที่ร้าน
ข้าวตลาดชื่อโน้น ขอท่านทั้งหลายลงให้ไว้วยังกราบนำข้าวสารจากชาตลดานั้นมาหุงต้มฉันกิด .

กิกขุนิทั้งหลายได้ขอให้เปลี่ยนกับปิฎกันที่นั้นและเป็นแกลช์ไปบริโภคเป็นส่วนตัว .

ข้าวบ้านต่ำบลนั้นทราบเรื่องแล้ว พากัน彭งโทษ ติดเตียน โพนทะนาฯ ใจนกิกขุนิทั้งหลาย
จึงได้ให้เปลี่ยนกับปิฎกันท์ ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้า
ตั้งใจถวายแก่กิกขุนิหมุ่มาก ไปเป็นปัจจัยอย่างอื่น ทั้งข้อมาเป็นส่วนตัวด้วยแล .

กิกขุนิทั้งหลายได้ยินข้าวบ้านต่ำบลนั้นพากัน彭งโทษ ติดเตียน โพนทะนาฯ บรรดาที่เป็นผู้
มักน้อย . . . ต่างก็เพงโทษ ติดเตียน โพนทะนาฯ ใจนกิกขุนิทั้งหลายจึงได้ให้เปลี่ยนกับปิฎกันท์ที่เข้า
บริจาคไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายแก่กิกขุนิหมุ่มาก ไปเป็น

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปูรุกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
ปัจจัยอย่างอื่น ทั้งขอมาเป็นส่วนตัวด้วยเล่า . . . แล้วกราบทูลเรื่องนั้นแดพระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีทั้งหลาย
ให้เปลี่ยนกับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งขาดตั้งใจถวาย
แก่กิกขุณีหมุ่มาก ไปเป็นปัจจัยอย่างอื่น ทั้งขอมาเป็นส่วนตัวด้วย จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพระพಥเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไนนกิกขุณีทั้งหลาย จึงได้
ให้เปลี่ยนกับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งขาดตั้งใจถวาย
แก่กิกขุณีหมุ่มาก ไปเป็นปัจจัยอย่างอื่น ทั้งขอมาเป็นส่วนตัวด้วยเล่า การกระทำของพากนังนั้น
ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ้แลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๔.๙. อนึ่ง กิกขุณีได้ ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ด้วยกับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อ^{*}
เป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งขาดตั้งใจถวายกิกขุณีหมุ่มาก แต่ขอมาเป็น
ส่วนตัว เป็นนิสัตติคิมปajiตติ.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภัค

[๓๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

บทว่า ด้วยกับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง
นั้น คือ เข้าถวายไว้เพื่อประโภชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง.

บทว่า ซึ่งขาดตั้งใจถวายกิกขุณีหมุ่มาก คือ เพื่อประโภชน์แก่คณะ ไม่ใช่สงฆ์ ไม่ใช่
กิกขุณีรูปเดียว.

บทว่า ขอมาเป็นส่วนตัว คือ ขอรับเข้าเอง.

บทว่า ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ความว่า ทายถวายกับปียกันที่ไว้เพื่อประโภชน์
แก่ปัจจัยได เว้นปัจจัยนั้น ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นทุกกฎในประโภค เป็นนิสัตติคิม
ด้วย ไดปัจจัยนั้นมา ต้องเสียสละแก่สงฆ์ คณะ หรือกิกขุณีรูปหนึ่ง.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ้แลกปัจจัยอื่นที่ไดมาใน อันกิกขุณีพึงเสียสละอย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สงฆ์

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหาสงฆ์ . . . แม้เจ้า ปัจจัยอย่างอื่นนี้ของข้าพเจ้าให้เปลี่ยนมาด้วยกับปียก
-* กันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิศไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งขาดตั้งใจถวายแก่กิกขุณีหมุ่
มาก แต่ขอมาเป็นส่วนตัว เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่สงฆ์ . . . สงฆ์พึงให้
ปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่กิกขุณีซึ่งอนุญาติ ดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีหลายรูป . . . แม้เจ้าทั้งหลายพึงให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่กิกขุณี
มีชื่อนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกขุณีรูปหนึ่ง

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่เจ้า ดังนี้.

บทภาชนี

ตีกะนิสัตติคิมปajiตติ

[๓๔] กับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เข้าถวาย
ไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสัตติคิม ต้องอาบัติปajiตติ.

กับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีลงสัญให้เปลี่ยนเป็นปัจจัย
อย่างอื่น เป็นนิสัตติคิม ต้องอาบัติปajiตติ.

กับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เขาไม่ไดถวายไว
เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นนิสัตติคิม ต้องอาบัติปajiตติ.

ไดปัจจัยที่เสียสละแล้วคืนมา พึงน้อมเข้าไปในปัจจัยตามที่ทายถวายไว้เดิม.

ทักษะทุกกฎ

ไม่ใช่กับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสำคัญว่า เข้าถวายไว
เป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ต้องอาบัติทุกกฎ.

ไม่ใช่กับปียกันที่ที่เข้าถวายไว้ เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีลงสัญ ต้องอาบัติ
ทุกกฎ.

ไม่ต้องอาบัติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวิกังค์
มีใช้กับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณล้ำค่าถูกว่า เขามีได้ถวาย
ไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ไม่ต้อง abaติ .

อนาคติวาร

[๓๓] กิกขุณล้อกับปัจฉกันที่เหลือไป ๑ ของอนุญาตต่อเจ้าของแล้วน้อมไป ๑
มืออันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อุทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล .

ปัจตัวรรค สิกขานบทที่ ๙ จบ .

ปัจตัวรรค สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องกิกขุณล้อกุลนันทา

[๓๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาคติวาร
บิณฑิกหabdี เนตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณล้อกุลนันทาเป็นพหุสูต ช่างพูด องอาจ
สามารถ กล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน . คนเป็นอันมากต่างพากันเข้าไปสนใจราษฎร์ด้วย ประจำบ
เวลาหนึ่งบริเวณของกิกขุณล้อกุลนันทาชำรุด ชาวบ้านจึงถามกิกขุณล้อกุลนันทาว่า แม่เจ้า เพราะเหตุไร
แม่เจ้าจึงปล่อยให้บริเวณชำรุด .

นางตอบว่า เพราะคนให้ไม่มี คนทำก็ไม่มี .

จึงชาวบ้านพากันนั้นได้รวมรวมสิ่งของเครื่องใช้สอยที่เข้าเต็มใจทำบุญ เพื่อเป็นมูลค่าบริเวณ
แล้วถวายเป็นกับปัจฉกันที่ไว้เก็บกิกขุณล้อกุลนันทา กิกขุณล้อกุลนันทาได้ขอให้เปลี่ยนกับปัจฉกันที่นั้น
แหลก เป็นแกลช แล้วบริโภคเป็นส่วนตัว .

ชาวบ้านเหล่านั้นทราบเรื่องแล้ว พากันแห่ไป โน่นโน้น โน่นโน้น ใจกลาง –

*นันทาจึงได้ให้เปลี่ยนกับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ไว้อย่างหนึ่ง ซึ่ง
เข้าตั้งใจถวายบุคคล มาเป็นปัจจัยอย่างอื่นไป ทั้งขอมมาเป็นส่วนตัวด้วยเล่า .

ทรงสอบตาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าววากิกขุณล้อกุลนันทา
ได้ให้เปลี่ยนกับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ให้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจ
ถวายบุคคล มาเป็นปัจจัยอย่างอื่นไป ทั้งขอมมาเป็นส่วนตัวด้วยเล่า จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบบุพูดว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจกลาง กิกขุณล้อกุลนันทา จึงได้ให้
เปลี่ยนกับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวาย
บุคคล มาเป็นปัจจัยอย่างอื่นไป ทั้งขอมมาเป็นส่วนตัวด้วยเล่า การกระทำของนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของขมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณล้อกุลนันทาหนึ่นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๕. ๑๐. อนึ่ง กิกขุณล้อกุลนันทา ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ด้วยกับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้
เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายบุคคล แต่ขอมมาเป็นส่วนตัว
เป็นนิสัคคิปajiตติย .

เรื่องกิกขุณล้อกุลนันทา จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๓๕] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณล้อกุลนันทา ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณล้อกุลนันทา เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ . ชื่อว่า กิกขุณล้อกุลนันทา
ที่ทรงประสคในอรรถนี้ .

บทว่า ด้วยกับปัจฉกันที่เข้าถวายไว้ เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ไว้อย่างหนึ่ง
คือ เข้าถวายไว้เพื่อประโยชน์แก่ปัจจัยอย่างหนึ่ง .

บทว่า เข้าตั้งใจถวายบุคคล คือ เพื่อประโยชน์แก่กิกขุณล้อกุลนันทาเดียว ไม่ใช่สองชั้น ไม่ใช่
คณะ .

บทว่า ขอมมาเป็นส่วนตัว คือ ของร้องเขาเอง .

บทว่า ให้เปลี่ยนซึ่งปัจจัยอย่างอื่น ความว่า ทายถวายกับปัจฉกันที่ไว้เพื่อประโยชน์
แก่ปัจจัยได เว้นปัจจัยนั้น ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอย่างอื่น เป็นทุกกฎในประโยชน์ คือ เป็นนิสัคคิปaji

ด้วยไดปัจจัยนั้นมา ต้องเสียสละแก่สองชั้น คณะ หรือกิกขุณล้อกุลนันทาหนึ่ง .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลปัจจัยอย่างอื่นที่ไดมานั้น อันกิกขุณล้อกุลนันทาหนึ่ง .

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สองชั้น

กิกขุณล้อกุลนันพาไปหาสองชั้น . . . แม่เจ้า ปัจจัยอย่างอื่นนี้ของข้าพเจ้าให้เปลี่ยนมาด้วยกับปัจฉกันที่
กัลล์ที่เข้าถวายไว้เพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง อุทิค ไว้อย่างหนึ่ง ซึ่งเข้าตั้งใจถวายบุคคล แต่ขอ
มาเป็นส่วนตัว เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละปัจจัยอย่างอื่นนี้แก่สองชั้น . . . สองชั้นพึงให้ปัจจัยอย่างอื่นนี้
แก่กิกขุณล้อกุลนันทาหนึ่ง .

เสียสละแก่คณะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวิกังค์
กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีหลายรูป . . . แม่เจ้าทั้งหลายพึงให้ปัจจัยอย่างอื่นแก่กิกขุณี
มีขึ้นนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่กิกขุณีรูปหนึ่ง

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ปัจจัยอย่างอื่นแก่แม่เจ้า ดังนี้ .

บพกานชนีย์

ติกะนิสัสดคิยปาจิตติย

[๑๒๖] กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอื่นอีกอย่าง เป็นนิสัสดคิย ต้องอาบัติปาจิตติย .

กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสังสัยให้เปลี่ยนเป็นปัจจัย
อื่นอีกอย่าง เป็นนิสัสดคิย ต้องอาบัติปาจิตติย .

กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอื่นอีกอย่าง เป็นนิสัสดคิย ต้องอาบัติปาจิตติย .

ได้ปัจจัยที่เสียสละแล้วคืนมา พึงน้อมเข้าไปในปัจจัยตามที่ทายกากาวยໄวเดิม .

ทุกๆทุกๆ

มิใช่กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอื่นอีกอย่าง .

มิใช่กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง กิกขุณีสังสัย ต้องอาบัติ-
*ทุกๆ .

ไม่ต้องอาบัติ

มิใช่กับปิปภัณฑ์ที่เขากาวยໄວเพื่อเป็นมูลค่าปัจจัยอย่างหนึ่ง ให้เปลี่ยนเป็นปัจจัยอื่นอีกอย่าง ไม่ต้องอาบัติ .

อนปัตติวาร

[๑๒๗] น้อมกับปิปภัณฑ์ที่เหลือไป ๑ ขออนุญาตจากเจ้าของแล้วน้อมไป ๑ มีอันตราย ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

ปัตติวาร ลิกขนาบที่ ๑ จบ .

จิราวรค ลิกขนาบที่ ๑

เรื่องกิกขุณีกุลลันทา

[๑๒๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บันทึกหนด เขตพระนครสาตวัตถี . ครั้นนั้น กิกขุณีกุลลันทาเป็นพหุสูต เป็นคนช่างพูด เป็นผู้
อาจ สามารถ กล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน . ครั้นถึงฤดูหนาว พระเจ้าปเสนทีโภคสัตว์ทรงสะพักผ้า
ก้มพลเมืองมาก เสด็จเข้าไปหา กิกขุณีกุลลันทาถึงสำนัก ทรงอภิਆท กิกขุณีกุลลันทาแล้วประทับนั่ง
ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง . กิกขุณีกุลลันทาทูลชี้แจงธรรมเมืองกาวย ให้ท้าวเชอทรงเห็นแจ้งสماทาน
อาจหาญ ร่าเริง . ครั้นท้าวเชอทรงเห็นแจ้ง สماทาน อาจหาญ ร่าเริงด้วยธรรมวิชาของกิกขุณี
กุลลันทาแล้ว ได้ทรงป่าวราษฎร กิกขุณีกุลลันทาดังนี้ว่า ข้าแต่เมรเจ้า ขอท่านได้โปรดบอกรสิ่งที่ต้อง
ประสงค์ .

กิกขุณีกุลลันทาทูลว่า ขอความพระพาราม ถ้ามหามพิตรมีพระราชนรงค์จะพระราชน
แก่อาคมภาพ ใจร้าย ขอได้โปรดพระราชนานผ้าก้มพลแก่กิกขุณีกุลลันทา ในทันใดนั้นแล แล้วเสด็จ

ออกจากที่ประทับ ทรงอภิਆท กิกขุณีกุลลันนา กระทำประทักษิณแล้วเสด็จกลับ .

คนทั้งหลายพากันแห่ฟัง โพนหนาฯว่า กิกขุณีเหล่านี้เป็นคนมักมาก ไม่สัน-

*โดย ใจนึงได้หลอกผ้าก้มพลทรงต่อองค์พระราชาเล่า .

กิกขุณีทั้งหลาย ได้ยินคนพากันแห่ฟัง โพนหนาฯ ใจนึงได้เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างกิจแห่ฟัง โพนหนาฯ ใจนึงได้หลอกผ้าก้มพลทรงต่อองค์พระราชาเล่า .

พระผู้มีพระภาคทรงสอนภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกุลลันทา

ทูลขอผ้าก้มพลทรงต่อองค์พระราชา จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้ำ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติลิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนึงได้หลอกผ้าก้มพลทรงต่อองค์พระราชา
ขอผ้าก้มพลทรงต่อองค์พระราชาเล่า การกระทำของนางนั้นไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่
ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิจและกิกขุณีทั้งหลายจยยกลิกขนาบที่ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๖. ๑. กรณี กิกขุณีผู้จะให้เข้าจ่ายผ้าห่มหนัก พึงให้จ่ายได้เพียงราคา ๕ กังสะ^๔
เป็นอย่างยิ่ง ถ้าให้จ่ายยังกว่านั้น เป็นนิสัสดคิยปาจิตติย .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา ฉบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๑๓๙] ที่เขาว่า ผ้าห่มหนัก ได้แก่ผ้าชนิดหนึ่ง ที่สำหรับห่มในฤดูหนาว .

บทว่า ผู้จะให้จ่าย คือ ผู้จะขอ .

บทว่า พึงให้จ่ายได้เพียงราคา ๔ กังสะเป็นอย่างยิ่ง คือ ให้จ่ายผ้ามีราคาเพียง ๑๖ กษาปะได้ .

คำว่า ถ้าให้จ่ายยิ่งกว่านั้น ความว่า ขอผ้ามีราคาเกินกว่านั้น เป็นทุกกฎในประโภค เป็นนิสสกศีด้วยได้ผามา ต่อเสียสละแก่ส่งชร คณะ หรือกิกขุณีรูปหนึ่ง .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แล้วผ้าเป็นนิสสกศีด้วย อันกิกขุณีพึงเสียสละอย่างนี้ .

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่ส่งชร

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหาส่งชร . . . แม่เจ้า ผ้าห่มหนักผินนี้ของข้าพเจ้ามีราคาสูงเกิน ๔ กังสะ ขอได้มา เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละผ้าห่มหนักผินนี้แก่ส่งชร . . . ส่งชรพึงให้ผ้าห่มหนักผินนี้แก่ กิกขุณีซึ่งนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่คณะ

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีหลายรูป . . . แม่เจ้าทั้งหลาย พึงให้ผ้าห่มหนักผินนี้แก่ กิกขุณีซึ่งนี้ ดังนี้ .

เสียสละแก่กิกขุณีรูปหนึ่ง

กิกขุณีรูปนั้นพึงเข้าไปหา กิกขุณีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ผ้าห่มหนักผินนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้ .

บทภาชนី

ติกะนิสสกศិป្រាជិតិឱ្យ

[๑๔๐] ผ้าห่มหนักมีราคาเกิน ๔ กังสะ กิกขุณีสำคัญว่าเกิน ขอได้มา เป็นนิสสกศีด้วย ต้องอาบัติป្រាជិតិឱ្យ .

ผ้าห่มหนักมีราคาเกิน ๔ กังสะ กิกขุณีลงสัย ขอได้มา เป็นนิสสกศិ ต้องอาบัติป្រាជិតិឱ្យ .

ผ้าห่มหนักมีราคาเกิน ๔ กังสะ กิกขุณีสำคัญว่าหน่าย่อน ขอได้มา เป็นนิสสกศិ ต้องอาบัติ ป្រាជិតិឱ្យ .

ทุกๆทุกกฎ

ผ้าห่มหนักมีราคาหน่าย่อน ๔ กังสะ กิกขุณีสำคัญว่าเกิน ต้องอาบัติทุกกฎ .

ผ้าห่มหนักมีราคาหน่าย่อน ๔ กังสะ กิกขุณีลงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบัติ

ผ้าห่มหนักมีราคาหน่าย่อน ๔ กังสะ กิกขุณีสำคัญว่าหน่าย่อน ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคติวาร

[๑๔๑] ขอผ้าห่มหนักมีราคา ๔ กังสะเป็นอย่างยิ่ง ๑ ขอผ้าห่มหนักมีราคาหน่าย่อน ๔ กังสะ ๑ ขอต่อญาติ ๑ ขอต่อคุณป่าวรณา ๑ ขอเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์ ของตน ๑ ทำยกประสงค์ให้จ่ายผ้าห่มหนักมีราคาแพง แต่ให้จ่ายผ้าห่มหนักมีราคากู ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกันมีก้า ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

จิวรรค สิกขานที่ ๑ ฉบ .

จิวรรค สิกขานที่ ๒

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๑๔๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคติวิกคหบดี เบทพะนนครสาตตี. ครั้นนั้น กิกขุณีกุลนันทา เป็นพหุสูต เป็นคนช่างพุด เป็นผู้อ้างความสามารถ กล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน . ครั้นกุลร้อน พระเจ้าปะเสนทิโกคลทรงจะพักผ้า โขมพัสดร์มีคามากา เสด็จเข้าไปหา กิกขุณีกุลนันทาถึงสำนัก ทรงอภิวัท กิกขุณีกุลนันทา แล้ว ประทับนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง เมื่อพระเจ้าปะเสนทิโกคลประทับนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง แล้ว กิกขุณีกุลนันทาทูลชี้แจงธรรมมีกิจ ถวายให้ท้าวเรอทรงเห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ ร่าเริง ครั้นท้าวเรอทรงเห็นแจ้ง สามารถ อาจหาญ ร่าเริง ด้วยธรรมมีกิจของ กิกขุณีกุลนันทาแล้ว ได้ ทรงป่าวรณา กิกขุณีกุลนันทาดังนี้ว่า ข้าแต่เมจฉา ขอท่านได้โปรดบอกสิ่งที่ต้องประสงค์ .

กิกขุณีกุลนันทาทูลว่า ขอถวายพระพาราชาติ ถ้ามหับพิตรมีพระราชนำร่อง จะพระราชนาน แก่อาตามภาพ ใช้ร ขอได้โปรดพระราชนานผ้าโขมพัสดร์ผืนที่ทรงนี้ .

พระเจ้าปะเสนทิโกคลทรงถวายผ้าโขมพัสดร์แก่ กิกขุณีกุลนันทา ในทันใดนั้นแล แล้ว เสด็จ ลุกจากที่ประทับ ทรงอภิวัท กิกขุณีกุลนันทา กระทำประทักษิณ แล้ว เสด็จกลับ .

คนทั้งหลายพากันแห่ฟัง ติดเตียน โพนทะนาว่า กิกขุณีเหล่านี้เป็นคนมักมาก ไม่ สันโถง โคนจึงได้ทดลองผ้าโขมพัสดร์ทรงต้องค์พระราชาเล่า .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากันแห่ฟัง ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็แห่ฟัง ติดเตียน โพนทะนาว่า โคนแห่เจ้ากุลนันทาจึงได้ทูลขอผ้าโขมพัสดร์ทรงต้องค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

พระราชาเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีถูลน้นทาหูลขอผ้าขาวม่านพัสดุทรงต่อองค์พระราชา จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบหูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคทรงต่อองค์พระราชา การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊แกลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๗. ๒. อนึ่ง กิกขุณีผู้จะให้เข้าจ่ายผ้าห่มเบา พึงให้จ่ายได้เพียงราคาก ๒ กังสะ ก็เป็นอย่างยิ่ง ถ้าให้จ่ายยังกว่านั้น เป็นนิสัยคิดปราชิตติย.

เรื่องกิกขุณีถูลน้นทา จบ

สิกขานทวิภังค์

[๑๔๓] ที่เชื่อว่า ผ้าห่มเบา ได้แก่ ผ้าชนิดใดชนิดหนึ่ง สำหรับผู้ในคุรุร้อน.

บทว่า ผู้จะให้จ่าย คือ ผู้จ้างขอ.

บทว่า พึงให้จ่ายได้เพียงราคาก ๒ กังสะ ก็เป็นอย่างยิ่ง คือ พึงให้จ่ายผ้ามีราคาเพียง๑๐ กหหาปะได.

คำว่า ถ้าให้จ่ายยังกว่านั้น ความว่า ขอผ้ามีราคาเกินกว่านั้น เป็นทุกกฎในประโยค เป็นนิสัยคิดด้วย ได้ผ้ามา ต้องเสียสละแก่สังฆ คณะ หรือกิกขุณีรูปหนึ่ง.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊แกลผ้าเป็นนิสัยคิดยังนั้น อันกิกขุณีพึงเสียสละอย่างนี้.

วิธีเสียสละ

เสียสละแก่สังฆ

กิกขุณีรูปหนึ่งเข้าไปหาสังฆ . . . แม่เจ้า ผ้าห่มเบาผืนนี้ของข้าพเจ้ามีราคาสูงเกิน ๒ กังสะ ก็ง ขอได้มา เป็นของจำจะสละ ข้าพเจ้าสละผ้าห่มเบาผืนนี้แก่สังฆ . . . สังฆพึงให้ผ้าห่มเบาผืนนี้แก่ กิกขุณีเมื่อเช่นนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่คณะ

กิกขุณีรูปหนึ่งพึงเข้าไปหาภิกขุณีรูปหนึ่ง . . . แม่เจ้าทั้งหลายพึงให้ผ้าห่มเบาผืนนี้แก่กิกขุณี เมื่อเช่นนี้ ดังนี้.

เสียสละแก่กิกขุณีรูปหนึ่ง

กิกขุณีรูปหนึ่งพึงเข้าไปหาภิกขุณีรูปหนึ่ง . . . ข้าพเจ้าให้ผ้าห่มเบาผืนนี้แก่แม่เจ้า ดังนี้.

บทภาชนី

ติกะนิสัยคิดปราชิตติย

[๑๔๔] ผ้าห่มเบามีราคาเกิน ๒ กังสะ ก็ง กิกขุณีลำคัญว่าเกิน ขอได้มา เป็นนิสัยคิด ต้อง abaดีปราชิตติย.

ผ้าห่มเบามีราคาเกิน ๒ กังสะ ก็ง กิกขุณีลำคัญว่าหาย่อน ขอได้มา เป็นนิสัยคิด ต้อง

abaดีปราชิตติย.

ทุกๆทุกกฎ

ผ้าห่มเบามีราคาหาย่อน ๒ กังสะ ก็ง กิกขุณีลำคัญว่าเกิน ต้อง abaดีทุกกฎ.

ผ้าห่มเบามีราคาหาย่อน ๒ กังสะ ก็ง กิกขุณีลำคัญว่าหาย่อน ต้อง abaดีทุกกฎ.

ไม่ต้อง abaดี

ผ้าห่มเบามีราคาหาย่อน ๒ กังสะ ก็ง กิกขุณีลำคัญว่าหาย่อน ไม่ต้อง abaดี.

อนาคติวาร

[๑๔๕] ขอผ้าห่มเบามีราคา ๒ กังสะ ก็ง เป็นอย่างยิ่ง ๑ ขอผ้าห่มเบามีราคาหาย่อน ๒ กังสะ ก็ง ๑ ขอต่อญาติ ๑ ขอต่อคนป่วย ๑ ขอเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์ ของตน ๑ ทายกประสงค์ให้จ่ายผ้าห่มเบามีราคาแพงแต่ให้จ่ายผ้าห่มเบามีราคากูก ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกันมิกา ๑ ไม่ต้อง abaดีแล.

บทสรุป

[๑๔๖] แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคือนิสัยคิดปราชิตติย ๓๐ สิกขานท ๑- ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล้ว ข้าพเจ้าขอถามแม่เจ้าทั้งหลายในธรรมคือนิสัยคิดปราชิตติย ๓๐ สิกขานทเหล่านั้นว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าขอถามแม่ครั้งที่สองว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วหรือ ข้าพเจ้าขอถามแม่ครั้งที่สามว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ? แม่เจ้าทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วในธรรมคือนิสัยคิดปราชิตติย ๓๐ สิกขานทเหล่านี้ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

นิสัคคิปภาจิตตี้ จบ .

๔๑ นิสัคคิปภาจิตตี้ ๓๐ สิกขานท คือ เอกโตบัญญัติ ๑๒ สิกขานทเท่านี้ กับอุตบัญญัติ ๑๘ สิกขานท . ส . ๕๓๒
ปภาจิตตี้กัณฑ์

แม่เจ้าหง້เหลย กีธรรมกีปภาจิตตี้ ๑๖๖ สิกขานทเหล่านี้แล มาก่ออุทก.

ปภาจิตตี้ วรรณท ๑

ลสมนารค สิกขานทท ๑

เรื่องกิกขุนีกุลนันทา

[๑๔๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ
อนาคตบันทึกหนดี เขตพระนครสาตถี . ครั้งนั้น อุบาสกคนหนึ่งได้ป่าวราณาระเทียมไว้แก่
กิกขุนีสิงห์ว่า แม่เจ้าเหล่าใดต้องการกระเทียม กระผเมของป่าวราณ . และยังได้สั่งคนฝ่าไร่ไว้ด้วย
ว่า ถ้ากิกขุนีหง້เหลยมาขอ จงพยายามหานไปรุปะ ๒-๓ ก้า . กิลเมยนนแล ในเมืองสาตถีกำลัง
มีงานมหรสพ . กระเทียมเท่าที่เขานำมาขายได้หมด ขาดครา . กิกขุนีหง້เหลยพาภันเข้าไปหาอุบาสก
คนนั้น แล้วได้กล่าวคำนี้ว่า อาวูโล พวกอาทมาต้องการกระเทียม

อุบาสกกล่าวว่า ไม่มี เจ้าข้า กระเทียมเท่าที่นำมาแล้วหมด ขาดครา ขอท่านหง້เหลยได้
โปรดไปที่ไร

กิกขุนีกุลนันทาได้ไปที่ไร ขนกระเทียมไปมาก ไม่วัดกปราม . คนฝ่าไร่จึงเพ่งโทษ
ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุนีหง້เหลยไปถึงไร่แล้วจึงไม่วัดกปราม ขนกระเทียมไปมากmany
แล .

กิกขุนีหง້เหลยได้ยินคนฝ่าไร่เพ่งโทษ ติเตียน โพนทะนาอยู่ . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างกิเพ่งโทษ ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนแม่เจ้ากุลนันทาจึงไม่วัดกปราม ขนกระเทียมเอาไป
มากmany เล่า .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุหง້เหลยว่า ดุกรกิกขุหง້เหลย ข่าววากิกขุนีกุลนันทา
ไม่วัดกปราม ขนกระเทียมไปมากmany จริงหรือ?

กิกขุนีหง້เหลยทูลรับว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดุกรกิกขุหง້เหลย ใจนกิกขุนีกุลนันทาจึงได้
ไม่วัดกปราม ขนกระเทียมเขาไปมากmany การกระทำของนั้นไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส หรือเพื่อความเลื่อมใสยังของชุมชนที่เลื่อมใสแล้ว โดยที่แท้ การกระทำ
ของนั้น เป็นไปเพื่อความไม่เลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส และเพื่อความเป็นอย่างอื่นของ
ชนบ้างพากที่เลื่อมใสแล้ว .

[๑๔๘] พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนกิกขุนีกุลนันทา โดยอเนกปริยาดังนี้แล้ว ทรง
กระทำธรรมมีกิจกอันสมควรแก่เรื่องนั้น อันหมายความแก่เรื่องนั้นแก่กิกขุหง້เหลย แล้วตรัสเล่า
จะกิกขุหง້เหลยว่า

เรื่องหงส์ทอง

ดุกรกิกขุหง້เหลย เรื่องเคยมีมาแล้ว กิกขุนีกุลนันทาได้เคยเป็นปชาบดีของพระมหาณ
คนหนึ่ง มีอัจฉริยา ๓ คน ชื่อนันทา ๑ นันทวดี ๑ สุนทรีนันทา ๑ ครั้นพระมหาณเสนาบีทำลายขันธ์
ไปบังเกิดในกำเนิดแห่งสตรีกุลหนึ่ง มีขันเป็นทองทั้งตัว แหงนน้ำลัดดวนให้แก่สตรีเหล่านั้น
คละชั้น แต่กิกขุนีกุลนันทาคิดว่า แหงตัวนี้ลัดดวนให้แก่พุทธศาสนาเท่านั้น แล้วได้จับ
พระยาแหงนน้ำกอนขันจนแกลิ้ง ขันพระยาแหงนน้ำที่ก่อนใหม่ได้กลายเป็นสิขาระไป .

ดุกรกิกขุหง້เหลย ครั้งนั้นกิกขุนีกุลนันทาได้เสื่อมจากทองพระราชนมโลกจัด มากบัดนี
เสื่อมจากกระเทียม .

[๑๔๙] ได้สังไดแล้ว ควรยินดีด้วยสิ่งนั้น เพราะความโลกจัดเป็นเหตุให้เสื่อม เมื่อฉัน
กิกขุนีกุลนันทาจับพระยาแหงนน้ำแล้ว เสื่อมจากทองจะนี้ .

[๑๕๐] พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนกิกขุนีกุลนันทา โดยอเนกปริยาดังนี้แล้ว . . . ตรัส
จะกิกขุหง້เหลยว่า . . .

ดุกรกิกขุหง້เหลย กีแลกิกขุนีหง້เหลยจงยกสิกขานทหนึ่นขันแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๕๙. ๑. อันนี กิกขุนีได ฉันกระเทียม เป็นปภาจิตตี้ .

เรื่องกิกขุนีกุลนันทา จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๑๕๑] บทว่า อนี . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพาะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสัคในอรรถนี้ .

ที่ชื่อว่า กระเทียม ไดแก่ กระเทียมที่เข้าเรียกกันว่าเกิดในเดือนมกร .

กิกขุนีรับประเด็นด้วยหมายใจว่า จักลัน ต้องฉบับติทุกกฎ กลืนกิน ต้องฉบับติปภาจิตตี้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ทุกๆ คำกลืน .

บทภาชนี้

ติ閣ปาจิตติย

[๑๕๒] กระเทียม กิกขุณีสำคัญว่ากระเทียม ลัน ต้องอาบติปลาจิตติย
กระเทียม กิกขุณีลงสัย ลัน ต้องอาบติปลาจิตติย .

กระเทียม กิกขุณีสำคัญว่าไม่ใช่กระเทียม ลัน ต้องอาบติปลาจิตติย .

ทุกๆทุกๆ

ไม่ใช่กระเทียม กิกขุณีสำคัญว่ากระเทียม ต้องอาบติทุกๆ .

ไม่ใช่กระเทียม กิกขุณีลงสัย ต้องอาบติทุกๆ .

ไม่ต้องอาบติ

ไม่ใช่กระเทียม กิกขุณีสำคัญว่า ไม่ใช่กระเทียม ไม่ต้องอาบติ .

อนาคตตัวร

[๑๕๓] กระเทียมเหลือง ๑ กระเทียมแดง ๑ กระเทียมเขียว ๑ กระเทียม
ตัน ไม่มีเยื่อ ๑ กระเทียมที่ปรุงลงในแกง ๑ กระเทียมที่ปรุงลงในเนื้อ ๑ กระเทียมเจียว
น้ำมัน ๑ กระเทียมที่ปรุงลงในน้ำพุตรา ๑ กระเทียมที่ปรุงลงในแกงอ้อม ๑ วิกลจริต ๑
อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

ลสุนวรรณ สิกขานที่ ๑ ฉบ .

ลสุนวรรณ สิกขานที่ ๒

เรื่องกิกขุณีฉพัสดคีย

[๑๕๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกหนวด เขตพระนครล่าวัดตี . ครั้นนั้น กิกขุณีฉพัสดคีย ให้ก้อนขันในที่แคน แล้วเปลือยก
กาวยาบาน้ำท่าเดียวกันกับหอยแพคายา ในแม่น้ำอโจรวด . พากหอยแพคายาพากันเพงโถง ติดเตียน
โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้ก้อนขันในที่แคนเหมือนพากหอยแพคุหสักผู้บริโภคกาม
เล่า กิกขุณีทั้งหลายได้ยินหอยแพคายาพากันนั้นพากันเพงโถง ติดเตียน โพนทะนาอยู่ . บรรดาที่
เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพงโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีฉพัสดคียจึงได้ให้ก้อนขันใน
ที่แคน . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉพัสดคีย
ให้ก้อนขันในที่แคน จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทุลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้ .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ไวนกิกขุณีฉพัสดคียจึงได้ให้
ก้อนขันในที่แคนเล่า การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย กิ้แลกิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๕๗. ๒. อนึ่ง กิกขุณีได้ ให้ก้อนขันในที่แคน เป็นป่าจิตติย .

เรื่องกิกขุณีฉพัสดคีย จบ .

สิกขานทวิภัค

[๑๕๕] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่าผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรากว่าเป็นผู้อ่อน . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี้ .

ที่ซึ่ว่า ที่เคน ได้แก่ รักแร้ทั้งสอง บริเวณทวารเบา .

บทว่า ให้ก้อน คือให้ก้อนขันแม้เล้นเดียว ต้องอาบติป่าจิตติย . ให้ก้อนขันแม้หลาย
เล้น ก็ต้องอาบติป่าจิตติย .

อนาคตตัวร

[๑๕๖] มีเหตุภาพช ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

ลสุนวรรณ สิกขานที่ ๒ ฉบ .

ลสุนวรรณ สิกขานที่ ๓

เรื่องกิกขุณี ๒ รูป

[๑๕๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของ
อนาคตบิณฑิกหนวด เขตพระนครล่าวัดตี . ครั้นนั้น กิกขุณี ๒ รูปอันความกระสันบีบกันแล้ว
เข้าห้องน้อยแล้วทำการสัมผัสบริเวณองค์หัลกัน . กิกขุณีทั้งหลายพรุกนเข้ามาตามเสียงสัมผัสนั้น
แล้วได้ความสองกิกขุณีนั้นดังนี้ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย เหตุไวนพากท่านเจ้มีร้ายกับบุรุษ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
กิกขุนีสองรูปนั้นตอบว่า แม้เจ้าทั้งหลาย พากติฉันมิได้ทำมิตรายกับบุรุษ กิกขุนีสอง
รูปนั้นได้แจ้งเรื่องนี้แก่กิกขุนีทั้งหลาย . . . ต่างก็เพ่งโถช ติติยน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุนีทั้งหลาย
จึงได้ทำการสัมผัสบริเวณองค์รหัสกันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุนีทำการ
สัมผัสบริเวณองค์รหัสกัน จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าชั้น .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากกิกขุนีจึงได้ทำการ
สัมผัสบริเวณองค์รหัสกันแล้ว การกระทำการของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๔๙. ๓. เป็นปาจิตติย ในพระราษฎร์สัมผัสบริเวณองค์รหัส .

เรื่องกิกขุนี ๒ รูป จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๑๕๘] ที่เชื่อว่า สัมผัสบริเวณองค์รหัส คือ กิกขุนียืนดีสัมผัสให้ตอบที่องค์รหัส โดย
ที่สุดเม็ดด้ายกลืนบัว ต้อง abaติปาจิตติย .

อนาคติวาร

[๑๕๙] มีเหตุอาพาธ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล .
ลสุนวรรณรค สิกขานบทที่ ๓ จบ .

ลสุนวรรณรค สิกขานบทที่ ๔

เรื่องกิกขุนีรูปหนึ่ง

[๑๖๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ
อนาคบินทิก遁ดี เขพะระนครถวัตตี . ครั้งนั้น มีพระสนมเด็กคนหนึ่งบวชอยู่ในสำนักกิกขุนี
กิกขุนีรูปหนึ่งอันความกระสันดั่นดันแล้ว ได้เข้าไปหา กิกขุนีพระสนมรูปนั้นถือสำนักแล้วถามว่า
แม้เจ้า พระราชาเดลต์ ไปหาแม่เจ้านานๆ ครั้ง แม้เจ้าดำรงอยู่ได้ด้วยอาการอย่างไร?

กิกขุนีพระสนมตอบว่า ด้วยท่อนยางเกลี้ยงๆ จํะ .

กิกขุนีนั้นซึ่งกาว ท่อนยางเกลี้ยงนั้นเป็นอย่างไร?

จึงกิกขุนีพระสนมนั้น ได้นอกท่อนยางเกลี้ยงแก่กิกขุนีนั้น กิกขุนีนั้นใช้ท่อนยางเกลี้ยง
แล้วลิมล้างว่างทึ่งไว้ ณ ที่ข้างหนึ่ง . กิกขุนีทั้งหลายเห็นท่อนยางเกลี้ยงมีหมุ่แมลงวันตอม จึงพุด
เป็นเชิงถกเถียงว่า นึกการกระทำการใด?

กิกขุนีนั้นกล่าวตอบว่า นี้เป็นการกระทำการของดิฉัน .

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถช ติติยน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุนีจึงได้ใช้
ท่อนยางเกลี้ยงๆ เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุนีใช้ท่อนยาง-

* เกลี้ยงๆ จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าชั้น .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุนีจึงได้ใช้ท่อนยาง-

* เกลี้ยงๆ เล่า การกระทำการของนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๕๙. ๔. เป็นปาจิตติย ในพระราษฎร์ใช้ท่อนยางเกลี้ยงๆ

เรื่องกิกขุนีรูปหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๑๖๑] ที่เชื่อว่า ท่อนยางเกลี้ยงๆ ได้แก่ วัตถุที่ทำขึ้นด้วยยาง ทำขึ้นด้วยไม้ ทำขึ้น
ด้วยแป้ง ทำขึ้นด้วยดิน .

กิกขุนียืนดีสัมผัส สอดด้วยด้วยที่สุดเม็ดด้ายกลืนอุบล เช้าไปส่ององค์รหัส ต้อง abaติปาจิตติย .

อนาคติวาร

[๑๖๒] มีเหตุอาพาธ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล .

ลสุนวรรณรค สิกขานบทที่ ๔ จบ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค

ลสุณวรรณ สิกขานบทที่ ๕
เรื่องพระมหาปชาบดิโถตมีเกร

[๑๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ นิโคธาราม เขตพระนคร กบิลพัสดุ สักการชนบท . ครั้นนั้น พระมหาปชาบดิโถตมีเกร เข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงพุทธสำนัก ถวายบังคมแล้ว ได้ถวายเฝ้าอยู่ ณ ที่ได้ลง กราบหูลว่า มาตตามมีกิลิ่นเหมือน พระพุทธเจ้าช้า .

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า กิกขุณีทึ้งหลายจะใช้น้ำชำระ แล้วทรงยังพระมหาปชาบดิโถตมีเกร ให้เห็นแล้ว ให้สามารถ ให้อาจหาย ให้ร่าเริง ด้วยธรรมมีกิตา ครั้นพระมหาปชาบดิโถตมีเกร อันพระผู้มีพระภาคโปรดประทานให้เห็นแล้ว ให้สามารถ ให้อาจหาย ให้ร่าเริง ด้วยธรรมมีกิตาแล้ว ถวายบังคมทำประทักษิณหลักไปแล้ว พระองค์จึงทรงกระทำธรรมมีกิตาในพระเหตุเป็นเค้ามลนั้น ในพระราชนคร แล้วรับสั่งกะกิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย เราอนุญาตน้ำชำระ แก่กิกขุณีทึ้งหลาย .

เรื่องพระมหาปชาบดิโถตมีเกร จบ .

เรื่องกิกขุณีรูปหนึ่ง

[๑๔] ก็โดยสมัยนั้นแล กิกขุณีรูปหนึ่งทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตน้ำชำระ แล้ว จึงใช้น้ำชำระลีกเกินไป ได้ทำให้เกิดแผลขึ้นในองค์รัศม ดังนั้นนางจึงได้แจ้งเรื่องนั้นแก่ กิกขุณีทึ้งหลาย . บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเทียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณี จึงได้ใช้น้ำชำระลีกเกินไปแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีใช้น้ำชำระลีกเกินไป จริงหรือ?

กิกขุทึ้งหลายทราบทุลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ใจนกิกขุณีจึงได้ใช้น้ำชำระลีกเกินไปแล้ว การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใจของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใจ . . .

ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ก็แลก กิกขุณีทึ้งหลาย จยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๐. ๕. อนึ่ง กิกขุณีผู้จะใช้น้ำชำระ พึงใช้ชำระลีกเพียงสองข้องคลีเป็นอย่างยิ่ง เกินกว่านั้น เป็นอาบัติป่าวิตติย์.

เรื่องกิกขุณีรูปหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิภัค

[๑๕] ที่เชื่อว่า น้ำชำระ ได้แก่ น้ำที่เข้าเรียกว่า น้ำสำหรับชำระองค์รัศม .

บทว่า ผู้จะใช้ คือ ผู้จะชำระ .

คำว่า พึงใช้ชำระลีกเพียงสองข้องคลีเป็นอย่างยิ่ง คือ พึงใช้ชำระลีกเพียงสองข้อในสองของคลี เป็นอย่างยิ่ง .

คำว่า เกินกว่านั้น คำว่า กิกขุณียืนดีสัมผัสให้ล่วงเลยเข้าไป โดยที่สุดแม้ช้าปลายเส้นผม ต้องอาบัติป่าวิตติย์ .

บทภาษาบ้าน

ติกะป่าวิตติย์

[๑๖] เกินสองข้องคลี กิกขุณีสำดัญว่าเกิน ใช้ชำระ ต้องอาบัติป่าวิตติย์ .

เกินสองข้องคลี กิกขุณีสังสัย ใช้ชำระ ต้องอาบัติป่าวิตติย์ .

เกินสองข้องคลี กิกขุณีสำดัญว่า ไม่ถึง ใช้ชำระ ต้องอาบัติป่าวิตติย์ .

ทุกๆทุกๆ

ไม่ถึงสองข้องคลี กิกขุณีสำดัญว่าเกิน ต้องอาบัติทุกๆ .

ไม่ถึงสองข้องคลี กิกขุณีสังสัย ต้องอาบัติทุกๆ .

ไม่ต้องอาบัติ

ไม่ถึงสองข้องคลี กิกขุณีสำดัญว่า ไม่ถึง ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคตตัวร

[๑๗] ใช้ชำระลีกเพียงสองข้องคลี ๑ ใช้ชำระลีกไม่ถึงสองข้องคลี ๑ เพราเหตุอาพาธ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกมิภา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

ลสุณวรรณ สิกขานบทที่ ๕ จบ .

ลสุณวรรณ สิกขานบทที่ ๖

เรื่องกิกขุณีการรายเก่าของมหาอามาตย

[๑๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของโจนาก - *บินทิกคหนดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้นนั้น มหาอามาตยผู้หนึ่ง ชื่ออาโรวันตะ ได้บัวชอยู่ใน ลำน้ำกิกขุ . ภารยาเก่าของท่านก็ได้บัวชอยู่ในลำน้ำกิกขุ . ต่อมา กิกขุนั้นทำกัตกิจในลำน้ำกิกขุนั้น . เมื่อกิกขุนั้นกำลังฉันอยู่ กิกขุนั้นได้เข้าไปยืนปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ด้วยน้ำฉันและการพัดวี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
แล้วกล่าวถ้อยคำเกี่ยวกับการครองเรื่องย่างวนอยู่ จึงกิกขุนิวัังค์ทราบนางว่า ดูกรน้องหมิง เอօ
อย่าได้ทำเช่นนี้ ข้อนี้ไม่ควร .

นางได้กล่าวว่า เมื่อก่อนท่านได้กระทำอย่างนี้ฯ แก่ข้าพเจ้า บัดนี้ เพียงเท่านี้ก็ทันไม่ได้
ครั้นแล้ว ได้ครอบขันเนื้องบันศีรษะ ประหารด้วยพัด. บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่ง
โทษ ตีเตียน โพนหนาava ใจนกิกขุณีจึงได้ให้ประหารแก่กิกขุเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าววากิกขุณีให้ประหาร
แก่กิกขุ จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีจึงได้ให้ประหารแก่
กิกขุเล่า การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิลเลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๖๑. ๖. อนึ่ง กิกขุณีได เมื่อกิกขุกำลังฉันอยู่ เข้าไปปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ด้วยน้ำฉัน
หรือด้วยการพัดวี เป็นปาจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีภารยาเก่าของมหาอมาตย์ จบ.

สิกขานทวีวังค์

[๑๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประسنศในอรรถนี้.

บทว่า เมื่อกิกขุ ไดแก่ เมื่อปล้มบัน.

บทว่า กำลังฉันอยู่ คือ กำลังฉันโกรธนะ & อย่างไดอย่างหนึ่งอยู่.

ที่ซึ่ว่า น้ำฉัน ไดแก่ น้ำฉันดีดีชนิดหนึ่งสำหรับดีม.

ที่ซึ่ว่า การพัดวี ไดแก่ เครื่องโนกแก่วงชนิดดีชนิดหนึ่งสำหรับพัดวี.

บทว่า เข้าไปปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ความว่า อยู่ในหัวตานาส ต้องอาบัติปาจิตตี้.

บทภาชนី

ติกะปาจิตตี้

[๑๐] อุปสัมบัน กิกขุณีล้าคัญว่าอุปสัมบัน เข้าไปปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ด้วยน้ำฉัน หรือ
ด้วยการพัดวี ต้องอาบัติปาจิตตี้.

อุปสัมบัน กิกขุณีลงสัย เข้าไปปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ด้วยน้ำฉันหรือการพัดวี ต้องอาบัติ
ปาจิตตี้.

อุปสัมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน เข้าไปปฏิบัติอยู่ใกล้ๆ ด้วยน้ำฉันหรือการพัดวี
ต้องอาบัติปาจิตตี้

ฉักระฤก

ปฏิบัติอยู่นอกหัวตานาส ต้องอาบัติทุกกฎ.

กิกขุณีของเดียว กิกขุณีเข้าไปปฏิบัติ ต้องอาบัติทุกกฎ.

เข้าไปปฏิบัติตอนบุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนุปสัมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนุสัมบัน กิกขุณีลงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ

อนุปสัมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนาคตติวาร

[๑๑] กิกขุณีถวายอง ๑ ให้คนอื่นถวาย ๑ สังอนุปสัมบันให้ปฏิบัติ ๑ วิกලจิตร ๑
อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติແລ.

ลสุณวรรค สิกขานบทที่ ๖ จบ.

ลสุณวรรค สิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป

[๑๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของ
อนาคตบินทิกหนดิ เขตพะนะครลสวัตตี. ครั้นนั้น เป็นฤดูกาลเก็บข้าว กิกขุณีทั้งหลายขอข้าวเปลือก
ลดแล้วนำเข้าไปในพระนคร ครั้นถึงที่ประดิษฐ์พระนคร คนทั้งหลายพาภัณกันประดิษฐ์สัพยองกว่า
ข้าวแต่เมืองเจ้าทั้งหลาย ขอทานจึงให้ส่วนแบ่งบ้าง ดังนี้ แล้วปล่อยไป ครั้นกิกขุณีเหล่านั้นกลับไปถึง
ล้านนาแล้ว ไดแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุณีทั้งหลาย บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน
โพนหนาava ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงไดขอข้าวเปลือกสดขาดแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าววากิกขุณีขอ
ข้าวเปลือกสดขาด เจริงหรือ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุนีทั้งหลายจึงได้อข้อข้าว-

* เปลือกสดขาดเล่า การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๖๒. ๗. อนึ่ง กิกขุนีได ขอภัย ให้ขอภัย คัวภัย ให้คัวภัย คำภัย ให้คำภัย ให้คำภัย

หุงภัย ให้หุงภัย ซึ่งข้าวเปลือกสด แล้วฉัน เป็นปาจิตติย์

เรื่องกิกขุนีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๑๗๓] บทว่า อธิบาย . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใจ . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ซึ่งข้าว กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่งข้าว กิกขุนี
ที่ทรงประสังค์ในวรรณนี้.

ที่ซึ่งข้าว ข้าวเปลือกสด ได้แก่ ข้าวสาร ข้าวเปลือก ข้าวเหนียว ข้าวละมาน ข้าวฟ่าง
ลูกเดือย หญ้าก้านแก้.

บทว่า ขอ คือ ขอเอง. บทว่า ให้ขอ คือ ให้ผู้อื่นขอแทน.

บทว่า คัว คือ คัวเอง. บทว่า ให้คัว คือ ให้ผู้อื่นคัว.

บทว่า คำ คือ คำเอง. บทว่า ให้คำ คือ ให้ผู้อื่นคำ.

บทว่า หุง คือ หุงเอง. บทว่า ให้หุง คือ ให้ผู้อื่นหุง.

กิกขุนีรับประคณไว้ด้วยหมายใจว่า จักฉัน ต้องอาบติปจิตติย์
หากๆ ค้างลืน.

อนาคตติวาร

[๑๗๔] เพาะเหตุอาพาธ ๑ ขอปรัตนชาติ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกமิกา ๑ ไม่ต้อง
อาบติแดล.

ลสมนวරรค สิกขานที่ ๗ จบ.

ลสมนวරรค สิกขานที่ ๘

เรื่องพระมหาณคุณหนึ่ง

[๑๗๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของ
อนาคตบิณฑิกหนบดี เนชพะรนนครสาวัตถี. ครั้งนั้น พระมหาณคุณหนึ่งเป็นข้าราชการ ถูกปลดออก
จากราชการแล้วคิดว่าจักถูกหลอกรับพระราชทานตำแหน่งเดิมคืน จึงสนานแก้แล้วเดินผ่านที่พำนัก
ของกิกขุนีไปสู่ราชตระกูล กิกขุนีรูปหนึ่งถ่ายวัดจะลงในหม่อ แล้วเททึ่งออกนอกฝ่า ราดลงบน-

* ศิรยะของพระมหาณคุณนั้น ดังนั้น พระมหาณคุณจึงเพงโทย ดิเตียน โพนทะนาว่า กิกขุนีโล้นเหล่านี้ไม่ใช่
สมณะ ไม่มีสมบัติ ใจนึงได้เทหม้อคุณลงบนศิรยะเราเล่า เรายักษเฉพาะที่พำนักของกิกขุนีเหล่านี้เสีย
ดังนั้น จึงถือคอบเพลิงเข้าไปสู่ที่พำนักกิกขุนี อนุสกุณหนึ่งออกมากจากสำนักกิกขุนี เห็นพระมหาณ
นั้นกำลังถือคอบเพลิงผ่านเข้าไปสู่ที่พำนัก จึงถามพระมหาณว่า ท่านผู้เจริญ เหตุไรท่านถือคอบเพลิง
เข้าไปสู่ที่พำนักกิกขุนี?

พระมหาณตอบว่า ท่านผู้เจริญ เพาะกิกขุนีโล้นเหล่านี้เป็นสตรีไม่มีสมบัติ เทหม้อคุณลง
บนศิรยะของเรารา เราจึงจักเผาสำนักของกิกขุนีเหล่านี้เสีย.

อนุสกุณซึ่งจงว่า ไปเกิด ท่านผู้เจริญ นั้นเป็นมงคล ท่านจักได้ทรัพย์ ๑,๐๐๐ คำลึง และ
ตำแหน่งเดิมคืน.

ฝ่ายพระมหาณนั้นสนานแก้แล้วไปสู่ราชตระกูล ได้ทรัพย์พระราชทาน ๑,๐๐๐ คำลึง และ
ตำแหน่งเดิมคืน. จึงอนุสกุณเข้าไปสู่ที่พำนักกิกขุนี แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุนีทั้งหลายแล้วบุ
ล้ำทับ.

บรรดาภิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพงโทย ดิเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุนีทั้งหลาย
จึงได้เทอุจาระทึ่งอกภานออกฝ่าที่พำนักเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุนี
เทอุจาระทึ่งอกภานออกฝ่าที่พำนัก จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุนีจึงได้เทอุจาระ
ทึ่งอกภานออกฝ่าที่พำนักเล่า การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

พระบัญญัติ

๖๓. ๙. อนึ่ง กิกขุณ์ได้ เทหรือให้เหตุ ซึ่งอุจจาระก็ตี ปัสสาวะก็ตี หมายเยือก็ตี ของเป็นเด่นก็ตี ณ ภายนอกฝ่าที่พำนักก็ตี ณ ภายนอกกำแพงก็ตี เป็นปajiตีย.

เรื่องพราหมณ์คนหนึ่ง จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๑๗๖] บทว่า อธิบาย . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ์ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ์ ที่ทรงประสังค์ในอุรัตน์.

ที่ชื่อว่า อุจจาระ ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่าคุถ.

ที่ชื่อว่า ปัสสาวะ ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่ามุตร.

ที่ชื่อว่า หมายเยือก ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่าขยะมูลฝอย.

ที่ชื่อว่า ของเป็นเด่น ได้แก่ ามนิสมเป็นเด่น หรือกระดูก หรือน้ำที่เป็นเด่น.

ที่ชื่อว่า ฝ่า ได้แก่ฝ่า ๓ ชนิด คือ ฝ่าอธิ ฝ่าศิลา ฝ่าไม้.

ที่ชื่อว่า กำแพง ได้แก่กำแพง ๓ ชนิด คือ กำแพงอธิ กำแพงศิลา กำแพงไม้.

บทว่า ภายนอกฝ่า คือ ข้างนอกฝ่าที่อยู่.

บทว่า ภายนอกกำแพง คือ ข้างนอกกำแพง.

บทว่า เท ความว่า เทลง ต้องอาบตีปajiตีย.

บทว่า ให้เหตุ ความว่า ใช้คนอื่น ต้องอาบตีทุกกฎ ใช้เข้าครั้งเดียว เนาเทแม้หลายครั้ง ต้องอาบตีปajiตีย.

อนาคติวาร

[๑๗๗] มองดูก่อนแล้วจึงเหตุ ๑ เทในที่ที่เข้าไม่ใช้ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล.

ลสุณวรรค สิกขานที่ ๙ จบ.

ลสุณวรรค สิกขานที่ ๙

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๑๗๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-* บินทิกอบหดี เขตพราหมณ์ราสวัตตี. ครั้งนั้น พราหมณ์คนหนึ่งมีนาข้าวเหนียวอยู่ในกล้วยที่พำนักของ กิกขุณี กิกขุณีทั้งหลายเทอจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง หมายเยือกบ้าง ของเป็นเด่นบ้าง ทึ่งลงในนา จึงพราหมณ์นั้นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ทำนาข้าวเหนียวของ ข้าพเจ้าให้เสียหายเล่า

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินพราหมณ์นั้นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้เทอจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง หมายเยือกบ้าง ของเป็นเด่นบ้าง ลงในของเขียวสดเล่า.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ถูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณี เทอจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง หมายเยือกบ้าง ของเป็นเด่นบ้าง ลงในของเขียวสด จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทูลว่า จริง พราพಥเจ้าข้า.

ทรงตีตียแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ถูกรกิกขุณีทั้งหลาย ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้เหตุ จาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง หมายเยือกบ้าง ของเป็นเด่นบ้าง ลงในของเขียวสดเล่า การกระทำ ของพากนังนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลือมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ถูกรกิกขุทั้งหลาย กีเลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๖๔. ๙. อนึ่ง กิกขุณ์ได เท หรือให้เหตุ ซึ่งอุจจาระก็ตี ปัสสาวะก็ตี หมายเยือก็ตี ของเป็นเด่นก็ตี ลงในของเขียวสด เป็นปajiตีย.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๑๗๙] บทว่า อธิบาย . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ์ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ์ ที่ทรงประสังค์ในอุรัตน์.

ที่ชื่อว่า อุจจาระ ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่าคุถ.

ที่ชื่อว่า ปัสสาวะ ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่ามุตร.

ที่ชื่อว่า หมายเยือก ได้แก่ สิ่งที่เข้าเรียกกันว่าขยะมูลฝอย.

ที่ชื่อว่า ของเป็นเด่น ได้แก่ ามนิสมเป็นเด่น หรือกระดูก หรือน้ำที่เป็นเด่น.

ที่ชื่อว่า ของเขียวสด ได้แก่ บุพพัณณชาติ อปรัณณชาติ ที่ประชาชนปลูกไว้สำหรับ เป็นเครื่องอุปโภคและบริโภค.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
บทว่า เท ความว่า เทเอง ต้องอาบติป้าจิตตี้ .
บทว่า ให้เท ความว่า ใช้คนอื่น ต้องอาบติทุกกฎ ๑ - ใช้เข้าครั้งเดียวขาเทแม้หลายครั้ง
ก็ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

บทกานนี้ย

ติกะป้าจิตตี้

[๑๘๐] ของเขียวสด กิกขุณีสำคัญว่าของเขียวสด เท หรือให้เท ต้องอาบติป้าจิตตี้ .
ของเขียวสด กิกขุณีลงสัย เท หรือให้เท ต้องอาบติป้าจิตตี้ .
ของเขียวสด กิกขุณีสำคัญว่า มีใช่ของเขียวสด เท หรือให้เท ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

ทักษะทุกกฎ

มีใช่ของเขียวสด กิกขุณีสำคัญว่า ของเขียวสด ต้องอาบติทุกกฎ .
มีใช่ของเขียวสด กิกขุณีลงสัย ต้องอาบติทุกกฎ .
มีใช่ของเขียวสด กิกขุณีสำคัญว่า มีใช่ของเขียวสด ไม่ต้องอาบติ .

อนาคตตัวร

[๑๘๑] มองดูก่อนแล้วจึงเท ๑ เทบนคันนา ๑ บอกขออนุญาตต่อเจ้าของแล้วเท ๑
วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติดแล .

ลสุณวรรค สิกขานบทที่ ๙ จบ .

ลสุณวรรค สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคีย์

[๑๘๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเวพวันวิหาร อันเป็นสถาน
ที่พระราษฎรหนืดอีกกระแส เขตพระนครราชคฤห์ . ครั้นนั้น ในพระนครราชคฤห์มีมหาราชบุน
ยอดกูเขา เหล่ากิกขุณีฉัพพัคคีย์ได้พากันไปดูมหาราชบุนยอดกูเขา พวกชาวบ้านพากันแห่พะโทย
ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้พากันไปดูการฟ้อนรำบ้าง การขับร้องบ้าง การ
ประโคมดนตรีบ้าง เมื่อตนลีกุศลหักสักผ้าบริโภคการเล่า . . .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินชาวบ้านพากันนั้น พากันแห่พะโทย ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดา
ที่เป็นผู้นักกันอยู่ . . . ต่างก็แห่พะโทย ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้พากันไปดูการ
ฟ้อนรำบ้าง การขับร้องบ้าง การประโคอมดนตรีบ้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉัพพัคคีย์
พากันไปดูการฟ้อนรำบ้าง การขับร้องบ้าง การประโคอมดนตรีบ้าง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้ำ .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้พากัน
ไปดูการฟ้อนรำบ้าง การขับร้องบ้าง การประโคอมดนตรีบ้างเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ถูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๕. ๑๐. อนึง กิกขุณีได ไปดูการฟ้อนรำกีดี การขับร้องกีดี การประโคอม
ดนตรีกีดี เป็นป้าจิตตี้ .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคีย์ จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๑๘๒] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราะอรคาว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสงค์ในอรรถนี้ .

ที่ซื้อว่า การฟ้อนรำ ได้แก่ การฟ้อนอย่างไดอย่างหนึ่ง .

ที่ซื้อว่า การขับร้อง ได้แก่ เพลงขับอย่างไดอย่างหนึ่ง .

ที่ซื้อว่า การประโคอมดนตรี ได้แก่ เครื่องดีดสีตีเป่าอย่างไดอย่างหนึ่ง .

กิกขุณีเดินไปเพื่อจะดู ต้องอาบติทุกกฎ . ยืนอยู่ ณ ที่ได ยังและเห็นหรือไดยิน ต้อง
อาบติป้าจิตตี้ . พ้นสายตาไปแล้ว กลับแลดูหรือฟังอีก ก็ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

กิกขุณีเดินไปเพื่อจะดูเครื่องมหาราชบุนย่องอย่างๆ ต้องอาบติทุกกฎ . ยืนอยู่ ณ ที่ได
ยังและเห็นหรือไดยิน ก็ต้องอาบติป้าจิตตี้ . พ้นสายตาไปแล้ว กลับแลดูหรือฟังอีก ก็ต้องอาบติ
ป้าจิตตี้ .

อนาคตตัวร

[๑๘๔] ยืนอยู่ในอารามแผลเห็นหรือไดยิน ๑ เข้าฟ้อนรำขับร้อง หรือประโคอมผ่านมาบ้าง
สถานที่กิกขุณียืนอยู่ นั่งอยู่ หรือนอนอยู่ ๑ เดินสวนทางไป แลเห็นหรือไดยิน ๑ เมื่อมีกิจ
จำเป็นเดินผ่านไปแลเห็นหรือไดยิน ๑ มีอันตราย ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติดแล .

ลสุณวรรค สิกขานบทที่ ๑๐ จบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี
ปัจจิตตี้ วรรคที่ ๑ จบ .

ปัจจิตตี้ วรรคที่ ๒

อันธการวรรณ สิกขานบทที่ ๑

เรื่องกิกขุณีอันเต瓦สินของพระภักทากาปีลานีเกรรี

[๑๘๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-

*บิณฑิกหนวดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น ญาติผู้ชายของกิกขุณี อันเตวาสินแห่งภักทาก-

*กาปีลานีเกรรี ได้จากบ้านไปสู่พระนครสาวัตถีด้วยกรณียกิจบางอย่าง . ฝ่ายกิกขุณีนั้นกับญาติผู้ชาย
นั้นหนึ่งต่อหนึ่ง ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง ในเวลาค่ำเมืด ไม่มีแสงสว่าง .

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็พากันแห่งโทษ ติดีyen โน่นหน่าว่า ใจนกิกขุณีจึง
ได้ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง กับบุรุษในเวลาค่ำเมืด ที่ไม่มีแสงสว่าง หนึ่งต่อหนึ่งแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทึ้งหลายว่า ดูกรภิกษุทึ้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกับบุรุษ
หนึ่งต่อหนึ่ง ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง ในเวลาค่ำเมืด ที่ไม่มีแสงสว่าง จริงหรือ?

ภิกษุทึ้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้ารู้ .

ทรงตีเดียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเดียนว่า ดูกรภิกษุทึ้งหลาย ใจนกิกขุณีกับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง
ใจ ได้ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง ในเวลาค่ำเมืด ที่ไม่มีแสงสว่างแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็น
ไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทึ้งหลาย ก็แลกภิกษุทึ้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๖. ๑. อันนี้ กิกขุณีได้ กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ยืนร่วมก็ตี เจรจาร่วมก็ตี ในเวลา
ค่ำเมืด ไม่มีประทีป เป็นปัจจิตตี้ .

เรื่องกิกขุณีอันเตวาสินของพระภักทากาปีลานีเกรรี จบ .

สิกขานทวิถี

[๑๙๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด ผู้เข่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ข้อ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสคในอรรถนี้ .

บทว่า ในเวลาค่ำเมืด ได้แก่ เวลาพระอาทิตย์ตกดินแล้ว .

บทว่า ไม่มีประทีป คือ ไม่มีแสงสว่าง .

ที่ชื่อว่า บุรุษ ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย มีไข้บักษาผู้ชาย มีไข้ปรตผู้ชาย มีไข้ลัตว์ดิรัจนา
ตัวผู้ เป็นบุคคลผู้รู้ความ เป็นผู้สามารถจะยืนร่วม เจรจาร่วมได .

บทว่า กับ คือ ด้วยกัน .

บทว่า หนึ่งต่อหนึ่ง คือ บุรุษหนึ่ง และกิกขุณีรูปหนึ่ง .

บทว่า ยืนร่วมก็ตี คือ ยืนอยู่ในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบัติปัจจิตตี้ .

บทว่า เจรจาร่วมก็ตี คือ เจรจาอยู่ในช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบัติปัจจิตตี้

ยืนร่วม หรือเจรจาร่วม พั่นระยะช่วงแขน ต้องอาบัติทุกกฎ .

ยืนร่วมหรือเจรจาร่วม กับบุรุษผู้นั้นและหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่กำบัง .

อนาคตตัวร

[๑๙๗] มีสตรีผู้รู้ความคนไดคนหนึ่งอยู่เป็นเพื่อน ๑ ไม่เพ่งที่ลับยืนร่วมหรือเจรจาร่วม ๑
ลงใจไปอื่น ยืนร่วมหรือเจรจาร่วม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

อันธการวรรณ สิกขานบทที่ ๑ จบ .

อันธการวรรณ สิกขานบทที่ ๒

เรื่องกิกขุณีอันเตวาสินของพระภักทากาปีลานีเกรรี

[๑๙๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامอนาคต-

*บิณฑิกหนวดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น ญาติผู้ชายของกิกขุณีอันเตวาสินแห่งภักทาก-
ได้จากบ้านไปสู่พระนครสาวัตถีด้วยกรณียกิจบางอย่าง . ฝ่ายกิกขุณีนั้นทราบแล้วว่า พระผู้มีพระภาค
ทรงห้ามการยืนร่วม เจรจาร่วม กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในเวลาค่ำเมืด ไม่มีประทีป จึงยืนร่วมบัง .

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างพากันแห่งโทษ ติดีyen โน่นหน่าว่า ใจนกิกขุณีจึงได
ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่กำบังแล้ว .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทึ้งหลายว่า ดูกรภิกษุทึ้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณียืนร่วมบัง^{เจรจา}
ร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่กำบัง จริงหรือ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีจึงได้ยืนร่วมบัง
เจรจาร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่กำบังเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความ
เลื่อมใสของขุนชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๗. ๒. อนึ่ง กิกขุณีได้ กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ยืนร่วมก็ตี เจรจาร่วมก็ตี ในสถาน
ที่กำบัง เป็นปajiตติย.

เรื่องกิกขุณีอันแต่มาสินีของพระภัททากาปีลาเนียเครี จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๑๙๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่าผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่. ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า สถานที่กำบัง ได้แก่ สถานที่ที่เข้าบังด้วยฝ่า บานประตู ลำแพน ม่าน ตัน ไม้
เสา หรือฉนัข้า อย่างใดอย่างหนึ่ง.

ที่ชื่อว่า บุรุษ ได้แก่ มนษายผู้ชาย มีไข้ยักษ์ผู้ชาย มีไข้ประตพผู้ชาย มีไข้ลัตวัดรัจฉาน
ตัวผู้ เป็นบุคคลผู้รู้ความ เป็นผู้สามารถ จะยืนร่วม เจรจาร่วมได้.

บทว่า กับ คือ ด้วยกัน.

คำว่า หนึ่งต่อหนึ่ง คือ บุรุษผู้หนึ่ง และกิกขุณีรูปหนึ่ง

บทว่า ยืนร่วมก็ตี คือ ยืนอยู่ในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดีปajiตติย.

บทว่า เจรจาในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดีปajiตติย.

ยืนร่วมหรือเจรจาร่วม พ้นช่วงระยะแขน ต้องอาบดีทุกกฎ.

ยืนร่วมหรือเจรจาร่วมกับยักษ์ผู้ชาย ประตพผู้ชาย บันเทาะก์ หรือสัตว์ดิรัจฉานตัวผู้มีร่างกาย
คล้ายมนุษย์ ต้องอาบดีทุกกฎ.

อนาคติวาร

[๑๙๐] มีสตรีผู้รู้ความคนใดคนหนึ่งอยู่เป็นเพื่อน ๑ ไม่เพ่งที่ลับยืนร่วมหรือเจรจาร่วม ๑
ลงใจไปอื่น ยืนร่วมหรือเจรจาร่วม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิก้มิกา ๑ ไม่ต้องอาบดีแล.
อันการวรรณคสิกขานบทที่ ๒ จบ.

อันการวรรณคสิกขานบทที่ ๓

เรื่องกิกขุณีอันแต่มาสินีของพระภัททากาปีลาเนียเครี

[๑๙๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวน ารามของอนาคต-

*บันฑิกหอบดี เขตพระนครสาวัตติ. ครั้งนั้น ญาติผู้ชายของกิกขุณีอันแต่มาสินีแห่งพระภัทท-

*กามปานีเครี ได้จากบ้านไปสู่พระนครสาวัตติคือวัดกิจจางอย่าง ฝ่ายกิกขุณีนั้นทราบแล้วว่า
พระผู้มีพระภาคทรงห้ามการยืนร่วม เจรจาร่วม กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่กำบัง จงยืนร่วม
บัง เจรจาร่วมบัง กับบุรุษคนนั้นแหล่งหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่แจ้ง.

บรรดาภิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากันเพ่งโถะ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไฉนกิกขุณีจึงได้
ยืนร่วมบัง เจรจาร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่แจ้งเล่า.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณียืนร่วมบัง
เจรจาร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่แจ้ง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีจึงได้ยืนร่วมบัง
เจรจาร่วมบัง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในสถานที่แจ้งเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความ
เลื่อมใสของขุนชนที่บังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๘. ๓. อนึ่ง กิกขุณีได กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ยืนร่วมก็ตี เจรจาร่วมก็ตี ใน
สถานที่แจ้ง เป็นปajiตติย.

เรื่องกิกขุณีอันแต่มาสินีของพระภัททากาปีลาเนียเครี จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๑๙๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่. ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
ที่ชื่อว่า สถานที่แจ้ง ได้แก่ สถานที่อันมีได้กำบังด้วยสิ่งใดสิ่งหนึ่งคือ ฝ่า บานประตู
จำเป็น ม่าน ตัน ไม้ เสา หรือฉางข้าว .

ที่ชื่อว่า บุรุษ ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย มีไข้ยกษัตริย์ ไม่ใช่ปรتผู้ชาย มีใช้สัตว์ดิรัจนา
ตัวผู้ เป็นบุคคลผู้รู้ความ เป็นผู้สามารถจะยืนร่วม เจรจาร่วมได้ .

บทว่า กับ คือ ด้วยกัน .

บทว่า หนึ่งต่อหนึ่ง คือ บุรุษผู้หนึ่ง และกิกขุณีรูปหนึ่ง .

บทว่า ยืนร่วมก็ดี คือ ยืนอยู่ในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดิปajiตีร์ .

บทว่า เจรจาร่วมก็ดี คือ เจรจาอยู่ในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดิปajiตีร์ .

ยืนร่วมหรือเจราร่วม พั้นระยะช่วงแขน ต้องอาบดิทุกกฎ .

ยืนร่วมหรือเจราร่วม กับยกษัตริย์ บลลเทศะก์ หรือสัตว์ดิรัจนาตัวผู้มีร่างกายคล้าย
มนุษย์ ต้องอาบดิทุกกฎ .

อันเป็นตัววาร

[๑๙๔] มีสตรีผู้รู้ความคนใดคนหนึ่งอยู่เป็นเพื่อน ๑ ไม่เพ่งที่ลับ ยืนร่วมหรือเจราร่วม ๑
ส่งใจไปอื่น ยืนร่วมหรือเจราร่วม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิก้มิกา ๑๐ ไม่ต้องอาบดิแล .

อันการวรรณสิกขานบทที่ ๓ จบ .

อันการวรรณสิกขานที่ ๔

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๑๙๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
ภิมุกขิกหนวด เขตพระราชลาวัตติ ครั้งนั้น กิกขุณีกุลนันทา ยืนร่วมบ้าง เจรจาร่วมบ้าง
กระซิบใกล้หูบ้าง กับบุรุษ หนึ่งต่อหนึ่ง ในถนนบ้าง ในตรอกตันบ้าง ในทางสามแพร่งบ้าง
ลงกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไปบ้าน .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากันพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนแม่เจ้า
กุลนันทาจึงได้ยืนร่วมบ้าง เจรจาร่วมบ้าง กระซิบใกล้หูบ้าง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในถนนบ้าง
ในตรอกตันบ้าง ในทางสามแพร่งบ้าง ส่งกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไปบ้านเล่า .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณีกุลนันทา
ยืนร่วมบ้าง เจรจาร่วมบ้าง กระซิบใกล้หูบ้าง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในถนนบ้าง ในตรอกตันบ้าง
ในทางสามแพร่งบ้าง ส่งกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไปบ้าน จริงหรือ ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพทธเจ้าฯ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีกุลนันทาจึงได้
ยืนร่วมบ้าง เจรจาร่วมบ้าง กระซิบใกล้หูบ้าง กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ในถนนบ้าง ในตรอกตันบ้าง
ในทางสามแพร่งบ้าง ส่งกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไปบ้านเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อ
ความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิเเลกภิกษุทั้งหลายจะงอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๖๙. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได้ ยืนร่วมก็ดี เจรจาร่วมก็ดี กระซิบใกล้หูก็ดี กับบุรุษ
หนึ่งต่อหนึ่ง ในถนนก็ดี ในตรอกตันก็ดี ในทางสามแพร่งก็ดี ส่งกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไป
ก็ดี เป็นปajiตีร์ .

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๑๙๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ . ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี .

ที่ชื่อว่า ถนน ได้แก่ ทางเดิน .

ที่ชื่อว่า ตรอกตัน ได้แก่ ทางที่เข้าทางได้ออกทางนั้น .

ที่ชื่อว่า ทางสามแพร่ง ได้แก่ ชุมทางที่เที่ยวเตร่ .

ที่ชื่อว่า บุรุษ ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย มีไข้ยกษัตริย์ ไม่ใช่ปรตผู้ชาย มีใช้สัตว์ดิรัจนา
ตัวผู้ เป็นบุคคลผู้รู้ความ เป็นผู้สามารถจะยืนร่วม เจรจาร่วมได้ .

บทว่า กับ คือด้วยกัน .

บทว่า หนึ่งต่อหนึ่ง คือ บุรุษผู้หนึ่ง และกิกขุณีอีกรูปหนึ่ง .

บทว่า ยืนร่วมก็ดี คือ ยืนร่วมในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดิปajiตีร์ .

บทว่า เจรจาร่วมก็ดี คือ เจรจาอยู่ในระยะช่วงแขนของบุรุษ ต้องอาบดิปajiตีร์ .

บทว่า กระซิบใกล้หูก็ดี คือ บอกเนื้อความใกล้หูของบุรุษ ต้องอาบดิปajiตีร์ .

พากย์ว่า ส่งกิกขุณีผู้เป็นเพื่อนกลับไปก็ดี คือ ประஸงค์จะประพฤติօนาจาร จึงส่งกิกขุณี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ผู้เป็นเพื่อนกลับไป ต้องอาบติดอกกฎ . เมื่อกิกขุณหูเป็นเพื่อนจะไปกลัจฉพนสายตา หรือสุดเสียง
ลั้ง ต้องอาบติดอกกฎ . เมื่อกิกขุณหูเป็นเพื่อนพันไปแล้ว ต้องอาบติดป่าจิตติย์ .

ยืนร่วม หรือเจรจา_rwm พันระยะช่วงแขน ต้องอาบติดอกกฎ .

ยืนร่วม หรือเจรจา_rwm กับยักษ์ผู้ชาย เปรตผู้ชาย บันดาลาก หรือสัตว์ดิรัจลานตัวผู้
มีร่างกายคล้ายมนุษย์ ต้องอาบติดอกกฎ .

อนาคติวาร

[๑๙๖] มีสตรีผู้รู้ความคนไดคนหนึ่งอยู่เป็นเพื่อน ๑ ไม่เพ่งที่ลับ ยืนร่วมหรือเจรจา_rwm ๑
ส่งใจไปอีน ยืนร่วมหรือเจรจา_rwm ๑ ไม่ประஸคจะประพฤติ้อนอาจารย์ มีกิจจำเป็นจึงส่งกิกขุณหู-

*เพื่อกลับ ๑ วิกฤติ ๑ ออาทิตย์ ๑ ไม่ต้องอาบติด.

อันธการวรรณ สิกขานบทที่ ๔ จบ .

อันธการวรรณ สิกขานบทที่ ๕

เรื่องกิกขุณหูปูหนึ่ง

[๑๙๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอาหารของอนาคต-
*บิณฑิกหนวด เขตพระนครล่าวตติ . ครั้งนั้น กิกขุณหูปูหนึ่งเป็นกลุบิกาของสกุลแห่งหนึ่ง รับ^๑
ภัตตาหารเป็นประจำ จึงกิกขุณหูปูหนึ่งเป็นกลุบิกาของสกุลแห่งหนึ่ง รับ^๒
ไปทางสกุลนั้น ครั้นถึงจึงนั่นบนอาสนะแล้ว ไม่บอกลาเจ้าของบ้านกลับไป ท้าสีแห่งสกุลนั้น
ม้าสลายแก่กิจการเรือน ได้ก็บ้านนั่นลงในกระโจน คนในบ้าน ไม่เห็นอาสนะ จึงถาม
กิกขุณหูปูหนึ่งว่า ข้าแต่เม่เจ้า อาสนะนั้นอยู่ที่ไหน?

กิกขุณหูปูหนึ่งปฏิเสธว่า อาสา ๒ ดีดัน ไม่เห็นอาสนะนั้น .

คนเหล่านักล่าวคิดค้นว่า ข้าแต่เม่เจ้า ขอท่านจะให้อาสนะนั้น ดังนี้แล้ว ได้บอกเลิก
ภัยภัตตาหารประจำ ภายหลังเข้าห้องเรือนพบอาสนะนั้นอยู่ในกระโจน จึงขอมาโทษกิกขุณหูปูหนึ่ง
แล้วได้ริมตันถายภัตตาหารประจำต่อไป .

ส่วนกิกขุณหูปูหนึ่งได้เล่าเรื่องนั้นแก่กิกขุณหูปูหนึ่ง บรรดา กิกขุณหูปูหนึ่งที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็
เพ่งโภ ติเตียน โน่นหาน่าว่า ไวนกิกขุณหูปูหนึ่งสุสกุลในเวลา ก่อนอาหารนั่งบนอาสนะแล้ว จึง
ไม่ได้บอกลาเจ้าของบ้านกลับไปแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณหูปูหนึ่งว่า ดูกรกิกขุณหูปูหนึ่ง ข้าว่า กิกขุณหูปูหนึ่งเข้าสุสกุล
ในเวลา ก่อนอาหาร นั่งบนอาสนะแล้ว ไม่บอกลาเจ้าของบ้านกลับ จริงหรือ?

กิกขุณหูปูหนึ่งหลายภารทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้ำ .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุณหูปูหนึ่ง ไวนกิกขุณหูปูหนึ่งสุสกุลในเวลา
ก่อนอาหาร นั่งบนอาสนะแล้ว จึงได้ไม่บอกลาเจ้าของบ้านกลับไปแล้ว การกระทำของนั่นนั้น
ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณหูปูหนึ่ง ก็แลกภิกขุณหูปูหนึ่งหลายจังยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๗๐. ๕. อนึ่ง กิกขุณหูปูหนึ่ง เข้าไปสุสกุลหูปูหนึ่ง ไวนกิกขุณหูปูหนึ่งสุสกุลในเวลา
แล้ว ไม่บอกลาเจ้าของบ้าน หลักไป เป็นป่าจิตติย์ .

เรื่องกิกขุณหูปูหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๑๙๘] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณหูปูหนึ่ง ความว่า ที่ข้อว่า กิกขุณหูปูหนึ่ง เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้. ข้อว่า กิกขุณหูปูหนึ่ง
ที่ทรงประஸคในอรรถนี้ .

ที่ข้อว่า เวลา ก่อนอาหาร คือเวลาอรรถขึ้นตรงตามเท่าเที่ยงวัน .

ที่ข้อว่า สกุล ได้แก่สกุล ๔ คือ สกุลปัชติร์ย สกุลพราหมณ์ สกุลแพศย์ สกุลคุทร์ .

บทว่า เข้าไป คือ ไปในสกุลนั้น .

ที่ข้อว่า อาสนะ ได้แก่ เอกเทสที่เข้าเรียกกันว่าที่สำหรับนั่งพับพแนะนำ .

บทว่า นั่ง คือ นั่งบนอาสนะนั้น .

คำว่า ไม่บอกลาเจ้าของบ้าน หลักไป ความว่า ไม่จำลคนในสกุลนั้นซึ่งเป็นเจ้าของ
ภารท .

เดินพันชายคา ต้องอาบติดป่าจิตติย์ . ในที่แจ้ง เดินล่วงอุปจาร ต้องอาบติดป่าจิตติย์ .

บทภาชนี้

ติภะป่าจิตติย์

[๑๙๙] ยังมิได้บอกลา กิกขุณหูปูหนึ่ง ยังมิได้บอกลา หลักไป ต้องอาบติดป่าจิตติย์ .

ยังมิได้บอกลา กิกขุณหูปูหนึ่ง หลักไป ต้องอาบติดป่าจิตติย์ .

ยังมิได้บอกลา กิกขุณหูปูหนึ่ง บอกลาแล้ว หลักไป ต้องอาบติดป่าจิตติย์ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ติกะทุกกฎ

ไม่ใช่สถานที่สำหรับนั่งพับพแนะนำเชิง ต้องอาบติทุกกฎ .

บอกลาแล้ว กิกขุณีสำคัญว่า ยังมีได้บอกลา ต้องอาบติทุกกฎ .

บอกลาแล้ว กิกขุณีสงสัย ต้องอาบติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบติ

บอกลาแล้ว กิกขุณีสำคัญว่าบอกลาแล้ว ไม่ต้องอาบติ .

อนาคตตัวร

[๒๐๐] บอกลาแล้วไป ๑ อาสนะเคลื่อนที่ไม่ได้ ๑ อาพาธ ๑ มืออันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

อันธารวรรณ สิกขานบทที่ ๕ จบ .

อันธารวรรณ สิกขานบทที่ ๖

เรื่องกิกขุณีถลอนนาท

[๒๐๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนวด เขตพระนครสารัตถี ครั้งนั้น กิกขุณีถลอนนาท เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร แล้วนั่งบ้าง นอนบ้าง บนอาสนะ ไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้าน คนในบ้านกระดากกิกขุณีถลอนนาท ไม่กล้านั่ง ไม่กล้าอนบนอาสนะ เข้าจึงเพ่งโทษ ตีเตียน โพนหน่าว่า ใจนแม่เจ้าถลอนนาทเจ้า ได้เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร แล้วนั่งบ้าง นอนบ้าง บนอาสนะ ไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้าน เล่า . . .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากนั้น พากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนหน่าว่า บรรดาที่ เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนหน่าว่า ใจนแม่เจ้าถลอนนาท จึงได้เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร แล้วนั่งบ้าง นอนบ้าง บนอาสนะ ไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้านเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีถลอนนาท เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร แล้วนั่งบ้าง นอนบ้าง บนอาสนะ ไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้าน จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีถลอนนาทจึงได้เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร แล้วนั่งบ้าง นอนบ้าง บนอาสนะ ไม่บอกกล่าวเจ้าของบ้านเล่า การกระทำของนางนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๗๑. ๖. อนึ่ง กิกขุณีได้ เข้าไปสู่สุกุลในเวลาหลังอาหาร ไม่บอกกล่าวพวากเจ้าของ-
*บ้าน นั่งกีด นอนกีด บนอาสนะ เป็นปางจิตติ์.

เรื่องกิกขุณีถลอนนาท จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๒๐๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้. ชื่อว่า กิกขุณี ที่ทรงประสัคในอรรถนี้ .

ที่ชื่อว่า เวลาหลังอาหาร ไดแก่เวลาเที่ยงล่วงไปแล้ว ตรามเท่าพระอาทิตย์อัสดงคต .

ที่ชื่อว่า สกุล ไดแก่สกุล ๔ คือ สกุลปัชตริย์ สกุลพราหมณ์ สกุลแพคย์ สกุลศุทธ์ บทว่า เข้าไป คือ ไปในสุกุลนั่น .

คำว่า ไม่บอกกล่าวพวากเจ้าของบ้าน คือ ไม่บอกคนในสุกุลนั่นซึ่งเป็นเจ้าของถาวร .

ที่ชื่อว่า อาสนะ ไดแก่สถานที่เข้าเรียกกันว่าแท่นหรือเตียงอันว่าง .

บทว่า นั่ง นั่งลงบนอาสนะนั่น ต้องอาบติปางจิตติ์ .

บทว่า นอน คือ นอนลงบนอาสนะนั่น ต้องอาบติปางจิตติ์ .

บทภาษาญี่

ติกะปางจิตติ์

[๒๐๓] มิได้นบออกกล่าว กิกขุณีสำคัญว่ามิได้นบออกกล่าว นั่งกีด นอนกีด บนอาสนะ ต้องอาบติปางจิตติ์ .

มิได้นบออกกล่าว กิกขุณีสงสัย นั่งกีด นอนกีด บนอาสนะ ต้องอาบติปางจิตติ์ .

มิได้นบออกกล่าว กิกขุณีสำคัญว่าบอกกล่าวแล้ว นั่งกีด นอนกีด บนอาสนะต้องอาบติ-
*ปางจิตติ์ .

ติกะทุกกฎ

นั่ง ณ สถานอันมีไข่เห็นหรือเตียง ต้องอาบติทุกกฎ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
บอกรลั่วแล้ว กิกขณีสำคัญว่าซึ่งมีได้บอกรลั่ว ต้องอาบติทุกกฎ .
บอกรลั่วแล้ว กิกขณีลงสัย ต้องอาบติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบติ
บอกรลั่วแล้ว กิกขณีสำคัญว่าบอกรลั่ว ไม่ต้องอาบติ .

อนาคตตัวร

[๒๐๔] บอกรลั่ว นังก็ตี นอนก็ตี บนาสนะ ๑ บนาสนะที่เข้าปุ่นปีนประจำ ๑
อาทพ ๑ มีอันตราย ๑ วิกจิริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .
อันธารกรรม สิกขานบทที่ ๖ จบ .

อันธารกรรม สิกขานบทที่ ๗
เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๒๐๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพหุเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ
อนากบินทิกคหนดิ เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุนีหลายรูปพากันไปสู่พระนครสาวัตถีใน
โภคลชนบท พอยาสีบ้านหมู่หนึ่งในเวลาเย็นได้เข้าสู่สกุลพราหมณ์สกุลหนึ่ง ขอที่พักแรม . จึง
พราหมณ์ได้กล่าวคำนี้กับกิกขุนีเหล่านั้นว่า แม่เจ้าทั้งหลาย ขอได้โปรดรองกว่าท่านพราหมณ์
จะมา .

กิกขุนีทั้งหลายกล่าวว่า จนกว่าท่านพราหมณ์จะมา ดังนี้ แล้วได้จัดปูจัดเครื่องสำหรับ
นอน เล้าบ้างพวานนั่ง นางพวานนอน .

ตกค่ำพราหมณ์มาเห็นแล้วได้ถามพราหมณ์นั้นว่า สรติเหล่านี้คือไรรักัน? พราหมณ์
ตอบว่า กิกขุนีเจ้าค่า .

พราหมณ์กล่าวว่า งขบไป สรติรีระโล้นเหล่านี้เป็นหญิงเสเพล ดังนี้ แล้วให้ขบไป
ออกจากเรือนไป .

ครั้นกิกขุนีเหล่านั้นไปถึงพระนครสาวัตถีแล้ว ได้เล่าเรื่องนั้นแก่กิกขุนีทั้งหลาย . บรรดา
กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติเตียน โนนทะนาว่า ใจนกิกขุนีทั้งหลายจึงได้เข้าสู่สกุล
ในเวลาวิกาล และไม่บอกเจ้าของบ้าน ปูจัดเองบ้างให้ผู้อื่นปูจัดบ้าง ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่งบ้าง
นอนบ้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุนีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุนีทั้งหลาย
เข้าสู่สกุลในเวลาวิกาล และไม่บอกพวากเจ้าของบ้าน ปูจัดเองบ้าง ให้ผู้อื่นปูจัดบ้าง ซึ่งเครื่อง
นอน เล้าบ้างบ้าง นอนบ้าง จริงหรือ?

กิกขุนีทั้งหลายทราบทุลๆ จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพหุเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ใจนกิกขุนีทั้งหลายจึงได้เข้าสู่
สกุลในเวลาวิกาล และไม่บอกพวากเจ้าของบ้าน ลادเองบ้าง ให้ผู้อื่นลادบ้าง ซึ่งเครื่องนอน
แล้วนั่งบ้าง นอนบ้างเล่า การกระทำของพวากนั้นนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๗๙. ๗. อนึ่ง กิกขุนีได เข้าไปสู่สกุลทั้งหลาย ในเวลาวิกาล ไม่บอกพวากเจ้าของ-
*บ้าน ลادก็ตี ให้ลادก็ตี ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่งก็ตี นอนก็ตี เป็นปักษิตตี้ .

เรื่องกิกขุนีหลายรูป จบ .

สิกขานบทวิภังค์

[๒๐๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชนได . . .
บทว่า กิกขณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขณี เพาะารกรรมว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่. ชื่อว่า กิกขณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี .

ที่ชื่อว่า เวลาวิกาล ได้แก่ เวลาตั้งแต่อาทิตย์อสดงคตตราบเท่าถึงอรุณนี้ .

ที่ชื่อว่า สกุล ได้แก่ สกุล ๔ คือ สกุลกษัตริย์ สกุลพราหมณ์ สกุลแพคย์ สกุลคุทร .

บทว่า เข้าไป คือ ไปในสกุลนั้น .

คำว่า ไม่บอกพวากเจ้าของบ้าน คือ ไม่บอกคนในสกุลนั้นซึ่งเป็นเจ้าของถาวร .

ที่ชื่อว่า เครื่องนอน ได้แก่ เครื่องปูจัด โดยที่ลุดแม่เครื่องลัดที่ทำด้วยใบไม้ .

บทว่า ลاد คือ ลัดเอง .

บทว่า ให้ลاد คือ ใช้คนอีนลัด .

บทว่า นั่ง คือ นั่งบนเครื่องนอนที่ลัดนั้น ต้องอาบติปักษิตตี้ .

บทว่า นอน คือ นอนบนเครื่องนอนที่ลัดนั้น ต้องอาบติปักษิตตี้ .

บทภาชนី

ติกะปักษิตตี้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค

[๒๐๗] มีได้บอกเจ้าของ กิกขุณีสำคัญว่ามีได้บอก ลาดก็ติ ให้ลัดก็ติ ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่งหรือนอน ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

มีได้บอกเจ้าของ กิกขุณีสังสัย ลาดก็ติ ให้ลัดก็ติ ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่งหรือนอน ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

มีได้บอกเจ้าของ กิกขุณีสำคัญว่าบอกแล้ว ลาดก็ติ ให้ลัดก็ติ ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่ง หรือนอน ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

ทุกๆทุกๆ

บอกเจ้าของแล้ว กิกขุณีสำคัญว่ามีได้บอก ต้องอาบดิปภาจิต.

บอกเจ้าของแล้ว กิกขุณีสังสัย ต้องอาบดิปภาจิต.

ไม่ต้องอาบดิ

บอกเจ้าของแล้ว กิกขุณีสำคัญว่าบอกแล้ว ไม่ต้องอาบดิ.

อนันต์ตัวร

[๒๐๘] กิกขุณีบอกเจ้าของแล้ว ลาดก็ติ ให้ลัดก็ติ ซึ่งเครื่องนอน แล้วนั่งหรือนอน ๑ อาทิตย์ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์ ๑ ไม่ต้องอาบดิแล.

อันการวรรณสิกขานบทที่ ๗ จบ.

อันการวรรณสิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุณีอันแตวาสินของพระภักษาปีลานีเคร

[๒๐๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-
*บินทิกหนวด เขตพระนครล่าวัตตี ครั้งนั้น กิกขุณีอันแตวาสินของพระภักษาปีลานีเคร ย้อม
ตั้งใจปฏิบัติพระภักษาปีลานีเครฯ จึงได้กล่าวคำนี้กะกิกขุณีทั้งหลายว่า แม่เจ้าทั้งหลาย กิกขุณี
รูปนี้ปฏิบัติช้าพเจ้าโดยเคารพ ข้าพเจ้าจักให้จิราแก่กิกขุณีรูปนี้ แต่กิกขุณีรูปนั้นให้กิกขุณีอื่น
โพนหนาโดยให้เชื้อถือผิดว่า เข้าใจผิดว่า แม่เจ้า ข่าวว่า ดิฉันมิได้ปฏิบัติแม่เจ้าโดยเคารพ
ข่าวว่าแม่เจ้าจไม่ให้จิราแก่ฉัน ดังนี้.

บรรดาภิกขุนีที่เป็นผู้มาก่อนอยู่ . . . ต่างพากันแห่งโภช ติดเตียน โพนหนนาว่า ไวนกิกขุณี
จึงได้ให้กิกขุณีอื่นโพนหนนาโดยให้เชื้อถือผิด เข้าใจผิดแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีให้กิกขุณี
อื่นโพนหนนา โดยให้เชื้อถือผิด เข้าใจผิด จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทุกๆว่า จริง พระพหุเจ้าช้ำ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนกิกขุณีจึงได้ให้กิกขุณีอื่น
โพนหนนาโดยให้เชื้อถือผิด เข้าใจผิดแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ถูกรกิกขุทั้งหลาย กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๗๓. ๘. อนึ่ง กิกขุณีได้ ให้คนอื่นโพนหนนา โดยให้เชื้อผิด เข้าใจผิด เป็น
ปภาจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีอันแตวาสินของพระภักษาปีลานีเคร จบ.

สิกขานทวิภัค

[๒๑๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่เชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้เชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸ肯ในอรรถนี้.

บทว่า โดยให้เชื้อผิด คือ โดยให้เชื่อเป็นอย่างอื่น.

บทว่า เข้าใจผิด คือ ให้เข้าใจเป็นอย่างอื่น.

บทว่า คนอื่น ได้แก่ อุปัสมบัน ให้อุปัสมบันโพนหนนา ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

บทภาษาเนี่ย

ติกะปภาจิตตี้

[๒๑๑] อุปัสมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอุปัสมบัน ให้โพนหนนา ต้องอาบดิปภาจิตตี้.
อุปัสมบัน กิกขุณีสังสัย ให้โพนหนนา ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

อุปัสมบัน กิกขุณีสำคัญว่า อนุปัสมบัน ให้โพนหนนา ต้องอาบดิปภาจิตตี้.

จตุกกะทุกกะ

กิกขุณีให้อุปัสมบันโพนหนนา ต้องอาบดิปภาจิต.

อนุปัสมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอุปัสมบัน ต้องอาบดิปภาจิต.

อนุปัสมบัน กิกขุณีสังสัย ต้องอาบดิปภาจิต.

อนุปัสมบัน กิกขุณีสำคัญว่าอนุปัสมบัน ต้องอาบดิปภาจิต.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

อนาคตตัวร

[๒๑๗] วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

อันธารารรค สิกขานบทที่ ๔ จบ.

อันธารารรค สิกขานบทที่ ๔

เรื่องกิกขุนีจัณฑากล

[๒๑๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอaramของอนาคต-
*บิดทิกคหบดี เขตพระนครล่าวรัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายหาบริหารของตนไม่พบ ต่างก็ถูก
กิกขุณีจัณฑากลลังนี้ว่า แม่เจ้า ท่านเห็นบริหารของพากดิฉันบ้าง ไหม?

กิกขุณีจัณฑากลเพ่งโทษ ติดเทียน โพนหนานว่า ข้าพเจ้าคนเดียวเป็นโจรແนلة ข้าพเจ้า
คนเดียวเป็นคน ไม่ล่วงตามແนلة เพราะแม่เจ้าพากที่หาบริหารของตนไม่พบ ต่างก็มากล่าวอย่างนี้
จะข้าพเจ้าว่า แม่เจ้า ท่านเห็นบริหารของพากดิฉันบ้าง ไหม แม่เจ้าทั้งหลาย ถ้าข้าพเจ้าถือเอา
บริหารของพากท่านไป ข้าพเจ้าก็มิใช่สมณะ ย่อมเคลื่อนจากพระมหาธรรมจารย์ ต้องตกนรก แม่แม่เจ้า
ที่กล่าวอย่างนั้นจะข้าพเจ้าด้วยคำไม่จริง ก็ขอให้เป็น ไม่ใช่สมณะ ต้องเคลื่อนจากพระมหาธรรมจารย์ต้อง-

*ตกนรก .

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากันเพ่งโทษ ติดเทียน โพนหนานว่า ใจนั้นแม่เจ้า
จัณฑากลจึงได้เช่นตนและคนอื่น ด้วยนรบ้าง ด้วยพรหมจารย์บ้าง ด้วยพรหมจารย์บ้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีจัณฑากล
เช่นตนและคนอื่น ด้วยนรบ้าง ด้วยพรหมจารย์บ้าง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทุกๆ จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติดเทียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเทียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนักกิจจังยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-
พระบัญญัติ

๗๙. ๙. อันนี้ กิกขุนีได้ เช่นตนก็ได ตนอีกได ด้วยนร หรือด้วยพรหมจารย์
เป็นปางจิตตี้.

เรื่องกิกขุนีจัณฑากล จบ.

สิกขานทวิถี

[๒๑๙] บทว่า อันนี . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เข็นใจ . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ข้อ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสงค์ในอรรถนี้.

บทว่า ตน คือ ตัวของตัวเอง.

บทว่า คนอื่น ได้แก่ อุปัสมบัน แข่ง ด้วยคำว่านร ก็ได ด้วยคำว่าพรหมจารย์ ก็ได
ต้องอาบัติปางจิตตี้.

บทภาษาหนึ่ง

ติกะปางจิตตี้

[๒๒๐] อุปัสมบัน กิกขุนีสำคัญว่าอุปัสมบัน แข่งด้วยนร ก็ได ด้วยพรหมจารย์ ก็ได
ต้องอาบัติปางจิตตี้.

อุปัสมบัน กิกขุนีลงสัย แข่งด้วยนร ก็ได ด้วยพรหมจารย์ ก็ได ด้วยพรหมจารย์ ก็ได ต้อง
อาบัติปางจิตตี้.

อุปัสมบัน กิกขุนีสำคัญว่าอนุปัสมบัน แข่งด้วยนร ก็ได ด้วยพรหมจารย์ ก็ได ต้องอาบัติ
ปางจิตตี้.

ปัญจะทุกกฎ

กิกขุนีแข่งด้วยคำว่าทำเนิดสรต์ ดิรัจจานก็ได ด้วยคำว่าเปรตวิสัย ก็ได ด้วยคำว่าเป็นคน
โขคร้ายก็ได ต้องอาบัติทุกกฎ.

แข่งอนุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน กิกขุนีสำคัญว่าอุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน กิกขุนีลงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน กิกขุนีสำคัญว่าอนุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๒๒๑] มุงอรรถ ๑ มุงธรรม ๑ มุงสังสอน ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

อันธารารรค สิกขานบทที่ ๔ จบ.

อันธารารรค สิกขานบทที่ ๑๐

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
อาบเสริจ ต้องอาบตีป่าจิตติ์.

อนาคตตัวร

[๒๒๒] มีจิราภูโจรชิงไป หรือจิราหาย ๑ มืออันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑
ไม่ต้องอาบตีแล.

นักควรรัก สิกขานที่ ๑ จบ .

นักควรรัก สิกขานที่ ๒

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคិយ

[๒๒๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ
อนาคตบินทิกหนวด เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตผ้าอาบน้ำฝนแก่
กิกขุณีทั้งหลายแล้ว. กิกขุณีเหล่านี้พัคคិយทราบว่า พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตผ้าอาบน้ำฝนแล้ว
จึงใช้ผ้าอาบน้ำไม่มีประมาณเลือยข้างหน้าบ้าง เลือยข้างหลังบ้าง เที่ยวไป.

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างพากันเพ่งมอง ตีเตียน โน่นหน่าน่าว่า ใจนกิกขุณี
เหล่านี้พัคคិយ จึงได้ใช้ผ้าอาบน้ำไม่มีประมาณเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุณีเหล่า
ฉัพพัคคិយนี้ผ้าอาบน้ำไม่มีประมาณ จริงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายทราบบุญล้วน จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีฉัพพัคคិយ จึงได้ใช้
ผ้าอาบน้ำไม่มีประมาณเล่า การกระทำของพวกนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกขุทั้งหลาย กิเลภิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๗๗. ๒. อนึ่ง ภิกขุณีใด ผู้จะให้ทำผ้าอาบน้ำ พึงให้ทำให้ได้ประมาณ นี้
ประมาณในคำนั้น โดยบยา ๔ คีบ โดยกว้าง ๒ คีบ ด้วยคีบสุดต รอทำให้ล่วงประมาณ
นั้น เป็นป่าจิตติ์ มืออันให้ตัดเสีย.

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคិយ จบ.

สิกขานทวีภังค

[๒๒๔] ที่เชื่อว่า ผ้าอาบน้ำ ได้แก่ ผ้าสำหรับ净อาบน้ำ.

บทว่า ผู้จะให้ทำ อธิบายว่า ทำเองก็ได้ ให้ผู้อื่นทำก็ได้ ต้องทำให้ได้ประมาณ ประมาณ
ในคำนั้นดังนี้ คือ โดยบยา ๔ คีบ โดยกว้าง ๒ คีบ ด้วยคีบสุดต รอทำให้ล่วงประมาณ.
ให้ล่วงประมาณนั้นไป เป็นทุกกฎในประโยชน์ ได้มาพึงตัดเสีย แล้วแสดงอาบตีป่าจิตติ์.

บทภาชนี้

จตุกกะป่าจิตติ

[๒๒๕] ผ้าอาบน้ำที่ตนทำค้างไว้ ตนทำต่อจนสำเร็จ ต้องอาบตีป่าจิตติ์.

ผ้าอาบน้ำที่ผู้อื่นทำค้างไว้ ให้ผู้อื่นทำต่อจนสำเร็จ ต้องอาบตีป่าจิตติ์.

ผ้าอาบน้ำที่ผู้อื่นทำค้างไว้ ใช้ผู้อื่นทำต่อจนสำเร็จ ต้องอาบตีป่าจิตติ์.

ทุกๆทุกกฎ

ทำเองก็ได้ ให้ผู้อื่นทำก็ได้ เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ต้องอาบตีทุกกฎ.

ได้ผ้าอาบน้ำที่คนอื่นทำไว้มาใช้สอย ต้องอาบตีทุกกฎ.

อนาคตตัวร

[๒๒๖] ทำให้ได้ประมาณ ๑ ทำหย่อนกว่าประมาณ ๑ ได้ผ้าอาบน้ำที่ผู้อื่นทำไว้เกิน
ประมาณ ตัดให้ได้ประมาณแล้วใช้สอย ๑ ทำเป็นเพดาน ผ้าลาดพื้น ม่าน ฟูก หรือหมอน ๑
วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล.

นักควรรัก สิกขานที่ ๒ จบ .

นักควรรัก สิกขานที่ ๓

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๒๒๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ
อนาคตบินทิกหนวด เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีรูปหนึ่งอาผ้าสำหรับทำจีวร ชื่มีราดา
มากมาทำจีวร เย็บจีวรให้สีบี๊ไป กิกขุณีกุลนันทาได้กล่าวคำนี้กะกิกขุณีรูปหนึ่งว่า แม่เจ้า ผ้า-

* สำหรับทำจีวรของท่านผืนนี้เนื้อดี แต่ทำจีวรไม่ดี เย็บไม่สวยงาม.

กิกขุณีรูปหนึ่นถามว่า แม่เจ้า ดิฉันจักเละออก ท่านจักเย็บให้หรือ?

กิกขุณีกุลนันทาตอบว่า จะ ดิฉันจักเย็บให้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

ครั้นแล้วกิกขุณีรูปนั้นได้เล่าจิวรรณให้แก่กิกขุณีกอลนันทา . กิกขุณีกอลนันทาล่าว่า
ดิฉันจักเป็นให้ ดิฉันจักเป็นให้ แล้วไม่เป็น ไม่ขวนขวยให้ผู้อื่นเป็น ดังนั้นกิกขุณีรูปนั้นจึงแจ้ง
เรื่องนั้นแก่กิกขุณีทั้งหลาย .

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มาก่อนอยู่ . . . ต่างพากันแห่พงโถ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจล้นแม่เจ้า-
* กอลนันทาให้เล่าจิวรรณของกิกขุณีแล้ว จึงไม่เป็นให้ ไม่ขวนขวยให้ผู้อื่นเป็นให้เล่า . . .

ทรงสอนภิกษุ

พระผู้มีพระภาคทรงสอนภิกษุหั้งหลายว่า ดกรกิกขุหั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีกอลนันทา
ให้เล่าจิวรรณของกิกขุณีแล้ว ไม่เป็นให้ ไม่ขวนขวยให้ผู้อื่นเป็นให้จริงหรือ?

กิกขุหั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดกรกิกขุหั้งหลาย ใจล้นภิกขุณีกอลนันทาให้เล่า
จิวรรณของกิกขุณีแล้ว จึงได้ไม่เป็นให้ ไม่ขวนขวยให้ผู้อื่นเป็นให้เล่า การกระทำของนางนั้น ไม่-

* เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส .

ดกรกิกขุหั้งหลาย ก็แกลกิกขุณีหั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ .

พระบัญญัติ

๗๙. ๓. อนึ่ง กิกขุณีได้ เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตี ซึ่งจิวรรณของกิกขุณีแล้ว เอ่อไม่มี
อันตรายในภายหลัง ไม่เป็น ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้เป็น ผัน ๔-๕ วันไป เป็นปัจจิตตี้ .

เรื่องกิกขุณีกอลนันทา จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๒๒๘] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอ Orran นี้ .

บทว่า ของกิกขุณี ได้แก่ กิกขุณีรูปอื่น .

ที่ชื่อว่า จิวร ได้แก่จิวร ๖ ชนิด ชนิดใดชนิดหนึ่ง .

บทว่า เล่า คือ เล่าด้วยตนเอง .

บทว่า ให้เล่า คือ ให้ผู้อื่นเล่า .

คำว่า เอ่อไม่มีอันตรายในภายหลัง คือ ในเมื่ออันตรายไม่มี .

บทว่า ไม่เป็น คือไม่เป็นด้วยตนเอง .

บทว่า ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้เป็น คือ ไม่บังคับผู้อื่น .

คำว่า พัน ๔-๕ วันไป คือเก็บไว้ได ๔-๕ วัน พอทดสอบระหว่างไม่เป็น จักไม่ทำการ
ขวนขวยเพื่อให้เป็น ต้องฉบับติปัจจิตตี้ .

บทภาษาที่

ติ格ะปัจจิตตี้

[๒๒๙] อุปสัมบัน ภิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตีซึ่งจิวรรณ แล้วเอօ^๑
ไม่มีอันตรายในภายหลัง ไม่เป็น ไม่ขวนขวยให้เป็น พัน ๔-๕ วันไป ต้องฉบับติปัจจิตตี้ .

อุปสัมบัน ภิกขุณีสองสัญ เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตี ซึ่งจิวร และเอօ ไม่มีอันตรายในภาย-

* หลัง ไม่เป็น ไม่ขวนขวยให้เป็น พัน ๔-๕ วันไป ต้องฉบับติปัจจิตตี้ .

อุปสัมบัน ภิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตี ซึ่งจิวรรณแล้วเอօไม่มี
อันตรายในภายหลัง ไม่เป็น ไม่ขวนขวยให้เป็น พัน ๔-๕ วันไป ต้องฉบับติปัจจิตตี้ .

ปัญจกะทุกกฎ

เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตี ซึ่งบริหารอย่างอื่น แล้วเอօไม่มีอันตรายในภายหลัง ไม่เป็น ไม่
ขวนขวยให้เป็น พัน ๔-๕ วันไป ต้องฉบับติทุกกฎ .

เล่าก็ตี ให้เล่าก็ตี ซึ่งจิวรก็ตี บริหารอย่างอื่นก็ตี ของอนุปัลลัมบันแล้วเอօไม่มี
อันตรายในภายหลัง ไม่เป็น ไม่ขวนขวยให้เป็น พัน ๔-๕ วันไป ต้องฉบับติทุกกฎ .

อนุปัลลัมบัน ภิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน ต้องฉบับติทุกกฎ .

อนุปัลลัมบัน ภิกขุณีสองสัญ ต้องฉบับติทุกกฎ .

อนุปัลลัมบัน ภิกขุณีสำคัญว่าอุปสัมบัน ต้องฉบับติทุกกฎ .

อนาคตตัวร่าง

[๒๓๐] ในเมื่อเหตุจำเป็นมี ๑ แสงหาแล้วไม่ได ๑ ทำอยู่เกิน ๔-๕ วัน ๑ อาทิตย์ ๑
มีอันตราย ๑ วิกලจาริต ๑ อาทิตย์กันมิกา ๑ ไม่ต้องฉบับติแล .

นัดควรรัก สิกขานที่ ๓ จบ .

นัดควรรัก สิกขานที่ ๔

เรื่องกิกขุณีหั้งหลายรูป

[๒๓๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต
บิกขุทิกกอบดี เขตพะนนครสาواتตี . ครั้นนั้น พากภิกขุณีพากันฝ่าจิวรไว้ในเมืองของกิกขุณี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
ทั้งหลาย แล้วมีแต่ผ้าอันตราสักกับผ้าอุตราสงค์ เที่ยวจาริกไปตามชนบท ผ้าจีวรเหล่านั้นถูกากึบ
ไว้นาน ก็ขึ้นราตกหน้า กิกขุณีพากที่รับฝากร จึงผึงผ้าจีวรเหล่านั้น กิกขุณีทั้งหลายได้ตามกิกขุณี
พากที่รับฝากรว่า แม่เจ้า ผ้าจีวรเหล่านี้ของไตรตุกหน้า?

จึงกิกขุณีพากที่รับฝากรได้เล่าเรื่องนั้นแก่กิกขุณีทั้งหลาย.

บรรดาภิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากันเพงโทย ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนพาก
กิกขุณีจึงได้ฝากรผ้าจีวรไว้ในเมืองของกิกขุณีทั้งหลายแล้วมีแต่ผ้าอันตราสักกับผ้าอุตราสงค์ เที่ยว
จาริกไปในชนบทเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณีฝากรผ้า
จีวรไว้ในเมืองของกิกขุณีทั้งหลาย แล้วมีแต่ผ้าอันตราสักกับผ้าอุตราสงค์ เที่ยวจาริกไปในชนบท
จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพทธเจ้าช้า.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานห

พระผู้มีพระภาคทรงเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ใจนพากกิกขุณีจึงได้ฝากรผ้าจีวร
ไว้ในเมืองของกิกขุณีทั้งหลาย แล้วมีแต่ผ้าอันตราสักกับผ้าอุตราสงค์ เที่ยวจาริกไปในชนบทเล่า
การกระทำการของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของขุนชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๗๙. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได้ ยังว่าระผลัดเปลี่ยนผ้าสังฆภูมิ อันมีกำหนด ๕ วันให้
เกินไป เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวีภัค

[๒๓๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี้.

บทว่า ยังว่าระผลัดเปลี่ยนผ้าสังฆภูมิอันมีกำหนด ๕ วัน ให้เกินไป อธิบายว่า ไม่นั่ง
ไม่ห่ม ไม่ผึงผ้าจีวรทั้ง ๕ ผืน ในวันคำนบท้า ให้เลยวันคำนบท้าไป ต้องอาบติปปัจจิตตี้.

บทภาษาบ้าน

ติกะปัจจิตตี้

[๒๓๓] เลย ๕ วัน กิกขุณีสำคัญว่าเลย ต้องอาบติปปัจจิตตี้.

เลย ๕ วัน กิกขุณีลงสัย ต้องอาบติปปัจจิตตี้.

เลย ๕ วัน กิกขุณีสำคัญวายังไม่เลย ต้องอาบติปปัจจิตตี้.

ทุกๆทุกๆ

ยังไม่เลย ๕ วัน กิกขุณีสำคัญว่าเลย ต้องอาบติทุกๆ

ยังไม่เลย ๕ วัน กิกขุณีลงสัย ต้องอาบติทุกๆ

ไม่ต้องอาบติ

ยังไม่เลย ๕ วัน กิกขุณีสำคัญวายังไม่เลย ไม่ต้องอาบติ.

อนาคตตัวร

[๒๓๔] นุ่ง ห่ม หรือผึง จีวรทั้ง ๕ ผืนในวันคำนบท้า ๑ อาทิตย์ ๑ มีอันตราย ๑

วิกฤติ ๑ อาทิตย์ ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๕ จบ.

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๕

เรื่องกิกขุณีรูปหนึ่ง

[๒๓๕] โดยสัมยนนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอาหารของอนาคต-

*บิณฑิกหนวด เนื้อพะนะครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีรูปหนึ่งไปบิณฑนาตกลับมาแล้ว แผลผึงจีวร
ที่เปียกชุมเหลวไว้แล้วเข้าสุวหาร. กิกขุณีรูปหนึ่งได้ห่มจีวรผืนที่แผลผึงไว้นั้นแล้ว เข้าบ้านไป
บิณฑนาต. กิกขุณีเจ้าของอุดมกิกขุณีทั้งหลายว่า แม่เจ้าทั้งหลายเห็นจีวรของติดฉันบ้างไหม
กิกขุณีทั้งหลายแจ้งความเห็นแก่เรือฯ จึงเพงโทย ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีจึงไม่บอก
กล่าว ห่มจีวรของเราไปเล่า แล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุณีทั้งหลาย.

บรรดาภิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากันเพงโทย ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีจึง
ได้ไม่บอกกล่าวห่มจีวรของกิกขุณีแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีไม่บอก
กล่าว ห่มจีวรของกิกขุณี จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย ไฉนกิกษณิจึงได้ไม่บอกล่าว
หنمีจารของกิกษุนีเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อม
ใส . . .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แลกิกษณิทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๘๐. ๕. อนึ่ง กิกษณิได้ ใช้จารสับเปลี่ยน เป็นปาจิตติย .

เรื่องกิกษุนีรูปหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๒๓๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกษณิ ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกษณิ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกษุนี
ที่ทรงประஸคในอรรถนี .

ที่ซึ่ว่า จารสับเปลี่ยน ได้แก่ จาร ๕ ชนิด ชนิดใดชนิดหนึ่ง ของกิกษณิผู้อุปัสมณบัน .

กิกษุนีนุ่งกีดี หมวกกีดี ซึ่งจารที่เจ้าของมีได้ให้เรอ หรือไม่บอกล่าวเจ้าของ ต้องอาบัติ-
*ปาจิตติย .

บทภาชนีย

ติกะปาจิตติย

[๒๓๑] กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีสำคัญว่า กิกษุนีอุปัสมณบัน ใช้จารสับเปลี่ยน ต้อง
อาบัติปาจิตติย .

กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีลงสังสัย ใช้จารสับเปลี่ยน ต้องอาบัติปาจิตติย .

กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีสำคัญว่า กิกษุนีอุปัสมณบัน ใช้จารสับเปลี่ยน ต้องอาบัติปาจิตติย .

จตุกกะทุกกฎ

กิกษุนีใช้จารสับเปลี่ยนของกิกษุนีอุปัสมณบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีสำคัญว่า กิกษุนีอุปัสมณบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีลงสังสัย ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกษุนีอุปัสมณบัน กิกษุนีสำคัญว่า กิกษุนีอุปัสมณบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคติตรา

[๒๓๔] เจ้าของให้ หรือบอกล่าวเจ้าของก่อน นุ่งกีดี หมวกกีดี ซึ่งจารนั้น ๑ ถูกชิงจารไว
๑ จารหาย ๑ มีอันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

นักควรค่า สิกขานบทที่ ๕ จบ

นักควรค่า สิกขานบทที่ ๖

เรื่องกิกษุนีถลลัณฑา

[๒๓๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ
อนากบินทิกหนดี เบทพวนครสาวัตถี . ครั้งนั้น พระถลลุป្រាងของกิกษุนีถลลัณฑา ได้กล่าวคำ
นี้แก่กิกษุนีถลลัณฑานทาว่า แม่เจ้า พากข้าพเจ้าจักถายจารแก่กิกษุนีลง身 .

กิกษุนีถลลัณฑาได้ทำการขัดขวางว่า พากท่านยังมีธรรมมาก มีการงานที่ยังจะต้องทำมาก .

ต่อมาเรื่องแห่งพระถลลัณฑานถูกไฟไหม้ พากเขาจึงเพงโทย ติเตียน โพนหนนารา ไฉน
แม่เจ้าถลลัณฑานทาว จึงได้ทำลายกีดีจารของกิกษุนีถลลัณฑา ให้เป็นอันตรายเล่า พากเราเป็นคนคลาดจากประโยชน์
ทั้งสอง คือโภคะและบุญ .

กิกษุนีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นเพงโทย ติเตียน โพนหนนารอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มั่นคงน้อย . . .
ตั้งกีเพงโทย ติเตียน โพนหนนารา ไฉนแม่เจ้าถลลัณฑา จึงได้ทำลายกีดีจารของหมู่ให้เป็น
อันตรายเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกษุทั้งหลายว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกษุนีถลลัณฑา
ทำลาย กีดี จารของหมู่ให้เป็นอันตราย จริงหรือ ? .

กิกษุทั้งหลายทราบบุตรว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกษุทั้งหลาย ไฉนกิกษุนีถลลัณฑาจึงได้ทำ
ลายกีดีจารของหมู่ให้เป็นอันตรายเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกษุทั้งหลาย ก็แลกิกษุนีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๘๑. ๖. อนึ่ง กิกษุนีได ทำลาย กีดี จารของหมู่ให้เป็นอันตราย เป็นปาจิตติย .

เรื่องกิกษุนีถลลัณฑา จบ .

สิกขานทวิวัังค์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

[๒๔๐] บพวฯ อนึง . . . ได้ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชนได้ . . .
บพวฯ กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้。
ที่ชื่อว่า หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ รีบกันน่วงกิกขุณีสงฆ์。
ที่ชื่อว่า จิว ได้แก่ จิว ๖ ชนิด ชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเข้าองค์กำหนดแห่งผ้าต้องวิกป
เป็นอย่างต่ำ。
บพวฯ ทำ . . . ในเป็นอันตราย คือ ทำการขัดขวางว่า เขาจะพึงถวายจิวนี้ได้ด้วยวิธีไร
ดังนี้ ต้อง abaติป้าจิตติย์。
ทำการขัดขวางบริขารอย่างอื่น ต้อง abaติทุกกฎ。
ทำการขัดขวางจิวรหรือบริขารอย่างอื่น ของกิกขุณีหลายรูปก็ดี ของกิกขุณีรูปเดียวก็ดี ของ
อนุปัลเมบันก็ดี ต้อง abaติทุกกฎ。
อนาปัตติวาร
[๒๔๑] แสดงคุณและโทษแล้วห้าม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.
นักควรค ลิกขานบทที่ ๖ จบ.

นักควรค ลิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๒๔๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอaramของอนาคต-
*บินทิกคหบดี เขตพระนครล่าวตตี. ครั้งนั้น มีօกาลจิวรบังเกิดแก่กิกขุณีสงฆ์แล้ว จึงกิกขุณี
ลงทุ่มในกระเบนกัน แต่เวลาหนึ่นพากกิกขุณีอันตาสินีของกิกขุณีกุลนันทาพากันหลีกไป
กิกขุณีกุลนันทาได้กล่าวคำนี้กะกิกขุณีทั้งหลายห้ามการแจกจิวรไว้ แม่เจ้า กิกขุณีทั้งหลายหลีกไป
แล้ว จักแจกจิวรกันยังไม่ได้ก่อนดังนี้。

กิกขุณีทั้งหลายกล่าวกันว่า ยังไม่แจกจิวรก่อน แล้วพากันกลับไป เมื่อหมุกิกขุณีอัน-

*เตาสินิกลับมาแล้ว กิกขุณีกุลนันทาจึงสั่งให้แจกจิวรนั้น.

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มาก่อนน้อย . . . ต่างพากันพึงโทษ ติดเตียน โนนหน่าว่า ใจนแม่เจ้า
กุลนันทาจึงได้ห้ามการแจกจิวรอันเป็นไปโดยชอบธรรมแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบความกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีกุลนันทา
ห้ามการแจกจิวร อันเป็นไปโดยชอบธรรม จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้ำ.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติลิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีกุลนันทาจึงได้ห้าม
การแจกจิวร อันเป็นไปโดยชอบธรรมแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิลกิกขุณีทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๙๒. ๗. อันนี้ กิกขุณีได้ ห้ามการแจกจิวรอันเป็นไปโดยชอบธรรม เป็นป้าจิตติย์ ฯ

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา จบ.

ลิกขานทวิภังค์

[๒๔๓] บพวฯ อนึง . . . ได ความว่าผู้ใด คือ ผู้ชนได . . .

บพวฯ กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้

การแจกจิวร ที่ชื่อว่า เป็นไปโดยชอบธรรม คือ กิกขุณีสงฆ์ ผู้พร้อมเพรียงประชุม
กันแจก

บพวฯ ห้าม คือห้ามว่า การแจกจิวรนี้ด้วยวิธีไร ต้อง abaติป้าจิตติย์ ฯ

บทภาษานี้

[๒๔๔] การแจกเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าเป็นธรรม ห้าม ต้อง abaติป้าจิตติย์

การแจกเป็นธรรม กิกขุณีสงสัย ห้าม ต้อง abaติทุกกฎ

การแจกเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าไม่เป็นธรรม ห้าม ไม่ต้อง abaติ

การแจกไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าเป็นธรรม ต้อง abaติทุกกฎ

การแจกไม่เป็นธรรม กิกขุณีสงสัย ต้อง abaติทุกกฎ

การแจกไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าไม่เป็นธรรม ไม่ต้อง abaติ ฯ

อนาปัตติวาร

[๒๔๕] แสดงอาโนนิสงสแล้วห้าม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

นักควรค ลิกขานบทที่ ๗ จบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๒๕๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันอารามของอนาคตบิณฑิก-

*คหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีกุลนันทา ให้สมณเจ้าแก่พากครูฟ้อนรำบัง พากคนฟ้อนรำบัง พากโอดไม้สูงบ้าง พากจำอาวดบ้าง พากเล่นกลองบ้าง ด้วยสังวา พากห่านจะ กล่าวพรรณาคุณของฉันในที่ชุมชนุชน พากครูฟ้อนรำกีดี พากฟ้อนรำกีดี พากโอดไม้สูงกีดี พากจำอาวดกีดี พากเล่นกลองกีดี ย้อมกล่าวพรรณาคุณของกิกขุณีกุลนันทาในที่ชุมชนุชนว่า แม่เจ้ากุลนันทาเป็นผู้คนแก่เรียน เป็นคนช่างพุด เป็นผู้อ่อนอาจ เป็นผู้สามารถเจรจาถ้อยคำมีหลักฐาน ท่านทึ่งหลายจงถวายแก่แม่เจ้า จงทำแก่แม่เจ้า ดังนี้

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มั่น้อย . . . ต่างพากันเพงโทช ติดเตียน โนนหน่าว่า ใจนแม่เจ้า กุลนันทาจึงให้สมณเจ้าแก่ชาวบ้านแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ่งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ่งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกุลนันทา ให้สมณเจ้าแก่ชาวบ้าน จริงหรือ

กิกขุทึ่งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทึ่งหลาย ใจน กิกขุณีกุลนันทาจึงให้ สมณเจ้าแก่ชาวบ้านแล้ว การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่ เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทึ่งหลาย กิเลกิกขุณีทึ่งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๘๓. ๙. อนึ่ง กิกขุณีได้ ให้สมณเจ้าแก่ชาวบ้านกีดี ปริพาชกีดี ปริพาชีกากีดี เป็นป้าจิตตีย์.

สิกขานทวิภังค์

[๒๕๑] บทว่า อนึ่ง . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชั่นใจ . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราเวอร์ค่าเป็นผู้ชั่น . . . นี่ซึ่ว่า กิกขุณี ที่ทรงประஸนคในอรอณนี.

ที่ซึ่ว่า ชาวบ้าน ได้แก่ บุคคลผู้ยังครองเรือนอยู่ .

ที่ซึ่ว่า ปริพาชก ได้แก่ บุรุษคนใดคนหนึ่งผู้นับเนื่องในจำพวกนักบัวชชา เงินกิกขุ สามเณร.

ที่ซึ่ว่า ปริพาชิกา ได้แก่ สตรีคนใดคนหนึ่งผู้นับเนื่องในจำพวกนักบัวชหัญ เงิน กิกขุณี สิกขามนา และสามเณร.

ที่ซึ่ว่า สมณเจ้า ได้แก่ผ้าที่เรียกกันว่าทำกับแปะแล้ว ให้ ต้องอาบัติป้าจิตตีย์.

อนาปตติวาร

[๒๕๒] ให้แก่มารดาบิดา ๑ ให้ชั่วคราว ๑ วิกලริท ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๘ จบ .

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๒๕๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาคตบิณฑิก- คหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น ตระกูลอปปภูรากของกิกขุณีกุลนันทาได้กล่าวคำนี้ แก่กิกขุณีกุลนันทาว่า แม่เจ้า ถ้าพากข้าพเจ้าสามารถก็จักถวายจิวรแก่กิกขุณีสังฆ ครั้นกิกขุณีทึ่งหลายจะพาราชาแล้ว ได้ประชุมกันประสังค์จะแจกวิร กิกขุณีกุลนันทาได้กล่าวคำนี้แก่กิกขุณี เหล่านี้ว่า แม่เจ้า โปรดรอ ก่อน กิกขุณีสังฆมีหวังจะได้จิวร.

กิกขุณีทึ่งหลายได้กล่าวคำนี้แก่กิกขุณีกุลนันทาว่า ขอเชิญแม่เจ้าไปสืบดิให้รู้เรื่องจิวรนั้น.

กิกขุณีกุลนันทาได้เข้าไปสู่ตระกูลนั้นแล้ว ได้กล่าวคำนี้แก่เขาว่า อาธิสั่งหลาย จงถวายจิวรแก่กิกขุณีสังฆกีดี.

คนในตระกูลตอบว่า แม่เจ้า พากข้าพเจ้ายังไม่สามารถถวายจิวรแก่กิกขุณีสังฆได.

กิกขุณีกุลนันทาได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุณีทึ่งหลาย บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มั่น้อย . . . ต่าง กีเพงโทช ติดเตียน โนนหน่าว่า ใจนแม่เจ้ากุลนันทาจึงได้ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไปด้วยหวังว่า จะได้จิวรอันไม่แนนอนแล้ว.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ่งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ่งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกุลนันทา ได้ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไป ด้วยหวังว่าจะได้จิวรอันไม่แนนอนจริงหรือ?

กิกขุทึ่งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไ琳กิกขุณีกอลนันทาจึงได้ยัง
สมัยจิวรกาลให้ล่วงไป ด้วยหวังว่าจะได้จิวรอันไม่แน่นอนแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนเทียบ ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แล้วกิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๙. ๙. อันนี้ กิกขุณีได้ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไป ด้วยหวังว่าจะได้จิวรอันไม่
แน่นอน เป็นป่าวิตตี้

สิกขานทวิภังค์

[๒๕๐] บทว่า อันนี้ . . . ได้ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี้ .

ที่ซึ่ว่า หวังว่าจะได้จิวรอันไม่แน่นอน ได้แก่�자ที่เข้าเปลลงอกมาว่า ถ้าพากษาพเจ้า
สามารถ ก็จักถาวร จักทำ .

ที่ซึ่ว่า สมัยจิวรกาล คือ เมื่อกฎีนยังไม่ได้กราน มีกำหนดเดือนหนึ่งท้ายฤดูฝน
เมื่อได้กรานกูรูนแล้ว มีกำหนด ๔ เดือน .

บทว่า ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไป ความว่า เมื่อไม่ได้กรานกูรูนยังวันสดท้ายแห่งฤดูฝน
ให้ล่วงไป ต้องอาบตีป่าวิตตี้ . เมื่อได้กรานกูรูนแล้วยังวันที่กูรูนเคาะให้ล่วงไป ต้องอาบตี-
*ป่าวิตตี้ .

บทภาชนី

[๒๕๑] จิวรไม่แน่นอน กิกขุณีสำคัญว่าจิวรไม่แน่นอน ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไป
ต้องอาบตีป่าวิตตี้ .

จิวรไม่แน่นอน กิกขุณีสำคัญว่าແນ่นอน ยังสมัยจิวรกาลให้ล่วงไป ไม่ต้องอาบตี .

จิวรແນ่นอน กิกขุณีสำคัญว่าจิวรไม่ແນ่นอน ต้องอาบตีทุกกฎ .

จิวรແນ่นอน กิกขุณีสำคัญว่าจิวรແນ่นอน ไม่ต้องอาบตี .

อนาคตตัวร

[๒๕๒] แสดงอนิสঙ্গแล้วห้าม ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกமมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล .
นักควรรัก สิกขานบทที่ ๙ จบ .

นักควรรัก สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องอบาสกุณหนึ่ง

[๒๕๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ
อนาคบินทิกคุนทดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น อบาสกุณหนึ่งให้ช่างสร้างวิหารหลังหนึ่ง
อุทิศลงในงานฉลองพิหารนั้น เขาไม่ความประஸงค์จะถวายօกาลเจ้าแก่สั่งทั้งสองฝ่าย แต่
สมัยนั้น สั่งทั้งสองฝ่ายกรานกูรูนแล้ว จึงอบาสกุณเข้าไปหาสั่งแล้วขอการเคาะกูรูน กิกขุทั้ง
กระบวนการเรื่องนั้นเดิมพระผู้มีพระภาค .

ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงกระทำธรรมวิเกตตา ในพระเหตุเป็นเค้ามูลนั้น ในพระ
เหตุแรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งกะกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เราอนุญาตเพื่อเคาะกูรูน แต่
พึงดำเนอย่างนี้ .

อันกิกขุผู้ผลลา ผู้สามารถ พึงประภากรณ์ให้สั่งทั้งทราบด้วยญัตติทุติยกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมว่า

ท่านเจ้าข้า ขอสั่งทั้งฟังข้าพเจ้า ถ้าความพร้อมพรั่งของสั่งถึงที่แล้ว สั่งพึงดำเน-
กูรูน นี้เป็นญัตติ .

ท่านเจ้าข้า ขอสั่งทั้งฟังข้าพเจ้า สั่งย่อ้มเคาะกูรูน การเคาะกูรูน ขอบแก่ท่าน
ผู้ใด ท่านผู้นั้นพึงพุด .

กูรูนอันสั่งนั้นเคาะแล้ว ขอบแก่สั่ง เหตุนั้นจึงนิ่ว ด้วยอย่างนี้ .

[๒๕๔] ครั้งแล้ว อบาสกุณนั้นเข้าไปหากิกขุณีสั่งของเคาะกูรูน . กิกขุณีกอลนันทาห้าม
การเคาะกูรูนว่า จิวรจักมีแก่พากข้าพเจ้า จึงอบาสกุณนั้นเพงโทษ ตีเตียน โน่นหนาอยู่ .
กิกขุณีทั้งหลายจึงไม่ให้การเคาะกูรูนแก่พากเจ้า .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินอบาสกุณนั้นเพงโทษ ตีเตียน โน่นหนาอยู่ . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็เพงโทษ ตีเตียน โน่นหนาว่า ไ琳แม่เจ้ากอลนันทาจึงได้ห้ามการเคาะกูรูนอันเป็นไปแล้ว
โดยธรรมแล .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณี
กอลนันทาห้ามการเคาะกูรูนอันเป็นไปแล้วโดยธรรมจริงหรือ? .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีก็กลับน้นทางจึงได้ห้าม
การเดากฐินอันเป็นไปแล้วโดยธรรมแล การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๙๕. ๑๐. อนึ่ง กิกขุณีได ห้ามการเดากฐินอันเป็นไปแล้วโดยธรรม เป็นปัจจิตติย .

เรื่องอุบากศกหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิถี

[๒๕๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่งว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่งว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸคในอรรถนี้ .

การเดากฐินที่ซึ่งว่า เป็นไปแล้วโดยธรรม คือ กิกขุณีส่งฟ์พร้อมเพรียงประชุมกันเดะ .
บทว่า ห้าม คือ ห้ามว่า กฐินนี้จะเดาะได้ด้วยวิธีไร ดังนี้ ต้องอาบตีปัจจิตติย .

บทพากษนี้

[๒๕๕] การเดาเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าเป็นธรรม ห้าม ต้องอาบตีปัจจิตติย .

การเดาเป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ต้องอาบตีทุกกฎ .

การเดาเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าไม่เป็นธรรม ไม่ต้องอาบตี .

การเดาไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าเป็นธรรม ต้องอาบตีทุกกฎ .

การเดาไม่เป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ต้องอาบตีทุกกฎ .

การเดาไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่าไม่เป็นธรรม ไม่ต้องอาบตี .

อนาคติวาร

[๒๕๖] แสดงอนิสงส์แล้วห้าม ๑ วิกลจิตร ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล .

นักควรค ลิกขานทที่ ๑๐ จบ .

ปัจจิตติย วรรณคท ๓ จบ .

ปัจจิตติย วรรณคท ๔

ตุภูภูภารค สิกขานทที่ ๑

เรื่องกิกขุณีทั้งหลายรูป

[๒๕๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของ
อนาคติวินทิกหนบด เนชพระนครสาลวัตตี . ครั้งนั้น กิกขุณีสองรูปจำัดร่วมเตียงกัน คนทั้งหลาย
เที่ยวเดินชมวิหาร พนเห็นแล้วพากันแห่โภช ตีเตียน โพนทะนาว่า ไฉนกิกขุณีทั้งหลายจึงได
นอนร่วมเตียงกันสองรูป เหมือนหนึ่งชาวบ้านแล .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นแห่โภช ตีเตียน โพนทะนาว่า ไฉนกิกขุณีทั้งหลายจึงไดจำัดร่วมเตียงเดียวกัน
สองรูปเล่า .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณีจำัด
ร่วมเตียงกันสองรูป จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนพากกิกขุณีจึงไดจำัดร่วม
เตียงกันสองรูปเล่า การกระทำของพากนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนึ้น แสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๙๖. ๑. อนึ่ง เหล่ากิกขุณีได สองรูปอนบนเตียงเดียวกัน เป็นปัจจิตติย .

เรื่องกิกขุณีทั้งหลายรูป จบ .

สิกขานทวิถี

[๒๕๘] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

ที่ซึ่งว่า เหล่ากิกขุณี ได้แก่ เหล่าสตรีที่เรียกกันว่า กิกขุณีอุปัสมัน .

พากย์ว่า สองรูปอนบนเตียงเดียวกัน คือ เมื่อรูปหนึ่งนอนแล้วอีกรูปหนึ่งจึงนอน
ต้องอาบตีปัจจิตติย หรือนอนทั้งสองรูป ต้องอาบตีปัจจิตติย . ลูกขึ้นแล้วนอนต่ออีก ก็ต้องอาบตี
ปัจจิตติย .

อนาคติวาร

[๒๖๐] รูปหนึ่งนอน อีกรูปหนึ่งนั่ง หรือนั่งทั้งคู่ ๑ วิกลจิตรทั้งคู่ ๑ อาทิกัมมิกาทั้งคู่ ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์
ไม่ต้องอาบติดแล .
ตัวภูภารก สิกขานที่ ๑ จบ .

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๒
เรื่องกิกขุณี ๒ รูป

[๒๖๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-
*บิณฑิกครบดี เขตพระนครล่าวตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีสองรูปจำวัดมีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียว
กัน . คนทั้งหลายที่ยวชุมวิหารพบเห็นแล้วพากันแห่พงโภ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณี
สองรูปเงิงได้จำวัดมีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันดุจหญิงชาวบ้านแล้ว .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากันแห่พงโภ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ . บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็แห่พงโภ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีสองรูปเงิงได้จำวัดมีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันแล้ว .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีสองรูปนอน
มีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกัน จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนกิกขุณีสองรูป จึงได้นอน
มีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกษณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ่งแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๗. ๒. อนึ่ง เหลากิกขุณีได สองรูป มีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันนอน เป็น
ปางจิตติย .

เรื่องกิกขุณี ๒ รูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๒๖๒] บทว่า อธิ . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

ที่เชื่อว่า เหลากิกขุณี ได้แก่ เหลากิกขุณีที่เรียกันว่ากิกขุณีอุปัลลัมบัน .

พากย์ว่า สองรูปมีผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันนอน นั้น คือ ลักษณ์ผืนนั้น ห่งก
ผืนนั้น ต้องอาบติดปางจิตติย .

บทภาชนี

ติ格ปางจิตติย

[๒๖๓] ผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันกิกขุณีสำคัญว่า ผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกันนอน
ต้องอาบติดปางจิตติย .

ผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกัน กิกขุณีลงสัย นอน ต้องอาบติดปางจิตติย .

ผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกัน กิกขุณีสำคัญว่า ผ้าลาดและผ้าห่มต่างผืนกัน ต้องอาบติดปางจิตติย .

จตุกกะทุกกฎ

ผ้าลาดผืนเดียวกัน ผ้าห่มต่างผืน ๑- ต้องอาบติดทุกกฎ .

ผ้าลาดต่างผืน ผ้าห่มผืนเดียวกัน ๒- ต้องอาบติดทุกกฎ .

ผ้าลาดและผ้าห่มต่างผืนกัน สำคัญว่าผ้าลาดและผ้าห่มผืนเดียวกัน ต้องอาบติดทุกกฎ .

ผ้าลาดและผ้าห่มต่างผืนกัน ลงสัย ต้องอาบติดทุกกฎ .

ผ้าลาดและผ้าห่มต่างผืนกัน สำคัญว่าผ้าลาดและผ้าห่มต่างผืนกัน ไม่ต้องอาบติด .

อนาคตติรา

[๒๖๔] ดูผ่านอนแล้ว ๓- ๑ วิกจาริต ๑ ออาทิกมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติดแล .

ตัวภูภารกสิกขานที่ ๒ จบ .

๐๑. ยุ ม. ผ้าลาดผืนเดียวกัน สำคัญว่าเป็นผ้าห่มต่างผืนกัน .

๐๒. ยุ ม. ผ้าลาดต่างผืน สำคัญว่าเป็นผ้าห่มผืนเดียวกัน .

๐๓. ยุ วัตถุอันเป็นเครื่องกำหนด .

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๓

เรื่องกิกขุณีกุลลัณฑา

[๒๖๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกครบดี เขตพระนครล่าวตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีกุลลัณฑาเป็นคนคงแก่เรียน เป็นคนช่างพุด
เป็นคนของอาจ สามารถกล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน . แม่กิกขุณีกุลลัณฑาเป็นคนคงแก่เรียน เป็น
คนช่างพุด เป็นคนของอาจ สามารถกล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน เป็นผู้ได้รับการสรรเสริญว่าเป็นเยี่ยมกว่า
คนทั้งหลายเห็นกันว่า แม่เจ้ากุลลัณฑาเป็นคนคงแก่เรียน เป็นคนช่างพุด เป็นคนของอาจ
สามารถกล่าวถ้อยคำมีหลักฐาน เป็นผู้ได้รับการสรรเสริญยิ่งกว่า จึงพากันเข้าไปหา กิกขุณีกุลลัณฑา-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

* ก้าปีลานก่อน แล้วจึงเข้าไปหาภิกษุณีกุลันนทาต่อภายหลัง . ภิกษุณีกุลันนทาเป็นคนมักกิริยา รู้ได้ดีว่า ธรรมดายังคงอยู่ด้วยการอภิปรายที่จะให้คนอื่นรู้ข้าใจเนื้อความเจ้มแจ้ง ย่อมเป็นผู้มักน้อย สันโถง ชอบสังค์ ไม่คุ้นเคยด้วยหมู่ ดังนั้น จึงจงกรมบ้าง ยืนบ้าง นั่งบ้าง

สำเร็จการนอนบ้าง บรรยายเองบ้าง ให้ผู้อื่นบรรยายบ้าง ท่องบ่นบ้าง เบื้องหน้าภิกษุณีกัททาภาปีลานี .

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากเพ่งโถง ติดเตียน โนนหน่าว่า ใจนแม่เจ้ากุลันนทา จึงได้เกลังก่อความไม่สำราญให้แก่เม่เจ้ากัททาภาปีลานีแล้ว .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณีกุลันนทา แกล้งก่อความไม่สำราญให้แก่ภิกษุณีกัททาภาปีลานี จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนพากภิกษุณีกุลันนทาจึงได้ แกล้งก่อความไม่สำราญให้แก่ภิกษุณีกัททาภาปีลานีแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย กิมเบลภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๙. ๓. อนึ่ง ภิกษุณีได้ แกล้งก่อความไม่สำราญให้แก่ภิกษุณี เป็นปาจิตติ์.

เรื่องภิกษุณีกุลันนทา จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๒๖๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณี ที่ทรงประสังค์ในอstraranī.

บทว่า แก่ภิกษุณี คือ แก่ภิกษุณีรูปอื่น .

บทว่า แกลัง คือ รู้ดี ใจใจ ตั้งใจละเมิด .

บทว่า ก่อความไม่สำราญให้ คือ คิดว่า ด้วยวิธีนี้ความไม่พอใจจักมีแก่ภิกษุณีรูปนี้ แล้วไม่ขอโอกาส จงกรรมกติ ยืนกติ นั่งกติ สำเร็จการนอนกติ บรรยายเองกติ ให้ผู้อื่นบรรยาย กติ ท่องบ่นกติ ในเบื้องหน้า ต้อง abaดีป้าจิตติ์.

บทภาษาญี่ปุ่น

ติกะปาจิตติ์

[๒๖๗] อุปสัมบันภิกษุณีสำคัญว่าอุปสัมบันภิกษุณีแกล้งก่อความไม่สำราญให้ ต้อง abaดี-

*ปาจิตติ์.

อุปสัมบันภิกษุณี ภิกษุณีสังสัย แกล้งก่อความไม่สำราญให้ ต้อง abaดีป้าจิตติ์.

อุปสัมบันภิกษุณี ภิกษุณีสำคัญว่าอุปสัมบันภิกษุณี แกล้งก่อความไม่สำราญให้ ต้อง abaดีป้าจิตติ์.

ติกะทุกกฎ

อนุปสัมบันภิกษุณี ภิกษุณีสำคัญว่าอุปสัมบันภิกษุณี ต้อง abaดีทุกกฎ .

อนุปสัมบันภิกษุณี ภิกษุณีสังสัย ต้อง abaดีทุกกฎ .

อนุปสัมบันภิกษุณี ภิกษุณีสำคัญว่าอุปสัมบันภิกษุณี ต้อง abaดีทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๒๖๘] ไม่ประสังค์ก่อความไม่สำราญให้ ขอโอกาสแล้ว จึงจงกรรมกติ ยืนกติ นั่งกติ สำเร็จการนอนกติ บรรยายเองกติ ให้ผู้อื่นบรรยาย กติ ท่องบ่นกติ ในเบื้องหน้า ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกมภิกา ๑ ไม่ต้อง abaดีแล .

ตัวภูภารก สิกขานบทที่ ๓ จบ .

ตัวภูภารก สิกขานบทที่ ๔

เรื่องภิกษุณีกุลันนทา

[๒๖๙] โดยสัมยนน พะผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-

*บันทึกครบถ้วน เขตพระนครสาลวัตถี . ครั้งนั้น ภิกษุณีกุลันนทาไม่ช่วยเหลือสหชีวินิผู้ได้รับความลำบาก ทึ้งไม่ช่วยให้ผู้อื่นช่วยเหลือ .

บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างพากเพ่งโถง ติดเตียน โนนหน่าว่า ใจนแม่เจ้ากุลันนทา จึงไม่ช่วยเหลือสหชีวินิผู้ได้รับความลำบาก ทึ้งไม่ช่วยให้ผู้อื่นช่วยเหลือแล้ว .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณีกุลันนทาไม่ช่วยเหลือสหชีวินิผู้ได้รับความลำบาก ทึ้งไม่ช่วยให้ผู้อื่นช่วยเหลือ จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนภิกษุณีกุลันนทา จึงได้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
ไม่ช่วยเหลือสหชีวินผู้ได้รับความลำบาก ทั้ง ไม่ช่วยเหลือให้ผู้อื่นช่วยเหลือเล่า การกระทำของนาย
นั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๔๙. ๕. อนึ่ง กิกขุณิได ไม่ช่วยเหลือ ไม่ช่วยเหลือเพื่อให้ผู้อื่นช่วยเหลือ ซึ่ง
สหชีวินผู้ได้รับความลำบาก เป็นปฏิจตีดย.

เรื่องภิกษุณิถกวนันทา จบ.

ลิกขานบทวิวัังค์

[๒๗๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณิ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณิ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณิ
ที่ทรงประஸคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า ผู้ได้รับความลำบาก ได้แก่ ที่เรียกกันว่าผู้ป่วยไข้.

ที่ชื่อว่า สหชีวิน ได้แก่ กิกขุณิที่เรียกกันว่าสหชีวิหารนิ.

บทว่า ไม่ช่วยเหลือ คือ ไม่ดูแลด้วยตนเอง.

บทว่า ไม่ช่วยเหลือเพื่อให้ผู้อื่นช่วยเหลือ คือ ไม่ใช่ผู้อื่น.

พอทอดธระร่าจักไม่ช่วยเหลือ จักไม่ช่วยเหลือเพื่อให้ผู้อื่นช่วยเหลือดังนี้ ต้อง Abramatic
ปฏิจตีดย.

ไม่ช่วยเหลือ ไม่ช่วยเหลือเพื่อให้ผู้อื่นช่วยเหลือ ซึ่งอันเตราสินกิติ อนุบัณฑ์บันกิต
ต้อง Abramatic ทุกกฎ.

อนาคตตัววาร

[๒๗๑] ในเมืองอันตรายมี ๑ แสงไฟแล้วไม่ได ๑ อาทิตย์ มีเหตุขัดข้อง ๑
วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง Abramatic เล.

ตุภ្មภารก ลิกขานบทที่ ๔ จบ.

ตุภ្មภารก ลิกขานบทที่ ๔

เรื่องภิกษุณิถกวนันทา

[๒๗๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-
*บิณฑิกคดี เนตพระครสตาวัดดี. ครั้งนั้น กิกขุณิภักษาปีลานีจำพรรยาอยู่ ณ เมืองสาเกต
เรอเมกิจจาเป็นบางอย่าง จึงสืบสาร ไปในสำนักภิกษุณิถกวนันทาว่า ถ้าแม่เจ้าถูลนันทาให้ห้องพัก
แก่ดิฉันฯ จะ ไปกรุงสาตตี.

ภิกษุณิถกวนันทาตอบไปอย่างนิ่ว่า มาเกิด ดิฉันจักให.

ดังนั้นภิกษุณิภักษาปีลานีจึงเดินทางจากเมืองสาเกต ไปถึงกรุงสาตตี ภิกษุณิถกวนันทา
ก็ได้ให้ห้องพักแก่นาง.

ก็สมัยนั้นแล ภิกษุณิถกวนันทาเป็นพหุสูต เป็นคนช่างพูด เป็นคนของอาสาสามารถเจรจา
ถ้อยคำนิหลักฐาน. แม่ภิกษุณิภักษาปีลานีก็เป็นพหุสูต เป็นคนช่างพูด เป็นคนของอาสาสามารถ
เจรจาถ้อยคำนิหลักฐาน ทั้ง ได้รับการสรรเสริญยิ่งกว่า คนทั้งหลายลงความเห็นกันว่า แม่เจ้า
ภักษาปีลานีเป็นพหุสูต เป็นคนช่างพูด ของอาสาสามารถเจรจาถ้อยคำนิหลักฐาน มีคนนิยมยิ่งกว่า
จึงพาภันเข้าไปหาเรอก่อน แล้วจึงพาภันเข้าไปหาภิกษุณิถกวนันทาภายหลัง ภิกษุณิถกวนันทาเป็น
คนมักริบยิ่ง รู้ได้ดีว่า ธรรมดายังคงผูกผันแฝงอยู่ด้วยการอภิปรายที่จะให้คุณเสื่อรู้ เข้าใจ เนื้อความ
แฉมแจ้งเหล่านี้ ยอมเป็นผู้มักน้อย สันได้ชา ขอบลังสั่ง ไม่คลุกคลีด้วยหมุน ดังนี้ จึงโปรด
ชัดใจ ฉุดคร่าวภิกษุณิภักษาปีลานีออกจากห้องพัก.

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติเตียน โนนหนาฯ ใจนแน่น ใจ
ถูลนันทาให้ที่พักแก่แม่เจ้าภักษาปีลานีแล้ว จึงได้กราช ขัดใจ ฉุดคร่าวเรือออกไปเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณิถกวนันทา
ให้ห้องพักภิกษุณิภักษาปีลานีแล้ว กราช ขัดใจ ฉุดคร่าวเรือออกไป จริงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติลิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ใจนแน่น ใจ ภิกษุณิภักษาปีลานีแล้ว จึงได้กราช ขัดใจ ฉุดคร่าวเรือออกไปเล่า การกระทำของนายนั้น ไม่
เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๔๐. ๕. อนึ่ง กิกขุณิได ให้ห้องพักแก่ภิกษุณิแล้ว กราช ขัดใจ ฉุดคร่าวก็ดี
ให้ฉุดคร่าวก็ดี เป็นปฏิจตีดย.

เรื่องภิกษุณิถกวนันทา จบ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค

สิกขานบทวิภัค

[๒๗๓] บพวฯ อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บพวฯ กิกขุณิ ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณิ เพาะาราคำว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณิ ที่ทรงประسنศในธรรมนี้ .

บพวฯ แก่กิกขุณิ คือกิกขุณิรูปอื่น .

ที่ซึ่ว่า ห้องพัก ได้แก่ อาคารที่เรียกว่าติดบานประตู .

บพวฯ ให คือให้ด้วยตนเอง .

บพวฯ โกรธ ขัดใจ คือ ไม่พอใจ แคนใจ เจ็บใจ .

บพวฯ ฉุดคร่าเรอ ความว่า จับในห้องแล้วคร่าออกมานามุข ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ จับที่หนามุขแล้วคร่าออกมายังนอก ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ จับฉุดมาครั้งเดียวให้ก้าวพันประตูแม้มาก ก็ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ .

บพวฯ ให้ฉุดคร่า คือ สังผอื่น ต้องอาบัติทุกกฎ . สังครั้งเดียว ผู้รับสังให้ก้าวพันประตูแม้มาก ก็ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ .

บทภาษาญี่ปุ่น

ติกะปฏิจิตติย์

[๒๗๔] อุปสัมบัน กิกขุณิสำคัญว่าอุปสัมบัน ให้ห้องพัก แล้วโกรธ ขัดใจ ฉุดคร่า เองก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ .

อุปสัมบัน กิกขุณิเสงสัย ให้ห้องพักแล้ว โกรธ ขัดใจ ฉุดคร่าเองก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ .

อุปสัมบัน กิกขุณิสำคัญว่าอุปสัมบัน ให้ห้องพักแล้ว โกรธ ขัดใจ ฉุดคร่าเองก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ .

อัญชลีทุกกฎ

ขเนเองก็ดี ให้ขอก็ดี ซึ่งบริหารของเข้า ต้องอาบัติทุกกฎ .

ฉุดคร่าเองก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี จากสถานที่ไม่มีบานประตู ต้องอาบัติทุกกฎ .

ขเนเองก็ดี ให้ขอก็ดี ซึ่งบริหารของเข้า ต้องอาบัติทุกกฎ .

ฉุดคร่าเองก็ดี ให้ฉุดคร่าก็ดี ซึ่งอนุปสัมบัน จากสถานที่มีบานประตูหรือจากสถานที่ไม่มีบานประตู ต้องอาบัติทุกกฎ .

ขเนเองก็ดี ให้ขอก็ดี ซึ่งบริหารของเข้า ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปสัมบัน กิกขุณิสำคัญ อุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปสัมบัน กิกขุณิเสงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปสัมบัน กิกขุณิสำคัญว่าอุปสัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๒๗๕] ฉุดคร่าเองหรือใช้ผู้อื่นฉุดคร่าซึ่งกิกขุณิอัลชชี ขเนเองหรือใช้ผู้อื่นขึ้นซึ่งบริหารของเข้า ๑ ฉุดคร่าเองหรือใช้ผู้อื่นฉุดคร่าซึ่งกิกขุณิวิกලจิตร ขเนเองหรือใช้ผู้อื่นขึ้นซึ่งบริหารของ-
* เข้า ๑ . . . ซึ่งกิกขุณิผู้ก่อความนาดหมาย . . . ๑ . . . ซึ่งกิกขุณิผู้ก่อการทะเลาะ . . . ๑ . . . ซึ่ง
กิกขุณิผู้ก่อ-
การวิวาร . . . ๑ . . . ซึ่งกิกขุณิผู้ก่อการอื้อฉาว . . . ๑ . . . ซึ่งกิกขุณิผู้ก่ออธิกรณในสงฆ์ . . . ๑
. . . ซึ่ง
อันเต瓦สินี หรือสหธิวารินีผู้ประพฤติไม่ชอบ . . . ๑ วิกลจิตร ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.
ตัวภูภารก ลิกขานบทที่ ๕ จบ .

ตัวภูภารก ลิกขานบทที่ ๖

เร่องกิกขุณิจัณฑกาลี

[๒๗๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของ อนาคตบันฑิกคหบดี เขตพระนครสาลวัตตี . ครั้งนั้น กิกขุณิจัณฑกาลีอยู่คลุกคลีกับคหบดีบ้าง กับบุตรคหบดีบ้าง บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โนนทะนาว่า ใจ แม่เจ้าจัณฑกาลีจึงได้อยุคคลุกคลีกับคหบดีบ้าง กับบุตรคหบดีบ้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุณิจัณฑกาลี อยู่คลุกคลีกับคหบดีบ้าง กับบุตรคหบดีบ้าง จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงเติยนแล้วบัญญัติลิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงเติยนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนภิกขุณิจัณฑกาลีจึงได้อยุคคลุกคลีกับคหบดีบ้าง กับบุตรคหบดีบ้างเล่า การกระทำของนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส ของมนุษนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลภิกขุณิทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

พระบัญญัติ

๙๑. ๖. อนึ่ง กิกขุณได อยู่คลุกคลีกับคนหนึ่ดี กับบุตรคนหนึ่ดี กิกขุณนี้นั้นอัน กิกขุณทึ้งหลายพึงว่ากล่าวอย่างนี้ว่า เม่งเจ้าอย่าได้อยู่คลุกคลีกับคนหนึ่ดี หรือบุตรคนหนึ่ดี เม่งเจ้าขอ จงแยกออก ลงมาย่องบรรรสรสเริญความแยกออกจากบ่างเดียวแก่พื้นของหยูง และกิกขุณนี้นั้น อันกิกขุณทึ้งหลายว่ากล่าวอยู่อย่างนี้ ยังยกย่องเนื่องพีวย กิกขุณนี้นั้นอันกิกขุณทึ้งหลาย พึงสวัสดิมนุภัส ก่าวจะครบ ๓ จบ เพื่อให้ลัศการกระทำนั้น หากเรอกุลสาวดสมนุภัส ก่าวจะครบ ๓ จบอยู่ ลัศการกระทำนั้นได การลัศได้อย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ลัศเป็นปาจิตตีย.

เรื่องกิกขุณจัชเทกาลี จบ.

ลิกขานทวิวัังค์

[๒๗๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี่.

ที่ชื่อว่า คลุกคลี คือ คลุกคลีด้วยการคลุกคลีทางกายและทางวาจา อันไม่สมควร.

ที่ชื่อว่า คนหนึ่ดี ได้แก่ บราษฐ์ครองเรือนคนใดคนหนึ่น.

ที่ชื่อว่า บุตรคนหนึ่ดี ได้แก่ บุตรหรือพื่นของชายคนใดคนหนึ่น.

[๒๗๔] บทว่า กิกขุณนี้นั้น ไดแก่ กิกขุณธรุปที่คลุกคลี.

บทว่า อันกิกขุณทึ้งหลาย ไดแก่ กิกขุณพิพากอื่น.

กิกขุณพิพากคลีนั้น อันกิกขุณผู้ที่ไดเห็นไดทราบ พึงว่ากล่าวดังนี้ แม่เจ้าอยู่อยู่คลุกคลีกับ คนหนึ่ดีหรือกับบุตรคนหนึ่ดี แม่เจ้าของจงปลึกตัวออก ลงมาย่องบรรรสรสเริญความปลึกตัวออกอย่างเดียว แก่พื้นของหยูง พึงว่ากล่าวแม่ครั้งที่สอง พึงว่ากล่าวแม่ครั้งที่สาม หากลัศไดอย่างนี้ นั้นเป็นการดี หากไม่ลัศ ต้องอาบัติทุกกฎ.

กิกขุณผู้ทราบเรื่องแล้ว ไม่ว่ากล่าว ต้องอาบัติทุกกฎ.

กิกขุณนี้นั้นอันกิกขุณทึ้งหลายพึงสวัสดิมนุภัส ดุกรกิกขุณทึ้งหลาย ก็แผลมนุภัส อันพึงสวัดอย่างนี้.

อันกิกขุณผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประการให้ลงมาราบ ด้วยญัตติจตุติกรรมว่าดังนี้ :-

กรรมว่าด้วยมนุภัส

แม่เจ้า ของลงชื่อจงฟังข้าพเจ้า กิกขุณมีชื่อนี้ผู้นี้ อยู่คลุกคลีกับคนหนึ่ดีบ้าง กับบุตร คนหนึ่ดีบ้าง เเรอขึ้นไม่ลัศวัตถุนั้น ถ้าความพร้อมพรั่งของลงม์ถึงที่แล้ว ลงม์พึงสวัสดิมนุภัส กิกขุณมีชื่อนี้ เพื่อให้ลัศวัตถุนั้น นี้เป็นญัตติ.

แม่เจ้า ของลงชื่อจงฟังข้าพเจ้า กิกขุณมีชื่อนี้ผู้นี้ อยู่คลุกคลีกับคนหนึ่ดีบ้าง กับบุตร คนหนึ่ดีบ้าง เเรอขึ้นไม่ลัศวัตถุนั้น ลงม์สวัสดิมนุภัส กิกขุณมีชื่อนี้ เพื่อให้ลัศวัตถุนั้น การ สวัสดิมนุภัส กิกขุณมีชื่อนี้เพื่อให้ลัศวัตถุนั้น ขอบแก่แม่เจ้ารูปได แม่เจ้ารูปนั้นพึงเป็น-

*ผู้นี้ ไม่ชอบแก่แม่เจ้ารูปได แม่เจ้ารูปนั้นพึงพุด.

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้แม่ครั้งที่สอง . . .

ข้าพเจ้ากล่าวความนี้แม่ครั้งที่สาม . . .

กิกขุณมีชื่อนี้ อันลงชื่อสวัสดิมนุภัสแล้ว เพื่อให้ลัศวัตถุนั้น ขอบแก่ลงม์ เหตุนั้น จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว ด้วยอย่างนี้.

[๒๘๐] จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรมว่าด้วยลงมรครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎสองตัว จบกรรมว่าด้วยลงมรครั้งสุด ต้องอาบัติปาจิตตีย.

บทภาชนี

ติกะปาจิตตีย

[๒๘๑] กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ไม่ลัศ ต้องอาบัติปาจิตตีย.

กรรมเป็นธรรม กิกขุณลงสัย ไม่ลัศ ต้องอาบัติปาจิตตีย.

กรรมเป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ไม่ลัศ ต้องอาบัติปาจิตตีย.

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ.

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณลงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ.

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนาคตตัวร

[๒๘๒] ไม่ถูกสวัสดิมนุภัส ๑ ลัศได ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

ตัวภภารค ลิกขานที่ ๖ จบ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิังค์

ตุ้ภภูรัตน์ สิกขานบทที่ ๗
เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๒๘๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีทั้งหลายไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อน พากันเที่ยว
จาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ภายในรัฐ เหล่านักลงพากันประทุร้าย.

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถส์ ติดเตียน โภนหน่าวา ใจนกิกขุนีทั้งหลาย
จึงได้ไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ
ภายในรัฐแล้ว.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีทั้งหลายไม่มี
พากเกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ภายในรัฐ
จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากกิกขุนีจึงได้ไม่มีพาก
เกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ภายในรัฐแล้ว
การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แผลกิกขุนีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๙๒. ๓. อนึ่ง กิกขุนีได้ ไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักัน
อยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ณ ภายในรัฐ เป็นป่าจิตติย.

เรื่องกิกขุนีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิังค์

[๒๘๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ชั่นได . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ซึ่งว่า กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ชั่น . . . นี้ซึ่งว่า กิกขุนี
ที่ทรงประஸ์ในอราณน.

บทว่า ณ ภายในรัฐ คือ ในบ้านเมืองของพระเจ้าแผ่นดินที่ตนอยู่

ที่ซึ่งว่า มีรังเกียจ คือ มีสถานที่พากໂจรช่องสูม บริโภค ยืน นั่ง นอน ปราภูอยู่
ในหนทางนั้น.

ที่ซึ่งว่า มีภัยเฉพาะหน้า คือ มีคนกุกพากໂຈรา ปล้น ทุบตี ปราภูอยู่ในหนทางนั้น.

ที่ซึ่งว่า ไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อน คือ เว้นพากเกรียน.

บทว่า เที่ยวจาริกไป คือ ในหมู่บ้าน กำหนดระยะเวลาไว้ในตก ต้องอาบัติป่าจิตติย
ทุกๆ ระยะบ้าน ในป่าที่ไม่มีบ้าน ต้องอาบัติป่าจิตติย ทุกๆ ระยะก็งโຍชน.

อนาปัตติวาร

[๒๘๕] ไปกับพากเกรียน ๑ ไปในสถานที่ปลodor กัย คือ ไม่มีภัยเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ๑
มืออันตราย ๑ วิกลจริต ๑ อาทิตย์ก้มมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

ตุ้ภภูรัตน์ สิกขานบทที่ ๗ จบ.

ตุ้ภภูรัตน์ สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๒๘๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีทั้งหลายไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อนพากันเที่ยว
จาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ภายนอกรัฐ ถูกพากนักลงประทุร้าย.

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถส์ ติดเตียน โภนหน่าวา ใจนพากกิกขุนีจึง
ไม่มีพากเกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ภายนอก-
*รัฐแล้ว.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถาม กิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า พากกิกขุนีไม่มี
พากเกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ภายนอกรัฐ
จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากกิกขุนีจึงได้ไม่มีพาก
เกรียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรักันอยู่ว่ามีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ภายนอกรัฐแล้ว
การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนิวัสดุ
ดุกรากิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-
พระบัญญัติ

๙๓. ๔. อนึ่ง ภิกษุณีได้ ไม่มีพากเกรวียนเป็นเพื่อน เที่ยวจาริกไปในสถานที่ซึ่งรู้
กันอยู่ว่า มีรังเกียจ มีภัยเฉพาะหน้า ภายนอกรัฐ เป็นป่าจิตติ์ย.

เรื่องภิกษุณีห้ายรูป จบ.

สิกขานทวีภังค์

[๒๘๗] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .
บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณี
ที่ทรงประஸณคในอรรถนี.

บทว่า ภายนอกรัฐ คือ ในบ้านเมืองของพระเจ้าแผ่นดินอื่น นอกรัฐที่ตนอยู่.

ที่ชื่อว่า มีรังเกียจ คือ มีสถานที่พักโจรช่องสุม บริโภค ยืน นอน ปราภูอยู่
ในหนทางนั้น.

ที่ชื่อว่า มีภัยเฉพาะหน้า คือ มีคนถูกพากโจรฆ่า ปล้น ทุบตี ปราภูอยู่ในหนทางนั้น.

ที่ชื่อว่า ไม่มีพากเกรวียนเป็นเพื่อน คือ เว้นพากเกรวียน.

บทว่า เที่ยวจาริกไป คือ ในหมู่บ้าน กำหนดระยะเวลา ไก่บินตก ต้องอาบตีป่าจิตติ์ย
ทุกๆ ระยะบ้าน ในป่าที่ไม่มีบ้าน ต้องอาบตีป่าจิตติ์ย ทุกๆ ระยะกึงโยชน์.

อนาคติวาร

[๒๘๘] ไปกับพากเกรวียน ๑ ไปในสถานที่ปลดอกัย คือ ไม่มีภัยเกิดขึ้นเฉพาะหน้า ๑
มืออันตราย ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล.

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๙ จบ.

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๙

เรื่องภิกษุณีห้ายรูป

[๒๘๙] โดยสัมยนน พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเวทวันวิหาร อันเป็น^๑
สถานที่พระราชาทานเนยื้อแก่กระแต เนตพะนนครราชคฤห์ ครรังนั้น ภิกษุณีทั้งหลายพากันเดินเที่ยวจาริก^๒
ไปในภายใต้พระราชา เนยื้อแก่กระแต เนตพะนนครราชคฤห์ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไนนพากภิกษุณีจึงได้เที่ยว
จาริกไปในภายใต้พระราชา เนยื้อแก่กระแต เนตพะนนครราชคฤห์ บารดา ที่เป็นผู้มักน้อย . . .
เล็กๆ เป็นจำนวนมาก ให้ประสมการประหาร.

ภิกษุณีทั้งหลายได้ยืนคนเดลันนี้เพ่งโทย ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดา ที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโทย ตีเตียน โพนทะนาว่า ไนนพากภิกษุณีทั้งหลายจึงได้เที่ยวจาริกไปในภายใต้พระราชาเล่า.

ทรงสอนกาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอนภิกษุทั้งหลายว่า ดุกรากิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากภิกษุณีเที่ยว
จาริกไปในภายใต้พระราชา จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดุกรากิกขุทั้งหลาย ไนนพากภิกษุณีจึงได้เที่ยวจาริก^๑
ไปในภายใต้พระราชาเล่า การกระทำของพากนานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อม^๒
ใส . . .

ดุกรากิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๔. ๕. อนึ่ง ภิกษุณีได เที่ยวจาริกไปในภายใต้พระราชา เป็นป่าจิตติ์ย.

เรื่องภิกษุณีห้ายรูป จบ.

สิกขานทวีภังค์

[๒๙๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .
บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณี
ที่ทรงประஸณคในอรรถนี.

บทว่า ในภายใต้พระราชา คือ ไม่มีอยู่ตลอด ไตรมาสตัน หรือ ไตรมาสหลัง.

บทว่า เที่ยวจาริกไป คือ ในหมู่บ้าน กำหนดระยะเวลา ไก่บินตก ต้องอาบตีป่าจิตติ์ย
ทุกๆ ระยะบ้าน ในป่าที่ไม่มีบ้าน ต้องอาบตีป่าจิตติ์ย ทุกๆ ระยะกึงโยชน์.

อนาคติวาร

[๒๙๑] ไปด้วยสัตตاتหารกรณียะ ๑ ถูกใจรา รบกวนจึงไป ๑ มืออันตราย ๑ วิกลจริต ๑
อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีแล.

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๙ จบ.

ตัวภูภารก สิกขานที่ ๑๐

เรื่องภิกษุณีห้ายรูป

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัក

[๒๙๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเวทวินิหาร อันเป็นสถานที่พระราชทานเหมือนแก่กระเต๊ะ เขตพระนครราชคฤห์. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายอยู่ในพระนครราชคฤห์นั้นนั่นแหล่ ตลอดฤดูฝน ตลอดฤดูหนาว ตลอดฤดูร้อน คนทั้งหลายพากันพ่วงโภชติเตียน โพนทะนาไว้ ทิศทั้งหลายดับแคนเป็นดุจเมฆแก่กิกขุณีทั้งหลาย ทิศทั้งหลายย่อมไม่ปรากฏแก่กิกขุณีเหล่านี้ ดังนี้.

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นพ่วงโภชติเตียน โพนทะนาอยู่ จึงเล่าเรื่องนั้นแก่กิกขุณีทั้งหลายฯ ได้กราบถูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค.

ทรงบัญญัติสิกขานบท

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงกระทำธรรมวิถี ในพระเหตุเป็นเคามูลนั้น ในพระเหตุแรกเกิดนั้น เลี้ยวรับสังกะกิกขุณีทั้งหลายฯ

ดูกิจกุณีทั้งหลาย เพราเวทนั้นแล เรายักบัญญูติสิกขานบทแก่กิกขุณีทั้งหลาย อาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ คือ เพื่อความรับไว้ดีแห่งสงฆ์ ๑ . . . เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม ๑ เพื่อถือตามพระวินัย ๑.

ดูกิจกุณีทั้งหลาย กีเสลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๕. ๑๐. อนึ่ง กิกขุณีได อยู่จำตลาดฤดูฝนแล้ว ไม่หลีกไปสู่จาริก โดยที่สุดแม้สิ้นหนทาง ๕-๖ โยชน์ เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป ๑๘.

สิกขานทวิวัก

[๒๙๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่งว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่งว่า กิกขุณี ที่ทรงประสังค์ในอறารนี้.

ที่ซึ่งว่า อยู่จำตลาดฤดูฝนแล้ว คือ อยู่จำตลาดฤดูฝนสามเดือนต้นหรือสามเดือนหลังแล้ว พอทอดธุระว่าจักไม่หลีกไปสู่จาริก สิ้นหนทางอย่างต่ำ ๕-๖ โยชน์ ดังนี้เท่านั้น ต้องอาบติปปัจจิตตี้.

อนาคตติวาร

[๒๙๔] ในเมื่อันตรายมี ๑ แสวงหา กิกขุณีเป็นเพื่อนแล้ว ไม่ได้ ๑ อาทิตย์ มีอันตราย ๑ วิกจริต ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

ตุภ្យภูරรอด สิกขานบทที่ ๑๐ จบ.

ปัจจิตตี้ วรรคที่ ๕ จบ.

ปัจจิตตี้ วรรคที่ ๖

จิตตติหารรอด สิกขานบทที่ ๑

เรื่องกิกขุณีฉัพพัดคีຍ

[๒๙๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันอารามของอนาคต-* บันทึกหนด เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น ในพระราชอุทยานของพระเจ้าปเลเนทโคเคลมวิจัยภาพสวยงามซึ่งจิตกรเขียนไว้ในห้องภาพ คันเป็นอันมากพากันไปดูห้องภาพ แม้กิกขุณีเหล่านี้พัดคีຍได้ไปดูห้องภาพ ชาวบ้าน พากันพ่วงโภชติเตียน โพนทะนาไว้ ใจนพากกิกขุณีจึงได้ไปดูห้องภาพ เมื่อตนสตรีชาวบ้านผู้นี้ริบกิจกรรมแล้ว.

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินชาวบ้านพากนั้นพ่วงโภชติเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มั่นคงอยู่ . . . ต่างก็พ่วงโภชติเตียน โพนทะนาไว้ ใจนพากกิกขุณีเหล่านี้จึงได้ไปดูห้องภาพแล้ว . . .

ทรงสอนกิจ

พระผู้มีพระภาคทรงสอนกิจกุณีทั้งหลายว่า ดูกิจกุณีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีเหล่านี้พัดคีຍไปดูห้องภาพ จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกิจกุณีทั้งหลาย ใจนพากกิกขุณีเหล่านี้พัดคีຍจึงได้ไปดูห้องภาพแล้ว การกระทำการของพากวนานั้น ไม่เป็นไปเพื่อความลือไม่สนใจชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส.

ดูกิจกุณีทั้งหลาย กีเสลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๖. ๑. อนึ่ง กิกขุณีได ไปดูโรงละครหลวงกีดี อาคารประภาดภกีดี สถานที่หย่อนใจกีดี อุทيانกีดี สระโบกชรณกีดี เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีฉัพพัดคีຍ ๑๘.

สิกขานทวิวัก

[๒๙๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่งว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่งว่า กิกขุณี ที่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ทรงประสัคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า โรมะครหลัง ได้แก่ สถานที่เข้าสร้างขึ้นไว้ถาวรพระราชาเพื่อให้ทรงเพลิดเพลิน เพื่อทรงพระสำราญ.

ที่ชื่อว่า อาคารประภาดภาพ ได้แก่ สถานที่เข้าสร้างขึ้นไว้ เพื่อให้คนทั้งหลายชมเล่น เพื่อความเรียนเริง.

ที่ชื่อว่า สถานที่หย่อนใจ ได้แก่ สถานที่เข้าสร้างขึ้นไว้เพื่อให้คนทั้งหลายเล่น เพื่อ หย่อนอารมณ์.

ที่ชื่อว่า อุทายาน ได้แก่ อุทายานที่เข้าจัดไว้เพื่อให้คนทั้งหลายเล่นกีฬา เพื่อพักผ่อน .

ที่ชื่อว่า สารโนกรรณ ได้แก่ ชลาลัยที่เข้าชุดไว้เพื่อให้คนทั้งหลายเล่นกีฬา เพื่อรื่นเริง .

ไปดู ต้องอาบดีทุกกฎ ยืนอยู่สถานที่ไม่ยอมเห็น ต้องอาบดีป้าจิตตี้ พันสายตาไปแล้ว กลับนามองดูอึก ต้องงานบัตป้าจิตตี้ ไปดูอย่างหนึ่ง ต้องอาบดีทุกกฎ ยืนดูอยู่ในสถานที่ได้มองเห็น พันสายตาไปแล้วกลับนามองดูอึก ต้องอาบดีป้าจิตตี้ .

อนาคติวาร

[๒๙๗] ยืนอยู่ในอารามมองเห็น ๑ เดินไปหรือเดินมาแลเห็น ๑ มีกิจธุระเดินไปพบเข้า ๑ มือันตราย ๑ วิกลจริต ออาทิภูมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติด.

จิตตาการวරรค สิกขานบทที่ ๑ จบ .

จิตตาการวරรค สิกขานบทที่ ๒

เรื่องกิกขุนีหularyรูป

[๒๙๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-*บิณฑิกครบดี. เขตนาครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีทั้งหลายนั่งนอนบนตั้งบ้าง บันเครบ้าง คนทั้งหลาย เที่ยวชมวิหารพับเห็นแล้ว พากันพึงโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ไلنพากกิกขุนีจึงได้ใช้ตั้งบ้าง แครบ้าง เมื่อันสตรีคุณหัสด์ผู้บริโภคตามเล่า.

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินคนพากนั่นพึงโถง ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็พึงโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ไلنพากกิกขุนีจึงได้ใช้ตั้งบ้าง แครบ้าง เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุนีใช้ตั้งบ้าง แครบ้าง จริงหรือ? .

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไلنพากกิกขุนีจึงได้ใช้ตั้งบ้าง แครบ้างเล่า การกระทำของพากนานาชนิด ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิเเลกิกขุนีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๙๗. ๒. นี่ คือ กิกขุนีได้ ใช้ตั้งกีดี แครกีดี เป็นป้าจิตตี้.

เรื่องกิกขุนีหularyรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๒๙๙] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้ เช่น ได . . .
บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพาะารราคำเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี ที่ ทรงประสัคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า ตั้ง ได้แก่ ตั้งชนิดที่เรียกกันว่าเกินประมาณ.

ที่ชื่อว่า แคร์ ได้แก่ แคร์ที่เข้าถักด้วยเครื่อเคหาญานางที่ตันหมายเอง.

บทว่า ใช้ คือ นั่งกีดี นอนกีดี บนตั้งหรือแคร์นั่น ต้องอาบดีป้าจิตตี้.

อนาคติวาร

[๓๐๐] ใช้ตั้งที่ตัดเท้าแล้ว ๑ ใช้แคร์ที่ทำลายเครื่อเคหาญานางแล้ว ๑ วิกลจริต ๑ ออาทิ-*กัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติด.

จิตตาการวරรค สิกขานบทที่ ๒ จบ .

จิตตาการวරรค สิกขานบทที่ ๓

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคดี

[๓๐๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเวพวันอารามของอนาคต-*บิณฑิกครบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีฉัพพัคดีพากันกรอด้วย. คนทั้งหลายเที่ยวชม วิหารพับเห็นแล้ว พากันพึงโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ไلنกิกขุนีทั้งหลายจึงได้กรอด้วยกัน เมื่อันสตรีชาบ้านผู้บริโภคตามเล่า.

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินคนพากนั่นพึงโถง ตีเตียน โพนทะนาอยู่. บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็พึงโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ไلنกิกขุนีฉัพพัคดีจึงได้กรอต้ายกันแล้ว . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีฉัพพัสดี
พากันกรอด้วย จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบบุญว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนักกิกขุณีฉัพพัสดีจึงได้กรอด้วย
กัน การกระทำของนานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊แลกกิกขุณีทั้งหลายจะงยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๙๙. ๓. อนึ่ง กิกขุณีได้ กรอด้วย เป็นปาจิตติย์.

เรื่องกิกขุณีฉัพพัสดี จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๓๐๒] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอrrorนี้.

ที่ชื่อว่า ด้วย ไดแก่ ด้วย ๖ ขนิด คือ ด้วยทำด้วยเปลือกไม้ ทำด้วยฝ่าย ทำด้วยไนม
ทำด้วยขนลัต ทำด้วยป่าน ทำด้วยสัมภาระเจอกัน.

บทว่า กรอ คือ กระอ่อง เป็นทุกกฎในประโยค ม้วนไปๆ ต้องอาบติปาจิตติย์.

อนาคตติวาร

[๓๐๓] กรอด้วยที่เขากรอไว้แล้ว ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

จิตตาการวารรค สิกขานที่ ๓ จบ.

จิตตาการวารรค สิกขานที่ ๔

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๓๐๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายช่วยทำงานของชาวบ้าน บรรดา กิกขุณี
ที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โนนหนานว่า ใจนัก กิกขุณีทั้งหลายจึงได้ช่วยทำงานของ
ชาวบ้านแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากิกขุณีช่วย
ทำงานของชาวบ้าน จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบบุญว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนัก กิกขุณีจึงได้ช่วยทำงานของ
ชาวบ้านแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊แลกกิกขุณีทั้งหลายจะงยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๙๙. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได ทำงานช่วยเหลือสำหรับคฤหัสด์ เป็นปาจิตติย์.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๓๐๕] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอrrorนี้.

ที่ชื่อว่า งานช่วยเหลือสำหรับคฤหัสด์ คือ ต้มยาคกีดี แหงข้าวකีดี ทำงานเดี้ยวก็คีดี
หรือซักผ้าสาภกีดี ผ้าโพกคีดี ของชาวบ้าน ต้องอาบติปาจิตติย์.

อนาคตติวาร

[๓๐๖] ต้มยาคกายสงษ ๑ แหงข้าวคกายสงษ ๑ ในกระบวนการเดี้ยย ๑ ต้มยาคกีดี แหงข้าว
กีดี ทำงานเดี้ยวก็คีดี ซักผ้าสาภกีดี ผ้าโพกคีดี ให้แก่ไวยาวัจกรของตน ๑ วิกลจริต ๑
อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

จิตตาการวารรค สิกขานที่ ๔ จบ.

จิตตาการวารรค สิกขานที่ ๕

เรื่องกิกขุณีถูลนันทา

[๓๐๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีรูปหนึ่งเข้าไปหา กิกขุณีถูลนันทา แล้วได้
กล่าวขอร้องว่า ขอเชิญแม่เจ้า โปรดไปช่วยระงับอธิกรณ์. เธอรับคำได้ร้า แล้วไม่ช่วยระงับ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
ผู้จะจาก สามารถเจรจาถ้อยคำมีหลักฐาน ท่านทั้งหลายจะvaryแก่แม่เจ้า จงทำแก่แม่เจ้า ดังนี้。
บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างก็เพ่งโทช ติเตียน โพนหน่าว่า ไวนแม่เจ้ากลับน้นทาง
จึงได้ให้ของเดียวของบริโภคแก่ชาวบ้านด้วยมือของตนเอง จริงหรือ? .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณีกลับน้นทาง
ให้ของเดียวของบริโภคแก่ชาวบ้านด้วยมือของตนเอง จริงหรือ? .

ภิกษุทั้งหลายทราบทุกๆ จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีความแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีความว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ไวนภิกษุณีกลับน้นทาง จึงได้ให้
ของเดียวของบริโภคแก่ชาวบ้านด้วยมือของตนเองแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความ
เลื่อมใสของชุมชนที่บัง ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลงภิกษุณีทั้งหลายจะยกลักษณะนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๐๑. ๖. อนึง ภิกษุณีได ให้ของเดียวหรือของบริโภคแก่ชาวบ้านก็ดี แก่ปริพากก็ดี
แก่ปริพาชิกาก็ดี ด้วยมือของตนเอง เป็นปัจจิตติย .

เรื่องภิกษุณีกลับน้นทาง จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๓๒๙] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ซื้อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื้อว่า ภิกษุณี ที่
ทรงประสังค์ในอรรถนี้ .

ที่ซื้อว่า ชาวบ้าน ได้แก่ บุคคลผู้ครองเรือนผู้ใดผู้หนึ่ง .

ที่ซื้อว่า ปริพาก ได้แก่ บุรุษผู้ได้ผู้หนึ่ง ผู้บวชเป็นปริพาก เว้นภิกษุ และสามเณร .

ที่ซื้อว่า ปริพาชิกา ได้แก่ สตรีผู้ได้ผู้หนึ่ง ผู้บวชเป็นปริพาชิกา เว้นภิกษุณี ลิกขามนา
และสามเณร .

ที่ซื้อว่า ของเดียว ได้แก่ ของเดียว เว้นโภชนะ ๕ น้ำแล้วไม่ชำระฟัน นอกนั้นซื้อว่า
ของเดียว .

ที่ซื้อว่า ของบริโภค ได้แก่ โภชนะ ๕ คือข้าวสุก ขنمสด ขنمแห้ง ปลา เนื้อ .

บทว่า ให คือ ให้ด้วยกายก็ดี ด้วยของน่องด้วยกายก็ดี ด้วยโยนให้ก็ดี ต้อง abaติ-

*ปัจจิตติย ให้น้ำ ไม่ชำระฟัน ต้องอาบติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๓๓๐] ใช้ผู้อื่นให้ ๑ มีได้ให้ ๑ วางให้ ๑ ให้ของลูบไล้ภายนอก ๑ วิกฤติ ๑ อาทิ-

*ก้มมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติແล .

จิตตาคาราวรรค สิกขานที่ ๖ จบ .

จิตตาคาราวรรค สิกขานที่ ๗

เรื่องภิกษุณีกลับน้นทาง

[๓๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวันอารามของอนาคต-

*บิดทิกคหบดี เขตพระนครล่าวัตตี. ครั้งนั้น ภิกษุณีกลับน้นทางใช้ผ้าอาศัยคนเดียว ไม่ยอมஸະ.
ภิกษุณีเหล่านี้มีประจำเดือนย้อมไม่ได้ใช้. บรรดาภิกษุณีที่เป็นผู้สาวน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทช ติเตียน
โพนหน่าว่า ไวนแม่เจ้ากลับน้นทางจึงได้ใช้ผ้าอาศัยไม่ยอมஸະแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกษุณีกลับน้นทาง
ใช้ผ้าอาศัย ไม่ยอมஸະ จริงหรือ? .

ภิกษุทั้งหลายทราบทุกๆ จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีความแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีความว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ไวนภิกษุณีกลับน้นทางจึงได้ใช้
ผ้าอาศัย ไม่ยอมஸະแล้ว การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่บัง ไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลงภิกษุณีทั้งหลายจะยกลักษณะนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๐๒. ๗. อนึง ภิกษุณีได ใช้ผ้าอาศัย ไม่ละ เป็นปัจจิตติย .

เรื่องภิกษุณีกลับน้นทาง จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๓๕] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ซื้อว่า ภิกษุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื้อว่า ภิกษุณี ที่
ทรงประสังค์ในอรรถนี้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ที่ชื่อว่า ผ้าอาตัย ได้แก่ ผ้าที่เข้าถ่ายไว้สำหรับให้กิกขุณีผู้มีประจำเดือนใช้。
บทว่า ใช้ . . . ไม่ละ คือใช้ ๒-๓ ราตรี ซักในวันที่ ๔ แล้วยังใช้อีกไม่ยอมให้กิกขุณี
ลิกขมนา หรือสามเณร ใช้บ้าง ต้องอาบติปajiตี้.

บทภาษาไทย

ติกะปajiตี้

[๓๑] ยังไม่ละ กิกขุณีสำคัญว่าบังไม่ละ ใช้ ต้องอาบติปajiตี้.
ยังไม่ละ กิกขุณีมีความสงสัย ใช้ ต้องอาบติปajiตี้.

ยังไม่ละ กิกขุณีสำคัญว่าลະแล้ว ใช้ ต้องอาบติปajiตี้.

ทักษะทกกฎ

ลະแล้ว กิกขุณีสำคัญว่าบังไม่ละ ต้องอาบติทกกฎ .

ลະแล้ว กิกขุณีมีความสงสัย ต้องอาบติทกกฎ .

ลະแล้ว กิกขุณีสำคัญว่าลະแล้ว ไม่ต้องอาบติ.

อนาคติวาร

[๓๒] ลະแล้วจึงใช้ ๑ ใช้คราวต่อไป ๑ กิกขุณีพากอื่นผู้มีประจำเดือนไม่มี ๑ ถูกเย่ง
ชิงผ้าไป ๑ ผ้าหาย ๑ มีเหตุลุกเนิน ๑ วิกฤติริบ ๑ อาทิตย์มิกรา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

จิตตานารวารค สิกขนาบที่ ๗ จบ.

จิตตานารวารค สิกขนาบที่ ๘

เรื่องกิกขุณีกุลลันนา

[๓๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บิณฑิกหนด เนตพระเครื่องราสวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีกุลลันนาไม่มอบหมายห้องที่อยู่หลักไปสู่สาวิก.
ต่อมาห้องที่อยู่ของนางถูกไฟไหม้. กิกขุณีทั้งหลายจึงพาภันกล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้าทั้งหลาย พากเรา^{จงช่วยกันขนสิ่งของออก.}

กิกขุณีบางพากล่าวอย่างนี้ว่า พากดิฉันไม่ขน เจ้าข้า เพราะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหายไป
แม่เจ้าจักทราบจากพากเราจนครบ.

เมื่อกิกขุณีกุลลันนาทากลับมาซึ่งห้องที่อยู่นั้นแล้ว ตามกิกขุณีทั้งหลายว่า แม่เจ้าทั้งหลายได้
ช่วยขนสิ่งของออกบ้างหรือเปล่า?

กิกขุณีทั้งหลายตอบว่า พากดิฉันไม่ได้ขนออกเลย เจ้าข้า.

กิกขุณีกุลลันนาจึงเพงโทษ ติเตียน โพนหน่าว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลาย เมื่อห้องที่อยู่
ถูกอัดกีบ จึงได้ไม่ช่วยกันขนสิ่งของออกเล่า.

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างก็เพงโทษ ติเตียน โพนหน่าว่า ใจนแม่เจ้ากุลลันนา
จึงไม่มอบหมายห้องที่อยู่ หลักไปสู่สาวิกเล่า.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกุลลันนา^{ไม่มอบหมายห้องที่อยู่หลักไปสู่สาวิก จริงหรือ?}

กิกขุทั้งหลายทราบทุกๆ จริง พระพุทธเจ้าข้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีกุลลันนาจึงได้ไม่
มอบหมายห้องที่อยู่หลักไปสู่สาวิกเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๐๓. ๙. อนึ่ง กิกขุณีได้ ไม่มอบหมายห้องที่อยู่หลักไปสู่สาวิก เป็นปajiตี้.

เรื่องกิกขุณีกุลลันนา จบ.

สิกขนาบทวิภังค์

[๓๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .
บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะวารรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ทรงประสังในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า ห้องที่อยู่ ได้แก่ อาคารที่เรียกันว่าห้อง มีบานประตูติด.

คำว่า ไม่มอบหมาย . . . หลักไปสู่สาวิก นั้น ความว่า ไม่มอบหมายแก่กิกขุณี สิกขมนา
หรือสามเณร เมื่อเดินพันแขบทห้องที่อยู่ซึ่งมีเครื่องล้อม ต้องอาบติปajiตี้ เดินพันอุปจารห้องที่อยู่
ซึ่งไม่มีเครื่องล้อม ต้องอาบติปajiตี้.

บทภาษาไทย

ติกะปajiตี้

[๓๕๐] มิได้มอบหมาย กิกขุณีสำคัญว่ามิได้มอบหมาย หลักไป ต้องอาบติปajiตี้.
มิได้มอบหมาย กิกขุณีมีความสงสัย หลักไป ต้องอาบติปajiตี้.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี
มิได้มอบหมาย กิกขุณีสำคัญว่ามอบหมายแล้ว หลักไป ต้องอาบติปจิตติย์.

ติกะทอกกฎ

ห้องที่อยู่มิได้ติดบานประตู กิกขุณีได้มอบหมาย หลักไป ต้องอาบติทอกกฎ.
ห้องที่อยู่ซึ่งมิได้ติดบานประตู กิกขุณีมอบหมายแล้ว สำคัญว่ามิได้มอบหมาย ต้องอาบติ-

*ทอกกฎ.

ห้องที่อยู่ซึ่งมิได้ติดบานประตู กิกขุณีมอบหมายแล้ว มีความลงสัย ต้องอาบติทอกกฎ.
ห้องที่อยู่ซึ่งมิได้ติดบานประตู กิกขุณีมอบหมายแล้ว สำคัญว่า มอบหมายแล้ว ไม่ต้อง
อาบติ.

อนาปัตติวาร

[๓๒๑] มอบหมายแล้วหลักไป ๑ หลักไปในเมื่อมีอันตราย ๑ แสงหาแล้วไม่ได้ ๑
อาพาธ ๑ มีเหตุขัดข้อง ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกันมีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

จิตตาคารวารค สิกขานบทที่ ๘ จบ.

จิตตาคารวารค สิกขานบทที่ ๙

เร่องกิกขุณีฉพัสดคี

[๓๒๒] โดยสมญ่นั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกครบดี เนตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีฉพัสดคีพากันเรียนติรัจจนาวิชา. คนทั้งหลาย
พากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงเรียนติรัจจนาวิชา เมื่อൺสตี
คุกหัสส์ผู้บุริโภคภัณฑ์แล.

กิกขุณีทั้งหลาย ได้ยินคนพากันนั้นเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มากน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีฉพัสดคีจึงได้เรียนติรัจจนาวิชาแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉพัสดคี
พากันเรียนติรัจจนาวิชา จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีฉพัสดคีจึงได้พากัน
เรียนติรัจจนาวิชาแล การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กิ๊แลก กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๐๔. ๙. อนึ่ง กิกขุณีได เรียนติรัจจนาวิชา เป็นปัจจิตติย.

เร่องกิกขุณีฉพัสดคี จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๓๒๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี ที่
ทรงประสัคในอรรถนี้.

ที่ซึ่ว่า ติรัจจนาวิชา ได้แก่ ศิลปวิทยาการนักพระศาสนาชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่
ก่อประด้ายประโยชน์.

บทว่า เรียน คือ เรียนโดยบท ต้องอาบติปจิตติย ทุกๆ บท เรียนโดยอักษะ ต้อง
อาบติปจิตติย ทุกๆ ตัวอักษะ.

อนาปัตติวาร

[๓๒๔] เรียนหนังสือ ๑ เรียนวิชาท่องจำ ๑ เรียนวิชาป้องกันเพื่อประสังค์คุ้มครองตัว ๑
วิกฤติ ๑ อาทิกันมีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

จิตตาคารวารค สิกขานบทที่ ๙ จบ.

จิตตาคารวารค สิกขานบทที่ ๑๐

เร่องกิกขุณีฉพัสดคี

[๓๒๕] โดยสมญ่นั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกครบดี เนตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีฉพัสดคีพากันสอนติรัจจนาวิชา. คนทั้ง
หลายพากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้สอนติรัจจนาวิชา เมื่อ่น
เหล่าสารคุกหัสส์ผู้บุริโภคภัณฑ์แล?

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากันนั้นเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มากน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีฉพัสดคีจึงได้สอนติรัจจนาวิชาแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉพัสดคี
สอนติรัจจนาวิชา จริงหรือ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีฉัพพัสดุจึงได้พากัน สอนติรัจนาณวิชาแล้ว การกระทำของพวกราชนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่ เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๐๔. ๑๐. อนึ่ง กิกขุณีได้ สอนติรัจนาณวิชา เป็นปาริติย .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัสดุ จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๓๒๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด ถือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ข้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ข้อว่า กิกขุณี ที่ทรงประสมคในอรรถนี้ .

ที่ข้อว่า ติรัจนาณวิชา ไดแก่ คิลปวิทยาการนอกพระศาสนาชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่ ก่อประตายประโภชน .

บทว่า สอน ความว่า สอนโดยบท ต้องอบรมติปาริติย ทุกๆ บท สอนโดยอักขระ ต้องอบรมติปาริติย ทุกๆ ตัวอักษร .

อนาคตตัววาร

[๓๒๗] สอนหนังสือ ๑ สอนวิชาห่องจำ ๑ สอนวิชาป่องกันเพื่อประสมคคัมครองตัว ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกันมิกา ๑ ไม่ต้องอบรมติแล .

จิตตาการวารค สิกขานที่ ๑๐ จบ .

ปาริติย วรรคที่ ๕ จบ .

ปาริติย วรรคที่ ๖

อารามวารค สิกขานที่ ๗

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป

[๓๒๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต- บินทึกครบดี เขตพระนครสวัตถี . ครั้นนั้น กิกขุณีหล่ายรูปมีจารีตเดียว กำลังทำจิกรรมกัน อยู่ในอาวาสใกล้หมู่บ้านแห่งหนึ่ง พวากิกขุณีไม่บอกก่อนเข้าสู่อาرام และพากันเข้าไปหา กิกขุเหล่านั้น กิกขุทั้งหลายพากันแห่งโทษ ติเตียน โนนทะนาว่า ไฉนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ไม่บอก กล่าวก่อนเข้าไปสู่อาرامแล้ว . . .

ทรงสอนความ

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า พวากิกขุณีไม่บอก กล่าวก่อนเข้าไปสู่อาرام จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนพวากิกขุณีจึงได้ไม่บอก กล่าวก่อนเข้าไปสู่อาرامแล้ว การกระทำของพวกราชนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๐๘. ๑. อนึ่ง กิกขุณีได ไม่บอกกล่าวก่อน เข้าสู่อาرامเป็นปาริติย .

กิกขานหนึ่ง ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณีทั้งหลาย ด้วยประ- *การจะนี่ .

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป จบ .

เรื่องกิกขุณีหล่ายรูป

[๓๒๙] ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุเหล่านั้นหลอกไปแล้วจากอาวาสนั้น . พวากิกขุณีทราบ ว่าพระคุณเจ้าทั้งหลายหลอกไปแล้ว จึงไม่มาสู่อาرام ครั้นกิกขุเหล่านั้นกลับมาอ้างอาวาสนั้นดังเดิม . กิกขุณีทั้งหลายทราบว่า พวากพระคุณเจ้ากลับมาแล้วจึงบอกกล่าวก่อนเข้าสู่อาرام เข้าไปหา กิกขุเหล่านั้น ทราบให้ไวแล้ว ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง .

กิกขุเหล่านั้น ไดกล่าวคำนี้กะกิกขุณีเหล่านั้นว่า น้องหญิงทั้งหลาย เหตุไฉนพากເຊອງจึงไม่ ก้าวได้ ไม่จดนำ้ฉัน น้ำใช้ไว้แล้ว .

กิกขุณีเหล่านั้นซึ่งรู้ว่าพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสิกขานทไวนแล้ว เจ้าข้า ว่ากิกขุณี ไม่บอกกล่าวก่อน ไม่พึงเข้าสู่อาرام จะนั่น พวากติฉันจึงไม่ไดมา .

กิกขุทั้งหลายทราบทูลเรื่องนั้นแต่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุ- *ทั้งหลาย เรายอนญาตให้บอกกล่าวกิกขุที่มีอยู่ก่อนเข้าสู่อาرام .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภัค

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกสิ่งที่นี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนุบัญญติ ๑

๑๐๖. ๑. ก. อนึ่ง กิกขุณิได ไม่นบออกล่าภิกษุที่มีอยู่ก่อน เข้าสู่อาราม เป็น
ปัจจิตตี้.

กิกขุที่นี้ ย่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญติแล้วแก่ภิกษุณิทั้งหลาย ด้วยประ
การฉะนี้.

เรื่องภิกษุณิหลายรูป จบ.

[๓๓๐] ต่อจากสมัยนั้นแล้ว ภิกษุเหล่านั้นหลีกไปจากอาวาสนั้น แล้วกลับไปสู่อาวาสนั้น
ตามเดิม. ภิกษุณิทั้งหลายเข้าใจว่าพระผู้เป็นเจ้าหลีกไปแล้ว จึงไม่นบออกล่า เข้าสู่อาราม แล้วได้
มีความรังเกียจว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญติสิ่งของที่ไว้ ภิกษุณิไม่นบออกล่าภิกษุที่มีอยู่ ไม่
พึงเข้าไปสู่อาราม ก็พวกเรานี้ได้นบออกล่าวภิกษุที่มีอยู่ ได้พากันเข้ามาสู่อาราม พาการาต้องอาบตี -
*ปัจจิตตี้แล้วกระมังหนอ ดังนี้ แล้วได้กราบทูลเรื่องนั้นเด่พระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาคทรง -
*บัญญติอนบัญญติ ๒ ว่า

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกสิ่งที่นี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนุบัญญติ ๒

๑๐๖. ๑. ข. อนึ่ง กิกขุณิได รู้อยู่ไม่นบออกล่า เข้าไปสู่อารามที่มีภิกษุ เป็นปัจจิตตี้.

สิกขานทวิภัค

[๓๓๑] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .
บทว่า ภิกษุณิ ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณิ เพาะารรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณิ ที่
ทรงประสังค์ในอารามนี้.

ที่ชื่อว่า ร้อย คือร้อย หรือคนอื่นบอกแก่นาง หรือภิกษุเหล่านั้นบอก.

อารามที่ชื่อว่า มีภิกษุ คือ มีภิกษุอยู่ແเมที่ใต้ตัน ไม.

บทว่า ไม่นบออกล่าเข้าไปสู่อาราม คือ ไม่นบออกล่าภิกษุสามเณรหรือคนวัด ก้าวล่วง
เขตอารามที่มีเครื่องล้อม ต้องอาบตีปัจจิตตี้ อารามที่ไม่มีเครื่องล้อม เมื่อก้าวลงสู่อุปจาร ต้อง
อาบตีปัจจิตตี้.

บทภาษา尼ย

[๓๓๒] อารามภิกษุ ภิกษุณิสำคัญว่ามีภิกษุ ไม่นบออกล่าภิกษุที่มีอยู่ เข้าไปสู่อาราม
ต้องอาบตีปัจจิตตี้.

อารามมีภิกษุ ภิกษุณิลงสัญ ไม่นบออกล่าภิกษุที่มีอยู่ เข้าไปสู่อาราม ต้องอาบตีทุกกฎ.

อารามมีภิกษุ ภิกษุณิสำคัญว่าไม่มีภิกษุ ไม่นบออกล่าภิกษุที่มีอยู่ เข้าไปสู่อาราม ไม่ต้อง
อาบตี.

อารามไม่มีภิกษุ ภิกษุณิสำคัญว่ามีภิกษุ ต้องอาบตีทุกกฎ.

อารามไม่มีภิกษุ ภิกษุณิลงสัญ ต้องอาบตีทุกกฎ.

อารามไม่มีภิกษุ ภิกษุณิสำคัญว่าไม่มีภิกษุ ไม่ต้องอาบตี.

อนาคติตราร

[๓๓๓] ภิกษุมีอยู่ บออกล่าแล้วเข้าไป ๑ ภิกษุไม่มี ไม่นบออกล่าเข้าไป ๑ เดินมอง
ดุศิริจะภิกษุณิผู้เข้าไปก่อน ๑ ไป ณ สถานที่มีพากภิกษุณิประชุมกัน ๑ หนทางมีผ่านไปทาง
อาราม ๑ อาพาธ ๑ มีอันตราย ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีเลย.

อารามวาระ สิกขานที่ ๑ จบ.

อารามวาระ สิกขานที่ ๒

เรื่องพระภักปีตตะเคราะ

[๓๓๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ ภูมิที่อาลาปามหาราเวน
เขตพวนครเวสาลี. ครั้งนั้น ท่านพระภักปีตตะเคราะปัจจะของท่านพระอาลาจัยบั้งอยู่ในสุสาน-

*ประเทศไทย ครั้งนั้น มีภิกษุณิรูปหนึ่งแก่ก่าวพากภิกษุณิฉัพพัสดุคีรිกรรมราภพล. ภิกษุณิฉัพพัสดุคีรි
ช่วยกันนำคำพอกไปเผาแล้วก่อสุกป่าไว้ใกล้ๆ ที่อยู่ของท่านพระภักปีตตะเคราะแล้วพากันไปร้องให้
ณ สุกนั้น. จึงท่านพระภักปีตตะเคราะรำคาญเสียงร้องให้นั้น และได้ทำลายสุกนั้นพังกระจาย. ภิกษุณิ
ฉัพพัสดุคีรිปรึกษาภักกันเป็นความลับว่า พระภักปีตตะเคราะที่ทำลายสุกนั้นแล้วของพากเรา
ช่วยกันจะทำท่านเสียก็ได. ภิกษุณิรูปหนึ่งได้แจ้งข้อปรึกษาภักกันนั้นแก่ท่านพระอาลาจัย พระอาลาจัย ได้
ทราบเรียนเรื่องนี้ให้ท่านพระภักปีตตะเคราะ ท่านพระภักปีตตะเคราะได้ออกจากวิหารไปหลบซ่อนอยู่.

ครั้งนั้น ภิกษุณิฉัพพัสดุคีรිได้เดินผ่านเข้าไปทางวิหารของท่านพระภักปีตตะเคราะแล้วช่วยกันขน
ก้อนหินและก้อนดินทับมวนวิหารของท่าน แล้วหลีกไปด้วยเข้าใจว่า ท่านถึงมรณภาพแล้ว ครั้น
 RATEINN ผ่านไป ท่านครองอันตรวาสกและ ถือนาตรจิวเรเข้าไปบินทนตาในเมืองเวสาลีแต่เช้า.
 ภิกษุณิฉัพพัสดุคีรිได้เห็นท่านยังเดินเที่ยวบินทนตาอยู่ ครั้นแล้วได้พุดกันอย่างนี้ว่า พระภักปีตตะเคราะ^{นี้}
 ยังมีชีวิตอยู่ ควรหนอนำเอาความลับของเราไปบอก ครั้นได้ทราบข่าวว่าพระคุณเจ้าอาบลินนำไป จึง
 พากันด่าท่านพระอาลาจัยว่า ท่านนี้เป็นคนสำหรับคอรับใช้เมื่อเวลาอานั้น เป็นคนเคยชำระบุรุษ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
ประจำปีอ่อน เป็นคนมีสกุลต่า ใจนึงได้ลองนำความลับของเราไปเทียบอุ่นๆ เล่า .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกษุณี
ฉัพพัคคียังได้ด่าพระคุณเจ้าอุบาลีเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า พวากิกษุณี
ฉัพพัคคียังพากันด่าภิกขุอุบาลี จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ ชี้.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคทรงติดเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนกิกษุณีเหล่านี้ฉัพพัคคียังได้
ด่าภิกขุอุบาลีเล่า การกระทำของพวากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แล้วภิกษุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๓๗. ๒. อนึ่ง ภิกษุณีได้ ด่าก็ตี กล่าวขู่ก็ตี ซึ่งภิกษุ เป็นปาจิตติย์.

เรื่องพระกับปีติภะกระ จบ .

สิกขานทวีภัก

[๓๓๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า ภิกษุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกษุณี เพราะอรรคาว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณี
ที่ทรงประஸคในอรรคัน.

บทว่า ภิกษุ ได้แก่oplัมบัน .

บทว่า ด่าก็ตี ด่าด้วยวัตถุสำหรับด่าทั้ง ๑๐ อย่าง หรือด้วยอย่างใดอย่างหนึ่งในทั้ง
๑๐ นั้น ต้องอาบัติปาจิตติย์.

บทว่า กล่าวขู่ก็ตี คือ แสดงเรื่องหรืออาการที่น่ากลัว ต้องอาบัติปาจิตติย์ .

บทภาชนะ

ติภะปาจิตติย์

[๓๓๕] อุปัสมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าอุปัสมบัน ด่าก็ตี กล่าวขู่ก็ตี ต้องอาบัติปาจิตติย์ .

อุปัสมบัน ภิกษุณีลงสักข์ ด่าก็ตี กล่าวขู่ก็ตี ต้องอาบัติปาจิตติย์ .

อุปัสมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าอุปัสมบัน ด่าก็ตี กล่าวขู่ก็ตี ต้องอาบัติปาจิตติย์ .

จตุภะทุกกฎ

ด่าก็ตี กล่าวขู่ก็ตี ซึ่งอนุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าอนุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน ภิกษุณีลงสักข์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนุปัสมบัน ภิกษุณีสำคัญว่าอนุปัสมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๓๓๖] มุ่งอรรถ ๑ มุ่งธรรม ๑ มุ่งสังสอน ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง
อาบัติแล.

อารามวารค สิกขานบทที่ ๒ จบ .

อารามวารค สิกขานบทที่ ๓

เรื่องภิกษุณีจัณฑากล

[๓๓๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-

*บันทึกเหตุ เขตพระนครสาลวัตตี . ครั้งนั้น ภิกษุณีจัณฑากลเป็นผู้ก่อความมาดหมาย ก่อความ
ทะเลาะ ก่อการวิวาท ก่อความอื้อฉาว ก่ออิทธิกรณ์ในสงฆ์ เมื่อภิกษุณีลงสักข์ทำกรรมแก่นาง
ภิกษุณีกุลลันท่าค้าน .

[๓๓๘] ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุณีกุลลันท่าได้ไปสู่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ด้วยกรณียะงายอย่าง .
ครั้นภิกษุณีลงสักข์ทราบว่า ภิกษุณีกุลลันท่าหลบไปแล้ว จึงยกวารภิกษุณีจัณฑากล ในพระรัตน์
ให้เป็นอาบัติ . ภิกษุณีกุลลันท่าเรื่องการณ์ยิ่งในหมู่บ้านนั้นแล้ว กลับมาสู่นครสาลวัตตีดังเดิม . เมื่อ
นางมาถึง ภิกษุณีจัณฑากลในป่าสนะรับ ไม่จัดตั้งน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องชี้ดเท้า ไม่
ลุกไปปรับน้ำตราชีวาร ไม่ໄต่ตามด้วยน้ำฉัน ภิกษุณีกุลลันท่าได้กล่าวคำนี้กะภิกษุณีจัณฑากลว่า ทำไม่
เมื่อฉันมาถึง เรื่องจึงไม่ป่วยนะรับ ไม่จัดตั้งน้ำล้างเท้า ตั้งรองเท้า กระเบื้องชี้ดเท้า ไม่ลุกมา
รับน้ำตราชีวาร ไม่ໄต่ตามด้วยน้ำฉัน .

ภิกษุณีจัณฑากลตอบว่า การที่เป็นดังนี้นั้น เพราะดิฉันเป็นดั่งสตรีผู้ไร้ที่พึ่ง เจ้าช้ำ .

ภิกษุณีกุลลันท่าชี้กว่า เพาะเหตุไร เรื่องจึงเป็นดั่งสตรีผู้ไร้ที่พึ่งเล่า?

ภิกษุณีจัณฑากลแกล้งว่า เพาะภิกษุณีเหล่านี้ยกวารติดฉันในพระ ไม่เห็นอาบัติ ด้วยเช้า
ใจว่านาผู้นี้ไร้ที่พึ่ง ไม่สู้จะมีเชือเสียง ไม่มีใครซึ่งจะเป็นผู้ยำเกรงนานมุนี .

ภิกษุณีกุลลันท่าชี้ว่า ภิกษุณีเหล่านี้ขาด ภิกษุณีเหล่านี้ไม่ฉลาด
ภิกษุณีเหล่านี้ไม่รู้จักรรรม โทษอันสมควรแก่กรรม กรรมวิบัติหรือกรรมสมบัติ .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนแม่เจ้ากุลลันท่า

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

จึงได้ชี้แจงเคียงดกล่าวติด昏迷เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีถูลนั้นทา
น้ำเสียดกล่าวติด昏迷 จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนกิกขุณีถูลนั้นทาจึงได้ชี้แจง
เคียงดกล่าวติด昏迷 การกระทำการของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๐๙. ๓. อนึ่ง ภิกขุณีได้ ชี้แจงเคียงดกล่าวติด昏迷 เป็นปัจจิตติย.

เรื่องภิกขุณีจันทากลี จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๓๔๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า ภิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า ภิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า ชี้แจงได้แก่ กิริยาที่เข้าเรียกกันว่าโกรธ.

ที่ชื่อว่า คงจะได้แก่ หมายที่เรียกกันว่าภิกขุณีสงฆ์.

บทว่า กล่าวตี คือ ติโทยาว่า ภิกขุณีเหล่านี้เข้า ภิกขุณีเหล่านี้ไม่ฉลาด ภิกขุเหล่านี้
ไม่รู้สักกรรม โทหอันสมควรแก่กรรม กรรมวิบัติ หรือกรรมสมบัติ ต้องอาบัติป่าจิตติย กล่าวตี
ภิกขุณีหลายรูป ภิกขุณีรูปเดียว หรืออนุบลัมบัน ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนาคตตัวร

[๓๔๑] มุงอรรถ ๑ มุงธรรม ๑ มุงสังสอน ๑ วิกจจิตร ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง
อาบัติแล.

อาหารวรรณ สิกขานบทที่ ๓ จบ.

อาหารวรรณ สิกขานบทที่ ๔

เรื่องภิกขุณีหลายรูป

[๓๔๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาหารของอนาคต-
บิณฑิกครบดี เนตพระนครสาواتตี. ครั้งนั้น พระมหาเถรหนึ่งได้นิมนต์ภิกขุณีทั้งหลายให้ฉัน.

ภิกขุณีทั้งหลายจันแมร์จห้ามกัดแล้ว ไปเบี่ยมตระกูลญาติ บางพากก็จันอึก บางพากໄไดนำมิณฑนาตไป.

เมื่อเสร็จการเลี่ยงภิกขุณีทั้งหลายแล้ว พระมหาเถรได้กล่าวเชือชิญชาเวที่่อนบ้านว่า คุณๆ ทั้ง
หลาย ข้าพเจ้าเลี่ยงดูกิกขุณีทั้งหลายให้อิ่มหนำแล้ว เชิญมาเกิด ข้าพเจ้าจักเลี่ยงพากทานให้อิ่มหนำบ้าง.

พากเพื่อนบ้านเหล่านั้นพากกล่าวอย่างนี้ว่า ท่านจักเลี่ยงพากข้าพเจ้าให้อิ่มหนำได้อย่างไร
แม้พากภิกขุณีที่ท่านนิมนต์มาจันเหล่านั้น ไปถึงเรือนของพากข้าพเจ้าแล้ว บางพากก็จันอึก บาง-

*พากก็นำบิณฑนาตไป.

จึงพระมหาเถรนั้นเพ่งโถห์ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนภิกขุณีทั้งหลายจันอาหารที่เรือนของ
พากเราแล้ว จึงได้ไปฉันในที่อื่นอึกเล่า เราไม่มีกำลังพอที่จะถวายให้พอกแก่ความต้องการหรือ.

ภิกขุณีทั้งหลายได้ยินพระมหาเถรนั้นเพ่งโถห์ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .

ต่างก็เพ่งโถห์ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนภิกขุณีทั้งหลายจันเสร็จห้ามกัดแล้ว จึงได้ฉันในที่อื่นอึกเล่า

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า ภิกขุณีทั้งหลาย
ฉันเสร็จห้ามกัดแล้ว ยังฉันในที่อื่นอึก จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนภิกขุณีทั้งหลายจันเสร็จ
ห้ามกัดแล้ว จึงได้ฉันในที่อื่นอึกเล่า การกระทำการของพากนางนั้นไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของ
ชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ่งขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๐๙. ๔. อนึ่ง ภิกขุณีได อันทายกนิมนต์แล้ว หรือห้ามกัดแล้ว เคี่ยวก็ดี ฉันก็ดี
ซึ่งของเดียว หรือของฉัน เป็นปัจจิตติย.

เรื่องภิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

[๓๔๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะพระราชว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ทรงประสังค์ในอรรถนี้。

ที่ชื่อว่า อันทายกนิมنتแล้ว คือ นิมนต์ด้วยโภชนา ๔ อย่าง อย่างใดอย่างหนึ่ง.

ที่ชื่อว่า ห้ามกัตแล้ว คือ อาสนะปรากรู โภชนะปรากรู ตนอยู่ในหัตถมาส ทำยกนำ
ของเข้าไปกลาง การห้ามปรากรู.

ที่ชื่อว่า ของเคี้ยว คือ เว้นโภชนา ๔ ยاكุ ยามากาลิก สัตตathamakaลิก ယาชีวิก นอกนั้น
ซึ่งของจะเคี้ยว.

ที่ชื่อว่า ของฉัน ได้แก่โภชนา ๔ คือ ข้าวสุก ๑ ขنمสด ๑ ขنمแห้ง ๑ ปลา ๑ เนื้อ ๑
รับประทานไว้ด้วยหมายใจว่าจักเคี้ยว จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ. ฉัน ต้องอาบัติปฏิจิตติ์
ทุกๆ คำกลืน.

บทบาทนี้ย

ติกะปฏิจิตติ์

[๓๔] ทายกนิมنتแล้ว กิกขุณีสำคัญว่า nimntแล้ว เคี้ยวก็ตี ฉันก็ตี ซึ่งของจะเคี้ยว
หรือของฉัน ต้องอาบัติปฏิจิตติ์.

ทายกนิมنتแล้ว กิกขุณีสำคัญว่า มีได้นิมนต์ เคี้ยวก็ตี ฉันก็ตี ซึ่งของจะเคี้ยว หรือของฉัน
ต้องอาบัติปฏิจิตติ์.

ทุกๆ ทักษะ

รับประทานยามากาลิก สัตตathamakaลิก ယาชีวิก ไว้เพื่อประสงค์เป็นอาหาร ต้องอาบัติทุกกฎ.
ฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ ทุกๆ คำกลืน.

อนานัตติวาร

[๓๕] ทายกไม่ได้นิมนต์ ๑ ไม่ได้ห้ามกัต ๑ ดื่มยาคุ ๑ บอกรู้ข้อมูลแล้วฉัน ๑ เมื่อ
เหตุจำเป็นมี ฉันยามากาลิก สัตตathamakaลิก ယาชีวิก ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

อาหารวาระ สิกขานบทที่ ๔ จบ.

อาหารวาระ สิกขานบทที่ ๕

เรื่องกิกขุณีรูปหนึ่ง

[๓๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาหารของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้นนั้น กิกขุณีรูปหนึ่งเที่ยวนิษฐาตไปในตรอกแห่งหนึ่ง ใน
พระนครสาวัตถี ผ่านเข้าไปสู่สกอลแห่งหนึ่ง ครั้นแล้ว ได้นั่งบนอาสนะที่เข้าไปล่าด้วย ครั้นเข้า
นิมนต์กิกขุณีรูปหนึ่นให้ลัตนแล้ว ได้กล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้า แม่กิกขุณีรูปอื่นๆ ก็จะมา.

ทันทีนั้น นางคิดว่า ทำไนกิกขุณีรูปอื่นๆ จึงจะไม่มา แล้วได้เข้าไปหา กิกขุณีทั้งหลาย
กล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้า ณ สถานที่โน้นสูนัขด โคเปลี่ยวด สถานที่ลึกลึก ท่านทั้งหลายอย่าได้ไป
สถานที่นั้นเลย.

แม่กิกขุณีอีกรูปหนึ่งก็ได้เที่ยวนิษฐาตไปในตรอกนั้น เดินผ่านเข้าไปถึงสกอลนั้น ครั้นแล้ว
นั่งบนอาสนะที่เข้าด้วยกัน. ครั้นคนพากันนั่นนิมนต์ให้หนังฉัน แล้วได้กล่าวคำนี้ว่า แม่เจ้า ทำไม่
กิกขุณีทั้งหลายจึงไม่ค่อยมา.

จึงกิกขุณีรูปนั้น ได้ลาเรื่องนั้นแก่เขาเหล่านั้น พากเขาจึงพิงโถง ติดเตียน โพนทะนานัว
ใจนกิกขุณีจึงได้ทางตระกูลเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีทางตระกูล^จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีจึงได้ทางตระกูลเล่า
การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่บั้งไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แล้วกิกขุณีทั้งหลายจะยกลิกขานบทหนึ่นขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๐. ๕. อนึ่ง กิกขุณีได้ เป็นคนตระหนัตตระกูล เป็นปฏิจิตติ์.

เรื่องกิกขุณีรูปหนึ่ง จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๓๗] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะพระราชว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณีที่
ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า ตระกูล ได้แก่ ตระกูลทั้ง ๔ คือ ตระกูลบัตริย์ ตระกูลพระมหาณ ตระกูลแพทัย

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนិវิកังค์

ตระกูลคุหร.

บทว่า เป็นคนตระหนึ่ตระกูล คือคิดว่า ทำใจนกิกขุณทึ้งหลายจะไม่พึงมา แล้วกล่าวโถช
ของพากพ้องในสำนักกิกขุณทึ้งหลาย ต้องจบดิปัจิตตี้ หรือ กล่าวโถชของกิกขุณทึ้งหลายใน
สำนักของพากพ้อง ก็ต้องจบดิปัจิตตี้.

อนาคตตัวร

[๓๔] ไม่ทางตระกูล บอกโถเช่าที่มีอยู่ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง-
* จบดิปัจิต.

อารามวรรค สิกขานบทที่ ๕ จบ .

อารามวรรค สิกขานบทที่ ๖

เรื่องกิกขุณเหล่ายรูป

[๓๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาถ-
* บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณเหล่ายรูปจำพระราษฎร์ในอาวาสไกลั่นบ้าน
แล้วได้พากันไปสู่พระนครสาลวัตถี. กิกขุณทึ้งหลายได้รุกแย่งกิกขุณพวกนั้นว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย
จำพระราษฎร์ ณ ที่ไหน โวหารการกล่าวสอนได้มีสมบูรณ์แล้วหรือ?

กิกขุณเหล่านั้นตอบว่า แม่เจ้า ในอาวาสที่พากดันจำพระราษฎร์นั้น ไม่มีกิกขุเลย การ
กล่าวสอนจักสมบูรณ์ได้จากไหน.

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มาก่อนอ้อย . . . ต่างก็เพงโถช ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลาย
จึงได้จำพระราษฎร์ในอาวาสที่ไม่มีกิกขุแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณทึ้งหลาย
จำพระราษฎร์ในอาวาสที่ไม่มีกิกขุ จริงหรือ?

กิกขุณทึ้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ใจนกิกขุณทึ้งหลายจึงได้จำพระราษฎ
ร์ในอาวาสที่ไม่มีกิกขุแล้ว การกระทำการของพากนั้นนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณทึ้งหลาย ก็แลกภิกขุณทึ้งหลายจยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๑. ๖. อนึ่ง กิกขุณได้จำพระราษฎร์ในอาวาสที่ไม่มีกิกขุ เป็นป่าจิตตี้.

เรื่องกิกขุณเหล่ายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๓๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื้อว่า กิกขุณ
ที่ทรงประสมคโน้นรอกนี.

อาวาสที่ซื้อว่า ไม่มีกิกขุ ได้แก่ อาวาสที่กิกขุณไม่สามารถจะไปเพื่อรับครุธรรมอันเป็น
โภวต หรือเพื่อประสงค์จะถามอโนบลสตและป่าวารณาได.

ตั้งใจว่าจักอยู่จำพระราษฎร์ เล้าจัดแจงเสนาสนะ จัดตั้งน้ำฉัน น้ำใช้ กาดบริเวณ ต้อง
จบดิปัจิต.

อนาคตตัวร

[๓๗] มีกิกขุที่อยู่จำพระราษฎร์ หลักไป สัก มนตภาพ หรือไปเข้ารีดเดียรถี ๑ มี
อันตราย ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องจบดิปัจิต.

อาرامวรรค สิกขานบทที่ ๖ จบ .

อาرامวรรค สิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุณเหล่ายรูป

[๓๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาถ-
* บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณเหล่ายรูปจำพระราษฎร์ในอาวาสไกลั่นบ้าน
แล้วได้พากันไปสู่พระนครสาลวัตถี. กิกขุณทึ้งหลายได้พากันถามกิกขุณพวกนั้นว่า แม่เจ้าทึ้งหลาย
จำพระราษฎร์ ณ ที่ไหน ได้ป่าวารณาต่อภิกขุสงฆ์แล้วหรือ?

กิกขุณเหล่านั้นตอบว่า พากดันบังมีได้ป่าวารณาตัวต่อภิกขุสงฆ์ เจ้าช้า.

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มาก่อนอ้อย . . . ต่างก็เพงโถช ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลาย
อยู่จำพระราษฎร์แล้ว จึงได้ไม่ป่าวารณาต่อภิกขุสงฆ์แล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรกิกขุณทึ้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณทึ้งหลาย
จำพระราษฎร์แล้วไม่ป่าวารณาต่อภิกขุสงฆ์ จริงหรือ?

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

กิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้ฯ

ทรงตีเตียนແລ້ວບัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไฉนกิกขุณีจำพรรษาแล้วจึงได้
ไม่ป่าวรณาต่อ กิกขุสูงๆ เล่า การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กີແລກົມຸນືທັງຫຍາຍຈົງຍກສຶກຂາບທັນເຊີ້ນແສດງอย่างนີ້ ว່າດັ່ງນີ້ : -

พระบัญญัติ

๑๒๒. ๗. อนື່ອ ກົມຸນືໄດ້ จำປະເທດແລ້ວ ໄມ່ປ່ວາຮານາຕ່ອສ່ວສົງຝາຍ ດ້ວຍສຖານ
ຕໍ່ຄື ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກົດ ດ້ວຍໄດ້ຍິນກົດ ດ້ວຍຮັງເກີຍຈົກົດ ເປັນປາຈິຕິຕີຍ.

ເຮືອກົມຸນືຫຍາຍຽຸງ ຈນ.

ສຶກຂາບທວິວັນຍົກ

[๓๕๓] ບໍ່ທວ່າ ອົງ . . . ໄດ້ ດາວວ່າ ຜູ້ໄດ້ ຄື່ອ ຜູ້ເຫັນໄດ້ . . .

ບໍ່ທວ່າ ກົມຸນື ດາວວ່າ ທີ່ຂໍ້ວ່າ ກົມຸນື ເພຣະອຣຄວ່າເປັນຜູ້ຂອງ . . . ນີ້ຂໍ້ວ່າ ກົມຸນື ທີ່
ທຽງປະລັດຄືໃນອວຣອນ໌.

ທີ່ຂໍ້ວ່າ ຈຳປະເທດແລ້ວ ຄື່ອ ອູ້ຕົລອດໄຕຮມາສຕັນ ຮ້ອງໄຕຮມາສຫຼັງ.

ພອທອດຮູຮະວ່າ ຈັກໄມ່ປ່ວາຮານາຕ່ອສ່ວສົງຝາຍ ດ້ວຍສຖານ ๓ ຄື່ອ ດ້ວຍໄດ້ເຫັນກົດ ດ້ວຍ
ໄດ້ຍິນກົດ ດ້ວຍຮັງເກີຍຈົກົດ ຕ້ອງອາບັດປາຈິຕິຕີຍ.

ອານາປັດຕິວາງ

[๓๕๔] ໃນເນື້ອອັນຕຣາຍມີ ๑ ແສງຫາແລ້ວໄມ່ໄດ້ ๑ ອາພານ ๑ ມີເຫດຸ້ດັ່ງນີ້ ๑ ວິກລຈົຣິຕ ๑
ອາທິກົມມືກາ ๑ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດແລ້.

ອາຮາມວຽດ ສຶກຂາບທີ່ ๗ ຈນ.

ອາຮາມວຽດ ສຶກຂາບທີ່ ๘

ເຮືອກົມຸນືພັດພັດຄື

[๓๕๕] ໂດຍສັນຍັນນີ້ ພຣະຜູ້ມີພຣະກຳພຸດທະນາ ປະທັບອູ້ ລັ ນີ້ໂຄຮາຣາມ ເນຕພະນະຄະ-
ກົມືລພັດສັກຂັນບທ. ຄັ້ງນັ້ນ ກົມຸນືພັດພັດຄື ເຂົ້າໄປສຳນັກຂອງກົມຸນືແລ້ວ ຈະກ່າວສອນ
ກົມຸນືພັດພັດຄື. ກົມຸນືທັງຫຍາຍໄດ້ກ່າວ່າຫວັນກົມຸນືພັດພັດຄືວ່າ ມາເກີດແມ່ເຈົ້າ ໄປຮັນໂວກຫັນ
ເຄີດເຈົ້າ.

ກົມຸນືພັດພັດຄືກ່າວ່າ ແມ່ເຈົ້າທັງຫຍາຍ ພາກເຮົາຈະຂວານກັນ ໄປແມ່ເພຣະເຫດແໜ່ງໂວກຫັນ
ອັນໄດ ພຣະຄອນເຈົ້າພັດພັດຄືກ່າວ່າມາກລ່າວສອນພາກເຮົາດ້ວຍໂວກຫັນ ລັ ສຖານທີ່ແລ້.

ບຣດາກົມຸນືທີ່ເປັນຜູ້ມັກນ້ອຍ . . . ຕ່າງກີ່ເພິ່ນໂທຢ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ໄພນກົມຸນືພັດພັດຄື
ຈຶ່ງໄດ້ໄນໄປຮັນໂວກຫັນເລົາ . . .

ທຽງສອບຄາມ

ພຣະຜູ້ມີພຣະກຳທຽງສອບຄາມກົມຸນືທັງຫຍາຍວ່າ ດູກກົມຸນືທັງຫຍາຍ ພ່າວ່າກົມຸນືພັດພັດຄື
ໄນໄປຮັນໂວກຫັນ ຈົງຫຼື?

ກົມຸນືທັງຫຍາຍกราบທຸລວ່າ จริง พระพุทธเจ้าชี้ฯ.

ทรงตີເຕີຍນແລ້ວບັນຍົງທີ່ສຶກຂາບ

ພຣະຜູ້ມີພຣະກຳພຸດທະນາ ດູກກົມຸນືທັງຫຍາຍ ໄພນກົມຸນືພັດພັດຄືຈຶ່ງໄດ້ໄນໄປ
ຮັນໂວກຫັນເລົາ ພຣະຄອນເຈົ້າທັງຫຍາຍນີ້ ໄນເປັນໄປເພື່ອຄວາມເລື່ອມໃສຂອງໝູນທີ່ຍັງໄນເລື່ອມໃສ . . .

ດູກກົມຸນືທັງຫຍາຍ ກີແລກົມຸນືທັງຫຍາຍຈົງຍກສຶກຂາບທັນເຊີ້ນແສດງอย่างນີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ : -

พระບັນຍົງທີ່

๑๒๓. ๘. อนື່ອ ກົມຸນືໄດ້ ໄນໄປເພື່ອໂວກຫັນກົດ ເພື່ອອາຮມເປັນແຫດອູ້ຮ່ວມກົດ ເປັນ
ປາຈິຕິຕີຍ.

ເຮືອກົມຸນືພັດພັດຄື ຈນ.

ສຶກຂາບທວິວັນຍົກ

[๓๕๖] ບໍ່ທວ່າ ອົງ . . . ໄດ້ ດາວວ່າ ຜູ້ໄດ້ ຄື່ອ ຜູ້ເຫັນໄດ້ . . .

ບໍ່ທວ່າ ກົມຸນື ດາວວ່າ ທີ່ຂໍ້ວ່າ ກົມຸນື ເພຣະອຣຄວ່າເປັນຜູ້ຂອງ . . . ນີ້ຂໍ້ວ່າ ກົມຸນື ທີ່
ທຽງປະລັດຄືໃນອວຣອນ໌.

ທີ່ຂໍ້ວ່າ ໂວກຫັນ ໄດ້ແກ່ ຄຽວຮັມ ๘

ທີ່ຂໍ້ວ່າ ອຣມເປັນແຫດອູ້ຮ່ວມ ໄດ້ແກ່ ພຣມທີ່ພົງທ່າຮ່ວມກັນ ອຸເທະທີ່ພົງສວດຮ່ວມກັນ
ຄວາມເປັນຜູ້ສຶກຂາບເສມອກັນ.

ພອທອດຮູຮະວ່າ ຈັກໄມ່ໄປເພື່ອໂວກຫັນກົດ ເພື່ອອາຮມເປັນແຫດອູ້ຮ່ວມກົດ ຕ້ອງອາບັດປາຈິຕິຕີຍ.

ອານາປັດຕິວາງ

[๓๕๗] ໃນເນື້ອອັນຕຣາຍມີ ๑ ແສງຫາກົມຸນືເປັນເພື່ອນໄມ່ໄດ້ ๑ ອາພານ ๑ ມີເຫດຸ້ດັ່ງນີ້ ๑
ວິກລຈົຣິຕ ๑ ອາທິກົມມືກາ ๑ ໄມ່ຕ້ອງອາບັດແລ້.

ອາຮາມວຽດ ສຶກຂາບທີ່ ๘ ຈນ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

อารามวรรณ สิกขานบทที่ ๙

เรื่องกิกขุนีหลาวยรูป

[๓๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุนีทั้งหลายไม่ถ้ามอโภสกโน ไม่ขอโอวาทก็มี .
กิกขุทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจน กิกขุนีทั้งหลายจึงได้ไม่ถ้ามอโภสกและไม่ขอ
โอวาทเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุนีทั้งหลาย
ไม่ถ้ามอโภสกและไม่ขอโอวาท จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจน กิกขุนีทั้งหลายจึงได้ไม่ถ้าม
อโภสก ไม่ขอโอวาท การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๑๔. ๙. อนึ่ง ทุกๆ ระยะกึ่งเดือน คือ ทุกๆ วันที่มีอโภสก .
กิกขุสูงชั้น ศึกษาภาระกิจ อโภสก ๑ การเข้าไปขอโอวาท ๑ เมื่อฝ่าฝืนธรรม ๒ อย่างนั้น เป็น
ปาจิตติย .

เรื่องกิกขุนีหลาวยรูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๓๖] บทว่า ทุกๆ ระยะกึ่งเดือน คือ ทุกๆ วันที่มีอโภสก .
ที่ซึ่ว่า อโภสก ได้แก่ อโภสก ๒ อย่าง คือ อโภสกมีในวัน ๑๔ ค่ำ ๑ อโภสกมี
ในวัน ๑๕ ค่ำ ๑

ที่ซึ่ว่า โอวาท ได้แก่ ครุธรรม ๔

พอทดสอบระหว่าง จักไม่ถ้ามอโภสกตี จักไม่ขอโอวาทก็ตี ดังนี้ ต้องอาบัติปาจิตติย .

อนาปัตติรา

[๓๗] ในเมื่ออันตรายมี ๑ แสรวงหา กิกขุนีเป็นเพื่อนไม่ได้ ๑ อาทิตย์ ๑ มีเหตุขัดข้อง ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

อารามวรรณ สิกขานบทที่ ๙ จบ .

อารามวรรณ สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องกิกขุนีรูปหนึ่ง

[๓๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุนีรูปหนึ่งกับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ให้บังฟื้อันเกิด
ในร่มผ้า . ครั้นแล้วบุรุษนั้นได้พพยายามประทุร้ายกิกขุนีรูปหนึ่ง นางได้เสียงชื่น . กิกขุนีทั้งหลาย
ได้พา กันวิงช้างไปตามกิกขุนีนั้นว่า แม่เจ้าส่งเสียงเรื่องอะไรกัน เมื่อถูกถาม นางได้เล่าเรื่องนั้นแก่
เหลากิกขุนี .

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจน กิกขุนีกับบุรุษ
หนึ่งต่อหนึ่ง จึงได้ให้บังฟื้อันเกิดในร่มผ้าเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีกับบุรุษ
หนึ่งต่อหนึ่ง ให้บังฟื้อันเกิดในร่มผ้า จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจน กิกขุนีกับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง
จึงได้ให้บังฟื้อันเกิดในร่มผ้าเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลก กิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๑๕. ๑๐. อนึ่ง กิกขุนีได ไม่บังกล่าสังฆหรือคณ กับบุรุษหนึ่งต่อหนึ่ง ให้
บังก็ตี ฝ่าก็ตี หาก็ตี พันก็ตี แบกก็ตี ซึ่งฝ่าหรือบัดแผลลันเกิดในร่มผ้า เป็นปาจิตติย .

เรื่องกิกขุนีรูปหนึ่ง จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๓๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสัคในอรakanนี.

ที่ชื่อว่า ร่มผ้า ได้แก่ อวัยะไดนาเกลิงไป เหนือเข้าขึ้นมา .

บทว่า เกิด คือ เกิดขึ้นในบริเวณนั้น .

ที่ชื่อว่า ฝี ได้แก่ ฝีชนิดใดชนิดหนึ่ง .

ที่ชื่อว่า แพลง ได้แก่ แพลงชนิดใดชนิดหนึ่ง .

บทว่า ไม่นอกล้ำ คือ ไม่แจ้งให้ทราบ .

ที่ชื่อว่า สมฟ์ ได้แก่ หมุตที่เรียกกันว่า กิกขุณีส่งฟ์ .

ที่ชื่อว่า คงะ ได้แก่ หมุตที่เรียกกันว่า กิกขุณีหลาวยรป .

ที่ชื่อว่า บราษ ได้แก่ มนุษย์ผู้ชาย ในใช้บักข์ผู้ชาย ในในประพันผู้ชาย
ในใช้สัตว์ด้วยจานตัวผู้ เป็นผู้รู้เดียงสา เป็นผู้สามารถเพื่อประพันร้ายได .

บทว่า กับ คือ ด้วยกัน .

บทว่า หนึ่งต่อหนึ่ง คือ บุรุษผู้หนึ่ง กิกขุณีรูปหนึ่ง .

สัنجว่า จงบง ต้องอาบดีทุกกฎ เมื่อบรรเทา เสร็จ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

สัنجว่า จงผ่า ต้องอาบดีทุกกฎ เมื่อผ่าเสร็จ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

สัنجว่า จงชะ ต้องอาบดีทุกกฎ เมื่อชะเสร็จ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

สัنجว่า จงพัน ต้องอาบดีทุกกฎ เมื่อพันเสร็จ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

สัنجว่า จงแกะ ต้องอาบดีทุกกฎ เมื่อแกะเสร็จ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

อนาคตตัวร

[๓๖๓] บอกกล่าวแล้ว ให้มง ให้ผ่า ให้ชะ ให้พัน หรือให้แกะ ๑ มีสตรี
ผู้รู้ความอยู่เป็นเพื่อน ๑ วิกලาริต ๑ อาทิกันมีกา ๑ ไม่ต้องอาบดีแล .

อาหารมารรค สิกขานบทที่ ๑๐ จบ .

ป่าจิตตี้ วรรณค์ที่ ๖ จบ .

ป่าจิตตี้ วรรณค์ที่ ๗

คัพกินีวรรณค์ สิกขานบทที่ ๑

เรืองกิกขุณีหลาวยรป

[๓๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาหารของอนาคต-
**บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาواتตี . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายพาภัณฑ์ชาสตว์มีครรภ์ . นางบัวชั้นแล้ว
เที่ยวไปบินทบทาต คนทั้งหลายพุดกันอย่างนั่ว่า ขอท่านทั้งหลายจะถวายกิกขุณีแก่เม่นเจ้า เพราเมเนเจ้า
มีครรภ์แก่ เแล้วพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนานว่า ไวนกิกขุณีจึงได้ให้สตว์มีครรภ์บัวชั้นแล้ว

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากันนั้นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนานว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้บัวชั้นสตว์มีครรภ์แล้ว .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่าพากิกขุณีให้สตว์
มีครรภ์บัวชั้น จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าจ้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ไวนพากิกขุณีจึงได้ให้สตว์
มีครรภ์บัวชั้นแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๑๑. ๑. อนึง กิกขุณีได ยังสตว์มีครรภ์ใหบัวช เป็นป่าจิตตี้ .

เรืองกิกขุณีหลาวยรป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๓๕] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ประสัคในอรakanนี.

ที่ชื่อว่า สตว์มีครรภ์ ได้แก่หญิงที่เรียกกันว่า มีบุตรมาเกิด .

บทว่า ใหบัวช คือ ให้อบสมบบท .

ตั้งใจว่าจักใหบัวช แล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี บัตรกีดี จิวรกีดี สมมติสีมากีดี
ต้องอาบดีทุกกฎ จนอยู่ติดต้องอาบดีทุกกฎ จนกรรมมาจาก ๒ ครั้ง ต้องอาบดีทุกกฎ ๒ ตัว จนกรรม
จากรังสุด กิกขุณีผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบดีป่าจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบดีทุกกฎ .

บทภาษาเนี้ย

[๓๖] สตว์มีครรภ์ กิกขุณีสำคัญว่า มีครรภ์ ใหบัวช ต้องอาบดีป่าจิตตี้ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

สตรีมีครรภ์ กิกขุณีลงสับ ให้บัวช ต้องอาบัติทุกกฎ .

สตรีมีครรภ์ กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีครรภ์ ให้บัวช ไม่ต้องอาบัติ .

สตรีไม่มีครรภ์ กิกขุณีสำคัญว่ามีครรภ์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สตรีไม่มีครรภ์ กิกขุณีลงสับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

สตรีไม่มีครรภ์ กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีครรภ์ ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคติวาร

[๓๖๗] สตรีมีครรภ์ สำคัญว่าไม่มีครรภ์ ให้บัวช ๑ สตรีไม่มีครรภ์ สำคัญว่าไม่มีครรภ์ ให้บัวช ๑ วิกลจิตร ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

คัพกนีวรรค สิกขานบทที่ ๑ จบ .

คัพกนีวรรค สิกขานบทที่ ๒

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๓๖๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกครบดี เขตพะนะครล่าวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายพาขันนาขสตรีเมลูกอ่อน . นาง
บัวชแล้ว เที่ยวไปบิณฑบทา . คนทั้งหลายพุดกันอย่างนี้ว่า ขอทานทั้งหลายจะ Kavanaugh กิกขุณีแก่เมเจ้า
เพราแรมเจ้ามีลูก แล้วพากันเพ่งโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้สตรีเมลูก
อ่อนบัวชแล้ว .

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนพากันนั้นเพ่งโทษ ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้รักน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้สตรีเมลูกอ่อนบัวชแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีทั้งหลายให้
สตรีเมลูกอ่อนบัวช จริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้
สตรีเมลูกอ่อนบัวชแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๑. ๒. อนึง กิกขุณีได ยังสตรีเมลูกอ่อนให้บัวช เป็นป้าจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๓๖๙] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื้อว่า กิกขุณี ที่
ทรงประสังคในอราณ尼 .

ที่ซื้อว่า สตรีเมลูกอ่อน ได้แก่ หญิงที่เป็นมารดา หรือเป็นแม่แม่ .

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อปสมบท .

ตั้งใจว่าจักให้บัวช แล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี นารกีดี จิวรกีดี สมมติสีมากีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ จนญัตติต้องอาบัติทุกกฎ จนกรรมวนาชา ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว จบ
กรรมวนาชาครั้งสุด กิกขุณีผู้ปั้นชาย ต้องอาบัติป้าจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทภาชนី

[๓๗๐] สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีลูกอ่อน ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีลงสับ ให้บัวช ต้องอาบัติทุกกฎ .

สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีลูกอ่อน ให้บัวช ไม่ต้องอาบัติ .

มิใช่สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีลูกอ่อน ต้องอาบัติทุกกฎ .

มิใช่สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีลงสับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

มิใช่สตรีมีลูกอ่อน กิกขุณีสำคัญว่าไม่มีลูกอ่อน ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคติวาร

[๓๗๑] สตรีมีลูกอ่อน สำคัญว่าไม่มีลูกอ่อน ให้บัวช ๑ มิใช่สตรีมีลูกอ่อน สำคัญว่า
ไม่มีลูกอ่อน ให้บัวช ๑ วิกลจิตร ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

คัพกนีวรรค สิกขานบทที่ ๒ จบ .

คัพกนีวรรค สิกขานบทที่ ๓

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๓๗๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกครบดี เขตพะนะครล่าวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายพาขันนาขลิกขมานาผู้ยังมิได้ศึกษา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภัค
สิกขาในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี สิกขามานพากันนั่งเป็นคนเขล่า ไม่ฉลาด ไม่รู้สึกรู้สึก
ควรหรือไม่ควร.

บรรดากิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนหนาฯ ใจนิกขุณีทั้งหลาย
จึงได้บัวสิกขามานพู้ยังมีได้ศึกษาสิกขາในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีทั้งหลาย
บัวสิกขามานพู้ยังมีได้ศึกษาสิกขາในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีจริงหรือ?

กิกขุณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพหุณเจ้าฯ ชี้.

ทรงตีความแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีความว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ใจนิกขุณีทั้งหลายจึงได้บัวช
สิกขามานพู้ยังมีได้ศึกษาสิกขາในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว การกระทำของพากนังนั้นไม่เป็น
ไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้วทรงกระทำธรรมภิกษา รับสั่งกะกิกขุณีทั้งหลาย
ว่า ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย เรายอนุญาตให้สิกขามานพ์ติในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี แก่สิกขามานา.

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แผลงมพึงให้สิกขามานพ์ตินั้นอย่างนี้.

วิธีให้สิกขามานพ์ติ

สิกขามานนั่นพึงเข้าไปหาสงฆ์ หมู่ผ้าอตราชังค์เคลวิงบ่า ทราบเห้ากิกขุณีทั้งหลาย แล้ว
นั่งกระโ Aleks ประคองอัญชลี กล่าวอย่างนี้ ว่าดังนี้

แม่เจ้า ดิฉันซึ่นเป็นสิกขามานนาของแม่เจ้าซึ่นนี้ ขอสิกขามานพ์ติในธรรม ๖ ประการ
ตลอด ๒ ปี ต่อสงฆ์.

พึงขอแม่ครั้งที่สอง . . . พึงขอแม่ครั้งที่สาม

กิกขุณีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สั่งฟ้าทราบด้วยญัตติทุติกรรม瓦าจा ว่าดังนี้.

กรรม瓦าจា

แม่เจ้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า นางนี้นี่ซึ่นเป็นสิกขามานนาของแม่เจ้าซึ่นนี้ ขอสิกขາ-
* สมมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ต่อสงฆ์ ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึง
ให้สิกขามานพ์ติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี แก่สิกขามานาซึ่นนี้ นี่เป็นญัตติ.

แม่เจ้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า นางนี้นี่ซึ่นเป็นสิกขามานนาของแม่เจ้าซึ่นนี้ ขอสิกขາ-

* สมมติในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี ต่อสงฆ์ สงฆ์ให้สิกขามานพ์ติ ในธรรม ๖ ประการตลอด ๒
ปี แก่สิกขามานาซึ่นนี้ การให้สิกขามานพ์ติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแก่สิกขามานาซึ่นนี้
ขอบแกะเมเนเจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้น ไม่ขอบแกะเมเนเจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด.

สงฆ์ให้สิกขามานพ์ติในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี แก่สิกขามานาซึ่นนี้แล้ว ขอบ
แก่สงฆ์ เหตุนั้นจึงนี่ ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

พึงบอกสิกขามานาผู้นั้นว่า เรื่องกว่าอย่างนี้.

๑. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี
๒. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการถืออาพาสตดอันเจ้าของเขามีได้ให้ มัน ไม่ละเมิด

ตลอด ๒ ปี

๓. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการประพฤติผิด มิใช่กิจกรรมจารย์ มัน ไม่ละเมิด

ตลอด ๒ ปี

๔. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการพุดเท็จ มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี

๕. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการถืมน้ำมา ถือสรุราและเมรัย อันเป็นฐานประมาท
มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี

๖. ข้าพเจ้าสามารถศีลข้อเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกลาภ มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี

ครั้นนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงตีความกิกขุณีเหล่านั้นโดยอนกปริยาดังนี้ แล้วรัสโถ^๑
แห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดูกรกิกขุณีทั้งหลาย ก็แผลงมพึงทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๑๙. ๓. อนึ่ง กิกขุณีได้บังสิกขามานาผู้ยังมีได้ศึกษาสิกขາในธรรม ๖ ประการ
ตลอดสองฝั่น ให้บัวช เป็นป้าจิตติย.

เรื่องกิกขุณีทั้งหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภัค

[๓๗๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่งว่า กิกขุณี เพาะารรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซึ่งว่า กิกขุณี ที่
ทรงประஸกในอรรถนี้.

บทว่า ส่องฟุ คือ ๒ ปี.

ที่ซึ่งว่า ผู้ยังมีไดศึกษาสิกขາ คือ สิกขานอันกิกขุณียังมีไดให้ หรือให้แล้วแต่สิกขามานา
ทำขาดเสีย.

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภัค
*การ ครบ ๒ ปีแล้ว ขอบแก่งส่งม' เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้。
ครั้งนี้แล พระผู้มีพระภาคทรงดิเตียนกิกขุณีเหล่านั้นโดยอเนกปริยาดังนี้ แล้วตรัสไทย
แห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๗. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได ยังสิกขามาผู้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด
สองฝ่ายแล้ว อันส่งม'y ม'ได้สมมติ ให้บัวช เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องภิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภัค

[๓๗๗] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸคในอรรถนี.

บทว่า ตลอดสองฝ่าย คือ ตลอด ๒ ปี.

ที่ซึ่ว่า ผู้ศึกษาสิกขาน . . . แล้ว คือ ม'sิกขานในธรรม ๖ ประการอันได้ศึกษาแล้ว.

ที่ซึ่ว่า อันส่งม'y ม'ได้สมมติ คืออันส่งม'y ไม่ได้ให้สมมติการอุปสมบทด้วยญัตติทุติย-

*กรรม

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท.

ตั้งใจว่าจักให้บัวช แล้วเสวงหาด堪ະกีดี อาจารย์กีดี บานตรกีดี จีวรกีดี สมมติสีมา กีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ จบญัตติต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรมมาชา ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จบกรรมมาจากรังสุด กิกขุณีผู้อุปสมบท ต้องอาบัติป้าจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทพากษนี้ย

ติกะปัจจิตตี้

[๓๗๘] กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

กรรมเป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตี้.

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๓๗๙] นาขสิกขามาผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ครบ ๒ ปีที่ส่งม'y สมมติแล้ว ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

คัพกนิวารค สิกขานที่ ๕ จบ.

คัพกนิวารค สิกขานที่ ๕

เรื่องภิกขุณีหลายรูป

[๓๘๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บิณฑิกคหบดี เขตพระนครสาลวัตตि. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายพาภันนาขเด็กหญิงชาวบ้านผู้มีอายุยัง
ไม่ครบ ๑๙ ปี เด็กหญิงเหล่านั้นเป็นผู้อุดหนุนไม่ได้ต่อความหนาฯ ความร้อน ความหิว ความ
กระหาย ไม่อดทนต่อสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เสือคลาน มักไม่อดกลืนต่อ
ถ้อยคำที่หากล่าวร้าย หยาบคาย มีปักษ์ไม่อดทนต่อทุกข์เวทนาที่เกิดในสรีระอย่างแรงกล้า หยาบช้า
เผิดร้อน ไม่น่ายินดี ไม่น่าพอใจ อันอาจพรางชีวิตเสีย.

บรรดาภิกขุณีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกีเพงโถง ติเตียน โพนทะนาว่า ใจนภิกขุณีทั้งหลายจึง
ได้บัวชเด็กหญิงชาวบ้าน ผู้มีอายุยังไม่ครบ ๑๙ ปี จึงหรือ?

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอนภิกขุทั้งหลายว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุณีทั้งหลายจึง
พาภันนาขเด็กหญิงชาวบ้านที่มีอายุยังไม่ครบ ๑๙ ปี จึงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพหุเจ้าช้า.

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ใจนภิกขุณีทั้งหลายจึงได้พาภัน
นาขเด็กหญิงชาวบ้านที่มีอายุยังไม่ครบ ๑๙ ปี เป็นผู้
อุดหนุนไม่ได้ต่อความหนาฯ ความร้อน ความหิว ความกระหาย ไม่อดทนต่อสัมผัสแห่งเหลือบ
ยุง ลม แดด และสัตว์เสือคลาน มักไม่อดกลืนต่อถ้อยคำที่หากล่าวร้าย หยาบคาย มีปักษ์
ไม่อดทนต่อทุกข์เวทนาที่เกิดในสรีระอย่างแรงกล้า หยาบช้า เผิดร้อน ไม่น่ายินดี ไม่น่าพอใจ
อันอาจพรางชีวิตเสีย ส่วนเด็กหญิงที่มีอายุครบ ๑๙ ปี เป็นผู้อุดหนุนต่อความหนาฯ ความร้อน
ความหิว ความกระหาย อุดทนต่อสัมผัสแห่งเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เสือคลาน มีปักษ์

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
อดกลั้นต่อถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย หมายความ มีกอดหนตอทุก斧'เวทนาที่เกิดในสิริระอย่างแรงกล้า
หมายช้า เพศร้อน ไม่น่ายินดี ไม่น่าพอใจ อันอาจพารชีวิตเสีย การกระทำของพวกราชนั้น ไม่
เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย ก็แลกภัยณ์ทั้งหลายของยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๒๐. ๕. อนึง กิกขุณ์ได ยังเด็กหญิงชาวบ้านผู้มีอายุหยอดสิบสองฟันให้บัว เป็น^ป ปajiตีย.

เรื่องกิกษ์เหล่ายรูป จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๓๘๑] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณ์ ความว่า ที่ซื่อว่า กิกขุณ์ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื่อว่า กิกขุณ์ ที่
ทรงประஸคในอรอตนี.

ที่ซื่อว่า มีอายุหยอดสิบสองฟัน คือ มีอายุไม่ครบ ๑๒ ปี.

ที่ซื่อว่า เด็กหญิงชาวบ้าน ได้แก่ เด็กหญิงที่เขากล่าวกันว่าอาจมีสามีได.

บทว่า ให้บัว คือ ให้อุปสมบท.

ตั้งใจว่าจักให้บัว แล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี นาตรกีดี จิวรกีดี สมมติสีมา กีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ จนญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จนกรรม瓦جا ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จนกรรม瓦จารั้งสุด กิกขุณ์ผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติป่าวิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทภาชนី

[๓๘๒] เด็กหญิงมีอายุหยอด ๑๒ ปี กิกขุณ์สำคัญว่ามีอายุหยอด ๑๒ ปี ให้บัว ต้อง^ป อาบัติป่าวิตตี้.

เด็กหญิงมีอายุหยอด ๑๒ ปี กิกขุณ์ลงสับ ให้บัว ต้องอาบัติทุกกฎ .

เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี กิกขุณ์สำคัญว่ามีอายุหยอด ๑๒ ปี ต้องอาบัติทุกกฎ .

เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี กิกขุณ์ลงสับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี กิกขุณ์สำคัญว่าครบ ไม่ต้องอาบัติ.

อนาคติวาร

[๓๘๓] บัวเด็กหญิงมีอายุหยอด ๑๒ ปี สำคัญว่ามีอายุครบ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมีกิ ๑
ไม่ต้องอาบัติแล.

คัพกันีวรรค สิกขานที่ ๕ จบ .

คัพกันีวรรค สิกขานที่ ๖

เรื่องกิกขุณ์เหล่ายรูป

[๓๘๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
บินพิกขกหนดิ เขตพระราษฎร์. ครั้งนั้น กิกขุณ์ทั้งหลายพาภันบัวที่เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี
ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี. เธอเหล่านั้นเป็นคนเหล่า ไม่ฉลาด ไม่รู้จัก
สิ่งที่ควรหรือไม่ควร.

บรรดา กิกษ์ที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกีเพ่งโถช ติเตียน โนนทะนาว่า ไนนกิกษ์ทั้งหลาย
จึงได้พาภันบัวที่เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว . . .

ทรงสอนความ

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกษ์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย ข่าวว่าพวกรกิกษ์พากัน
บัวเด็กหญิงอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี จริงหรือ?

กิกษ์ทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย ไนนพากิกษ์นี้จึงได้พาภันบัว
เด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว การกระทำของ
พวกราชนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้วทรงกระทำธรรมมีกิจ
รับสั่งจะกิกษ์ทั้งหลายว่า

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย เรายอนญาตเพื่อให้สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี แก่เด็ก
หญิงผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี.

วิธีให้สิกขานสมมติ

ดูกรกิกษ์ทั้งหลาย ก็แลลงนพึงให้สิกขานสมมตินั้น อย่างนี้ :-

อันเด็กหญิงผู้มีอายุครบ ๑๒ ปีนั้น พึงเข้าไปหาสังฆ ห่มผ้าอตรางค์เฉวียงบ่า ทราบ
เท้ากิกษ์ทั้งหลายแล้ว นั่งกระโible ประคงอัญชลี กล่าวอย่างนี้ว่า

แม่เจ้า ดีฉันชื่อนี้ เป็นเด็กหญิงของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๑๒ ปี ขอสิกขานสมมติใน
ธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีต่อลง.

พึงขอแม่ครั้งที่สอง พึงขอแม่ครั้งที่สาม .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวักค์
กิกขุนิผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประภาครให้สัมภ์ทราบด้วยญัตติทุติกรรมว่า วาดังนี้ :-
กรรมว่า

แม่เจ้า ของสัมภ์ฟังข้าพเจ้า เด็กหญิงนี้ชื่อเนื่องแม่เจ้าชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี
ขอสิกขามสมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีต่อสัมภ์ ถ้าความพร้อมพรั่งของสัมภ์ก็ที่แล้ว
สัมภ์พึงให้สิกขามสมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี แก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี
นี้เป็นญัตติ.

แม่เจ้า ของสัมภ์ฟังข้าพเจ้า เด็กหญิงนี้ชื่อเนื่องแม่เจ้าชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี
ขอสิกขามสมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ต่อสัมภ์ สัมภ์ให้สิกขามสมติในธรรม ๖ ประการ
ตลอด ๒ ปี แก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี การให้สิกขามสมติในธรรม ๖ ประการ
ตลอด ๒ ปี แก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็น
ผู้นึง ไม่ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด.

สิกขามสมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี อันสัมภ์ให้แล้วแก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุ
ครบ ๑๒ ปี ขอบแก่สัมภ์ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้.

กิกขุนิผู้ฉลาด ผู้สามารถนั้น พึงกล่าวจะเด็กหญิงผู้มีอายุครบ ๑๒ ปีนั่นว่า เร่องกล่าว
อย่างนี้ แล้วพึงกล่าว วาดังนี้ :-

๑. ข้าพเจ้าสามารถศึกษาเรียนจากทำสัตว์ชีวิตให้ตกลงไป มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี . . .
๒. ข้าพเจ้าสามารถศึกษาเรียนจากบริโภคอาหารในเวลาวิถี มัน ไม่ละเมิดตลอด ๒ ปี
ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงติเติยนกิกขุนิเหล่านั้นโดยอนุญาตดังนี้ แล้วรัสโทร
แห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุนิทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระบัญญัติ
๑๒๑. ๖. อนึ่ง กิกขุนิได้ ยังเด็กหญิงมีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขາ
ในธรรม ๖ ประการตลอดสองฝ่ายให้บัวช เป็นป้าจิตติ์.

เรื่องกิกขุนิหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภัณฑ์

[๓๔๕] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุนิ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนิ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนิ
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า มีอายุ ๑๒ ปีบริบูรณ์ คือ มีอายุครบ ๑๒ ฝันแล้ว.

ที่ชื่อว่า เด็กหญิง ได้แก่ เด็กหญิงที่หากล่าวกันว่าอมมีสามีได.

บทว่า ตลอดสองฝ่าย คือ ตลอด ๒ ปี.

ที่ชื่อว่า ยังมิได้ศึกษาสิกขາ คือ สองฝ่ายมิได้ให้สิกขາ หรือให้แล้วแต่เรอทำขาดเสีย.

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อปสมบท.

ตั้งใจว่า จักให้บัวช แล้วแสวงหาคติ ก็ อาจารย์ก็ นารاذก็ จิราภิกตี สมมติสีมา ก็ ต้องอาบัติทุกกฎ
ฉบับญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ ฉบับรวมว่า ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
ฉบับรวมว่าครั้งสุด กิกขุนิผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติป้าจิตติ์ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทภาษาญี่ปุ่น

ติกะป้าจิตติ์

[๓๔๖] กรรมเป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตติ์.

กรรมเป็นธรรม กิกขุนิลงสัป ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตติ์.

กรรมเป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตติ์.

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิลงสัป ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนิสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๓๔๗] บทว่าเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิภา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล.

คัพกันีวรรค สิกขานบทที่ ๖ จบ.

คัพกันีวรรค สิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุนิหลายรูป

[๓๔๘] โดยมัณณ์ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน วาระของอนาคต -
*บินทิกคหนดิ เขพะนคราวัตติ. ครั้งนั้น กิกขุนิทั้งหลายพากันบัวชเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี
ผู้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้วแต่สัมภ์ยังไม่ได้สมมติ. กิกขุนิทั้งหลายกล่าว
อย่างนี้ว่า มาเน สิกขามนา เร่องรู้สิ่งนี้ จงประคุณสิ่งนี้ จงนำสิ่งนี้มา ฉันต้องการสิ่งนี้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

เรอจงทำสิ่งนี้ให้เป็นกับปีะ .

เรอเหล่านักล่าวอย่างนี้ว่า แม่เจ้า พากดันไม่ใช่ลิกขมานา พากดันเป็นกิกษณี .

บรรดาภิกษุนีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติเตียน โนนหนาฯ ใจนกิกษุนีหั้งหลายจึงพากันบวชเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สั่งยังไม่ได้สมมติ จริงหรือ?

ทรงสอนภาน

พระผู้มีพระภาคทรงสอนภานกิกษุหั้งหลายว่า ดูกรกิกษุหั้งหลาย ข่าวว่า พากกิกษุนีพากันบวชเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สั่งยังไม่ได้สมมติ จริงหรือ?

กิกษุหั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงจิเตียนແลัวบัญญัติลิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกษุหั้งหลาย ใจนกิกษุนีหั้งหลายจึงได้พากันบวชเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สั่งยังไม่ได้สมมติเล่า การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชนชั้นที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้ว ทรงทำธรรมวิคาก รับสั่งกะกิกษุหั้งหลายว่า

ดูกรกิกษุหั้งหลาย เรือนญาติให้สั่งสมมติการอุปสมบทแก่เด็กหญิงอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว .

ดูกรกิกษุหั้งหลาย กิเลสวิธารให้สั่งมติการอุปสมบทนั้นลงมือพึงให้อย่างนี้ :-

วิธารให้สั่งมติการอุปสมบท

อันเด็กหญิงมีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้วนั้น พึงเข้าไปหาสั่ง หมาผ้าอุตราสังค์เนวิงมา ทราบเท่ากิกษุนีหั้งหลายแล้ว นั้นกระโใบยง ประคงอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า

แม่เจ้า ดีฉันชื่อนี้ เป็นเด็กหญิงของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๑๒ ปี ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสั่งมติการอุปสมบทต่อสั่งนี้ .

พึงขอเมี้ครึ่งที่สอง พึงขอเมี้ครึ่งที่สาม .

กิกษุนี ผู้นั้นลاد ผู้สามารถ พึงประกาศให้สั่งม์ทราบ ด้วยญัตติทุติยกรรมว่า ว่าดังนี้ :-

กรรมว่า

แม่เจ้า ขอสั่งจงฟังข้าพเจ้า เด็กหญิงชื่อนี้ผู้นี้ของแม่เจ้าชื่อนี้มีอายุครบ ๑๒ ปี ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสั่งมติการอุปสมบทต่อสั่งนี้ ถ้าความพร้อมพรี่ช่องสั่งนั้นที่แล้ว ลงมือพึงให้สั่งมติการอุปสมบทแก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว นี่เป็นญัตติ .

แม่เจ้า เจ้าข้า ขอสั่งจงฟังข้าพเจ้า เด็กหญิงชื่อนี้ผู้นี้ของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสั่งมติการอุปสมบทต่อสั่งนี้ ลงมือให้สั่งมติการอุปสมบทแก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสั่งมติการอุปสมบทแก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ชอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นั้นไม่ชอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด .

สมมติการอุปสมบท อันสั่งให้แล้วแก่เด็กหญิงชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ชอบแก่สั่ง เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

ครั้นนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนกิกษุนีเหล่านั้นโดยอเนกปริยาดังนี้แล้ว ตรัสรโทย แห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดูกรกิกษุหั้งหลาย กิเลสวิธารให้สั่งเหล่าจงยกลิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๒๒.๓. อนึ่ง กิกษุนีได้ ยังเด็กหญิงมีอายุครบสิบสองปี ผู้ได้ศึกษาลิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอดสองฝันแล้ว อันสั่งยังมีได้สั่งมติ ให้บัว เป็นป้าจิตตี้ .

เรื่องกิกษุหั้งหลายรูป จบ .

ลิกขานทวิภังค์

[๓๘] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกษุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกษุนี เพราเวอร์คาวาเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกษุนี ที่ทรงประสารในอารามนี .

ที่ชื่อว่า มีอายุครบสิบสองปี คือ มีอายุถึง ๑๒ ฝันแล้ว .

ที่ชื่อว่า เด็กหญิง ไดแก่ สตรีที่ขาดล่าว่าอาจมีสามีได .

บทว่า ตลอดสองฝัน คือ ตลอด ๒ ปี .

ที่ชื่อว่า ผู้ศึกษาลิกขาน คือ มีลิกขานในธรรม ๖ ประการอันได้ศึกษาแล้ว .

ที่ชื่อว่า ยังมีไดสั่งมติ คือ ลงมือยังไม่ไดให้สั่งมติการอุปสมบทด้วยญัตติทุติยกรรม .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท .

ตั้งใจว่าจักให้บัวช แล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี นาตรกีดี จิวรกีดี สมมติสีมา กีดี ต้องอาบติทุกกฎ จบญัตติ ต้องอาบติทุกกฎ จบกรรม瓦าชา ๒ ครั้ง ต้องอาบติทุกกฎ ๒ ตัว จบกรรม瓦าชาครั้งสุด กิกขุณีผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบติป้าจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบติทุกกฎ .

บทภาชนี้

ติกะปาจิตตี้

[๓๙๐] กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบติป้าจิตตี้ . กรรมเป็นธรรม กิกขุณีลงสบຍ ให้บัวช ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีลงสบຍ ต้องอาบติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบติทุกกฎ .

อนาคติวาร

[๓๙๑] บัวชเด็กหญิงเมื่อยุคกรน ๑๒ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี แล้ว อันส่งชื่อสมมติแล้ว ๑ วิกลจริต ๑ อาทิก้มิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

คพกนิวารค สิกขานที่ ๗ จบ .

คพกนิวารค สิกขานที่ ๘

เรื่องกิกขุณีถลนนทา

[๓๙๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-* บิณฑิกหนด เขตพระนครสารัตตี . ครั้งนั้น กิกขุณีถลนนทาบัวชสหชีวินแล้ว ไม่อนุเคราะห์ เอง ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ ตลอด ๒ ปี สหชีวินเหล่านั้นจึงเป็นคนเขลา ไม่คลาด ไม่รู้จักสิ่งที่ควร หรือไม่ควร .

บรรดาภิกษุที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพงโทย ติดเตียน โพนทะนานว่า ใจนแม่เจ้าถลนนทา บัวชสหชีวินแล้ว จึงไม่อนุเคราะห์เอง ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ตลอด ๒ ปีแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบความกิกขุทั้งหลายว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีถลนนทา บัวชสหชีวินแล้ว ไม่อนุเคราะห์เอง ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ตลอด ๒ ปี จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทุกที่ จริง พระพหุเจ้าช้ำ .

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคทรงติเตียนว่า ถูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีถลนนทาบัวชสหชีวินแล้ว จึงได้ไม่อนุเคราะห์เอง ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ ตลอด ๒ ปีแล การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป เพื่อความเลื่อมใสของขมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ถูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุที่หั้งหลายจงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๒๓.๔. อนึ่ง กิกขุณีได้ ยังสหชีวินให้บัวชแล้ว ไม่อนุเคราะห์ ไม่ยังผู้อื่นให้ อนุเคราะห์ ลื้นสองฝัน เป็นป้าจิตตี้ .

เรื่องกิกขุณีถลนนทา จบ .

สิกขานทวิภัค

[๓๙๓] บทว่า อนึ่ง . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี ที่ทรงประஸงค์ในอrrorนี .

ที่ซึ่ว่า สหชีวิน ได้แก่ กิกขุณีที่เรียกกันว่าสัทธิวิหารินี .

บทว่า ให้บัวชแล้ว คือ ให้อุปสมบทแล้ว .

บทว่า สื้นสองฝัน คือ ตลอด ๒ ปี .

บทว่า ไม่อนุเคราะห์ คือ ไม่อนุเคราะห์เอง ด้วยอุเทค ปริบุจชา โอวาท อนุศาสนี .

บทว่า ไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ คือ ไม่บังคับกิกขุณีอื่น .

พอทอดธุระว่า จักไม่อนุเคราะห์เอง จักไม่ให้ผู้อื่นอนุเคราะห์ ๒ ปี ต้องอาบติป้าจิตตี้ .

อนาคติวาร

[๓๙๔] มีอันตราย ๑ แสงหาแล้วไม่ได้ ๑ อาพาธ ๑ มีเหตุบัดข้อง ๑ วิกลจริต ๑ อาทิ-* ก้มมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล .

คพกนิวารค สิกขานที่ ๘ จบ .

คพกนิวารค สิกขานที่ ๙

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

[๓๙๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บิณฑิกครบดี เขตพระนครสาลวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายไม่ติดตามปัวตตินผู้ให้บัวชถี ๒ ปี .
ເວົ້າຈຶ່ງເປັນຄະບາດ ໄມ່ຈຸລາດ ໄມ່ຮູ້ຈັກສິ່ງທີ່ກວາຮ້ອງໄມ່ຄ່າຮ້າ .

บรรดาກิกขุณีທີ່ເປັນຜູ້ມັກນ້ອຍ . . . ຕ່າງກີ່ເພື່ອໄທ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ໄຈນກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍ
ຈຶ່ງໄມ່ຕິດຕາມປัวຕິນີ້ຜູ້ໃຫ້ບວ່າຫຼຸດ ๒ ປີເລົາ . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามກิกขุທັງຫຍາຍວ່າ ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ລ້າວວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍໄມ່
ຕິດຕາມປัวຕິນີ້ຜູ້ໃຫ້ບວ່າຫຼຸດ ๒ ປີ ຈຶ່ງຮ້ອງ?

ກົກຂຸທັງຫຍາຍກວາບຫຼຸດວ່າ ຈຶ່ງ ພຣະພູທອເຈົ້າຂ້າ .

ทรงຕິເຕີຍນແລ້ວບໍ່ຢູ່ຕື່ສິກຂາບຖ

พระผู้มีพระภาคພູທອເຈົ້າທ່ານຕີເຕີຍນວ່າ ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ໄຈນກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍຈຶ່ງໄດ້ໄມ່ຕິດ
ຕາມປัวຕິນີ້ຜູ້ໃຫ້ບວ່າຫຼຸດ ๒ ປີເລົາ ກາຮກະທຳຂອງພວກນາງນັ້ນ ໄນເປັນໄປເພື່ອຄວາມເລື່ອມໄສຂອງໝົມໝນ
ທີ່ຍັງໄມ່ເລື່ອມໄສ . . .

ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ກົດກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍຈຶ່ງຍົກລືກຂາບທີ່ເຊີ້ນແສດງຍ່າງນີ້ ວ່າດັ່ງນີ້:-

พระບໍ່ຢູ່ຕື່

๑๙๔. ๙. ອັນນີ້ ກົກຂຸ້ນີ້ໄດ້ ໄນຕິດຕາມປัวຕິນີ້ຜູ້ໃຫ້ບວ່າຫຼຸດສອງຝັນ ເປັນປາຈິຕິຕິ່ງ.

ເຮືອງກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍຮູ້ຈົບ .

ສິກຂາບທວິກັນຄ

[๓๙๕] ບໍ່ທ່າວ ອັນນີ້ . . . ໄດ້ ຄວາມວ່າ ຜູ້ໄດ້ ຄື້ອ ຜູ້ເປັນໄດ້ . . .

ບໍ່ທ່າວ ກົກຂຸ້ນີ້ ຄວາມວ່າ ທີ່ຂໍ້ອວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້ ເພຣະອຣຄວ່າເປັນຜູ້ນ້ອຍ . . . ນີ້ຂໍ້ອວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້
ທີ່ທຽບປະສົງຄືໃນອරຄນີ .

ບໍ່ທ່າວ ຜູ້ໃຫ້ບວ່າ ຄື້ອ ຜູ້ໃຫ້ອປຸ່ມນົມທ .

ທີ່ຂໍ້ອວ່າ ປວຕິນີ້ ໄດ້ແກ່ ກົກຂຸ້ນີ້ທີ່ເຂົາເຮັກກັນວ່າອຸປະຄາຍ .

ບໍ່ທ່າວ ສິນສອງຝັນ ຄື້ອ ຕິດຫຼຸດ ๒ ປີ .

ບໍ່ທ່າວ ໄນຕິດຕາມ ຄື້ອ ໄນເອັນປັກກູກ .

ພອທອດຮູ່ຮະວ່າ ຈັກໄມ່ຕິດຕາມຕິດຫຼຸດ ๒ ປີ ຕ້ອງຈຳບັດປາຈິຕິຕິ່ງ .

ອນປັດຕິວາງ

[๓๙๖] ອຸປະຄາຍ ເປັນຄົນເຂົາເຮັກກັນ ຮອງ ເປັນຄົນໄມ່ລະຍາຍ ๑ ອາພາບ ๑ ມີເຫດຸ້ບັດຂອງ ๑
ວິກລຈົວົດ ๑ ອາທິກົມມີກາ ๑ ໄນຕັ້ງຈາບັດຕິເລີ .

ຄັກົນີ້ວຽກ ສິກຂາບທີ່ ๙ ຈົບ .

ດັກົນີ້ວຽກ ສິກຂາບທີ່ ๑๐

ເຮືອງກົກຂຸ້ນີ້ຄຸລຸນນັກ

[๓๙๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
*บิณฑิกครบดี เขตพระนครสาลวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีຄຸລຸນນັກທາບາຂສຫ້ວິນໄວ້ແລ້ວ ໄນພາຫັກໄປ
ເອງດ້ວຍ ໄນໄໝ້ຜູ້ອື່ນພາຫັກໄປດ້ວຍ ນາຍໄດ້ຈັບຕ້ວ້າໄປ .

บรรดาກิกขุณีທີ່ເປັນຜູ້ມັກນ້ອຍ . . . ຕ່າງກີ່ເພື່ອໄທ ຕີເຕີຍນ ໂພນທະນາວ່າ ໄຈນແມ່ເຈົ້າຄຸລຸນນັກ
ທາບາຂສຫ້ວິນໄວ້ແລ້ວ ຈຶ່ງໄມ່ພາຫັກໄປເອງ ໄນໄໝ້ຜູ້ອື່ນພາຫັກໄປໆ ນາຍຈັບຕ້ວ້າໄປ ຄ້າ
ກົກຂຸ້ນີ້ພຶ່ງໄປດ້ວຍ ນາຍກີຈະໄນ່ພຶ່ງຈັບຕ້ວ້າໄປໄດ້ . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามກิกขุທັງຫຍາຍວ່າ ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ລ້າວວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້ຄຸລຸນນັກ
ທາບາຂສຫ້ວິນໄວ້ແລ້ວ ໄນພາຫັກໄປເອງ ໄນໄໝ້ຜູ້ອື່ນພາຫັກໄປໆ ນາຍໄດ້ຈັບຕ້ວ້າໄປແລ້ວ ຈຶ່ງຮ້ອງ?

ກົກຂຸທັງຫຍາຍກວາບຫຼຸດວ່າ ຈຶ່ງ ພຣະພູທອເຈົ້າຂ້າ .

ทรงຕິເຕີຍນແລ້ວບໍ່ຢູ່ຕື່ສິກຂາບຖ

พระผู้มีพระภาคພູທອເຈົ້າທ່ານຕີເຕີຍນວ່າ ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ໄຈນກົກຂຸ້ນີ້ຄຸລຸນນັກທາບາຂສຫ້ວິນໄ
ໄວ້ແລ້ວ ຈຶ່ງໄດ້ໄໝ້ຜູ້ອື່ນພາຫັກໄປໆ ນາຍຈັບຕ້ວ້າໄປ ກາຮກະທຳຂອງພວກນາງນັ້ນ
ໄມ່ເປັນໄປເພື່ອຄວາມເລື່ອມໄສຂອງໝົມໝນທີ່ຍັງໄມ່ເລື່ອມໄສ . . .

ດຸກຮົກຂຸທັງຫຍາຍ ກົດກົກຂຸ້ນີ້ທັງຫຍາຍຈຶ່ງຍົກລືກຂາບທີ່ເຊີ້ນແສດງຍ່າງນີ້ ວ່າດັ່ງນີ້:-

พระບໍ່ຢູ່ຕື່

๑๙๘. ๑๐. ອັນນີ້ ກົກຂຸ້ນີ້ໄດ້ ຍັ້ງສຫ້ວິນໃຫ້ບວ່າແລ້ວ ໄນພາຫັກໄປເອງ ໄນໄໝ້ຜູ້ອື່ນພາຫັກໄປໆ
ໄປ ໂດຍທີ່ສຸດແມ່ສັນຮະຍະທາງ ៥-៦ ໂຍ້ນ ເປັນປາຈິຕິຕິ່ງ .

ເຮືອງກົກຂຸ້ນີ້ຄຸລຸນນັກ ຈົບ .

ສິກຂາບທວິກັນຄ

[๓๙๘] ບໍ່ທ່າວ ອັນນີ້ . . . ໄດ້ ຄວາມວ່າ ຜູ້ໄດ້ ຄື້ອ ຜູ້ເປັນໄດ້ . . .

ບໍ່ທ່າວ ກົກຂຸ້ນີ້ ຄວາມວ່າ ທີ່ຂໍ້ອວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້ ເພຣະອຣຄວ່າເປັນຜູ້ນ້ອຍ . . . ນີ້ຂໍ້ອວ່າ ກົກຂຸ້ນີ້
ທີ່ທຽບປະສົງຄືໃນອරຄນີ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ที่ชี้ว่า สหชีวิน ได้แก่ กิกขุณีที่เข้าเรียกกันว่าสหชีวิหารินี。
บทว่า ให้บัวขแล้ว คือ ให้อุปสมบทแล้ว.
บทว่า ไม่พาหลิกไปเอง คือ ตนเองไม่พาหลิกไป.
บทว่า ไม่ให้พาหลิกไป ถือ ไม่สั่งผู้อื่น.
พอทดสอบรุ่งว่า จักไม่พาหลิกไปเอง จักไม่ให้พาหลิกไป โดยที่สุดแม้ลินะยะทาง ๕-๖
โยชน์ ต้องอาบัติปฏิจิตติย์.

อนาคตตัวร

[๔๐๐] มีอันตราย ๑ แสงหาแล้ว ไม่ได้กิกขุณีผู้สหาย ๑ มีเหตุขัดข้อง ๑ วิกฤตจิริต ๑
อาทิกกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติเล.

คัพกนีวรรค สิกขานบทที่ ๑๐ จบ.
ปฏิจิตติย์ วรรคที่ ๗ จบ.

ปฎิจิตติย์ วรรคที่ ๘

กุมารีกุตตวรรค สิกขานบทที่ ๑

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๔๐๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิดทิก Hubbard เนทพะนนครสาواتถดี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายให้สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ฝน
อุปสมบท เออเหล่านั้นอดทน ไม่ได้ต่อความหนา ความร้อน ความทิว ความกระหาย ไม่อดทนต่อ
สัมผัสแห่งเหลือบ ยง ลม แ decad และสัตว์เสือกคลาน แม้ไม่อดกลืนต่อถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย หยาบ-

*คาย มีปักติไม่อดทนต่อทุกแนวทางที่เกิดในสรีระอย่างแรงกล้า หยาบช้า เพิดร้อน ไม่น่ายินดี ไม่น่า
พอใจอันอาจพราวชีวิตเสีย.

บรรดา กิกขุณีที่เป็นผู้มีกัน้อย . . . ต่างเพ่งโถช ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึง
ได้ให้สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ฝน อุปสมบทแล้ว . . .

ทรงสอนถม

พระผู้มีพระภาคทรงสอนถม กิกขุทั้งหลายว่า ดูกร กิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีให้สามเณร
เมียด้วยหย่อน ๒๐ ฝน อุปสมบท จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบราบทุกوا จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกร กิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ให้
สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ฝน อุปสมบทแล้ว เพราะสามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ฝน เป็นผู้อดทน
ไม่ได้ต่อความหนา ความร้อน ความทิว ความกระหาย ไม่อดทนต่อสัมผัสแห่งเหลือบ ยง ลม
แ decad และสัตว์เสือกคลาน แม้ไม่อดกลืนต่อถ้อยคำที่เขากล่าวร้าย หยาบคาย มีปักติไม่อดทน
ต่อทุกแนวทางที่เกิดในสรีระอย่างแรงกล้า หยาบช้า เพิดร้อน ไม่น่ายินดี ไม่น่าพอใจ อันอาจ
พราวชีวิตเสีย การกระทำของพากวนานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกร กิกขุทั้งหลาย กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๒๖. ๑. อนึง กิกขุณีได้ ยังสตรีผู้เป็นกุมารี เมียด้วยหย่อน ๒๐ ปีให้บัว เป็น
ปฏิจิตติย์.

เรื่อง กิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๐๒] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸงค์ในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า เมียด้วยหย่อน ๒๐ ปี คือ เมียยังไม่ถึง ๒๐ ฝน.

ที่ชื่อว่า สตรีผู้ยังเป็นกุมารี ได้แก่ สตรีที่เรียกกันว่าสามเณร.

บทว่า ให้บัว คือ ให้อุปสมบท.

ดังใจว่า จักให้อุปสมบท แล้วแสงหาคณะก็ตี อาจารย์ก็ตี บаратร์ก็ตี จีวรก็ตี สมมติ-

*สีมา ก็ตี ต้องอาบัติทุกกฎ จบกฎตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จนกรรม瓦วา ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ
๒ ตัว จนกรรม瓦วาครั้งสุด กิกขุณีผู้อุปชฌาย์ ต้องอาบัติปฏิจิตติย์ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติ-

*ทุกกฎ.

บทภาชนี้

[๔๐๓] สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ปี กิกขุณีสำคัญว่าเมียด้วยหย่อน ๒๐ ปีให้บัว ต้อง
อาบัติปฏิจิตติย์.

สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ปี กิกขุณีลงสัย ให้บัว ต้องอาบัติทุกกฎ.

สามเณรเมียด้วยหย่อน ๒๐ ปี กิกขุณีสำคัญว่าเมียด้วยครบแล้ว ให้บัว ไม่ต้องอาบัติ.

สามเณรเมียด้วยครบ ๒๐ ปี กิกขุณีสำคัญว่า เมียด้วยหย่อน ๒๐ ปี ต้องอาบัติทุกกฎ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
สามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี กิกขุนีสังสัย ต้องอาบติทกกฎ.
สามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี กิกขุนีสำคัญว่าเมืองกรุงแล้ว ไม่ต้องอาบติ.
อาบติถาวร

[๔๐๔] นbatchmaruผู้เมืองกรุง ๒๐ ฝน สำคัญว่าเมืองกรุงแล้ว ๑ นbatchmaruผู้เมืองกรุง
๒๐ ฝนแล้ว สำคัญว่าเมืองกรุงแล้ว ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

กุมาเรกุตตารค สิกขานบทที่ ๑ จบ.
กุมาเรกุตตารค สิกขานบทที่ ๒
เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๔๐๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกหabdี เนชพระนครสรวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนีทึ้งหลายพาภันนาสามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี
ผู้ยังไม่ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี เออเหล่านี้เงี่ยเป็นคนแจลา ไม่ฉลาด ไม่รู้
สิ่งที่ควรหรือไม่ควร.

บรรดาภิกขุนีที่เป็นผู้มาก่อนอย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โน่นภักดี โน่น กิกขุนีทึ้งหลาย
จึงได้พากันนาสามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี ผู้ยังไม่ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรภิกขุทึ้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีทึ้งหลาย
พาภันนาสามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี ผู้ยังไม่ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี จริงหรือ?

ภิกขุทึ้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงดิเตียนแล้วนัยญี่ดีสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดูกรภิกขุทึ้งหลาย โน่นภักดีทึ้งหลายเงี่ยได้พากัน
นาสามเณรเมืองกรุง ๒๐ ปี ผู้ยังไม่ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีเล่า การกระ-
*ทำห้องพวนงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้วทรงทำ
ธรรมมีกถา รับสังกະภิกขุทึ้งหลายว่า

ดูกรภิกขุทึ้งหลาย เรอาอนุญาตให้สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี แก่สามเณร
ผู้ยังเป็นกุมาเร มีอายุ ๑๘ ปี.

ดูกรภิกขุทึ้งหลาย กิมเลสิกขานสมมตินั้น กิกขุนีพึงให้อ่ายาณี :-

วิธีให้สิกขานสมมติแก่สามเณรอายุ ๑๘ ปี

อันสามเณรผู้มีอายุ ๑๘ ปีนั้น พึงเข้าไปหาลงชื่ ห่มผ้าอุตราลงค์เจวียงบ่า ทราบเท้าภิกขุนี
ทึ้งหลายแล้ว นั่งกระโถง ประคงอัญชลี กล่าวอย่างนี้ว่า

แม่เจ้า ดินนี้ชื่อนี้ เป็นสามเณรของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุ ๑๘ ปี ขอสิกขานสมมติใน
ธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี ต่อลงชื่.

พึงขอเมี้ยรึที่สอง พึงขอเมี้ยรึที่สาม.

ภิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้ลงชื่อทราบด้วยญัตติทุติกรรม瓦จ่า ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦จ่า

แม่เจ้า ขอลงชื่อฟังข้าพเจ้า สามเณรนี้ชื่อนี้ของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุ ๑๘ ปี ขอ
สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี ต่อลงชื่ ถ้าความพร้อมพรั่งของลงชื่ถึงที่แล้ว
ลงชื่พึงให้สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี แก่สามเณรชื่อนี้ผู้มีอายุ ๑๘ ปี นี้เป็นญัตติ.

แม่เจ้า ขอลงชื่อฟังข้าพเจ้า สามเณรนี้ชื่อนี้ของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุ ๑๘ ปี ขอ-

*สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ต่อลงชื่ ลงชื่ให้สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการ
ตลอด ๒ ปีแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุ ๑๘ ปี การให้สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการตลอด
๒ ปี แก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุ ๑๘ ปี ขอบแก่เมี้ยรึที่ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่ขอบแก่
แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด.

สิกขานสมมติในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปี ลงชื่ให้แล้วแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุ ๑๘ ปี
ขอบแก่ลงชื่ เหตุนั้นเงื่นนี้ ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ภิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถนั้น พึงกล่าวจะสามเณรผู้มีอายุ ๑๘ ปีนั้นว่า เธองกล่าวอย่างนี้
แล้วพึงกล่าว ว่าดังนี้ :-

๑. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากการทำสัตว์มีชีวิตให้ตกลงไป มัน ไม่ล่วงละเมิด
ตลอด ๒ ปี

๒. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากการถือเอาพลดอันเจ้าของมิได้ให้ มัน ไม่ล่วงละเมิด
ตลอด ๒ ปี

๓. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากประพฤติผิดมิใช่กิจกรรมจราย มัน ไม่ล่วงละ-

*เมิดตลอด ๒ ปี

๔. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากการพอดเท็จ มัน ไม่ล่วงละเมิดตลอด ๒ ปี

๕. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากน้ำเม้าถือสุรามรรย อันเป็นฐานแห่งความประมาท
มัน ไม่ล่วงละเมิด ตลอด ๒ ปี

๖. ข้าพเจ้าสามารถสิกขาน คือเว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกลา มัน ไม่ล่วงละเมิด

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

ตลอด ๒ ปี .

ครั้งนี้แล พระผู้มีพระภาคทรงดิเตียนกิกขุนีเหล่านั้น โดยอเนกปริยาดังนี้ แล้วตรัส
ไทยแห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๗๗. ๒. อنية กิกขุณีได้ ยังสตรีผู้เป็นกุมาเร มีอายุครบ ยี่สิบ ปีแล้ว ผู้ยังมิได้
ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอดสองฝัน ให้บัว เป็นป้าจิตติย์ .

เรื่องภิกขุนีหลายรูป จบ .

สิกขานทวิวัังค์

[๔๐๑] บทว่า อنية . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่
ทรงประஸคในอรรถนี .

ที่ชื่อว่า มีอายุครบยี่สิบปีแล้ว คือ มีอายุถึง ๒๐ ปีแล้ว .

ที่ชื่อว่า สตรีผู้เป็นกุมาเร ไดแก่ สตรีที่เรียกกันว่าสามเณรี .

บทว่า ตลอดสองฝัน คือ ตลอด ๒ ปี .

ที่ชื่อว่า ผู้ยังมิได้ศึกษาสิกขาน คือ สองฝันไม่ได้ให้สิกขາ หรือให้แล้วแต่เชอทำขาดเสีย .

บทว่า ให้บัว คือ ให้อบปสมบท .

ตั้งใจว่าจักให้บัว แล้วเสวงหาด堪ະกีดี อาจารย์กีดี บาตรกีดี จีวรกีดี สมมติสีมา กีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ ฉบับยัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จงกรรม瓦าจ ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จงกรรม瓦าจักรั่งสุด กิกขุณีผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติป้าจิตติย์ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทพากษนี้ย

ติกะป้าจิตติย์

[๔๐๒] กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัว ต้องอาบัติป้าจิตติย์ .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ให้บัว ต้องอาบัติป้าจิตติย์ .

กรรมเป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัว ต้องอาบัติป้าจิตติย์ .

ติกะทุกกฎ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีลงลับ ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุณีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวราร

[๔๐๓] บัวสามเณรีมีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปี ๑
วิกลจริต ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

กุมาเรกุตวรรณ สิกขานที่ ๒ จบ .

กุมาเรกุตวรรณ สิกขานที่ ๓

เรื่องภิกขุนีหลายรูป

[๔๐๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาค-
บิณฑิกคหบดี เขตพระนครล่าวัตตี . ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายพาภันนาบัวสามเณรีผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี
ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สองฝันยังมิได้สมมติ .

กิกขุณีทั้งหลายพาภันนาบัวสามเณรีผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว แต่
สองฝันยังมิได้สมมติ จึงทรงตรัส

ทรงสอนตาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า พากภิกขุนีพาภัน
นาบัวสามเณรีผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สองฝัน^{ยังมิได้สมมติ จริงหรือ?}

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงดิเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดิเตียนว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากภิกขุนีจึงได้บัวสามเณรี
ผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว แต่สองฝันยังมิได้สมมติแล
การกระทำของพากานางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของหมุนชนที่บัง ไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้ว ทรง
ทำธรรมมีกถา รับสั่งกะภิกขุทั้งหลายว่า

ดุกรกิกขุทั้งหลาย เรอาอนุญาตให้สองฝันสมมติการอุปสมบทแก่สามเณรีผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว

ดูกรกิษณหั้งหลาย ก็แล้ววิการให้สมมติการอุปสมบทนั้น ลงม์พึงให้อ่าย่างนี้ :-

วิการให้สมมติอุปสมบท

อันสามเณรผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้วนั้น
พึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าอุดาราสัมโนเనวิยงบ่า ทราบเท่ากิษณหั้งหลายแล้ว นั่งกระโloyง ประคง
อัญชลี กล่าวอย่างนี้ว่า

แม่เจ้า ดิฉันชื่อนี้ เป็นสามเณรของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๒๐ ปี ได้ศึกษาสิกขานใน
ธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสมมติการอุปสมบทต่อสงฆ์ .

พึงขอแม่ครัวที่สอง พึงขอแม่ครัวที่สาม

กิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติทุติยกรรม瓦าจा ว่าดังนี้ :-

กรรม瓦า

แม่เจ้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สามเณรชื่อนี้ผู้นี้ของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๒๐ ปี ได้
ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสมมติการอุปสมบทต่อสงฆ์ ถ้าความ
พร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว ลงม์พึงให้สมมติการอุปสมบทแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๒๐
ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว นี่เป็นญัตติ .

แม่เจ้า ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า สามเณรชื่อนี้ผู้นี้ของแม่เจ้าชื่อนี้ มีอายุครบ ๒๐ ปี ได้
ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ขอสมมติการอุปสมบทต่อสงฆ์ ลงม์สมมติ
การอุปสมบทแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ
ตลอด ๒ ปีแล้ว การให้สมมติการอุปสมบทแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษา
สิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้นึง ไม่
ขอบแก่แม่เจ้าผู้ใด แม่เจ้าผู้นั้นพึงพุด .

สมมติการอุปสมบทอันลงม์ให้แล้วแก่สามเณรชื่อนี้ ผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษา
สิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้วขอบแก่สงฆ์ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้
ด้วยอย่างนี้ .

ครั้นนั้นแล พราผู้มีพระภาคทรงติเตียนกิกขุนีเหล่านั้น โดยอเนกปริยาดังนี้ แล้วตรัส
ไทยแห่งความเป็นคนเลี้ยงยาก . . .

ดูกรกิษณหั้งหลาย ก็แล้วกิกขุนีหั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๒๙. ๓. อนึ่ง วิกขุนีได้ ยังสตอร์ผู้เป็นกุมาเร มีอายุครบยี่สิบปี ผู้ได้ศึกษาสิกขาน
ในธรรม ๖ ประการ ตลอดสองฝันแล้วอันลงม์ยังมิได้สมมติ ให้บัวช เป็นป้าจิตตី .

เรื่องกิกขุนีหั้งหลายรูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๔๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ชื่อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี้ .

ที่ชื่อว่า มีอายุครบยี่สิบปี คือ มีอายุถึง ๒๐ ฝันแล้ว .

ที่ชื่อว่า สตอร์ผู้เป็นกุมาเร ได้แก่ สตอร์ที่เรียกกันว่าสามเณร .

บทว่า ตลอดสองฝัน คือ ตลอด ๒ ปี .

ที่ชื่อว่า ผู้ได้ศึกษาสิกขาน คือ ผู้มีสิกขานในธรรม ๖ ประการอันได้ศึกษาแล้ว .

ที่ชื่อว่า ยังมิได้สมมติ คือ ลงม์ยังมิได้ให้สมมติการอุปสมบทด้วยญัตติทุติยกรรม .

บทว่า ให้บัวช คือให้อุปสมบท .

ตั้งใจว่าจักให้บัวช แล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี บาตรกีดี จีรกีดี สมมติสีมากีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรม瓦า ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จบกรรม瓦าครั้งสุด กิกขุนีผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติป้าจิตตី คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

บทภาชนី

ติกะป้าจิตตី

[๔๑] กรรมเป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตី .

กรรมเป็นธรรม กิกขุนีลงสัย ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตី .

กรรมเป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาบัติป้าจิตตី .

ติกะทุกกฎ

กรรมเป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนีลงสัย ต้องอาบัติทุกกฎ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๔๒] บทว่า สามเณรผู้มีอายุครบ ๒๐ ปี ผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒
ปีแล้ว อันลงม์สมมติแล้ว ๑ วิกขุนีจิต ๑ อาทิกมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถีค
กุมาเรภุตวรรณ สิกขานบทที่ ๓ จบ .

กุมาเรภุตวรรณ สิกขานบทที่ ๔
เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๔๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
บีกุทิกครบดี เขตพระนครล่าวัตถี . ครั้งนั้น พากกิกขุนีผู้มีพระราหาย่อน ๑๒ พากันบัวชกุลธิดา .
กิกขุนีผู้อุปัชฌายะเหล่านี้ เป็นคนเหล่า ไม่นลดา ไม่รู้สิ่งที่ควรหรือไม่ควร เม็สทวิวิหารินีทั้ง-

* หลายกีเป็นคนเหล่า ไม่นลดา ไม่รู้สิ่งที่ควรหรือไม่ควร .

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกีเพงโถช ติเตียน โพนหน่าว่า ใจนกิกขุนีทั้งหลาย
มีพระราหาย่อน ๑๒ จึงได้นำบัวชกุลธิดาเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุนีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีทั้งหลาย
มีพระราหาย่อน ๑๒ บัวชกุลธิดา จริงหรือ?

กิกขุนีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ใจนกิกขุนีทั้งหลาย มีพระราห
ย่อน ๑๒ จึงได้นำบัวชกุลธิดาเล่า การกระทำของพากนังนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย กีແລກิกขุนีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๒๙. ๔. อนึ่ง กิกขุนีได้มีพระราหาย่อนสินสองยังกุลธิดาให้บัวช เป็นปาจิตติย .

เรื่องกิกขุนีหลายรูป จบ .

สิกขานทวิถีค

[๔๔] บทว่า อนึ่ง . . . ได้ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพาะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสัคในอรรถนี .

ที่ชื่อว่า มีพระราหาย่อนสินสอง คือ มีพระยาหงส์ไม่ถึง ๑๒

บทว่า ยังกุลธิดาให้บัวช คือ ให้กุลธิดาอุปสมบท .

ตั้งใจว่า จักให้บัวช และแล้วจะหักจะกัด อาจารย์กีดี บัตรกีดี จีวรกีดี สมมติสีมา กีดี
ต้องอาบัติทุกกฎ จนบัญชัดติ ต้องอาบัติทุกกฎ จนกรรมวaja ๒ ครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จนกรรมวaja จากรังสุด กิกขุนีผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติปาจิตติย คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาคตตัวราก

[๔๕] มีพระราหาย่อน ๑๒ แล้ว ยังกุลธิดาให้บัวช ๑ วิกจาริต ๑ อาทิตย์กัมมิกา ๑ ไม่ต้อง
อาบัติแล .

กุมาเรภุตวรรณ สิกขานบทที่ ๔ จบ .

กุมาเรภุตวรรณ สิกขานบทที่ ๕

เรื่องกิกขุนีหลายรูป

[๔๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
บีกุทิกครบดี เขตพระนครล่าวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุนีมีพระราหายครอบ ๑๒ แล้ว แต่ส่งยังมีได้สมมติ
ได้พากันบัวชกุลธิดา กิกขุนีอุปัชฌายะเหล่านี้ เป็นคนเหล่า ไม่นลดา ไม่รู้สิ่งที่ควรหรือไม่ควร
เม็สทวิวิหารินีกีเป็นคนเหล่า ไม่นลดา ไม่รู้สิ่งที่ควรหรือไม่ควร .

บรรดา กิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างกีเพงโถช ติเตียน โพนหน่าว่า ใจนพากกิกขุนี
มีพระราหายครอบ ๑๒ แล้ว แต่ส่งยังมีได้สมมติ จึงได้พากันบัวชกุลธิดาเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุนีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ข่าวว่า พากกิกขุนีมีพระรา
หายครอบ ๑๒ แล้ว แต่ส่งยังมีได้สมมติ ได้พากันบัวชกุลธิดา จริงหรือ?

กิกขุนีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ใจนพากกิกขุนีมีพระราหายครอบ ๑๒
แล้ว แต่ส่งยังมีได้สมมติ จึงได้พากันบัวชกุลธิดาเล่า การกระทำของพากนังนั้น ไม่เป็นไปเพื่อ
ความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . . ครั้นแล้ว ทรงทำธรรมมีกถา รับสั่งกะกิกขุนีทั้งหลายว่า
ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย เรายอนญาตให้ส่งฟ์สมมติการอุปสมบทแก่กิกขุนีผู้มีพระราหายครอบ ๑๒ แล้ว

ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย กีແລວิชีการสมมติให้อุปสมบทนั้น ลงมหพิงค์ให้อ่าย่างนี้ :-

วิธีให้สมมติการให้อุปสมบทแก่กิกขุนีผู้มีพระราหายครอบ ๑๒

อันกิกขุนีผู้มีพระราหายครอบ ๑๒ แล้วนั้น พึงเข้าไปหาสั่งฟ์ หม่อผ้าอุตราสังค์เฉวียงบ่า ทราบ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
เท้ากิกขุนีผู้แก่พราหมกาวาแล้ว นั่งกระโยง ประคองอัญชลี กล่าวอย่างนิ้ว
แม่เจ้า ดินนี้ข้อนี้ มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว ขอสมมติการให้อุปสมบทต่อสัมพุทธ .

พึงขอเม็ครั้งที่สอง พึงขอเม็ครั้งที่สาม
กิกขุนีนั่นอันสงฆ์พึงกำหนดว่า กิกขุนีนี้เป็นคนฉลาด มีความละอาย ถ้าเรอเป็นคนเหลา
และไม่มีความละอาย ก็ไม่ควรให้ ถ้าเป็นคนเฉลียว แต่มีความละอาย ก็ไม่ควรให้ ถ้าเป็นคน
ฉลาด แต่ไม่มีความละอาย ก็ไม่ควรให้ ถ้าเป็นคนฉลาดด้วย มีความละอายด้วย จึงควรให้ .

ครั้นแล้ว สงฆ์พึงให้สมมติการให้อุปสมบทนั้นอย่างนี้

กิกขุนีผู้ฉลาด ผู้สามารถ พึงประกาศให้สงฆ์ทราบด้วยญัตติทุติยกรรมว่า วาดังนี้ :-

กรรมว่า

แม่เจ้า ของสงฆ์จะฟังข้าพเจ้า กิกขุนีชื่อนี้ผู้นี้ มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว ขอสมมติ
การให้อุปสมบทต่อสัมพุทธ ถ้าความพร้อมเพร็งของสงฆ์ถึงที่แล้ว สงฆ์พึงให้สมมติการให้อุปสมบท
แก่กิกขุนีชื่อนี้ ผู้มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว . นี้เป็นญัตติ .

แม่เจ้า ของสงฆ์จะฟังข้าพเจ้า กิกขุนีชื่อนี้ผู้นี้ มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว ขอสมมติ
การให้อุปสมบทต่อสัมพุทธ สงฆ์ให้สมมติการให้อุปสมบทแก่กิกขุนีชื่อนี้ ผู้มีพราหมาครบ ๑๒
แล้ว การให้สมมติการให้อุปสมบทแก่กิกขุนีชื่อนี้ ผู้มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว ขอบแก่เม็เจ้า
ผู้ใด เม็เจ้าผู้นั้นพึงเป็นผู้ใด ไม่ชอบแก่เม็เจ้าผู้ใด เม็เจ้าผู้นั้นพึงพด .

การให้สมมติการให้อุปสมบท อันสงฆ์ให้แล้วแก่กิกขุนีชื่อนี้ ผู้มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว
ขอบแก่สงฆ์ เหตุนั้นจึงนิ้ว ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

ครั้นนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงตีเตียนกิกขุนีเหล่านั้น โดยอนกปริยาดังนี้ แล้วตรัสโทษ
แห่งความเป็นคุณเลียงยก . . .

ดุกรกิกขุนีทั้งหลาย ก็แลกิกขุนีทั้งหลายจงยกลิขนาบทนีขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๐. ๕. อนึ่ง กิกขุนีได มีพราหมาครบสิบสองแล้ว อันสงฆ์ยังมิได้สมมติ ยังกุลธิดา
ให้บัวช เป็นป้าจิตตี้ .

เร่องกิกขุนีหลายรูป จบ .

สิกขนาบทวิภังค์

[๔๐] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนี เพราะอรคัวเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสังค์ในอุรဏี .

ที่ชื่อว่า มีพราหมาครบสิบสองแล้ว คือ มีพราหมาถึง ๑๒ แล้ว .

ที่ชื่อว่า ยังมิได้สมมติ คือ สงฆ์ยังมิได้ให้สมมติการให้อุปสมบทด้วยญัตติทุติยกรรม .

บทว่า ยังกุลธิดาให้บัวช คือ ให้กุลธิดาอุปสมบท .

ตั้งใจว่าจักให้บัวช แสวงหาคนະกິດ อาจารຍິກິດ นາຕຽກິດ ຈິວກິດ ສມມຕືສີມາກິດ ต้อง^๑
อาບັດທຸກກູງ ຈນญັດຕິ ต้องอาບັດທຸກກູງ ຈນກຣມວາ ๒ ครັງ ต้องอาບັດທຸກກູງ ๒ ຕ້າ ຈນກຣມ
ຈາກຮັ້ງສຸດ กิกขุนීຜູ້ອັປ່ອມາຍ ต้องอาບັດປາຈິຕິຕິ ຄະແລະຈາກຍິ ต้องอาບັດທຸກກູງ .

บทພາຫນີ

ตິກະປາຈິຕິຕິ

[๔๑] กรรมเป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมเป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาບັດປາຈິຕິຕິ .

กรรมเป็นธรรม กิกขุนีลงสัญ ให้บัวช ต้องอาບັດປາຈິຕິຕິ .

กรรมเป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่า กรรมไม่เป็นธรรม ให้บัวช ต้องอาບັດປາຈິຕິຕິ .

ຕິກະທຸກກູງ

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่ากรรมเป็นธรรม ต้องอาບັດທຸກກູງ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนีลงสัญ ต้องอาບັດທຸກກູງ .

กรรมไม่เป็นธรรม กิกขุนีสำคัญว่ากรรมไม่เป็นธรรม ต้องอาບັດທຸກກູງ .

ອານັປັດຕິວາ

[๔๒] มีพราหมาครบ ๑๒ แล้ว อันสงฆ์สมมติแล้วยังกุลธิดาให้บัวช ๑ ວິກລຈົງຕິ ๑
อาทິກົມມິກ ๑ ไม่ต้องอาບັດແລ .

กຸມາຮົງຕາວຣາຄ ສິກຂາບທີ ๕ จบ .

ກຸມາຮົງຕາວຣາຄ ສິກຂາບທີ ๖

ເຮືອງກົກຂົນີຈັນທາກລື

[๔๓] ໂດຍສັຍນັ້ນ ພຣະຜູ້ມີພຣະກຳປຸກພູເຈົ້າປະທັບອູ້ນ ພຣະເຊຕວັນ ອາຮາມຂອງອານາດ-
*ບົລົມທິກຫບດ ເບີຕພຣະນຄຣສາວັດຖື . ครັງນັ້ນ ກົກຂົນີຈັນທາກລືເຂົ້າໄປກົກຂົນີສົງໝໍ ຂອສມມຕິກາ-

ໃຫ້ອຸປ່ມບັນ ກົກຂົນີສົງໝໍພິຈານາດຸກົກຂົນີຈັນທາກລືໃນຂະນັ້ນແລ້ວ ກລ່າວວ່າ ດຸກຮ່າມເຈົ້າ ເຮື່ອຍັງ
ໄມ່ສ່ວນວາໃຫ້ກຸລືດາບວ່າກຸລືດາ ແລ້ວມີໄດ້ໃຫ້ສມມຕິກາ ໃຫ້ອຸປ່ມບັນ ກົກຂົນີຈັນທາກລືຮັບຄໍາວ່າ ຕືແລ້ວ .

ครັນສົມບັຍຕ່ອມາ ກົກຂົນີສົງໝໍສົມມຕິກາ ໃຫ້ອຸປ່ມບັນແກ່ກົກຂົນີແລ້າອື່ນ ກົກຂົນີຈັນທາກລື

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนิวัังค์
จึงเพ่งโถง ติดเตียน โพนหน่าว่า ดิฉันคนเดียวเป็นคนแข็งลา ดิฉันคนเดียวเป็นคน ไม่มีความละอาย
 เพราะลงชื่อให้สมมติการให้อุปสมบทแก่กิกขุณีเหล่าอื่น ไม่ให้กัศดิฉันคนเดียว .

บรรดาภิกษุนี้ที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนหน่าว่า ใจนั้นแม่เจ้าจัณฑกาล
 อันกิกขณีสังฆกล่าวอยู่ว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่สมควรให้กุลธิดาbatchก่อน ดังนี้ รับคำว่า ดีแล้ว
 ภายหลังจึงได้ถึงการบ่นว่าเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขณีทั้งหลายว่า ดูรกรรมทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีจัณฑกาล
 อันส่งมาถูกกล่าวอยู่ว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่สมควรให้กุลธิดาbatchก่อน ดังนี้ รับคำว่า ดีแล้ว
 ภายหลังจึงได้ถึงการบ่นว่า จริงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูรกรรมทั้งหลาย ใจนั้นภิกขุณีจัณฑกาล อันภิกขุณี
 ส่งมาถูกกล่าวอยู่ว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่สมควรให้กุลธิดาbatchก่อน ดังนี้ รับคำว่า ดีแล้ว ภาย
 หลังจึงได้ถึงการบ่นว่าเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
 เลื่อมใส . . .

ดูรกรรมทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๓๑ . ๖ . อนึ่ง ภิกขุณีได อันภิกขุณีสังฆกล่าวอยู่ว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่สม
 ควรให้กุลธิดาbatchก่อน ดังนี้ รับคำว่า ดีแล้ว ภายหลังถึงธรรมคือบ่นว่า เป็นปาจิตติย .

เรื่องภิกขุณีจัณฑกาล จบ

สิกขานทวิวัังค์

[๔๒๑] บทว่า อนึ่ง . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า ภิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า ภิกขุณี เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซึ่ว่า ภิกขุณี
 ที่ทรงประஸคในอรรถนี้ .

คำว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่สมควรให้กุลธิดาbatchก่อน ความว่า ดูรกรรมเมเจ้า เเรอยังไม่
 ควรก่อน ที่จะเป็นผู้ให้กุลธิดาbatchอุปสมบท .

คำว่า รับคำว่า ดีแล้ว ความว่า ถึงธรรมคือบ่นว่าในภายหลัง ต้องฉบับติปาจิตติย .

อนาคตตัวร

[๔๒๒] บนว่าภิกขุณีลงมือทำเพื่อพัฒนาต่อไป พระโพลากติ พระโมหากติ พระ
 กยาคติ โดยปกติ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์ ๑ ไม่ต้องฉบับติแล .

กุมารีกุตวรรค สิกขานบทที่ ๖ จบ

กุมารีกุตวรรค สิกขานบทที่ ๗

เรื่องภิกขุณีถลนันทา

[๔๒๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-
 *บันทึกเหตุ เขตพระนครล่าวัตถี . ครั้งนั้น สิกขามานารูปหนึ่งเข้าไปหาภิกขุณีถลนันทา
 ขออุปสมบท . ภิกขุณีถลนันทาถักสิกขามานารูปนั้นว่า ดูรกรรมเมเจ้า ถ้าเรอจักให้จิวรแก่เรา เมื่อ
 ได้เช่นนี้ เราจึงจะให้เรื่ออุปสมบท และไม่ให้หนังอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้หนังอุปสมบท จึง
 สิกขามานารูปนั้นได้แจ้งเรื่องนี้แก่ภิกขุณีทั้งหลาย .

บรรดาภิกษุนี้ที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนหน่าว่า ใจนั้นแม่เจ้าถลนันทา
 จึงได้กล่าวสิกขามานาว่า ดูรกรรมเมเจ้า ถ้าเรอจักให้จิวรแก่เรา เมื่อได้เช่นนี้ เราจึงจะให้เรื่ออุปสมบท
 และไม่ให้หนังอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้หนังอุปสมบทแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ดูรกรรมทั้งหลาย ข่าวว่า ภิกขุณีถลนันทา
 ได้กล่าวสิกขามานาว่า ดูรกรรมเมเจ้า ถ้าเรอจักให้จิวรแก่เรา เมื่อได้เช่นนี้ เราจึงจะให้เรื่ออุปสมบท
 และไม่ให้หนังอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้หนังอุปสมบท จริงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าข้า .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูรกรรมทั้งหลาย ใจนั้นภิกขุณีถลนันทาจึงได้กล่าว
 สิกขามานาว่า ดูรกรรมเมเจ้า ถ้าเรอจักให้จิวรแก่เรา เมื่อได้เช่นนี้ เราจึงจะให้เรื่ออุปสมบท และ
 ไม่ให้หนังอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้หนังอุปสมบทแล . . . การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อ
 ความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูรกรรมทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๓๒ . ๗ . อนึ่ง ภิกขุณีได กล่าวสิกขามานาว่า ดูรกรรมเมเจ้า ถ้าเรอจักให้จิวรแก่
 เรา เมื่อได้เช่นนี้ เราจึงจะให้เรื่ออุปสมบท ดังนี้แล้ว นางไม่มีอันตราย ในภายหลัง ไม่ให้

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี
อุปสมบท ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้อุปสมบท เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีถลนันทา จบ.

สิกขานบทวิถี

[๔๒๕] บหว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บหว่า กิกขณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขณี
ที่ทรงประสมคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า สิกขามนา ไดแก่สตรีผู้ไดศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว.

คำว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักให้จิรแกเรา เมื่อไดเช่นนี้ เราจึงจะให้เรออุปสมบท
ความว่า เมื่อเราไดจิรแล้ว เราจึงจะให้เรออุปสมบท.

คำว่า นางไม่มีอันตราย ในภายหลัง คือ ในเมื่ออันตรายไม่มี.

บหว่า ไม่ให้อุปสมบท คือ ไม่บวชให้ด้วยตนเอง.

บหว่า ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้อุปสมบท คือ ไม่มอบหมายกิกขณีรูปอื่นจัดการแทน.

พอทอดธุระว่า จักไม่ให้อุปสมบท จักไม่ขวนขวยเพื่อให้อุปสมบท ดังนี้ ต้องอาบตี-

*ปัจจิตตี้.

อนาปัตติวาร

[๔๒๖] ในเมื่ออันตรายมี ๑ แสงหาแล้วไม่ได ๑ อาทิตย์ ๑ มีเดือนชัดขึ้น ๑ วิกฤติ ๑
อาทิกกมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบตีเล.

กุมารีกุตราคร สิกขานบทที่ ๗ จบ.

กุมารีกุตราคร สิกขานบทที่ ๘

เรื่องกิกขุณีถลนันทา

[๔๒๗] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิดพิกคหนดิ เขตพระนครสาลวัตติ. ครั้งนั้น สิกขามนาปรุงหนีเข้าไปหาภิกขุณีถลนันทา
ขออุปสมบท กิกขุณีถลนันทากล่าวจะสิกขามนาปรุงนั้นว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเราตลอด
๒ ปี เมื่อไดดังนี้ เราจึงจะให้เรออุปสมบท แล้วไม่ให้นางอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้นาง
อุปสมบท จึงสิกขามนาปรุงนั้นได้แจ้งเรอวันแกภิกขุณีทั้งหลาย.

บรรดาภิกขุณีที่เป็นผู้มากน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนหนานว่า ใจนแม่เจ้าถลนันทา
จึงไดกล่าวจะสิกขามนาว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเราตลอด ๒ ปี เมื่อไดดังนี้ เราจึงจะให้
เรออุปสมบท แล้วไม่ให้นางอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้นางอุปสมบทแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทั้งหลายว่า ดกรภิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีถลนันทา
ไดกล่าวจะสิกขามนาว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเราตลอด ๒ ปี เมื่อไดดังนี้ เราจึงจะให้เรอ
อุปสมบท แล้วไม่ให้นางอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้นางอุปสมบท จริงหรือ?

ภิกขุทั้งหลายทราบมาทุกคน จึงทรงทราบว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดกรภิกขุทั้งหลาย ใจนภิกขุณีถลนันทาจึงไดกล่าว
จะสิกขามนาว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเราตลอด ๒ ปี เมื่อไดดังนี้ เราจึงจะให้เรออุปสมบท
แล้วไม่ให้นางอุปสมบท ไม่ขวนขวยเพื่อให้นางอุปสมบทแล การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดกรภิกขุทั้งหลาย ก็ไดภิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๓. ๙. อนึง กิกขุณีได กล่าวจะสิกขามนาว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเรา
ตลอด ๒ ปี เมื่อไดเช่นนี้ เราจึงจะให้เรออุปสมบท ดังนี้แล้ว นางไม่มีอันตราย ในภายหลัง
ไม่ให้อุปสมบท ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้อุปสมบท เป็นปัจจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีถลนันทา จบ.

สิกขานบทวิถี

[๔๒๘] บหว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บหว่า กิกขณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขณี
ที่ทรงประสมคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า สิกขามนา ไดแก่ สตรีผู้ไดศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว.

คำว่า ดกรแม่เจ้า ถ้าเรอจักติดตามเราตลอด ๒ ปี ความว่า เเรอจักอปปัญญาตลอด ๒ ปี.

คำว่า เมื่อไดเช่นนี้ เราจึงจะให้เรออุปสมบท ความว่า เมื่อเรอทำไดเช่นนี้ เราจึงจะ
ให้เรออุปสมบท.

คำว่า นางไม่มีอันตรายในภายหลัง คือ ในเมื่ออันตรายไม่มี.

บหว่า ไม่ให้อุปสมบท คือ ไม่บวชให้ด้วยตนเอง.

บหว่า ไม่ทำการขวนขวยเพื่อให้อุปสมบท คือ ไม่มอบหมายภิกขุณีรูปอื่นให้จัดการ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

แทน

พอทอดธรรรษา จักไม่ให้อุปสมบท จักไม่ขวนขวยเพื่อให้อุปสมบทดังนี้ ต้อง abaติ
ปาจิตตี้.

อนาคตตัววาร

[๔๒๘] ในเมืองอันตราย ๑ แสวงหาแล้วไม่ได้ ๑ อาทิตย์ มีเหตุขัดข้อง ๑ วิกฤติ ๑
อาทิกิมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

กุมารีกุตตวรรค สิกขานบทที่ ๙ จบ.

กุมารีกุตตวรรค สิกขานบทที่ ๙

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๔๒๙] โดยสัมยนน พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีกุลนันทาบวชสิกขามาซื้อจันทากลี
ผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังขายให้ร่ำมโถก.

บรรดาภิกษุนี้เป็นผู้มักน้อย . . . ตามไปฟังไทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนแม่เจ้ากุลนันทา
จึงได้บวชสิกขามาซื้อจันทากลี ผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังขายให้
ร่ำมโถกเล่า . . .

ทรงสอนถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีกุลนันทา
บวชสิกขามาซื้อจันทากลี ผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังขายให้ร่ำมโถก
จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายกราบหูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกขุณีกุลนันทาจึงได้บวช
สิกขามาซื้อจันทากลี ผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษ ผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม ผู้ดูร้าย ผู้ยังขายให้ร่ำมโถก
เล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของมนุษย์ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แหลกภิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๓. ๙. อนึ่ง กิกขุณีได ยังสิกขามาผู้เกี่ยวข้องด้วยบุรุษผู้คลุกคลีกับเด็กหนุ่ม
ผู้ดูร้าย ผู้ยังขายให้ร่ำมโถก ให้บัว ต้อง abaติปาจิตตี้.

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๓๐] บทว่า อนึ่ง . . . ใด ความว่า ผู้ใด คือผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประஸในอรรถน.

ที่ซื้อว่า บรา ไดแก่ ชายผู้มีอายุถึง ๒๐ ปี.

ที่ซื้อว่า เด็กหนุ่ม ไดแก่ ชายผู้มีอายุยังไม่ถึง ๒๐ ปี.

ที่ซื้อว่า ผู้เกี่ยวข้องหรือคลุกคลี คือ สังสรรค์กันด้วยความเกี่ยวข้องกันทางกายและวาจา
อันไม่สมควร.

ที่ซื้อว่า ผู้ดูร้าย ไดแก่ ที่เรียกกันว่า ผู้มักโถก.

ที่ซื้อว่า ผู้ยังขายให้ร่ำมโถก คือ ผู้ก่อทุกข์ นำความโถกมาให้แก่ขายอื่น.

ที่ซื้อว่า สิกขามา ไดแก่ สตรีผู้ไดศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว.

บทว่า ให้บัว คือ ให้อุปสมบท.

ตั้งใจว่า จักให้อุปสมบท แล้วแสวงหาคณะกตี อาจารย์กตี นาราตรีกตี จิราตรีกตี สมมติสิมา
กตี ต้อง abaติทุกกฎ จบัญตติ ต้อง abaติทุกกฎ จบกรรมวาระส่องครั้ง ต้อง abaติทุกกฎ ๒ ตัว
จบกรรมวาระครั้งสุด กิกขุณีผู้อุปชฌาย์ต้อง abaติปาจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้อง abaติทุกกฎ.

อนาคตตัววาร

[๔๓๑] ไม่รู้ ให้อุปสมบท ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกิมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

กุมารีกุตตวรรค สิกขานบทที่ ๙ จบ.

กุมารีกุตตวรรค สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องกิกขุณีกุลนันทา

[๔๓๒] โดยสัมยนน พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนวด เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีกุลนันทาบวชสิกขามาผู้อัมมารดาบัวบัง
อันสามีบัง ยังมิได้อนญาต มารดาบัวบัง สามีบัง จึงฟังไทย ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจน
แม่เจ้ากุลนันทาจึงได้บวชสิกขามาที่พวงเรย์มิได้อนญาตเล่า.

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินมารดาบัวบัง สามีบัง ฟังไทย ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดา

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภัค
ที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนหน่าวา ใจนั้นแม่เจ้าถูลน้นท่าจึงได้บัวชสิกขามนา
ผู้อันมาตราบีดาน้ำ อันสามีบ้าง ยังมิได้อุณญาตเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีถูลนั้นท่า
บัวชสิกขามนาผู้อันมาตราบีดาน้ำ อันสามีบ้าง ยังมิได้อุณญาตจริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนั้นกิกขุณีถูลนั้นท่าจึงได้บัวช
สิกขามนาผู้อันมาตราบีดาน้ำ อันสามีบ้าง ยังมิได้อุณญาตเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไป
เพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายลงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๔. ๑๐. อนึ่ง กิกขุณีได้ ยังสิกขามนาผู้อันมาตราบีดារหรือสามียังมิได้อุณญาต
ให้บัวช เป็นปajiติย.

เรื่องกิกขุณีถูลนั้นท่า จบ.

สิกขานทวิภัค

[๔๓๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสัคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า มาตราบีดា ได้แก่ ที่เรียกันว่าผู้ให้กำเนิด.

ที่ชื่อว่า สามี ได้แก่บุรุษผู้ห่วงเห็น.

บทว่า ยังมิได้อุณญาต คือ ยังมิได้บอกلامารดาบีดារหรือสามี

ที่ชื่อว่า สิกขามนา ได้แก่ สตรีผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว.

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท.

ตั้งใจว่า จักให้อุปสมบท เแล้วเสาะหาดักมะกีดี อาจารย์กีดี นาตรกีดี จีวรกีดี สมมติสีมา
กีดี ต้องอาบัติทูกกฎ จนถูติดตัว ต้องอาบัติทุกกฎ จนกรรม瓦จาส่องครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว
จนกรรม瓦จาครั้งสุด กิกขุณีผู้อุปสมบทต้องอาบัติปajiติย คงจะและอาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ.

อนาคติวาร

[๔๓๔] ไมรู้ให้อุปสมบท ๑ ขออุณญาตแล้วจึงให้บัวช ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกันมีกา ๑ ไม
ต้องอาบัติแล.

กุมาเรกุตวรรค สิกขานบทที่ ๑๐ จบ.

กุมาเรกุตวรรค สิกขานบทที่ ๑๑

เรื่องกิกขุณีถูลนั้นท่า

[๔๓๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ารามของอนาคต-
**บินทึกครบดี เขตพระนครสาวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีถูลนั้นท่านานินนต์พระเคราะห์ทั้งหลายมาประชุมกัน
ด้วยกล่าวว่า ติดฉันจักบัวชสิกขามนา ครั้นเห็นอาหารของเคี้ยวของฉันมากหมาย จึงส่งพระเคราะห์ทั้ง
หลายกันด้วยกล่าวว่าติดฉันจักยังไม่บัวชสิกขามนา ก่อน แล้วนิมนต์พระเทวทัต พระโกการลิกะ พระ
กฎโนรุกติสังกะ และพระสมุททัตตะ ผู้օรสของพระนางขัณฑเทวี มาประชุมกันบัวชสิกขามนา.

บรรดาภิกขุนีที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนหน่าวา ใจนั้นแม่เจ้าถูลนั้นท่า
จึงได้บัวชสิกขามนาด้วยให้ฉันทะค้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีถูลนั้นท่า
บัวชสิกขามนาด้วยให้ฉันทะค้าง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนั้นกิกขุณีถูลนั้นท่าจึงได้บัวช
สิกขามนาด้วยให้ฉันทะค้างเล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายลงยกสิกขานหนึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๓๖. ๑๑. อนึ่ง กิกขุณีไดยังสิกขามนาให้บัวชด้วยให้ฉันทะค้างเป็นปajiติย.

เรื่องกิกขุณีถูลนั้นท่า จบ.

สิกขานทวิภัค

[๔๓๖] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ที่ทรงประสัคในอrrorนี้ .

บทว่า ด้วยให้ฉันทะค้าง คือ เมื่อที่ประชุมเลิกไปแล้ว .

ที่ซึ่ว่า สิกขามนา ได้แก่ สตรีผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการตลอด ๒ ปีแล้ว .

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท .

ตั้งใจว่า จักให้อุปสมบท เแล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี นาตรกีดี จีวรกีดี สมมติ-

*สีมา กีดี ต้องอาบัติทุกกฎ จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรม瓦าจा สองครั้ง ต้องอาบัติทุกกฎ
๒ ตัว จบกรรม瓦าจารั่งสุด กิกขุณิผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติปราจิตตี้ คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติ
ทุกกฎ .

อนาปีตติวาร

[๔๓๗] ให้อุปสมบทในเมื่อที่ประชุมยังไม่เลิก ๑ วิกลจริต ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้อง-
*อาบัติแล .

กุมารีกุตตารค สิกขานบทที่ ๑๑ จบ .

กุมารีกุตตารค สิกขานบทที่ ๑๙

เรื่องกิกขุณิหlaysรูป

[๔๓๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนบดี เขตพระนครล่าวัดถี . ครั้งนั้น กิกขุณิห์ทั้งหลาย บวชสิกขามนาทุกปี ที่สำนักอาศัย

ไม่เพียงพอ คนทั้งหลายจึงเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกขุณิห์ทั้งหลายจึงได้บัวสิกขาม-

*นาทุกปีแล ที่สำนักอาศัยจึงไม่เพียงพอ กัน .

กิกขุณิห์ทั้งหลายได้ยินคนพากันนั่นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มั่น้อย . . .

ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกขุณิห์ทั้งหลายจึงได้บัวสิกขามนาทุกปีแล . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุห์ทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุห์ทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณิห์บัว
สิกขามนาทุกปี จริงหรือ ?

กิกขุห์ทั้งหลายกราบหูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนน่าว่า ดูกรกิกขุห์ทั้งหลาย ใจนพากกิกขุณิห์จึงได้บัวสิกข-

* mana ทุกปีแล การกระทำของพากันนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส .

ดูกรกิกขุห์ทั้งหลาย กิ้แลก กิกขุณิห์ทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๓๓๗. ๑๙. อนึ่ง กิกขุณิห์ได้ ยังสิกขามนา ให้บัวชทุกๆ ฝัน เป็นปราชิตตี้ .

เรื่องกิกขุณิห์laysรูป จบ .

สิกขานทวิภังค์

[๔๓๙] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือผู้ขันได . . .

บทว่า กิกขุณิ ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณิ เพาะารค่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณิ
ที่ทรงประสัคในอrrorนี้ .

บทว่า ทุกๆ ฝัน คือ ทุกๆ ปี .

บทว่า ให้บัวช คือ ให้อุปสมบท .

ตั้งใจว่า จักให้อุปสมบท เแล้วแสวงหาคณะกีดี อาจารย์กีดี นาตรกีดี จีวรกีดี สมมติ-

สีมา กีดี ต้องอาบัติทุกกฎ จบญัตติ ต้องอาบัติทุกกฎ จบกรรม瓦าจ ๒ ครั้ง

ต้องอาบัติทุกกฎ ๒ ตัว จบกรรม瓦าจารั่งสุด กิกขุณิผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติปราจิตตี้ คณะและ

อาจารย์ ต้องอาบัติทุกกฎ .

อนาปีตติวาร

[๔๔๐] ให้อุปสมบท เว้นระยะหนึ่งปี ๑ วิกลจริต ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

กุมารีกุตตารค สิกขานบทที่ ๑๙ จบ .

กุมารีกุตตารค สิกขานบทที่ ๑๑

เรื่องกิกขุณิหlaysรูป

[๔๔๑] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บิณฑิกหนบดี เขตพระนครล่าวัดถี . ครั้งนั้น กิกขุณิห์ทั้งหลายบัวสิกขามนาสองรูปต่อ ๑ ปี ที่
สำนักอาศัยก็ไม่พอตั้งเดิม คนทั้งหลายจึงเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนา เม晦อนอย่างนั้นว่า ใจน

กิกขุณิห์ทั้งหลายจึงได้บัวสิกขามนาสองรูปต่อ ๑ ปีแล ที่อาศัยจึงไม่พอตั้งเดิม .

กิกขุณิห์ทั้งหลายได้ยินคนพากันนั่นเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มั่น-

*น้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาไว้ ใจนกิกขุณิห์ทั้งหลายจึงได้บัวสิกขามนาสองรูปต่อ
๑ ปี เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า พากภิกษุณิบาล
ลิกขมานาส่องรูปต่อ ๑ ปี จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนักทิ้งหลายจึงได้บัวช
ลิกขมานาส่องรูปต่อ ๑ ปีแล้ว การกระทำของพากนานาหัน ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกสิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๓๗. ๓. อนึ่ง ภิกษุณิได ฝันหนึ่งยังลิกขมานา ๒ รูปให้บัวช เป็นปาจิตตីย.

เรื่องภิกษุณิหลายรูป จบ.

สิกขนาบทวิภังค์

[๔๔๒] บทว่า อนึ่ง . . . ใจ ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใจ . . .

บทว่า ภิกษุณิ ความว่าที่ชื่อว่า ภิกษุณิ เพาะารรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า ภิกษุณิ
ที่ทรงประสักในอறารนี้.

บทว่า ฝันหนึ่ง คือ ปีหนึ่ง.

บทว่า ยังลิกขมานา ๒ รูปให้บัวช คือ ยังลิกขมานา ๒ รูป ให้อุปสมบท.

ตั้งใจว่า วักยังลิกขมานา ๒ รูป ให้อุปสมบท แล้วเสวงหาด堪กีดี อาจารย์กีดี

นาครกีดี จิวรกีดี สมมติสิมากีดี ต้องอาบัติทูกกฎ จบญุตติ ต้องอาบัติทูกกฎ จบกรรม瓦จา
๒ ครั้ง ต้องอาบัติทูกกฎ ๒ ตัว จบกรรม瓦จากครั้งสุด ภิกษุณิผู้อุปัชฌาย์ ต้องอาบัติปาจิตตីย
คณะและอาจารย์ ต้องอาบัติทูกกฎ.

อนาคตตัวราร

[๔๔๓] เว้นระยะปีหนึ่ง บำชสิกขมานารูปเดียว ๑ วิกฤติ ๑ อาทิก้มมิกา ๑
ไม่ต้องอาบัติแล.

กມารีกุตรา rak สิกขนาบที่ ๓ จบ.

ปาจิตตីย วรรณที่ ๘ จบ.

ปาจิตตីย วรรณที่ ๙

ฉัตตปานวนวรรณ สิกขนาบที่ ๑

เรื่องภิกษุณิฉัพพัดคិយ

[๔๔๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของ
อนาคตบิณฑิกหนบดี เชตพะนนครสาวัตถี. ครั้งนั้น ภิกษุณิฉัพพัดคិយ กั้นร่มและสามร่องเท้า คน
ทั้งหลายพากันพ่งโถช ตีเตียน โนนหน่าว่า ใจนักทิ้งหลายจึงได้ใช้ร่มและรองเท้าเหมือน
พากสตรีคุหหลักผู้บริโภคภาระแล.

ภิกษุณิทั้งหลาย ได้ยินคนพากันพ่งโถช ตีเตียน โนนหน่าว่า ใจนักทิ้งหลายจึงได้ใช้ร่มและรองเท้าแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า ภิกษุณิฉัพพัดคិយ
ใช้ร่มและรองเท้า จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนักทิ้งหลาย ใจนักทิ้งหลาย จึงได้
ใช้ร่มและรองเท้าแล้ว การกระทำของพากนานาหัน ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณิทั้งหลายจงยกสิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๓๘. ๑. อนึ่ง ภิกษุณิได ใช้ร่มและรองเท้า เป็นปาจิตตីย.

ก็แลกสิกขนาบทนี้ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาค ทรงบัญญัติแล้วแก่ภิกษุณิทั้งหลาย ด้วย
ประการจะนี้.

เรื่องภิกษุณิฉัพพัดคិយ จบ.

เรื่องภิกษุณิอาพาธ

[๔๔๕] ต่อจากสมัยนั้นแล ภิกษุณิรูปหนึ่งอาพาธ นางเว้นร่มและรองเท้าแล้ว ไม่สบายน
ภิกษุณิทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตว่า

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายอนุญาตว่า ร่มและรองเท้าแก่ภิกษุณิ
ผู้อาพาธ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนีวิภังค์
ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนบัญญติ
๑๓๙. ๑. ก. อนึง กิกษณีได มีใชผู้อพาร ใชร่มและรองเท้า เป็นปajiตีย.

เรื่องกิกษณีอพาร จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๙] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกษณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกษณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกษณี
ที่ทรงประஸกในอรอรสนี.

ที่ชื่อว่า มีใชผู้อพาร คือ ผู้ที่เว้นร่มและรองเท้าแล้วไม่สบายน.

ที่ชื่อว่า ผู้อพาร คือ ผู้ที่เว้นร่มและรองเท้าแล้วไม่สบายน.

ที่ชื่อว่า ร่ม มี ๓ ชนิด คือ ร่มผ้าขาว ๑ ร่มลำแพน ๑ ร่มใบไม้ ๑ ที่เขายืนเป็น
วงกลม.

บทว่า ใช คือ ใชแม่ครั้งเดียว ก็ต้อง abaติปajiตีย.

บทภาษา尼ย

ติกะปajiตีย

[๔๙] กิกษณีใชผู้อพาร สำคัญว่ามีใชผู้อพาร ใชร่มและรองเท้า ต้อง abaติปajiตีย.

กิกษณีมีใชผู้อพาร มีความลงสัย ใชร่มและรองเท้า ต้อง abaติปajiตีย.

กิกษณีมีใชผู้อพาร สำคัญว่าอพาร ใชร่มและรองเท้า ต้อง abaติปajiตีย.

จตุกกะทุกกฎ

กิกษณีใชร่ม ไม่ใชร่องเท้า ต้อง abaติทุกกฎ.

กิกษณีใชร่องเท้า ไม่ใชร่ม ต้อง abaติทุกกฎ.

กิกษณีผู้อพาร สำคัญว่ามีไดอพาร ต้อง abaติทุกกฎ.

กิกษณีผู้อพาร มีความลงสัย ต้อง abaติทุกกฎ.

ไม่ต้อง abaติ

กิกษณีผู้อพาร สำคัญว่าอพาร ไม่ต้อง abaติ.

อนาคตติวาร

[๔๙] อพาร ๑ ใชร่มอยู่ในอาราม ในอุปจารแห่งอาราม ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกล-

* จริต ๑ อาทิกமิภา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

ฉัตตุปานหนวรรณ สิกขานบทที่ ๑ จบ.

ฉัตตุปานหนวรรณ สิกขานบทที่ ๒

เรื่องกิกษณีฉัพพัดดี

[๔๙] โดยสมัยนั้นแล พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาราม
ของอนาคตบินทิกหนดี เขตพระนครสาواتถี. ครั้งนั้น กิกษณีฉัพพัดดีไปโดยยาน. คนทั้งหลาย
พากันพึงโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกษณีทั้งหลายจึงไดไปโดยยาน เมื่อตนสตวิคหัสต
ผู้บริโภคการเล่า.

กิกษณีทั้งหลายไดยินดีพากันนั้นพึงโทษ ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มาก
น้อย . . . ต่างก็พึงโทษ ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนเหลา กิกษณีฉัพพัดดีจึงไดไปโดยยานเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกษณีทั้งหลายว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า พากกิกษณี
ฉัพพัดดีไปโดยยาน จริงหรือ?

กิกษณีทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดุกรกิกขุทั้งหลาย ใจนกิกษณีเหล่านี้ฉัพพัดดี
จึงไดไปโดยยานแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดุกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญติ

๑๔๐. ๒. อนึง กิกษณีได ไปโดยยาน เป็นปajiตีย.

ก็แลสิกขานบทนี้ ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญติแล้วแก่กิกษณีทั้งหลาย ด้วย
ประการฉะนี้.

เรื่องกิกษณีฉัพพัดดี จบ.

เรื่องกิกษณีอพาร

[๔๐] ต่อจากสมัยนั้นแล กิกษณีรูปหนึ่งอพาร ไม่สามารถจะเดินไปด้วยเท้าได
กิกษณีทั้งหลายไดกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตยก

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนิวัังค์

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เราย้อนถอดยานแก่กิกขุณ์ผู้อพาระ .
ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระอนุบัญญัติ

๑๘๐. ๒. ก. อนึ่ง กิกขุณ์ได มีใช้ผู้อพาระ ไปโดยยาน เป็นปาจิตตี้.

เรื่องกิกขุณ์อพาระ จบ.

สิกขานทวิวังค์

[๔๑] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ์ เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ์
ที่ทรงประஸคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า มีใช้ผู้อพาระ คือ ผู้สามารถเดินไปได้ด้วยเท้า.

ที่ชื่อว่า ผู้อพาระ คือ ผู้ไม่สามารถเดินไปได้ด้วยเท้า.

ที่ชื่อว่า ยาน ได้แก่ วอ รถ เกรียน คานหาม แคร์ เก้าอี้.

บทว่า ไป คือ ไปแม้ครั้งเดียว ก็ต้อง abaติปาจิตตี้.

บทภาษา尼ย

ติกะปาจิตตี้

[๔๒] กิกขุณ์มีใช้ผู้อพาระ สำคัญว่ามีได้อพาระ ไปโดยยาน ต้อง abaติปาจิตตี้.

กิกขุณ์มีใช้ผู้อพาระ มีความลงสัย ไปโดยยาน ต้อง abaติปาจิตตี้.

กิกขุณ์มีใช้ผู้อพาระ สำคัญว่าอพาระ ไปโดยยาน ต้อง abaติปาจิตตี้.

ทักษะทากกฎ

กิกขุณ์ผู้อพาระ สำคัญว่ามีได้อพาระ ต้อง abaติทุกกฎ .

กิกขุณ์ผู้อพาระ มีความลงสัย ต้อง abaติทุกกฎ .

ไม่ต้อง abaติ

กิกขุณ์ผู้อพาระ สำคัญว่าอพาระ ไม่ต้อง abaติ .

อนาคตตัวร

[๔๓] อพาระ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

ฉัตตุปานหนารค สิกขานบทที่ ๒ จบ.

ฉัตตุปานหนารค สิกขานบทที่ ๓

เรื่องกิกขุณ์รูปหนึ่ง

[๔๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน วารามของอนาคต-

* บิณฑิกคหบดี เขตพระนครล่าวัตตี ครั้งนั้น กิกขุณ์รูปหนึ่ง เป็นกลบีกาของสตีรีคนหนึ่ง ชื่อสตีรี
นั้นได้กล่าวขอร้องกิกขุณ์รูปหนึ่งว่า ข้าแต่เม่งเจ้า ขอท่านได้โปรดนำเครื่องประดับเอวนี้ไปให้แก่
หญิงชื่อโน้น จึงกิกขุณ์นั้นคิดเห็นว่า ถ้าจะนำไปด้วยนาตร เสียงดังจักมีแก่เรา แล้วได้สามไป
เมื่อถ่ายขาด เครื่องประดับเอวนต้องเสียหายลงบนถนน . คนทั้งหลายพากันแห่พงโภช ตีเตียน
โพนหนาน่าว่า ไวนกิกขุณ์ทั้งหลายจึงได้ใช้เครื่องประดับเอวนเมื่อสตีรีหัสก์ผับริโภกการเล่า.

กิกขุณ์ทั้งหลายได้ยินคนพากันแห่พงโภช ตีเตียน โพนหนานอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างกิเพงโภช ตีเตียน โพนหนานว่า ไวนกิกขุณ์จึงได้ใช้เครื่องประดับเอวนเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณ์ใช้เครื่อง
ประดับเอว จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนกิกขุณ์จึงได้ใช้เครื่องประ-

* ดับเอวเอล่า การกระทำของนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกษุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๑๘๑. ๓. อนึ่ง กิกขุณ์ได ใช้เครื่องประดับเอว เป็นปาจิตตี้.

เรื่องกิกขุณ์รูปหนึ่ง จบ.

สิกขานทวิวังค์

[๔๕] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ์ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ์ เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ์
ที่ทรงประஸคในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า เครื่องประดับเอว ได้แก่ เครื่องประดับเอวชนิดไดชนิดหนึ่ง

บทว่า ใช คือ ใช้แม้ครั้งเดียว ก็ต้อง abaติปาจิตตี้.

อนาคตตัวร

[๔๖] ใช้ด้วยรัดเอวเพราเหตุอพาระ ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล.

ฉัตตุปานหนารค สิกขานบทที่ ๓ จบ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ประสังคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า มิกลินหอม ได้แก่ กลิ่นหอมชนิดใดชนิดหนึ่ง.

ที่ชื่อว่า เครื่องประทิน ได้แก่ เครื่องหอมชนิดใดชนิดหนึ่ง.

บทว่า อาบน้ำ คือ ทำให้สะอาด เป็นทุกกฎในประโภค อาบเสร็จต้องอาบติปaliตี.

อนาปีตติวาร

[๔๖๒] เหตุอาพาธ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

ฉัตตุปานหนวรรณ ลิกขนาบทที่ ๕

ฉัตตุปานหนวรรณ ลิกขนาบทที่ ๖

[๔๖๓] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-

*บิณฑิกครบดี เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น พากกิกขุณีฉัพพัคคีย์สنانกายด้วยน้ำกำยานที่อบคนทั้งหลายพาันเนพงโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้อบาน้ำกำยานที่อบ เมื่อൺสตรีคุหสักผู้บริโภคความเล่า.

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นพงโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็พงโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้อบาน้ำกำยานที่อบเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณีฉัพพัคคีย์
อาบน้ำกำยานที่อบ จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติลิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนพากกิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้อบ
น้ำกำยานที่อบเล่า การกระทำของพากนangนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กีแลกิกขุณีทั้งหลายจะยกลิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๔. ๖. อนึง กิกขุณีได อาบน้ำด้วยกำยานที่อบ เป็นปaliตี.

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคีย์ จบ.

ลิกขนาบทวิภังค์

[๔๖๔] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังคในอรรถนี้.

ที่ชื่อว่า อบ ได้แก่ วัตถุที่อบด้วยของหอมชนิดใดชนิดหนึ่ง.

ที่ชื่อว่า กำยาน ได้แก่ วัตถุที่เรียกว่า แป้งงา.

บทว่า อาบน้ำ คือ ทำให้สะอาด เป็นทุกกฎในประโภค อาบเสร็จต้องอาบติปaliตี.

อนาปีตติวาร

[๔๖๕] เหตุอาพาธ ๑ อาบน้ำกำยานธรรมชาติ ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

ฉัตตุปานหนวรรณ ลิกขนาบทที่ ๖ จบ.

ฉัตตุปานหนวรรณ ลิกขนาบทที่ ๗

เรื่องกิกขุณีทั้งหลายรูป

[๔๖๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-
อนาคตบิณฑิกครบดี เขตพระนครสาลวัตถี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายใช้กิกขุณีให้นวดบ้าง ให้ฟื้นบ้าง.
คนทั้งหลายเที่ยวไปในวิหารพบเห็นแล้ว พากนangพงโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณี
ทั้งหลายจึงได้ใช้กิกขุณีให้นวดบ้าง ให้ฟื้นบ้าง เหมือนสตรีคุหสักผู้บริโภคความเล่า.

กิกขุณีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นพงโทษ ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็พงโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ไวนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ใช้กิกขุณีให้นวดบ้าง ให้ฟื้นบ้าง . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณีใช้
กิกขุณีให้นวดบ้าง ให้ฟื้นบ้าง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติลิกขนาบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ไวนพากกิกขุณีจึงได้ใช้กิกขุณี
ให้นวดบ้าง ให้ฟื้นบ้างเล่า การกระทำของพากนangนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยัง
ไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กีแลกิกขุณีทั้งหลายจะยกลิกขนาบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วันยังปีปฏิกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์

พระบัญญัติ

๑๔๕. ๗. อนึง กิกขุณได ยังกิกขุณให้หนาดก็ดี ให้ฟันก็ดี เป็นปajiตีย.
เรื่องกิกขุณหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๖๗] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี.

บทว่า ยังกิกขุณ ได้แก่ กิกขุณรูปอื่น.

บทว่า ให้หนาด คือ ให้บีบ ต้องอาบติปajiตีย.

บทว่า ให้ฟัน คือ ให้ขยำ ต้องอาบติปajiตีย.

อนาคตตัวร

[๔๖๘] อาทพ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกลจริต ๑ อาทิก้มิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

ฉัตตุปานวนารค สิกขานทที่ ๗ จบ.

ฉัตตุปานวนารค สิกขานทที่ ๘

เรื่องกิกขุณหลายรูป

[๔๖๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน ารามของอนาคต-

*บิณฑิกอบดี เนตพะนนครสาวัตถี. ครรชั้นนี้ กิกขุณทึ้งหลายใช้สิกขามاناให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง-

*คนทึ้งหลายเที่ยวไปในวิหารพบเห็นแล้ว พากันเพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลาย
จึงได้ใช้สิกขามاناให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง เมื่อносตรีคุณหัสด์ผู้บริโภคถามเล่า.

กิกขุณทึ้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นเพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลายจึงได้ใช้สิกขามاناให้หนาดบ้าง ให้ฟัน
บ้างเล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทึ้งหลายว่า คุกรกิกขุทึ้งหลาย ข่าวว่าพากกิกขุณใช้
สิกขามاناให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง จริงหรือ?

กิกขุทึ้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนว่า คุกรกิกขุทึ้งหลาย ใจนพากกิกขุณจึงได้ใช้สิกขามانا
ให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้างเล่า การกระทำของพากนังนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่มั่ง
ไม่เลื่อมใส . . .

คุกรกิกขุทึ้งหลาย ก็แลกกิกขุณทึ้งหลายจะยกสิกขานทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๑๔๖. ๘. อนึง กิกขุณได ยังสิกขามاناให้หนาดก็ดี ให้ฟันก็ดี เป็นปajiตีย.
เรื่องกิกขุณหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๗๐] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี.

ที่ชื่อว่า สิกขามانا ได้แก่ สตรีผู้ได้ศึกษาสิกขานในธรรม ๖ ประการ ตลอด ๒ ปีแล้ว.

บทว่า ให้หนาด คือ ให้บีบ ต้องอาบติปajiตีย.

บทว่า ให้ฟัน คือ ให้ขยำ ต้องอาบติปajiตีย.

อนาคตตัวร

[๔๗๑] เหตุอาทพ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกลจริต ๑ อาทิก้มิกา ๑ ไม่ต้องอาบติแล.

ฉัตตุปานวนารค สิกขานทที่ ๘ จบ.

ฉัตตุปานวนารค สิกขานทที่ ๙

เรื่องกิกขุณหลายรูป

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน ารามของอนาคตบิณฑิก-

*คบดี เนตพะนนครสาวัตถี. ครรชั้นนี้ กิกขุณทึ้งหลายใช้สามเณรีให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง. คน
ทึ้งหลายเที่ยวไปในวิหารพบเห็นแล้ว พากันเพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลาย
จึงได้ใช้สามเณรีให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง เมื่อносตรีคุณหัสด์ผู้บริโภคถามเล่า.

กิกขุณทึ้งหลายได้ยินคนพากนั้นเพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . .
ต่างก็เพ่งโถง ติดเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณทึ้งหลายจึงได้ใช้สามเณรีให้หนาดบ้าง ให้ฟันบ้าง
เล่า . . .

ทรงสอบถาม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิวัังค์
พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่าพากภิกษุณีใช้สาม-

* เนรีให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้าง จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนพากภิกษุณีจึงได้ใช้สามเณรีให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้างเล่า การกระทำของพากนางนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แกลภิกษุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๙. ๙. อนึง กิกขุณีได้ ยังสามเณรีให้นวดกีดี ให้ฟันกีดี เป็นปาจิตตី.

เรื่องภิกษุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ข้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ข้อว่า กิกขุณี ที่ทรงประஸคในอรรถนี้.

ที่ข้อว่า สามเณรี ได้แก่สตรีผู้สมាមานสิกขานบท ๑๐.

บทว่า ให้นวด คือ ให้บีบ ต้องอาบติปาจิตตី.

บทว่า ให้ฟัน คือ ให้ขยำ ต้องอาบติปาจิตตី.

อนาคตติวาร

เหตุอาพาธ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกமมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติແລ.

ฉัตตปานหนวรรณค สิกขานบทที่ ๙ จบ.

ฉัตตปานหนวรรณค สิกขานบทที่ ๑๐

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคตบิณฑิก-

* คบดี เขตพระนครสาواتถี. ครั้งนั้น ภิกษุณีทั้งหลายใช้สตรีคุหัสก์ให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้าง . คุณทั้งหลายเที่ยวไปในวิหารพบเห็นแล้ว พากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนภิกษุณีทั้งหลาย จึงได้ใช้สตรีคุหัสก์ให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้าง เมื่อตนสตรีคุหัสก์ผู้บริโภคถามแล้ว.

ภิกษุณีทั้งหลายได้ยินคนเหล่านั้นเพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนภิกษุณีทั้งหลายจึงได้ใช้สตรีคุหัสก์ให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้างแล้ว.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ข่าวว่า พากภิกษุณีใช้สตรีคุหัสก์ให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้าง จริงหรือ?

ภิกษุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าเข้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจนพากภิกษุณีจึงได้ใช้สตรี-

* คุหัสก์ให้นวดบ้าง ให้ฟันบ้างเล่า การกระทำของพากนางนั่น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็แกลภิกษุณีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๙. ๑๐. อนึง กิกขุณีได้ ยังสตรีคุหัสก์ให้นวดกีดี ให้ฟันกีดี เป็นปาจิตตី.

เรื่องภิกษุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิวัังค์

บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ข้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ข้อว่า กิกขุณี ที่ทรงประஸคในอรรถนี้.

ที่ข้อว่า สตรีคุหัสก์ ได้แก่สตรีที่เรียกว่าผู้ครองเรือน.

บทว่า ให้นวด คือ ให้บีบ ต้องอาบติปาจิตตី.

บทว่า ให้ฟัน คือ ให้ขยำ ต้องอาบติปาจิตตី.

อนาคตติวาร

เหตุอาพาธ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกமมิกา ๑ ไม่ต้องอาบติແລ.

ฉัตตปานหนวรรณค สิกขานบทที่ ๑๐ จบ.

ฉัตตปานหนวรรณค สิกขานบทที่ ๑๑

เรื่องภิกษุณีหลายรูป

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วันยับปีฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

[๔๗๒] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ อนาคตบินทึกหนวด เขตพระนครล่าวตตี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายไม่ขอโอกาส นั่งบนอาสนะเบื้อง-
*หน้ากิกขุ. กิกขุทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ไม่ขอ
โอกาส นั่งบนอาสนะเบื้องหน้ากิกขุแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีทั้งหลายไม่
ขอโอกาส นั่งบนอาสนะเบื้องหน้ากิกขุ จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากิกขุณีจึงได้ไม่ขอโอกาส
นั่งบนอาสนะเบื้องหน้ากิกขุแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๑๙. ๑. อนึ่ง กิกขุณีได้ ไม่ขอโอกาส นั่งบนอาสนะเบื้องหน้ากิกขุ เป็น
ปฏิจิตติย์.

เรื่องกิกขุณีหลายรูป จบ.

สิกขานทวิภังค์

[๔๗๓] บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ข้อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ข้อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสูตในอรรถนี้.

คำว่า เบื้องหน้ากิกขุ คือ ตรงหน้าอุปัลัมบันกิกขุ.

บทว่า ไม่ขอโอกาส คือ ไม่เบอกอกล่าก่อ.

คำว่า นั่งบนอาสนะ คือ โดยที่สุด แม้นั่งบนพื้นดิน ต้องอาบัติปฏิจิตติย์.

บทภาษา

ติ格ปฏิจิตติย์

[๔๗๔] ยังไม่ได้ขอโอกาส กิกขุณีสำคัญว่า ยังไม่ได้ขอโอกาส นั่งบนอาสนะ ต้อง
อาบัติปฏิจิตติย์.

ยังไม่ได้ขอโอกาส กิกขุณีมีความสงสัย นั่งบนอาสนะ ต้องอาบัติปฏิจิตติย์.

ยังไม่ได้ขอโอกาส กิกขุณีสำคัญว่าขอโอกาสแล้ว นั่งบนอาสนะ ต้องอาบัติปฏิจิตติย์.

ทุกๆทุกๆ

ขอโอกาสแล้ว กิกขุณีสำคัญว่า ยังไม่ได้ขอโอกาส ต้องอาบัติทุกๆ.

ขอโอกาสแล้ว กิกขุณีมีความสงสัย ต้องอาบัติทุกๆ.

ไม่ต้องอาบัติ

ขอโอกาสแล้ว กิกขุณีสำคัญว่า ขอโอกาสแล้ว ไม่ต้องอาบัติ.

อนาคตตัวราร

[๔๗๕] ขอโอกาส นั่งบนอาสนะ ๑ อาทิตย์ ๑ มีเหตุจำเป็น ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์ ๑
ไม่ต้องอาบัติแล.

ฉัตตุปานหนราคร สิกขานบทที่ ๑๑ จบ.

ฉัตตุปานหนราคร สิกขานบทที่ ๑๒

เรื่องกิกขุณีหลายรูป

[๔๗๖] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของ อนาคตบินทึกหนวด เขตพระนครล่าวตตี. ครั้งนั้น กิกขุณีทั้งหลายถือปัญหาจะกิกขุผู้ที่ตนยังไม่ได้
ขอโอกาส กิกขุทั้งหลายพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โพนทะนาว่า ใจนกิกขุณีทั้งหลายจึงได้ถือปัญหา
จะกิกขุผู้ที่ตนยังไม่ได้ขอโอกาสแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า พากิกขุณีถือปัญหา
จะกิกขุผู้ที่ตนยังไม่ได้ขอโอกาส จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจนพากิกขุณีจึงได้ถือปัญหา
จะกิกขุผู้ที่ตนยังไม่ได้ขอโอกาสแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชน
ที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขนิวัสดุ

๔๐. ๒๙. อเนื่อง กิกขนิได ตามปัญหาจะกิกขุที่ต้นยังมิไดขอโอกาส เป็นปาจิตดีย์.
เรื่องกิกขุนิหลาวยูป จบ.

สิกขานบทวิภาค

[๔๗๗] บทว่า อเนื่อง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขณิ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนิ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนิ
ที่ทรงประஸงคในอරรถนี.

บทว่า ผู้ที่ต้นยังมิไดขอโอกาส คือ ตนยังมิไดบอกกล่าว .

บทว่า กิกข ไดแก อปสมบันกิกข.

คำว่า ตามปัญหา คือ ยังกิกขใหทำโอกาสในพระสูตรแล้วความพระวินัย หรือพระ-

*อภิธรรม ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

ยังกิกขใหทำโอกาสในพระวินัย แล้วความพระสูตร หรือพระอภิธรรม ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

ยังกิกขใหทำโอกาสในพระอภิธรรม แล้วความพระสูตร หรือพระวินัย ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

บทภาชนី

ติกะป้าจิตดีย์

[๔๗๘] ยังมิไดขอโอกาส กิกขุนิสำคัญว่า ยังมิไดขอโอกาส ตามปัญหา ต้อง abaติ-

*ป้าจิตดีย์.

ยังมิไดขอโอกาส กิกขุนิความลงสัย ตามปัญหา ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

ยังมิไดขอโอกาส กิกขุนิสำคัญว่าขอโอกาสแล้ว ตามปัญหา ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

ทักษะทุกกฎ

ขอโอกาสแล้ว กิกขุนิสำคัญว่า ยังมิไดขอโอกาส ต้อง abaติทุกกฎ .

ขอโอกาสแล้ว กิกขุนิความลงสัย ต้อง abaติทุกกฎ .

ไม่ต้อง abaติ

ขอโอกาสแล้ว กิกขุนิสำคัญว่าขอโอกาสแล้ว ไม่ต้อง abaติ .

อนาคตตัวร

[๔๗๙] ยังกิกขใหทำโอกาสแล้วตาม ๑ ยังกิกขใหทำโอกาสไม่เจาะจงแล้วตามปัญหาใน
ปีกุโฑปีกุหนึ่ง ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล .

ฉัตตุปานหนวรรณ สิกขานบทที่ ๒๙ จบ.

ฉัตตุปานหนวรรณ สิกขานบทที่ ๓๐

เรื่องกิกขุนิรูปหนึ่ง

[๔๘๐] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาถ-
*บิณฑิกหนบดี เบญจพระครรภารัตถี. ครั้งนั้น กิกขุนิรูปหนึ่งไม่มีผ้ารัดกัน เข้าไปเพื่อบิณฑะในหมู่
บ้าน ล้มบ้านหมุพัดเวกผ้าสังฆาฏิขึ้นที่ถนนนั้น. คนทั้งหลายได้ส่งเสียงว่าถ้านแลและห้องของแม่เจ้าล่วย
กิกขุนิรูปหนนักหนาคนหัวใจเย้ายัยได้เป็นผู้เก้อเขิน ครั้นนางไปถึงสำนักแล้ว ได้เล่าเรื่องนั้นให้
กิกขุนิหัวใจฟัง.

บรรดาภิกขุนิที่เป็นผู้มักกัน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ติเตียน โนนหนนาว่า ไلنกิกขุนิจึงไม่มี
ผ้ารัดกัน เข้าบ้านแล.

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุหัวใจหลายว่า คุกรกิกขุหัวใจหลาย ข่าวว่า กิกขุนิไม่มีผ้ารัดกัน
เข้าบ้าน จริงหรือ?

กิกขุหัวใจหลายกราบบุคลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดเตียนนว่า คุกรกิกขุหัวใจ ไلنกิกขุนิจึงไม่มีผ้ารัดกันเข้า-

*บ้านแล กรรมการทำของงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของขุนชันที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

คุกรกิกขุหัวใจหลาย กิเลภิกขุนิหัวใจหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๔๑. ๓. อเนื่อง กิกขุนิได ไม่มีผ้ารัดกัน เข้าบ้าน เป็นปาจิตดีย์.

เรื่องกิกขุนิรูปหนึ่ง จบ.

สิกขานบทวิภาค

[๔๘๑] บทว่า อเนื่อง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุนิ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุนิ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุนิ
ที่ทรงประஸงคในอරรถนี.

บทว่า ไม่มีผ้ารัดกัน คือ ปราศจากผ้ารัดنم.

ที่ชื่อว่า ผ้ารัดกัน ไดแก ผ้าที่ใชปกปดอวะยะเบืองต้าตั้งแต่รากขวัญลงมา เปืองบน
ตั้งแต่นากีขึ้นไป.

คำว่า เข้าบ้าน คือ บ้านที่มีเครื่องล้อม เดินเลยเครื่องล้อม ต้อง abaติป้าจิตดีย์.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

อนาคตตัวร

[๔๙๒] มีจิรากรชิงไป ๑ มีจิราหาย ๑ อาทิตย์ ๑ หลังล้มไป ๑ ไม้รัตต้า ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติดเล.

ลัตตุปานหวานรรค สิกขานบทที่ ๓๓ จบ.

ป้าจิตติยารค ที่ ๙ จบ ๑-

บพสรุป

[๔๙๓] แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคือปาจิตติย ๑๖ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล ข้าพเจ้าข้อความแม่เจ้าทั้งหลาย ในธรรมคือปาจิตติย ๑๖ สิกขานบทนั้นว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริ-

*สหัสเรื่อง ข้าพเจ้าข้อความแม่ครั้งที่สองว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าข้อความ แม่ครั้งที่สามว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ แม่เจ้าทั้งหลายบริสุทธิ์แล้วในธรรมคือปาจิตติย ทั้ง ๑๖ สิกขานบทเหล่านี้ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้.

ปาจิตติยกัณฑ์ จบ.

๑๑. วรรคที่ ๑๐ ถึงวรรคที่ ๑๖ มีวรรคละ ๑๐ สิกขานบท คือ มุสาวาทวรรคที่ ๑๐ มี ๑๐ สิกขานบท กุตตามารรคที่ ๑๑ ๔๕ มี ๑๐ สิกขานบท โภชนวรรคที่ ๑๒ มี ๑๐ สิกขานบท จริตตารรคที่ ๑๓ มี ๑๐ สิกขานบท โขติวรรคที่ ๑๔ มี ๑๐ สิกขานบท วัฒมิการรคที่ ๑๕ มี ๑๐ สิกขานบท รวมอีก ๗๐ สิกขานบท เป็นอุกโตบัญญัติ ผู้ประทาน ๑๖ พึงทราบโดยนัยดังกล่าวแล้วในกิกขุนีวิภังค์โน้นเทอยู่.

ปากูฐิเนย়ন্ত্রিকান্ত

แม่เจ้าทั้งหลาย อนึ่ง ธรรม คือปากูฐิเนย়ন্ত্র ๘ สิกขานบทเหล่านี้แลมาสู่อุเทศ.

ปากูฐิเนย়ন্ত্রিকান্ত

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคี

[๔๙๔] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-

*บันทึกหนวด ๒ เขตพระนครสวัตติ. ครั้งนั้น กิกขุนีฉัพพัคคีขอเนย়ใส่เขามาฉัน. คนทั้งหลาย พากันพแห่งโภช ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนกิกขุนีทั้งหลายจึงได้ขอเนย়ใส่เขามาฉันแล้ว อาหารที่ พร้อมมูล ใจจะไม่พอใจ อาหารที่อร่อย ใจจะไม่ชอบ.

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินคนพากันนั้นพแหงโภช ตีเตียน โภนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็พแหงโภช ตีเตียน โภนทะนาว่า ใจนพากิกขุนีฉัพพัคคีจึงได้ขอเนย়ใส่เขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุนีทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ข่าวว่า พากิกขุนีฉัพพัคคี ขอเนย়ใส่เขามาฉัน จริงหรือ?

กิกขุนีทั้งหลายกราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าช้า.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ใจนพากิกขุนีฉัพพัคคีจึงได้ ขอเนย়ใส่เขามาฉันแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่ เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระบัญญัติ

๒๒๒. ๑. อนึ่ง กิกขุนีได ขอเนย়ใส่มาฉัน กิกขุนีนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น.

กิกขานบทนี้ ยอมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุนีทั้งหลาย ด้วยประการระนี้.

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคี จบ.

เรื่องกิกขุนีอาพาธ

[๔๙๕] ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุนีทั้งหลายอาพาธ . พากิกขุนีผู้พยาบาล ใจได้ถ้ากิกขุนี ผู้อาพาธทั้งหลายว่า แม่เจ้ายังพอทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ?

กิกขุนีอาพาธทั้งหลายตอบว่า แม่เจ้า เมื่อก่อนพากดิฉันขอเนย়ใส่เขามาฉันได้ ด้วยเหตุ ที่ฉันเนย়ใส่นั้น พากดิฉันจึงมีความผสก แต่นั้นนี้ พากดิฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรง ห้ามเสียแล้ว จึงไม่กล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันเนย়ใส่นั้น ความผาสุกจึงไม่มีแก่พากดิฉัน.

กิกขุนีทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตเนย়ใส

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกขุนีผู้อาพาธขอเนย়ใส่ เขามาฉันได.

ดูกรกิกขุนีทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้:-

พระอนุบัญญัติ

๒๒๒. ๑. อนึ่ง กิกขุนีได ไม่เป็น ใจ ขอเนย়ใส่มาฉัน กิกขุนีนั้นพึงแสดง คืนนว่า แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น.

เรื่องกิกขุนีอาพาธ จบ.

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค

สิกขานทวิภัค

[๔๙] บทว่า อนี . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณี เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณี ที่ทรงประஸคในธรรมนี้ .

ที่ชื่อว่า ไม่เป็นไข คือ เว้นແเนยใสก็มีความผาสุก .

ที่ชื่อว่า เป็นไข คือ เว้นແเนยใสแล้วไม่มีความผาสุก .

ที่ชื่อว่า เนยใส ได้แก่ เนยใสที่เกิดจากโโคกีดี ที่เกิดจากแพะกีดี ที่เกิดจากกระนือกีดี หรือเนยใสแห่งสัตว์ที่มีมังละเป็นกันปียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข ขามาเพื่อประโยชน์ตน เป็นทุกกฎในประโยค ได้มารับประเคนໄວ ด้วยหมายใจว่า จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ ฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนียะทุกๆ กำลัง .

บทบาทนี้ย

ติกะปาฏิเหสนียะ

[๔๙] กิกขุณีไม่เป็นไข สำคัญว่าเป็นไข ขอเนยใสมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข มีความลงลึก ขอเนยใสมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนียะ .

ทุกๆทุกกฎ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่าไม่เป็นไข ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกขุณีเป็นไข มีความลงลึก ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบัติ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่าเป็นไข ไม่ต้องอาบัติ .

อาบัติตัวร

[๔๙] อาพาธ ๑ อาพาธอ้อได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันແเนยใสที่เหลือของกิกขุณี ผ้าอาพาธ ๑ ฉันແเนยใสของญาติ ๑ ฉันແเนยใสของคนป่วยราห ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมา ด้วยทรัพย์ของตน ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิغا ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

ปาฏิเหสนียะ สิกขานที่ ๑ จบ .

ปาฏิเหสนียะ สิกขานที่ ๒

เรื่องกิกขุณีฉพัสดคี

[๔๙] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต บินทิกคหบดี เขตพระนครสาวัตถี . ครั้งนั้น กิกขุณีฉพัสดคีขอนำมันเขามาฉัน . คนทึ่งหลายพากัน เพ่งไฟ ตีเตียน โพนหนนาว่า ไวน กิกขุณีทึ่งหลายจึงได้ขอนำมันเขามาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูล ควรจะไม่พอไว อาหารที่รออยู่ให้ไวจะไม่ชอบ .

กิกขุณีทึ่งหลายได้ยินคนพากันนั่นพากันเพ่งไฟ ตีเตียน โพนหนนาว ไวน กิกขุณีฉพัสดคีจึงได้ขอนำมันเขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุณีทึ่งหลายว่า ดูกรกิกขุณีทึ่งหลาย ข่าวว่ากิกขุณีฉพัสดคีย ขอนำมันเขามาฉัน จริงหรือ? .

กิกขุณีทึ่งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุณีทึ่งหลาย ไวน พากกิกขุณีฉพัสดคีจึงได้ขอนำมันเขามาฉันแล้ว การกระทำของพากวนงานนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุณีทึ่งหลาย กิเลสกิกขุณีทึ่งหลายจะกลอกสิกขานที่ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๓ . ๒ . อนี กิกขุณีได ขอนำมันมาฉัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นสับปะรด ควรจะแสดงคืนธรรมนั้น .

กิกขานที่นี้ ยอมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณีทึ่งหลายด้วยประการจะนี้ เรื่องกิกขุณีฉพัสดคี จบ .

เรื่องกิกขุณีฉพัสดคี

[๔๙๐] ต่อจากสมัยนี้แล กิกขุณีทึ่งหลายอาพาธ . เหล่ากิกขุณีผู้พยาบาล ไใช้ได้ตามกิกขุณี ผู้อาพาธทึ่งหลายว่า แม่เจ้ายังพอดทนอยู่หรือ บังพลอยให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ? .

กิกขุณีผู้อาพาธทึ่งหลายตอบว่า แม่เจ้า เนื่อก่อนพากดิฉันขอนำมันเขามาฉันได้ ด้วยเหตุ ที่ฉันนำมันได้นั้น พากดิฉันจึงมีความผาสุก แต่บัดนี้ พากดิฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาค ทรงห้ามเสียแล้ว จึงไม่เกล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันนำมันนั้น ความผาสุกจึงไม่มีแก่พากดิฉัน .

กิกขุณีทึ่งหลายได้กราบทูล เรื่องนี้แต่พระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตน้ำมัน

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภัค
พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนญาตให้กิกขุณผู้อาพาธขอนำมัน
เขามาฉันได้.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอุบัถรญาติ

๒๒๓. ๒. อนึง กิกขุณได้ ไม่เป็นไข้ ขอน้ำมันมาฉัน กิกขุณนั้นพึงแสดงคืนว่า
แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น.

เรื่องกิกขุณอาพาธ ๑

ลิกขานทวีภัค

[๔๔๑] บทว่า อนึง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นได . . .

บทว่า กิกขุณ ความว่า ที่ชื่อว่า กิกขุณ เพราะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ชื่อว่า กิกขุณ
ที่ทรงประสูตในธรรมนี้.

ที่ชื่อว่า ไม่เป็นไข้ คือ เอ็นน้ำมันก็มีความพาสก.

ที่ชื่อว่า เป็นไข้ คือ เอ็นน้ำมันแล้วไม่มีความพาสก.

ที่ชื่อว่า นำมัน ไดแก่ นำมันที่สักดิจากงาน นำมันที่สักดิจากเมล็ดพันธุ์ผักกาด นำมันที่
สักดิจากมะเขือ นำมันที่สักดิจากเมล็ดละหุ่ง นำมันที่สักดิจากเบลาสัตว.

กิกขุณไม่เป็นไข้ ขอนماเพื่อประโยชน์ตนเป็นทอกกฎในประโยชน์ ได้มารับประเคนไว้ด้วย
ตั้งใจว่า จักลัน ต้องอบดิทกกฎ. ฉัน ต้องอบดิป้าวีเทสนียะทุกๆ คำกลืน.

บทบาทนี้ย

ติกะป้าวีเทสนียะ

[๔๔๒] กิกขุณไม่เป็นไข้ สำคัญว่าไม่เป็นไข้ ขอน้ำมันมาฉัน ต้องอบดิป้าวีเทสนียะ.

กิกขุณไม่เป็นไข้ มีความลงสัย ขอน้ำมันมาฉัน ต้องอบดิป้าวีเทสนียะ.

กิกขุณไม่เป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ขอน้ำมันมาฉัน ต้องอบดิป้าวีเทสนียะ.

ทະทอกกฎ

กิกขุณเป็นไข้ สำคัญว่าไม่เป็นไข้ ต้องอบดิทกกฎ.

กิกขุณเป็นไข้ มีความลงสัย ต้องอบดิทกกฎ.

ไม่ต้องอบดิ

กิกขุณเป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ไม่ต้องอบดิ.

อนาคติวาร

[๔๔๓] อาพาธ ๑ อาพาธอ้อได้มา หายอาพาಥแล้วจึงฉัน ๑ ฉันนำมันที่เหลือของกิกขุณ
ผู้อาพาธ ๑ ฉันนำมันของญาติ ๑ ฉันนำมันของคนป่าวรณา ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมา
ด้วยทรัพย์ของตน ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์มิเก้า ๑ ไม่ต้องอบดิแล.

ป้าวีเทสนียะ ลิกขานที่ ๒ ๑

ป้าวีเทสนียะ ลิกขานที่ ๓

เรื่องกิกขุณฉัพพัคคី

โดยสมัยนั้นพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน ภารามของอนาคติวินทิก Hubbard
เขตพระนครสาวัตถี. ครั้นนั้น กิกขุณฉัพพัคคីขอนำผึ้งเขามาฉัน. คนทั้งหลายพากันแห่ฟังโถช
ติเตียน โนนหนาเรว่า ใจน ภิกขุณทั้งหลายจึงได้ขอนำผึ้งเขามาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูล ใจจะไม่
พอใจ อาหารที่อร่อยใจจะไม่ชอบ.

กิกขุณทั้งหลายได้ยินคนพากันพากันแห่ฟังโถช ติเตียน โนนหนาเรว บรรดาที่เป็นผู้
มักน้อย . . . ต่างก็แห่ฟังโถช ติเตียน โนนหนาเรว ใจน ภิกขุณฉัพพัคคីจึงได้ขอนำผึ้งเขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่าภิกขุณฉัพพัคคី
ขอนำผึ้งเขามาฉัน จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติลิกขานท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจน ภิกขุณฉัพพัคคីจึงได้
ขอนำผึ้งเขามาฉันแล้ว การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส.

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกภิกขุณทั้งหลายจงยกลิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๔. ๓. อนึง กิกขุณไดขอนำผึ้งเขามาฉัน กิกขุณนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า
ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น.

กิลิกขานที่นี้ ยอมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณทั้งหลาย ด้วยประการ
ฉะนี้.

เรื่องกิกขุณฉัพพัคคី ๑

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

เรื่องกิกขุนีอาพาธ

ต่อจากสมัยนั้นแล ภิกขุณทึ่งหลายอาพาธ . เหล่าภิกขุณผู้พยาบาลใช้ได้ตามภิกขุณผู้อาพาธทึ่งหลายว่า แม่เจ้ายังพอดทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ?

ภิกขุณผู้อาพาธทึ่งหลายตอบว่า แม่เจ้า เจ้าช้า เมื่อก่อนพากดีดันขอน้ำผึ้งเขามาฉันได้ด้วยเหตุที่ฉันน้ำผึ้งนั้น พากดีดันเงินมีความผิดสุก แต่บัดนี้ พากดีดันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรงห้ามสิบแล้ว จึงไม่กล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันน้ำผึ้งนั้น ความผิดสุกจึงไม่มีแก่พากดีดัน .

ภิกขุทึ่งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแดพระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตน้ำผึ้ง

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรภิกขุทึ่งหลาย เรายอนุญาตให้ภิกขุณผู้อาพาธ ขอน้ำผึ้งมาฉันได้.

ดูกรภิกขุทึ่งหลาย ก็แผลภิกขุณทึ่งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนุญาติ

๒๒๔. ๓. ก. อนึ่ง ภิกขุณได้ ไม่เป็นไข้ ขอน้ำผึ้งมาฉัน ภิกขุณนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้าดีฉันต้องธรรมที่น่าดี ไม่เป็นลับปายะ ควรแสดงคืน ดีฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

เรื่องกิกขุนีอาพาธ จบ .

สิกขานทวิถี

บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า ภิกขุณ ความว่า ที่ซึ่ว่า ภิกขุณ เพาะารถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า ภิกขุณ ที่ทรงประสังค์ในอารามนี้ .

ที่ซึ่ว่า ไม่เป็นไข้ คือ เว้นน้ำผึ้งก็มีความผิดสุก .

ที่ซึ่ว่า เป็นไข้ คือ เว้นน้ำผึ้งแล้ว ไม่มีความผิดสุก .

ที่ซึ่ว่า น้ำผึ้ง ได้แก่น้ำหวานที่สำเร็จจากแมลงผึ้ง .

ภิกขุณไม่เป็นไข้ ขอมาเพื่อประโยชน์ตน เป็นทุกกฎในประโยค ได้มารับประเคนไว้ด้วยตั้งใจว่า จักฉัน ต้องอบรมดีทุกกฎ ฉัน ต้องอบรมดีป้าวีเทสนียะทุกๆ คำกลืน .

บทภาษาญี่

ติกะป้าวีเทสนียะ

ภิกขุณไม่เป็นไข้ สำคัญว่าไม่เป็นไข้ ขอน้ำผึ้งมาฉัน ต้องอบรมดีป้าวีเทสนียะ .

ภิกขุณไม่เป็นไข้ มีความลงสิบ ขอน้ำผึ้งมาฉัน ต้องอบรมดีป้าวีเทสนียะ .

ภิกขุณไม่เป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ขอน้ำผึ้งมาฉัน ต้องอบรมดีป้าวีเทสนียะ .

ทุกๆกฎ

ภิกขุณเป็นไข้ สำคัญว่า ไม่เป็นไข้ ต้องอบรมดีทุกกฎ .

ภิกขุณเป็นไข้ มีความลงสิบ ต้องอบรมดีทุกกฎ .

ไม่ต้องอบรมดี

ภิกขุณเป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ไม่ต้องอบรมดี .

อนาคตตัวร

อาพาธ ๑ อาพาธขอได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันน้ำผึ้งที่เหลือของภิกขุณผู้อาพาธ ๑ ฉันน้ำผึ้งของญาติ ๑ ฉันน้ำผึ้งของคนป่วยราษฎร ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์ของตน ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกமเมก ๑ ไม่ต้องอบรมดีแล .

ป้าวีเทสนียะ สิกขานบทที่ ๓ จบ .

ป้าวีเทสนียะ สิกขานบทที่ ๔

เรื่องกิกขุณฉัพพัคคี

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคตบิณฑิก-

* คหบดี เขตพระนครล่าวัตถี . ครั้งนั้น ภิกขุณฉัพพัคคียื่นขอน้ำอ้อยเขามาฉัน . คนทึ่งหลายพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โภนทะนาว่า ไวน ภิกขุณทึ่งหลายจึงได้ขอน้ำอ้อยเขามาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูลไว้จะไม่พอใจ อาหารที่รออยู่ไว้จะไม่ชอบ .

ภิกขุณทึ่งหลายได้ยินคนพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โภนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโทษ ตีเตียน โภนทะนาว่า ไวน ภิกขุณฉัพพัคคียื่นได้ขอน้ำอ้อยเขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามภิกขุทึ่งหลายว่า ดูกรภิกขุทึ่งหลาย ข่าวว่า ภิกขุณฉัพพัคคีย์ขอน้ำอ้อยเขามาฉันแล้ว จริงหรือ?

ภิกขุทึ่งหลายทราบดูแล้ว จริง พระพุทธเจ้าชี้.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกขุทึ่งหลาย ไวน พากภิกขุณฉัพพัคคีย์จึงได้ขอน้ำอ้อยเขามาฉันแล้ว การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิ่งที่นี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระบัญญัติ

๒๒๔. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได ขอนำ้อ้อยมาฉัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า
ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

กิกขุสิ่งที่นี้ ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณีทั้งหลาย ด้วยประการ
จะนี้ .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัดคีຍ จบ .

เรื่องกิกขุณีอาพาธ

ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุณีทั้งหลายอาพาธ . เหล่ากิกขุณีผู้พยาบาล ໄข ไดถามกิกขุณี
ผู้อาพาธทั้งหลายไว แม่เจ้าบังเพออดทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ?

กิกขุณีผู้อาพาธทั้งหลายตอบว่า แม่เจ้า เจ้าช้า เมื่อก่อนพากดิฉันขอน้ำอ้อยเขามาฉันได้
ด้วยเหตุที่ฉันน้ำอ้อยนั้น พากดิฉันจึงมีความผาสุก แต่บัดนี้พากดิฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาค
ทรงห้ามเสียแล้ว จึงไม่กล้าขอก เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันน้ำอ้อยนั้น ความผาสุกจึงไม่มีแก่พากดิฉัน .

กิกขุทั้งหลายไดทราบทูลเรื่องนั้นแดพระผู้มีพระภาค .

ทรงอนุญาตนำ้อ้อย

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เรายอนุญาตใหกิกขุณีผู้อาพาธขอน้ำอ้อย
เขามาฉันได .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุณีทั้งหลายจงยกสิ่งที่นี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ : -

พระอนุบัญญัติ

๒๒๕. ๔. ก. อนึ่ง กิกขุณีได ไม่เป็น ໄข ขอนำ้อ้อยมาฉันกิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า
แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นลับปะยะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

เรื่องกิกขุณีอาพาธ จบ .

สิกขานทวิภังค์

บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพราเวอร์คาว่าเป็นผู้ขอ . . . นี่ซื้อว่า กิกขุณี ที่
ประสงค์ในอรรถนี้ .

ที่ซื้อว่า ไม่เป็น ໄข คือ เว้นน้ำอ้อยก็มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า เป็น ໄข คือ เว้นน้ำอ้อยแล้ว ไม่มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า น้ำอ้อย ไดแก่ นำหวานที่เกิดจากอ้อย .

กิกขุณีไม่เป็น ໄข ขอเขามาเพื่อประโยชน์ตน เป็นทุกกฎในประโยค ได้มา รับประเคนໄว
ด้วยตั้งใจว่า จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ ฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนิยยะทุกๆ คำกลืน .

บทภาษาหนึ่ย

ติกะปาฏิเหสนิยยะ

กิกขุณีไม่เป็น ໄข สำคัญว่า ไม่เป็น ໄข ขอนำ้อ้อยมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนิยยะ .

กิกขุณีไม่เป็น ໄข มีความลงลึก ขอนำ้อ้อยมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนิยยะ .

กิกขุณีไม่เป็น ໄข สำคัญว่า ไม่เป็น ໄข ขอนำ้อ้อยมาฉัน ต้องอาบัติปาฏิเหสนิยยะ .

ทักษะทอกภูมิ

กิกขุณีเป็น ໄข สำคัญว่า ไม่เป็น ໄข ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกขุณีเป็น ໄข มีความลงลึก ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบัติ

กิกขุณีเป็น ໄข สำคัญว่าเป็น ໄข ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคตตัวร

อาพาธ ๑ อาพาธขอไดมา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันน้ำอ้อยที่เหลือของกิกขุณีผู้อาพาธ ๑
ฉันน้ำอ้อยของญาติ ๑ ฉันน้ำอ้อยของคนป่าวารณา ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์
ของตน ๑ วิกลจริต ๑ อาทิกมณีกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

ปาฏิเหสนิยยะ สิกขานที่ ๔ จบ .

ปาฏิเหสนิยยะ สิกขานที่ ๔

เรื่องกิกขุณีฉัพพัดคีຍ

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพหุเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อาرامของอนาคตวินทิก-

* คหบดี เขตพระนครล่าวัตถี . ครั้นนั้น กิกขุณีฉัพพัดคีຍขอปลาเขามาฉัน . คนทั้งหลายพากันแห่งโภษ
ติเตียน โภษหนาทว่า ใจน กิกขุณีทั้งหลายจึงไดขอปลาเขามาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูล ใจจะไม่
พอใจ อาหารที่อร่อย ใจจะไม่ชอบ .

กิกขุณีทั้งหลายไดยินดีพากันแห่งโภษ ติเตียน โภษหนาทว่า ใจน กิกขุณีฉัพพัดคีຍจึงไดขอปลาเขามาฉันแล้ว . . .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉัพพัคคី
ขอบลามาฉัน จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ.

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคทรงเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย ใจน พากกิกขุณีฉัพพัคคីจึงได้
ขอบลามาฉันแล้ว การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กี雷กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๖. ๔. อนึ่ง กิกขุณีได ขอบลามาฉัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า ดิฉัน
ต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นสับปายะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

กิกขานบทนี้ ย่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณีทั้งหลายด้วยประการ
ฉะนี้ .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคី จบ .

เรื่องกิกขุณีอาพาธ

ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุณีทั้งหลายอาพาธ . เหล่ากิกขุณีผู้พยาบาล ไข่ได้ถ้ากิกขุณีอาพาธ
ทั้งหลายว่า แม่เจ้ายังพอดทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ?

กิกขุณีอาพาธตอบว่า แม่เจ้า เมื่อก่อนพากดิฉันขอบลามาฉัน ด้วยเหตุที่ฉันปลานั้น
พากดิฉันจึงมีความผาสุก แต่บัดนี้ พากดิฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรงห้ามเสียแล้ว จึง
ไม่กล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ลัณปานั้น ความผาสุกจึงไม่มีแก่พากดิฉัน .

กิกขุทั้งหลายได้กราบทูลเรื่องนั้นแดพระผู้มีพระภาค .

ทรงอนุญาตปลา

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกขุณีผู้อาพาธขอบลามา
ฉันได .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย กี雷กิกขุณีทั้งหลายจะยกสิกขานหนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนุญาติ

๒๒๖. ๔. ก. อนึ่ง กิกขุณีได ไม่เป็นไข ขอบลามาฉัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า
แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นสับปายะ ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

เรื่องกิกขุณีอาพาธ จบ .

สิกขานทวิภังค์

บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซึ่ว่า กิกขุณี เพาะอรรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซึ่ว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสงค์ในธรรมนั้น .

ที่ซึ่ว่า ไม่เป็นไข คือ เว้นปลากรณีความผาสุก .

ที่ซึ่ว่า เป็นไข คือ เว้นปลาแล้ว ไม่มีความผาสุก .

ที่ซึ่ว่า ปลา ได้แก่ สัตว์ที่ขาดเรียกว่าเกิดในน้ำ .

กิกขุณีไม่เป็นไข ขอบลามาเพื่อประโยชน์ตน เป็นทุกกฎในประโยค ไดมารับประเคนไว
ด้วยตั้งใจว่า จักฉัน ต้องอาบัติทุกกฎ ฉัน ต้องอาบัติปฏิปักษ์เหลนียะทุกๆ คำกลืน .

บทภาชนី

ติกะปฏิปักษ์เหลนียะ

กิกขุณีไม่เป็นไข สำคัญว่า ไม่เป็นไข ขอบลามาฉัน ต้องอาบัติปฏิปักษ์เหลนียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข มีความลงสั้น ขอบลามาฉัน ต้องอาบัติปฏิปักษ์เหลนียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข สำคัญว่าเป็นไข ขอบลามาฉัน ต้องอาบัติปฏิปักษ์เหลนียะ .

ทักษะทอกกฎ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่า ไม่เป็นไข ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกขุณีเป็นไข มีความลงสั้น ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบัติ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่าเป็นไข ไม่ต้องอาบัติ .

อนาคตตัวร

อาพาธ ๑ อาพาธขอได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันปลาที่เหลือของกิกขุณีผู้อาพาธ ๑
ฉันปลาของญาติ ๑ ฉันปลาของคนป่วยรา ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์ของตน ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องอาบัติแล .

ปฏิปักษ์เหลนียะ สิกขานที่ ๕ จบ .

ปฏิปักษ์เหลนียะ สิกขานที่ ๖

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

เรื่องกิกขุนีพัคคีย์

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตตัน อาرامของอนาคตบิณฑิก-

* ครบดี เบทพระนราลาวาตถี ครั้งนั้น กิกขุณีฉัพพัคคีย์ขอเนื้อเขมาจัน . คนทั้งหลายพา กันเพ่งโถง
ตีเตียน โพนหนานว่า ใจน กิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้ขอเนื้อเขมาจันแล้ว อาหารที่พร้อมบุญ ใจจะไม่
พอใช้ อาหารที่อร่อย ใจจะไม่ชอบ .

กิกขุณีหั้งหลายได้ยินคนพากันเพ่งโถง ตีเตียน โพนหนานว่า ใจน กิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้ขอเนื้อเขมาจันแล้ว . . .
มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโถง ตีเตียน โพนหนานว่า ใจน กิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้ขอเนื้อเขมาจันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุหั้งหลายว่า ดูกรกิกขุหั้งหลาย ข่าวว่า กิกขุณีฉัพพัคคีย์
ขอเนื้อเขมาจัน จริงหรือ?

กิกขุหั้งหลายทราบบุญล้วง จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขิบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุหั้งหลาย ใจน พากกิกขุณีฉัพพัคคีย์จึงได้
ขอเนื้อเขมาจันแล้ว การกระทำของพากนนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุหั้งหลาย ก็แลก กิกขุณีหั้งหลายจงยกสิกขิบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๗. ๖. อนึ่ง กิกขุณีได้ ขอเนื้อมาจัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า แม่เจ้า ดิฉัน
ต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นสับปะย ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

กิกขิบทนี้ ย่อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุณีหั้งหลาย ด้วยประการ
ฉะนี้ .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคีย์ จบ .

เรื่องกิกขุนีอาพาธ

ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุณีหั้งหลายอาพาธ . เหล่ากิกขุณีผู้พยาบาล ใจได้ถามกิกขุณีอาพาธ
หั้งหลายว่า แม่เจ้ายังพอดทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตภาพเป็นไปได้หรือ?

กิกขุณีอาพาธตอบว่า แม่เจ้า เมื่อก่อนพากดิฉันขอเนื้อเขมาจันได้ ด้วยเหตุที่ฉันเนื้อได้
นั้น พากดิฉันจึงมีความผาสุก แต่บัดนี้ พากดิฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรงห้ามเสียแล้ว
จึงไม่กล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันเนื้อฉัน ความผาสุกจึงไม่มีเกพากดิฉัน .

กิกขุหั้งหลาย ได้ทราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงอนุญาตเนื่อง

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุหั้งหลาย เราอนุญาตให้กิกขุณีผู้อาพาธขอเนื้อ^๑
เขมาจันได .

ดูกรกิกขุหั้งหลาย ก็แลก กิกขุณีหั้งหลายจงยกสิกขิบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนบัญญัติ

๒๒๗. ๖. ก. อนึ่ง กิกขุณีได ไม่เป็น ใจ ขอเนื้อมาจัน กิกขุณีนั้นพึงแสดงคืนว่า
แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่นาติ ไม่เป็นสับปะย ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

เรื่องกิกขุณีฉัพพัคคีย์ จบ .

สิกขิบทวิภังค์

บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุณี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุณี เพาะารครว่า เป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุณี
ที่ทรงประสังค์ในอรรถนี .

ที่ซื้อว่า ไม่เป็นไข คือ เว้นเนื้อก็มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า เป็นไข คือ เว้นเนื้อแล้ว ไม่มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า เนื้อ ได้แก่ เนื้อสัตว์ที่มีมังละเอเป็นกับปีะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข ขอเขมาเพื่อประโยชน์ตน เป็นทอกกฎในประโยค ได้มา รับประเคนไว
ด้วยตั้งใจว่า จักลัม ต้องอาบัติทุกกฎ ฉัน ต้องอาบัติปฏิปักษิเหลนียะทุกๆ คำกลืน .

บทภาชนี้

ติกะปฏิปักษิเหลนียะ

กิกขุณีไม่เป็นไข สำคัญว่า ไม่เป็นไข ขอเนื้อมาจัน ต้องอาบัติปฏิปักษิเหลนียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข มีความลงลึก ขอเนื้อมาจัน ต้องอาบัติปฏิปักษิเหลนียะ .

กิกขุณีไม่เป็นไข สำคัญว่า เป็นไข ขอเนื้อมาจัน ต้องอาบัติปฏิปักษิเหลนียะ .

ทະทກกฎ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่า ไม่เป็นไข ต้องอาบัติทุกกฎ .

กิกขุณีเป็นไข มีความลงลึก ต้องอาบัติทุกกฎ .

ไม่ต้องอาบัติ

กิกขุณีเป็นไข สำคัญว่า เป็นไข ไม่ต้องอาบัติ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี

อนาคตตัวร

อาพาธ ๑ อาพาธขอได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันเนื้อที่เหลือของกิกขุนีผู้อาพาธ ๑
ฉันเนื้อของญาติ ๑ ฉันเนื้อของคนป่วยราษฎร ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์ของตน ๑
วิกฤติ ๑ อาทิตย์มีกา ๑ ไม่ต้องຈับตีเตles.

ปาฏิเทศนียะ สิกขานบทที่ ๖ จบ .

ปาฏิเทศนียะ สิกขานบทที่ ๗

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคี

โดยสมัยนี้ พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคตบิณ-
*ทิกหนบดี เขตพระนครสาواتถี. ครั้งนี้น กิกขุนีฉัพพัคคีย์ขอเมสดเขามาฉัน คุนห้งหลายพากัน
เพงโภช ติดียน โพนทะนาว่า ໄลน กิกขุนีฉัพพัคคีย์จึงได้อ่อนเมสดเขามาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูล
ควรจะไม่พอใจ อาหารที่อร่อยได้จะไม่ขอ .

กิกขุนีห้งหลายได้ยินคนพากันเพงโภช ติดียน โพนทะนาว่า ໄลน กิกขุนีฉัพพัคคีย์จึงได้อ่อนเมสดเขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอบถาม

พระผู้มีพระภาคทรงสอบถามกิกขุห้งหลายว่า ดูกรกิกขุห้งหลาย ข่าวว่า กิกขุนีฉัพพัคคีย์
ขอเมสดเขามาฉัน จริงหรือ?

กิกขุห้งหลายทราบทูลว่า จริง พระพุทธเจ้าฯ .

ทรงติดียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงติดียนว่า ดูกรกิกขุห้งหลาย ໄลน พากกิกขุนีฉัพพัคคีย์จึงได้
ขอเมสดเขามาฉันแล้ว การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใสของชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุห้งหลาย กิ๊แลกิกขุนีห้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๙. ๗. อนึ่ง กิกขุนี ขอเมสดมาฉัน กิกขุนีนั้นพึงแสดงคืนว่า เม่งเจ้า ดิฉัน
ต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสับปะราย ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

กิ๊สิกขานบทนี้ ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุห้งหลาย ด้วยประการ
ฉะนี้ .

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคีย์ จบ .

เรื่องกิกขุนีอาพาธ

ต่อจากสมัยนี้แล้ว กิกขุนีห้งหลายอาพาธ . เหล่ากิกขุนีผู้พยาบาล ใช้ได้ตามกิกขุนีผู้อาพาธ
ห้งหลายว่า เม่งเจ้ายังพอดทนอยู่หรือ ยังพอให้อัตราพเป็นไปได้หรือ?

กิกขุนีอาพาธตอบว่า แม่เจ้าฯ เจ้าฯ เมื่อก่อนพากติดฉันขอเมสดเขามาฉันได้ ด้วยเหตุที่ได้
ฉันเมสดฉันนั้น พากติดฉันจึงมีความผาสุก แต่บัดนี้ พากติดฉันรังเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรง
ห้ามเสียแล้ว จึงไม่กล้าขอ เพราะเหตุที่ไม่ได้ฉันเมสดฉันนั้น ความผาสุกจึงไม่มีแก่พากติดฉัน .

กิกขุห้งหลายได้ทราบทูลเรื่องนี้แล้วพระผู้มีพระภาค . . .

ทรงอนุญาตเมสด

พระผู้มีพระภาคทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุห้งหลาย เราอนุญาตให้กิกขุนีผู้อาพาธขอเมสด
เขามาฉันได้ .

ดูกรกิกขุห้งหลาย กิ๊แลกิกขุนีห้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนบัญญัติ

๒๒๙. ๗. ก. อนึ่ง กิกขุนีได ไม่เป็นใช้ ขอเมสดมาฉัน กิกขุนีนั้นพึงแสดงคืนว่า
แม่เจ้า ดิฉันต้องธรรมที่น่าติ ไม่เป็นสับปะราย ควรจะแสดงคืน ดิฉันแสดงคืนธรรมนั้น .

เรื่องกิกขุนีอาพาธ จบ .

สิกขานทวิถี

บทว่า อนึ่ง . . . ได ความว่า ผู้ใด คือ ผู้เช่นใด . . .

บทว่า กิกขุนี ความว่า ที่ซื้อว่า กิกขุนี เพาะวารรถว่าเป็นผู้ขอ . . . นี้ซื้อว่า กิกขุนี
ที่ทรงประสังค์ในธรรมนี้ .

ที่ซื้อว่า ไม่เป็นใช้ คือ เว้นเมสด ก็มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า เป็นใช้ คือ เว้นจากเมสดแล้ว ไม่มีความผาสุก .

ที่ซื้อว่า นเมสด ได้แก่ น้ำนมโโค น้ำนมแพะ น้ำนมกระเบื้อง หรือน้ำนมสัตว์ที่มีมังสะ^๔
เป็นกับปีบะ .

กิกขุนีไม่เป็นใช้ ขอเมสดเพื่อประโยชน์ตน เป็นทุกกฎในประโยค ได้มารับประเคนไว
ด้วยตั้งใจว่า จักฉัน ต้องอาบติดทุกกฎ ฉัน ต้องอาบติปาฏิเทศนียะทุกๆ คำกลืน .

บทภาชนีย์

ติกะปาฏิเทศนียะ

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓๐ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขันนีวิภัค กิกขณไม่เป็นไข ลำคัญว่าไม่เป็นไข ขอนมสดมาฉัน ต้องอาบดีป้าวีเทสนี้ยะ . กิกขณไม่เป็นไข มีความลงสัย ขอนมสดมาฉัน ต้องอาบดีป้าวีเทสนี้ยะ . กิกขณไม่เป็นไข ลำคัญว่าเป็นไข ขอนมสดมาฉัน ต้องอาบดีป้าวีเทสนี้ยะ .

ກົດຂໍ້ມູນເປັນໄຟ້ ລຳຄົງວ່າໄມ່ເປັນໄຟ້ ຕ້ອງອາບຕີທຸກກົງ .
ກົດຂໍ້ມູນເປັນໄຟ້ ມີຄວາມສົງສັນ ຕ້ອງອາບຕີທຸກກົງ .
ໄນ້ຕ້ອງອາບຕີ .
ກົດຂໍ້ມູນເປັນໄຟ້ ລຳຄົງວ່າເປັນໄຟ້ ໄມຕ້ອງອາບຕີ .
ຕີ

อาพาธ ๑ อาพาธขอได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันแม่สุดที่เหลือของกิกขณีผู้อาพาธ
๑ ฉันแม่สุดของญาติ ๑ ฉันแม่สุดของคนป่วยราษฎร ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์
ของตน ๑ วิกฤติ ๑ อาทิตย์ก้มมีก้า ๑ ไม่ต้องอาบตีแล .

ป้าภูเทสนียะ สิกขานาที ๗ จบ.

ปัจจุบันนี้ยัง สิกข์บทที่ ๔

เรื่องกิจชนีนัพพ์คดคิ้ย

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวัน อารามของนาถมิณฑิกคบดี เขตพระนครสาทรที่ ครั้งนั้น กิจกษณีฉัพพัคคិย์อนเมสังเขมาฉัน . คนทั้งหลายพาภันเพ่งโถะ ตีเตี๋ยน โพนหนาน่าว่า ใบอน กิจกษณีทึ่งหลายจึงได้ขอเมสังเขมาฉันแล้ว อาหารที่พร้อมมูล ใจจะไม่พอใจ อาหารที่อร่อยใจจะไม่ชอบ .

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินคนพากันนับกันเพ่งโภช ติเตียน โพนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้มักน้อย . . . ต่างก็เพ่งโภช ติเตียน โพนทะนาว่า ไน กิกขุนีฉะพักดียัง ได้ขอนมั่นเขามาฉันแล้ว . . .

ทรงสอปถก

พระผู้มีพระภาคทรงสอบกิจทั้งหลายว่า ดุกรกิจทั้งหลาย ข่าวว่า พากกิจบุณีนั้นพังค์คิดปั่นเมืองสัมภาราชัน จริงหรือ?

ກົກມູ່ທັງໝາຍກຣາບຖຸລວ່າ ຈິງ ພະພຸທເຈົ້າຂໍາ.

ทรงติเตียนแล้วบัญญัติสิกขานท

พระผู้มีพระภาคพูดเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ใจน พระภิกษุณีลับพัดคีรีจัง ได้ขอ-
** นามล้มเขามากลั่นแล การกระทำของพวคนางนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลือมใส่องชุมชนที่ยังไม่
เลื่อมใส . . .

ดกรกิกษ์ทั้งหลาย ก็แลกิกษ์ณิทั้งหลาย จยอกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระบัญญัติ

๒๒๙. ๔. ອົນ່ງ ກົບໝູນໄດ້ ຂອນມໍລັມມາຈັນ ກົບໝູນນັ້ນພຶງແສດງຄືນວ່າ ແມ່ເຈົ້າ ດິນັນຕ້ອງຮຽມທີ່ນ່າດີ ໄນເປັນສັປປະຍະ ອວຣະແສດງຄືນ ດິນັນແສດງຄືນຮຽມນັ້ນ.

กิล็อกขำบทนี ย่อມเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกข์นีทั้งหลาย ด้วยประการ
ฉบับนี -

เรื่อง กิจกรรมนิสัพพ์คดีฯ ๑๑ -

ເວົ້າມະນຸດພພພ

ต่อจากสมัยนั้นแล้ว กิจกิจที่ทางหลายอาชาร์ . เหลากิจกิจผู้พยายามล่าใช้ได้กามกิจกิจผู้อาชาร์ ที่หลงไว้ว่า แม่เจ้าไม่ทรงคุณหนาที่หรือ ยังคงให้อภัยความเป็นไปได้หรือ?

กิจยุทธ์ผู้อาพาธตอบว่า แม่เจ้า เมื่อก่อนพากดิฉันขอนมสัมภานาถัน ได้ด้วยเหตุที่ฉันนม-
* สัมได้นั่น พากดิฉันจึงมีความผิดปกติ แต่บัดนี้ พากดิฉันร่างเกียจอยู่ว่า พระผู้มีพระภาคทรงห้า
เสียงแล้วจึงไม่กล้าขอก เพราเหตุที่ไม่ได้อัลลานมสัมภานั่น ความผิดปกติจึงไปเมื่อเก่าพากดิฉัน -

กิจหนื้นๆ ใจกราบเท้อเรื่องนี้แล้วพระผู้เป็นประการ

ເທົ່ານີ້ແຫຼຸດຮັບຜົນ
ທຽບຄວາມປະເສົ້າ।

พระผู้เป็นเจ้าทุกท่านขออภัยด้วย ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรายังคงมีความต้องการให้ภิกษุนิพัทธารหบณฑ์ในสังฆมณฑลที่จะเข้าร่วมในปีหน้า

ອរກອີກທີ່ໜລວຍ ກົບເລກອີກນີ້ທີ່ໜລວຍ ລະເພສິກຂາວເທິ່ງແລ້ວລວມເປົ້ານີ້ ວ່າດັ່ງນີ້ :-

ଗ୍ରେନାଇଡ଼ି

พระยันทน์บูรณะ
๒๖๙. ๔. ก. อนึ่งภารกิจได้ไม่เป็นไป ขอมณฑลมาฉัน กิษกิลนั่นพึงแสดง
ถึงว่า แม้ท่านใดที่มีสิ่งของดังที่กล่าวไปเป็นสำคัญ ควรจะห้ามไว้ วิธีนี้จะดีกว่า วิธีอื่นๆ

ก่อนต้องธรรມนาต เมื่อ
เข้าสิ่งเรือนแล้วจะดู

เรื่องภาคชั้นอาพาธ จบ . สิริอมร เหววิรัช

บทว่า อนึ่ง . . . ได้ ความผิดๆ คือ ผู้เช่นใด . . .
จะว่า วิธีนี้ ดูแล้ว ก็เป็นวิธีเดียว ที่จะแก้ไข แต่จะดูแล้ว ก็เป็นวิธีเดียว

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์
ที่ชื่อว่า ไม่เป็นไข้ คือ เว้นแม้สัมกี้มีความผาสุก。
ที่ชื่อว่า เป็นไข้ คือ เว้นแม้สัมแล้วไม่มีความผาสุก。
ที่ชื่อว่า نمสัม ได้แก่ นำสัมของสัตว์มีโคเป็นตัน เหล่านั้นแล.
กิกขุนีไม่เป็นไข้ ขอเช่นมาเพื่อประโยชน์เด่น เป็นทุกกฎในประโยชน์ ได้มารับประโยชน์ไว้
ด้วยตั้งใจว่า จักฉัน ต้อง abaติทุกกฎ ฉัน ต้อง abaติปฏิเสธนียะทุกๆ คำกลืน.

บทภาชนี

ติกะปฏิเสธนียะ

กิกขุนีไม่เป็นไข้ สำคัญว่าไม่เป็นไข้ ขอนแม้สัมมาฉัน ต้อง abaติปฏิเสธนียะ .

กิกขุนีไม่เป็นไข้ มีความลงลับ ขอนแม้สัมมาฉัน ต้อง abaติปฏิเสธนียะ .

กิกขุนีไม่เป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ขอนแม้สัมมาฉัน ต้อง abaติปฏิเสธนียะ .

หกกะทุกกฎ

กิกขุนีเป็นไข้ สำคัญว่าไม่เป็นไข้ ต้อง abaติทุกกฎ .

กิกขุนีเป็นไข้ มีความลงลับ ต้อง abaติทุกกฎ .

ไม่ต้อง abaติ

กิกขุนีเป็นไข้ สำคัญว่าเป็นไข้ ไม่ต้อง abaติ .

อนาคติตริการ

อาพาธ ๑ อาพาธขอได้มา หายอาพาธแล้วจึงฉัน ๑ ฉันแม้สัมที่เหลือของกิกขุนีผู้อาพาธ ๑
ฉันแม้สัมของญาติ ๑ ฉันแม้สัมของคนประราดา ๑ ขอเพื่อประโยชน์ผู้อื่น ๑ จ่ายมาด้วยทรัพย์
ของตน ๑ วิกฤติ ๑ อาทิกกัมมิกา ๑ ไม่ต้อง abaติแล .

ปฏิเสธนียะ สิกขานบทที่ ๘ จบ .

บทสรุป

[๔๙๔] แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคือปฏิเสธนียะ ๘ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล
ข้าพเจ้าของความแม่เจ้าทั้งหลาย ในธรรม คือ ปฏิเสธนียะ ๘ สิกขานบทนั่นว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้
บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าของความแม่ครรัชที่สองว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้า
ของความแม่ครรัชที่สามว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บริสุทธิ์แล้วหรือ ท่านทั้งหลายบริสุทธิ์แล้วในธรรมคือ
ปฏิเสธนียะทั้ง ๘ สิกขานบทเหล่านี้ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอย่างนี้ .

ปฏิเสธนียักษณ์ จบ .

เสขิยักษณ์

แม่เจ้าทั้งหลาย อันนี้ ธรรมคือเสขิยะเหล่านี้แล มาสู่อุเทศ

เสขิยะ สิกขานบทที่ ๑

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคีย

[๔๙๕] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพಥเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อาرامของอนาคต-
*บิณฑิกหนดิ เนตพะนนครสาواتตถี . ครั้งนั้น เหลากิกขุนีฉัพพัคคียนั่งเฝ้าเลือยหน้าบ้าง เลือยหลัง
บ้าง . ชาวบ้านทั้งหลายพาภันแพงโถะ ติดเตียน โนนทะนาว่า โนน กิกขุนีทั้งหลายจึงได้นุ่งผ้าเลือย
หน้าบ้าง เลือยหลังบ้าง ดูดังสตรีคุหสัตผู้บริโภคการเล่า .

กิกขุนีทั้งหลายได้ยินชาวบ้านพากันนั่งแพงโถะ ติดเตียน โนนทะนาอยู่ บรรดาที่เป็นผู้
มักน้อย . . . ต่างก็แพงโถะ ติดเตียน โนนทะนาว่า โนน กิกขุนีฉัพพัคคียจึงได้นุ่งผ้าเลือยหน้าบ้าง
เลือยหลังบ้างเล่า ครรัณแล้วได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุทั้งหลายฯ ได้กราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงกระทำธรรมกิจฯ ในพระแทบที่เป็นเค้ามูลนั้น ในพระ
เหตุเรอกเกิดนั้น และรับสั่งให้ประชุมกิกขุสูง ทรงสอบถามกิกขุทั้งหลายว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย
ข่าวว่า พากิกขุนีฉัพพัคคียนั่งผ้าเลือยหน้าบ้าง เลือยหลังบ้าง จริงหรือ?

กิกขุทั้งหลายทราบว่าทูล จริง พระพุทธเจ้าชี้ .

ทรงติดเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพಥเจ้าทรงติดเตียนว่า ดูกรกิกขุทั้งหลาย โนน พากิกขุนีฉัพพัคคียจึงได้
นุ่งผ้าเลือยหน้าบ้าง เลือยหลังบ้างเล่า การกระทำของพากันนั้น ไม่เป็นไปเพื่อความเลื่อมใส^๒
ของชุมชนที่ยังไม่เลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทั้งหลาย ก็แลกกิกขุนีทั้งหลายจะยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ วาดังนี้:-

พระบัญญัติ

๒๓๐ . ๑ . กิกขุนีพึงทำความศึกษาว่า เรายังนุ่งเป็นปริมณฑล .

เรื่องกิกขุนีฉัพพัคคีย จบ .

สิกขานบทวิภังค์

[๔๙๖] ที่ชื่อว่า นุ่งเป็นปริมณฑล คือ ปิดมณฑลสะดือ มณฑลเข่า .

กิกขุนีได้อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ นุ่งผ้าเลือยหน้าก็ตี เลือยหลังก็ตี ต้อง abaติทุกกฎ .

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิภังค์

อนาคตตัวร

[๔๗] ไม่แกลง ๑ ไม่ตั้งใจ ๑ เพลอ ๑ อาพาธ ๑ มีเหตุขัดข้อง ๑ วิกฤติ ๑
อาทิตย์มิกา ๑ ไม่ต้อง abaติเล.

เสียง สิกขานบทที่ ๑ จบ .

ความย่อ ๑-

เสียง สิกขานบทที่ ๓๕

เรื่อง กิกขุนีฉัพพัคคีย

[๔๘] โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพಥเจ้าประทับอยู่ ณ พระเขตวัน อารามของอนาคต-
*บิณฑิกหabdี เนทพระนครสาวัตถี . ครั้งนี้ เหล่ากิกขุนีฉัพพัคคียถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง
บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำ . ชาวบ้านพากันเพ่งโทษ ตีเตียน โน่นหน่าว่า ใจน กิกขุนีทึ้งหลาย
จึงได้ถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำ เมื่อตนสตวิคหัสส์ผู้บาริโลกการเมล่า .

กิกขุนีทึ้งหลายได้ยินชาวบ้านพากันนี้เพ่งโทษ ตีเตียน โน่นหน่าว่า ใจน กิกขุนีเหล่าฉัพพัคคียจึงได้ถ่ายอุจจาระบ้าง
ปัสสาวะบ้าง บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำแล้วได้แจ้งเรื่องนั้นแก่กิกขุทึ้งหลายๆ ได้กราบหูล
เรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค .

ทรงสอบถาม

ลำดับนั้นแล พระผู้มีพระภาคทรงกระทำธรรมมีกถา ให้ในพระราชนคร ใจน พระราชนคร เป็นคำนูนนั้น ในพระราชนคร
แรกเกิดนั้น แล้วรับสั่งให้ประชุมกิกขุลงสม ทรงสอบถามกิกขุทึ้งหลายว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย
ข่าวว่า พากกิกขุนีฉัพพัคคีย ถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำ จริงหรือ?

กิกขุทึ้งหลายทราบทุกหลา จริง พระพุทธเจ้าช้า .

ทรงตีเตียนแล้วบัญญัติสิกขานบท

พระผู้มีพระภาคพಥเจ้าทรงตีเตียนว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย ใจน พากกิกขุนีฉัพพัคคียจึงได้
ถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำแล้ว การกระทำของพากนางนั้น ไม่เป็น
ไปเพื่อความแลื่อมใสของมนุษย์ที่ยังไม่แลื่อมใส . . .

ดูกรกิกขุทึ้งหลาย กิ้แลกิกขุนีทึ้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

๑. เสียง สิกขานบทที่ ๑๖๓.๒. ถึง ๓๐.๓๕ ท่านมีได้จาเร็กไว้ เพาะเป็นสาสารณ-
๑*บัญญัติ พึงทราบโดยนัยดังกล่าวแล้วในเมหาวิภัคโน้น เทอญ .

พระบัญญัติ

๓๐๔. ๓๕ กิกขุนีพึงทำความศึกษาว่า เราจักไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้าน
แข็ง ลงในน้ำ .

กิ้แลสิกขานบทนี้ ย้อมเป็นอันพระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติแล้วแก่กิกขุนีทึ้งหลาย ด้วย
ประการฉะนี้ .

เรื่อง กิกขุนีฉัพพัคคีย จบ .

ทรงอนุญาตแก่กิกขุนีอาพาธ

[๔๙] ต่อจากสมัยนั้นแล กิกขุนีทึ้งหลายอาพาธ รังเกียจที่จะถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะ
บ้าง บ้านแข็งบ้าง ลงในน้ำ . กิกขุทึ้งหลายได้ทราบทูลเรื่องนั้นเดพระผู้มีพระภาค พระผู้มีพระภาค
ทรงอนุญาตว่า ดูกรกิกขุทึ้งหลาย เรายอนุญาตให้กิกขุนีผู้อาพาธถ่ายอุจจาระบ้าง ปัสสาวะบ้าง ลง
ในน้ำได้ .

ดูกรกิกขุทึ้งหลาย กิ้แลกิกขุนีทึ้งหลายจงยกสิกขานบทนี้ขึ้นแสดงอย่างนี้ ว่าดังนี้ :-

พระอนบัญญัติ

๓๐๔. ๓๕. ก. กิกขุนีพึงทำความศึกษาว่า เราไม่เป็นไข้ จักไม่ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ
หรือบ้านแข็ง ลงในน้ำ .

เรื่อง กิกขุนีอาพาธ จบ .

สิกขานทวีภังค์

[๕๐] กิกขุนีไม่เป็นไข้ ไม่พึงถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้านแข็ง ลงในน้ำ กิกขุนีได
อาศัยความไม่เอื้อเพื่อ ไม่เป็นไข้ ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ หรือบ้านแข็ง ลงในน้ำ ต้อง abaติ-

*ทุกกฎ .

อนาคตตัวร

[๕๑] ไม่แกลง ๑ เพลอ ๑ ไม่รู้ตัว ๑ อาพาธ ๑ ถ่ายลงบนบกแล้วให้ลงน้ำ ๑ มีเหต
ขัดข้อง ๑ วิกฤติ ๑ มีจิตฟุ้งซ่าน ๑ ผู้กระสับกระส่ายพระเวทนา ๑ อาทิตย์มิกา ๑
ไม่ต้อง abaติเล .

เสียง สิกขานบทที่ ๓๕ จบ .

บทสรุป

[๕๒] แม่เจ้าทึ้งหลาย ธรรมคือเสียง ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล ข้าพเจ้าขอตาม
แม่เจ้าทึ้งหลายในธรรมคือเสียงเหล่านั้นว่า ท่านทึ้งหลายเป็นผู้บาริสุทธิ์แล้วหรือ ข้าพเจ้าขอตาม

พระไตรปิฎกเล่มที่ ๐๓ วินัยปิฎกที่ ๓ กิกขุนีวิถี
แม้ครั้งที่สองว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บวชที่แล้วหรือ ข้าพเจ้าข้อความแม้ครั้งที่สามว่า ท่านทั้งหลาย
เป็นผู้บวชที่แล้วหรือ แม่เจ้าทั้งหลายบวชที่แล้วในธรรมคือเหลือเชียะเหล่านี้ เหตุนั้นจึงนิ่ง ข้าพเจ้า
ทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

เสนาบดีกัณฑ์ จบ .

อธิกรณสมกักษณ์ที่สุด

[๕๐๓] อนึ่ง แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคืออธิกรณสมกักษณ์ ๗ เหล่านี้แล มาสู่อุเทศ .
คือพึงให้สัมมาชนนัย ๑ พึงให้สติวนนัย ๑ พึงให้หมุฟหินนัย ๑ ปฏิญญาตกรรมะ ๑
เบกุยยลิกา ๑ ตัสสปาปิยลิกา ๑ ติดวัตตราภก ๑ เพื่อระจับอธิกรณที่เกิดแล้วและกิตแล้ว .
แม่เจ้าทั้งหลาย ธรรมคืออธิกรณสมกักษณ์ ๗ ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้วแล ข้าพเจ้าข้อความ
แม่เจ้าทั้งหลายในธรรมคืออธิกรณสมกักษณ์นั่นว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บวชที่แล้วหรือ ข้าพเจ้า
ข้อความแม้ครั้งที่สองว่า ท่านทั้งหลายเป็นผู้บวชที่แล้วหรือ ข้าพเจ้าข้อความแม้ครั้งที่สามว่า ท่าน
ทั้งหลายเป็นผู้บวชที่แล้วหรือ แม่เจ้าทั้งหลายบวชที่แล้วในธรรมคือ อธิกรณสมกักษณ์เหล่านี้ เหตุนั้น
จึงนิ่ง ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ ด้วยอย่างนี้ .

อธิกรณสมกักษณ์ จบ .

คำนิคม

[๕๐๔] แม่เจ้าทั้งหลาย นิทานข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .

ธรรมคือปาราชิก ๘ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคือสังฆาติเสส ๑๗ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคือโนสัคคิปปะจิตติย ๓๐ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคือปปะจิตติย ๑๖ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคือปปะทิเสสเนียะ ๘ สิกขานบท ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคือเหลือเชียะทั้งหลาย ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
ธรรมคืออธิกรณสมกักษณ์ ๗ ประการ ข้าพเจ้ายกขึ้นแสดงแล้ว .
สิกขานบทของพระผู้บุรุษพระภาคพระองค์นั้น มีเท่านี้ มาในพระปัตโนกข์ นับนีองในพระ-

*ปัตโนกข์ มาสู่อุเทศทุกเงื่อน .

พวกเราทั้งหมดนี้แล พึงเป็นผู้ร่วมเพรียงกัน ร่วมใจกัน ไม่วิวาทกัน ศึกษาในพระ
ปัตโนกข์นั้น เทอยู่ .

กิกขุนีวิถี จบ .